

**MISTERIJE,
NEOBJAŠNJIVI FENOMENI**

Knjiga #3

MISTERIJE, NEOBJAŠNJIVI FENOMENI

[knjiga treća]

S A D R Ź A J

• Machu Picchu - Krov Svijeta	2.
• Mentalna Špijunaža	5.
• Izgubljene Zemlje	8.
• Mitološka Bića - Jednorozci	12.
• Magija I Uvod U Njen Svijet	15.
• Leteći Tanjiri I NLO-i, Svemirski Brodovi Ili Skrivena Nebeska Bića	18.
• Nordijska Mitologija	21.
• Piramidologija, Snaga Piramida I Zagonetka Sfinge	24.
• Putovanje Kroz Vrijeme	27.
• Stari Ravni Putevi I Tajna Stonehengea	32.
• Atlantis	35.
• Tajne Komore Velike Piramide I Sfinge	39.
• Divovski Humanoidi - Jeti, Bigfoot & Sasquatch	40.
• Tajna Templara	43.
• Misteriozni Dijamant Houp	45.
• Pronađena Mapa Stvoritelja	47.
• U Potrazi Za Izgubljenim Kovčegom	49.
• Vještice	52.
• Vukodlaci	56.
• Hitler Je Na Mjesec Htio Letećim Tanjirom !?	59.
• Dogoni (II)	61.
• Uskršnji Otok	65.
• Bermudski Tokut (II)	70.
• Rimska Mitologija	74.
• Da Vincijev Kod	78.
• Nerazjašnjena Špijunska Tajna U Dvorištu CIA-e	88.
• Torinsko Platno (II)	90.
• Leteći Fantom Iznad Ljubovije	94.
• Svemir - Potraga Za Životom	96.
• Šetnja Izvan Tijela - Astralna Projekcija	98.
• Krikovi Iz Prahistorije - Čudovišta Iz Dubina	100.

MACHU PICCHU - KROV SVIJETA

Neprolazni planinski prijevoji, uznemirena rijeka Urubamba koja hita k Amazoni, gusta šuma koja se neumitno pretvara u prašumu, te planinski vrhovi Anda iznad sloja oblaka, svi oni najavljuju izgubljeni misteriozni grad - **Machu Picchu** (Ma-ču Pik-ču). A kad se jedanput napokon nađemo u njegovom zagrljaju, kad nas obujmi zrak, prostor i energija Anda, tada se javi osjećaj da se nalazimo na krovu svijeta. Odavde se sve vidi i sva čula ponovno počinju funkcionirati. Pitanja koja su dio ove misterije (tko, kada, zašto i kako) dobivaju svoj odgovor. Potrebno je samo da se opustimo i zaklopimo oči na trenutak. Jutro, tog 24. Septembra, 1911. godine, je osvanulo prohladno. Tročlani "tim" se, ne sluteći, zaputio strmim liticama k najvećem arheološkom otkriću XX stoljeća. Naredniku Karasku je perfekt Cusca dao u zadatak da osigurava ljepuškastog profesora s američkog univerziteta Yale, Hiram Bingham. Rođen na Havajima, Bingham (1875-1956) je diplomirao na elitnom Univerzitetu, da bi prvi put došao u Južnu Ameriku 1908. godine, kao član ekspedicije za Čile. Tokom svoje Peruanske ekspedicije, tri godine kasnije, imao je na umu da pronađe posljednje utočište Inka, legendarni grad Vilcabamba.

"U društvu samo s narednikom Karaskom napustio sam kamp u deset sati... Kratko nakon dvanaest sati, potpuno iscrpljeni, došli smo na travnatu zaravan - 700 metara iznad rijeke. Tamo smo zatekli dvojicu dobro uhranjenih Indijanaca koji su bili prijatno iznenađeni našim dolaskom. Dali su nam vode i skuhalo nekoliko slatkih krumpira. Dva indijanska farmera, Richarte i Alvarez, su nam se pohvalili da su pronašli obilje terasa na kojima uzgajaju svoje kulture. Ovdje su već četiri godine, a s obzirom na nepristupačnost kanjona, ovi krajevi su izgleda nenaseljeni već stoljećima. Narednik Karasko mi je prevodio i potvrdio da se ruševine neotkrivenog grada nalaze malo podalje... Zbilja, nedaleko od te visoravni, susreli smo se s neočekivanim prizorom : stotine kamenom ograđenih zemljanih terasa, svaka od njih desetina metara dugačka. Očito je da su ih Indijanci skoro pronašli i očistili... S nama je bio i dječak kao "vodič" koji nam je pokazivao put dalje. Prošli smo kroz netaknutu šumu i pred nama su se ukazali zidovi izgubljenog grada nastali kao proizvod rada najkvalitetnijih majstora koje su Inke imale..." (Hiram Bingham, "Lost City of the Incas").

U svojoj knjizi "Izgubljeni Grad Inka", izdanoj 40 godina nakon otkrića Machu Picchua, sada već legendarni Hiram Bingham, samouvjeren počinje poglavlje o otkriću : "Bit će zapamćeno da je bio Septembar, 1911. godine, kada sam ja počeo potragu za posljednjim glavnim gradom Inka..."

I, u pravu je. Taj datum i događaj su vidno obilježeni na ulasku u Machu Picchu sa spomen-pločama u znak sjećanja na Binghamu, te u brojnoj literaturi o ovom Andskom dragulju, na koji je Bingham nabasao gotovo slučajno. Međutim, u trenutku kada je Bingham pronašao izgubljeni grad nije bio toliko ushićen. U svom dnevniku je napisao te večeri : "Augustin Lizarraga je otkrivač Machu Picchua" (Peter Frost, "Exploring Cusco", 1999). Lizarraga je bio lokalni farmer koji je kredom upisao svoje ime na jednom od kamenih blokova. Tek kasnije Bingham je počeo tvrditi da je Machu Picchu zapravo Vilcabamba, posljednji glavni grad Inka (što će se pokazati netočnim; zapravo sam je Bingham prošao periferijom Vilcabambe dvije godine kasnije, ne sluteći gdje se nalazi; ali je taj grad bio toliko gusto obrastao šumom da mu nije mogao sagledati stvarne dimenzije).

Kada se Bingham vratio na Machu Picchu 1912. godine, napravio je stotine fotografija čiji su najbolji primjerci završili na udarnim stranicama National Geographic magazina 1913. godine. Odjek je bio senzacionalan, Bingham je postao svjetski popularan, Machu Picchu

je s pravom iskočio kao "osmo svjetsko čudo". Bingham kasnije postaje guvernerom i senatorom u američkom Kongresu.

"Ova izvanredna utvrda", piše Sprague de Camp 1946. godine, u svojoj "Citadels of Mystery", "nema znanog imena". Nijedan od španjolskih kroničara je ne spominje. Postala je poznata kao Machu Picchu, prema imenu višeg od dva planinska vrha iznad njega... Većina nižih zidova su od masivnih kiklopskih blokova, dok su viši dijelovi građeni od manjih kamenja..."

Iz ovih nekoliko rečenica se zapravo vrlo malo može saznati. Tačno je to da nije poznat stvarni naziv za ovaj grad. Razlog je jednostavan. Datum gradnje prvog grada seže u daleku, davno prohujalu prošlost ove Planete. I vodi nas do Lemurije. Netačno je to da je Machu Picchu izgrađen kao "utvrda".

(Dez)informacije o "višim i nižim zidovima" kao da namjerno vode u krivom smjeru. Naime, niži zidovi su građeni znatno ranije i drugačijom tehnikom od gornjih "dijelova". U Atlasu drevne arheologije (Jacquetta Hawkes, "Atlas of Ancient Archaeology", 1974.), Machu Picchu se opisuje "...više kao selo ili manji gradić nego izgubljeni grad kako je postao poznat u literaturi, ali je bio planiran i izgrađen pod paskom profesionalnih arhitekata Inka. Zgrade su od čvrstog lokalnog granita, obrađene kamenim čekićima i brončanim dijetlima i sjekirama te ugrađeni s takvom preciznošću da se među stijene nije mogla ubaciti tanka oštrica noža. Ova poligonalna kamena gradnja je karakteristična za kasni period Inka..."

Simone Waisbard ("The Last Refuge of the Incas - The World's Last Mysteries", Reader's Digest, 1978.) oprezno zaključuje da su "... moderni istraživači podijeljeni oko pitanja kada je Machu Picchu izgrađen i koja mu je bila svrha". Međutim, ona bezrezervno prihvaća tezu da su Inke izgradile Grad.

Slično postupaju i Harold Osborne u svojoj "South American Mythology" (1983.) : "Macu Picchu pokazuje izvanredne kvalitete građevinskog umijeća Inka, gdje su ogromni blokovi ugrađivani s takvom preciznošću da malter nije bio potreban."

"Misterije drevnih Amerika" (Joseph Gardner, Reader's Digest) u svom izdanju iz 1986. samo potvrđuju ortodokсни pristup : "To je bio mali, ali dobro uređeni gradić Inka, sezonski korišten od strane elite iz Cusca, gdje su samo posluga i farmeri živjeli preko čitave godine."

Richard Bluer ("Machu Picchu : Fabulous Inca Citadel", 1998.) nudi varijaciju na istu temu : "Macu Picchu je bio ceremonijalni grad gdje su kraljevi Inka i Djevice Reda Sunca izvodili svoje ritualne obrede i konsultirali nebesa."

Svi navedeni tekstovi su popraćeni luksuznim fotografijama Grada, nevjerojatnih kamenih blokova i okolne prirode. Zašto te lijepe slike ne prate zdravorazumski i kritički tekstovi ?

Machu Picchu se nalazi između dva planinska vrha kao sedlo. Ovaj prvi, viši vrh, se zove Stara planina (Macu Picchu). Onaj niži, preko puta, je Mlada planina (Huayna Picchu). Desno je Narančasta planina (odsaj sunca od grebena stvara privid narančaste boje). Iza nje je Mračna planina. Kvecha Indijanci su ovim planinama davali ova deskriptivna imena; ona su skorašnija, od prije tisuću godina. Istaknuto mjesto u Gradu zauzima Intihuatana, sveti kamen posvećen Inti-ju, božanstvu Sunca. Isklesan (?) iz jednog bloka, Inke su ga koristile u svojim ceremonijama prilikom prvog dana ljeta. Navodno su oni "lancima vezivali Sunce" da se ne spušta niže na horizontu nego što je to slučaj s prvim danom ljeta. S obzirom da je ovakav kamen imao svaki centar Inka, ovo objašnjenje Amerikanca Ephraim Squiera iz XIX stoljeća je ostalo popularno i do danas. U stvarnosti, još nema ozbiljne teorije kako su ovi kameni objekti stvarno korišteni. Ali i s

ovo malo informacija s kojima raspolažemo, očigledno je da se radilo o interesantnom kamenom instrumentu za astronomske observacije i kalendarska izračunavanja. Intihuatana je centar u kome se istovremeno ukrštaju važni solarni događaji (solsticiji i ekvinociji) i sveti planinski vrhovi (Huayna Picchu na sjeveru, Salcantay na jugu). Sam kamen je i stilizirana reprezentacija Huayna Pitchu i kao takav kreira identičnu igru sjenki u različitom dobu dana i različitim godišnjim dobima. Pretpostavlja se da je barem još jedan ovakav kameni instrument bio na Machu Picchu-u (pronađeno je njegovo kameno postolje). Oni su "komunicirali" jedan s drugim, dajući promatraču važne nebeske informacije. Vodiči na svojim turama ističu da "sveti kamen zrači energijom".

Kada je Bingham "otkrio" Machu Picchu, podijelio ga je na sektore, a ruševinama dao imena hramova, sakralnih objekata, grobnica, kraljevskih palača... Vrijeme je pokazalo da je bio u krivu, ali kao da nema napora da se ode korak dalje i da stvarna interpretacija. Primjera radi, Bingham govori o "Hramu tri prozora". Istočni zid ovog "Hrama" je izgrađen na jednoj jedinoj ogromnoj stijeni. Na vrhu su joj tri trapezoidna prozora. Bingham je onda zaključio da ovi prozori simboliziraju "tri pećine odakle su mitska Ayar braća izašla u svijet, i stoga je Machu Picchu rodni grad čitave civilizacije Inka". Međutim, malo bliža observacija lako dokazuje da se u zidu nalazi pet prozora, a ne tri, s tim da su krajnja dva zatvorena. Trapezodini otvori prozora su identični. Ali su kameni blokovi koji ih formiraju svi različite veličine. Nema dva identična kamena. Jasno je zašto se je Bingham pokušavao zadržati na broju tri (sveti broj Inka) i na tri prozora. Naime, prema legendi, kralj Inka Pacakutek je tvrdio da je rođen u "gradu s tri prozora". To bi Binghamovom otkriću dalo još veće značenje : Machu Picchu bi trebalo biti i mjesto rođenja prvih Inka i mjesto rođenja najznačajnijeg vladara i, na koncu, posljednje utočište ove civilizacije.

Ispred pet prozora se nalazi pravokutni kameni blok, tačno na sredini ovog prostora. Da li se on koristio u pozadini solarnih observacija ? Plan Grada vjerno prikazuje pticu kondor. Machu Picchu, kao i čitava Sveta dolina, komunicira s nebeskim svodom. Arhitektura je bila neodvojiva od prirode, Zemlja odsjaj kozmosa. Duša se kretala nesmetano prostranstvima materijalne i spiritualne dimenzije. Nisu bile potrebne letjelice da bi se vidjelo što se dešava na površini Zemlje. Vrijeme ovdje gubi značaj. Misao o jedinstvu s prirodom se logično nameće. Machu Picchu izaziva osjećaj kao da se nalazite na krovu svijeta. Planinski vrhovi vječno okruženi oblacima te Sveta dolina u podnožju svjedoče o posebnoj energiji ovog prebivališta civilizacija od Lemurije i Atlantide do Inka i današnjeg Perua. Intihuatana je specijalni kameni instrument za astronomske observacije i kalendarska izračunavanja. Solarni, lunarni i zvjezdani događaji su se mogli pratiti na ovom jedinstvenom instrumentu. Istovremeno, on je i artistska prezentacija obližnjeg planinskog vrha Huaynn Pitchu s kojim komunicira preko igri sjenki...

MENTALNA ŠPIJUNAŽA

Koje će otkriće obilježiti slijedeće stoljeće i milenij!? Jednostavno pitanje. Ali, s obzirom da tek napuštamo prethodni milenij za koji je teško naći odgovor na isto pitanje, čini se da bi bilo optimistično očekivati da se dođe s nečim dovoljno imaginarnim i prihvatljivim u isto vrijeme.

Jedno od njih bi zasigurno mogao biti proces koji se različito naziva : mentalna projekcija, kontrolirana astralna projekcija, špijuniranje umom, iskustva van tijela, naučna promatranja na daljinu... Ili, ono što u Americi označavaju kao "scientific remote viewing". Riječ je o tehnikama koje ljubomorno čuvaju obavještajne službe, naučni instituti i vlade malog broja zemalja. Vojne i obavještajne službe treniraju agente koji koriste metode mentalnih projekcija. Svrha ? Da posjete i opišu udaljena neprijateljska i često podzemna skloništa koja se ne mogu doseći humanom inteligencijom i satelitskim obavještajnim putovima. Agenti na terenu i trenirani antiteroristički komandosi su naučeni da predvide vrlo vjerojatne situacije u budućnosti i da adekvatno reagiraju.

Primjene su brojne, npr. Otkrivanje terorističkih ćelija, laboratorije naoružanja za masovno uništavanje, pronalaženje mobilnih Scud projektilnih rampi, laboratorije za procesiranje droge, itd. Nadalje, ciljevi i primjene tehnika mentalnih projekcija odnose se i na pokušaj utjecaja na podsvjesno kod određenih individua koji toga nisu svjesni. Pojedini pokušaji su bili benigni, oni drugi, s "zlim" namjerama uglavnom su završavali neuspješno. Pretpostavlja se da su se viši nivoi ljudskog polja svijesti umiješali u takvim slučajevima "oduzimajući" sposobnost mentalne projekcije. Nakon dugogodišnjih istraživanja došlo se do zaključka da je svaki čovjek, uz odgovarajući trening, u stanju da ostvari kontroliranu astralnu projekciju. Ili jednostavnije, put do bilo koje točke u prostoru i vremenu. Uključujući put izvan našeg fizikalnog Univerzuma.

Informacije koje slijede zasnivaju se na svjedočanstvu zapadnoeuropskog obavještajca Gerald O'Donella koji je tokom 1980-ih bio vrlo aktivno uključen u programe Mentalne špijunaže i mentalnih putovanja, Nakon višegodišnjeg iskustva, krajem 1980-ih bio je instruktor da bi se tokom 1990-ih dobrovoljno povukao iz obavještajnih aktivnosti. O'Donell je osnivač : Academy of Remote Viewing through Space and Time. Prema njegovim tvrdnjama europske, američke i nekoliko drugih obavještajnih službi imaju još uvijek operativne i, klasificirane kao vrhunska tajna, projekte.

- U Francuskoj projektima rukovodi DGSE (Direction Generale de la Securite Exterieur)
- U Britaniji, to je SIS (Secret Intelligence Service), poznatiji kao MI6
- U Njemačkoj je BND (Bundesnachrichtendienst);
- Izraelci još uvijek drže nekoliko operativnih jedinica u zapadnoeuropskim i istočnoeuropskim zemljama. Naravno, operacijama rukovodi MOSSAD (Hamossad lemediin ouletafkidim meyouhadim)
- U Rusiji tri službe imaju, ili ponovno aktiviraju svoje jedinice mentalne špijunaže; vojna obavještajna služba GRU (Glavnoye Tazvedivatelnoye Upravleniye), kontraobavještajci FSB (Federalnaya Sluzhba Besopasnosty) i, zamjena za KGB, SVR (Sluzhba Vneshney Razvedky) :

Skorašnja otkrića i svjedočanstva agenata CIA-e i drugih agencija u SAD, službeno su obznanila činjenicu da su se više od dvadeset godina financirali projekti mentalne špijunaže. Naravno, iz Vladinog budžeta. Tokom ranih 1970-ih, dakle vrhunca "Hladnog rata", Amerikanci su uložili ogromnu energiju da dostignu sovjetske programe na planu

mentalne špijunaže i kontrole uma. Operativne jedinice su pod kontrolom CIA (Central Intelligence Agency), DIA (Domestic Intelligence Agency) i vojni INSCOM (Intelligence and Security Command). Projekti su nosili nazive : SCANATE, SUN STREAK, GRILL FLAME, CENTER LANE i najpoznatiji, STAR GATE. Civilne obavještajne agencije su operirale iz Arlingtona, Virginia, a vojne iz Fort Meada, Maryland. Veliki broj američkih istraživačkih projekata iz oblasti mentalne špijunaže se odvijao u prestižnom (i drugoj po veličini naučnoj instituciji u SAD) Stanford Research Institute. Kasnije su prebačeni u kalifornijsku korporaciju SAIC (Science Application International Corporation), doniranu iz vojnog budžeta. Sjedište je u San Diegu. Upravni Odbor Direktora ove korporacije :

- John Deutch (doskorašnji direktor CIA),
- Bobby Ray Inman (nekadašnji šef NSA - moćni National Security Agency, prije toga zamjenik šefa CIA),
- Robert Gates (raniji direktor CIA),
- William Perry (doskorašnji ministar odbrane SAD),
- Melvin Laird (ministar odbrane u doba predsjednika Nixona),
- Max Thurman (umirovljeni general, svojevremeno predvodio invaziju na Panamu),
- Donald Kerr (raniji direktor Los Alamos National Lab)

SAIC korporacija je u posjedu Network Solutions, Inc (NSI). NSI je poznat onima koji su osnivali svoje web stranice. Naime, isključivo NSI odobrava nove web adrese od 1995. (Prije njih to je radila civilna National Science Foundation iz Washingtona). Mogućnost kontrole ? Velika. Mogućnost manipulacije. Manje vjerovatno.

Nekoliko riječi o rezultatima koje nudi mentalna projekcija na daljinu.

- Uz pomoć mentalne projekcije premošćuje se prostor i vrijeme. Spajaju se principi psihologije i kvantne mehanike.
- Može li se putovati u prošlost ? Može. Jednostavno se ponovno prolazi kroz iskustva prošlosti. Vlastite ili tuđe.
- Može li se putovati u budućnost. Da. Ali, u vjerojatnu ili najvjerojatniju budućnost. Što je vremenski bliža specifična prognoza, ili, pak, što je globalnija, to će biti i vjernija njena slika.
- Da li se automatski povećava moć intuicije (šesto čulo) ? Da. U velikoj mjeri. Mentalna projekcija uči da se sluša i čuje onaj "glas iznutra" koji ide van vremena i prostora. On, koji brine o nama, i koji nas upućuje na bolji i sigurniji životni put.
- Da li se uz pomoć ovih metoda može posjetiti bilo koja točka na Planeti ili u svemiru ? Da. Prostorna barijera se lomi jer se putuje brzinom većom od svjetlosne. Drugim riječima, beskonačnom brzinom se ostvaruje instantna veza s željenom točkom u prostoru.
- Da li se upotrebom ovih metoda može spojiti sa mislima i emocijama drugih ljudi i vidjeti ih jasno ? Da. Naime, stavljajući se kao interfejs univerzalnog uma, koji spaja sve životne forme i oblike izvan realma linearnog prostora i vremena, naš individualni um može izvući informacije i procese koji ga interesiraju. Na primjer, o čemu nam razmišlja bračni partner. Ili šef na poslu. Studenti u razredu. Napoleon pred bitku kod Waterlooa. Clinton prije sastanka sa meksičkim predsjednikom (dok se "relaksira" u ovalnoj sobi). Mogućnosti su bez limita. Sve dotle dok ne škodimo drugom.
- Može li se upotrebom ovih metoda pogađati loto ili opklade na konjskim utrkama ? I, ponovno je odgovor, da. Pod vrlo striktnim laboratorijskim uvjetima, u glavnim SAD i europskim centrima, postignuta je 100% točnost u pogađanjima. Na

primjer, trgovanje i buduće kretanje na tržištu srebrom. Ili, eksperimenti s rezultatima na konjskim utrkama. Rusell Targ, jedan od vođa projekta u Stanford Research Institute je spomenuo da je dobio lutriju u svom prvom pokušaju mentalne projekcije. Također, niz studenata-agenata je postigao uspjehe u lutriji, a posebno na popularnom "pick-three numbers" (pogodi tri broja). I sam Gerald O'Donell je imao uspješne eksperimente na Burzi i Tržištu akcijama. Međutim, on nije uspio pogoditi loto brojeve. Razlog ? Pa ako se u nekoj očekivanoj budućnosti nije predvidjelo da dobiješ loto, onda ga nećeš ni dobiti. Jer, stvari se ne dešavaju slučajno. Mada tako ponekad izgledaju. Osobito, u igrama na sreću. Ako nekome nije suđeno da dobije loto, neće ga ni dobiti. Onaj koji je kreirao životnu mrežu zna zašto. A mi, koji smo sudionici u njoj, trebamo da pokušamo da bi znali da li nam je suđeno ili ne.

- Da li metode mentalne projekcije mogu povećati našu sposobnost da liječimo druge ? Da.
- Da li se možemo osloboditi negativnih navika (droga, pušenje i sl.) ? Da.
- Da li možemo unaprijediti memoriju ("fotografska memorija") ? Da.

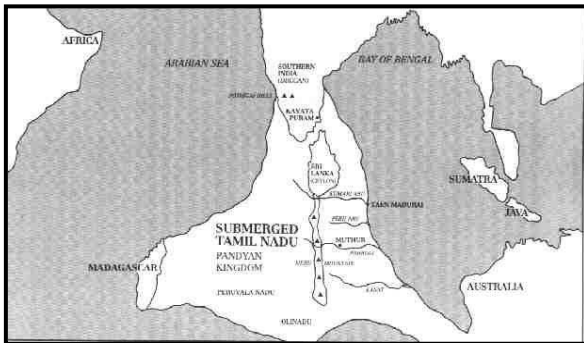
Lista ide unedogled. Čini se da ove metode nude svakom čovjeku mogućnost da oslobodi sve svoje potencijale. Da preuzme kontrolu nad svojom sudbinom. Da promijeni prioritete u svom životu. I da pronikne u dublje shvaćanje razloga zašto smo ovdje, koja nam je misija...

IZGUBLJENE ZEMLJE

Naučnici se već dugo spore o mitovima i legendama prema kojima je u davnoj prošlosti bilo tajanstvenih visokociviliziranih kontinenata koji su propali zbog prirodnih katastrofa. Legenda o bajoslovnoj bogatoj Atlantidi sigurno je najpoznatija, Legendu o Atlantidi svi smo čuli već mali milijun puta, ali uz nju postoje i naučna istraživanja o drugim sličnim mjestima i kontinentima, što je s njima? Pitam se jesu li kao priču o Atlantidi, svi čuli i za kontinente koji su se zvali Mu, Lemurija ili Atlandija?

LEMURIJA, IZGUBLJENA ZEMLJA LEMURA...

S više od 20 različitih vrsta, lemuri su skupina primitivnih primata koji žive samo na Madagaskaru i nekoliko okolnih otoka. Njihovi su najbliži rođaci galagi i prstaši koji žive u tropskoj Africi, te lorisi na Indijskom potkontinentu i jugoistočnoj Aziji, a svi zajedno spadaju u polumajmune. Pitanje koje si ne postavlja svatko ali zato to čine mnogi zoolozi jest, ali kako objasniti ovu neobičnu i neujednačenu zoogeografsku raspodjelu!? Tokom 1860-ih godina zoolozi su spremno prihvatili Darwinova načela evolucije i bili skloni vjerovati da su Afrika, Madagaskar, Indija i jugoistočna Azija bile povezane kontinentom koji se nalazio u Indijskom oceanu i na kojemu su obitavali polumajmuni. To romantično

viđenje je nastalo jer su naučnici zaključili da bez tog mosta maleni lemuri ne bi mogli svladati morską površinu koja se nalazila između ta dva kontinenta. Naravno nakon toga smatrali su da je taj kontinent poslije potonuo, te su tako polumajmuni ostali izdvojeni na svojim današnjim obivalištima. Engleski zoolog Philip L. Sclater nadjenao je tom hipotetskom "izgubljeni kontinentu" naziv Lemurija. Daljnje naučno zanimanje se razvilo 1870-ih, kad je njemački naučnik Ernst Haeckel tvrdio da je Lemurija bila izvorište ljudske vrste. Danas znamo da je uzrok nejednake raspodjele polumajmuna razdvajanje kontinenata, da su Afrika i Indija nekoć bile cjelina i da su se postepeno prije mnogo milijuna godina razdvojile u ono što danas gledamo na zemljopisnoj karti. Tako da je ponavljanje teorije o potonulom kontinentu u ovom trenutku suviše. Zanimljivo je to da prije nego što je otkriveno razdvajanje kontinenata, nekoliko je poznatih okultista prihvatilo Haeckelov stav o Lemuriji kao kolijevci čovječanstva i razvilo svoje jedinstvene i možda pretjerano alternativne teorije o razvoju ljudske vrste.

TEORIJE O KOLIJEVCI ŽIVOTA

Jedna od najpoznatijih teorija koje su nastale o Lemuriji je manje – više bizarna teorija gospođe Helene P. Blavatsky, osnivateljice Teozofskog društva. Gospođa Blavatsky tvrdi

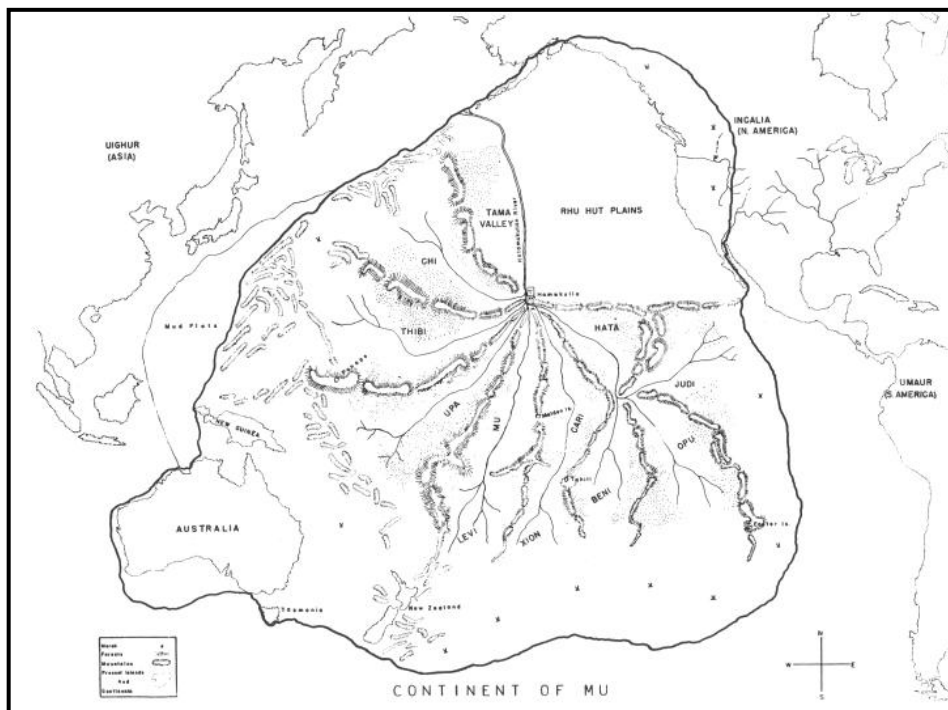

da je bila u psihičkoj vezi s eteričnim bićima koja su joj otkrila pravu povijest ljudske vrste koja je zaista započela na Lemuriji. Prema Blavatskoj, Lemuriani su treća od sedam osnovnih rasa (od kojih svaka prolazi kroz sedam stadija odrasla) koje su nastanjivale zemlju; a današnje je čovječanstvo peta rasa. Lemurijani su isprva bili groteskna bića koja su sličila majmunima, sa tri oka i hemafroditским načinom razmnožavanja jajima. Evoluirali su u naprednije podrase od kojih su neke otišle na Atlantidu i postala osnovna rasa. Kraj njene teorije govori kako je Lemurija uništena strašnim vulkanskim eksplozijama, a Atlantida poslije crnom magijom.

Gospođa Blavatsky umrla je 1891. ali su njezini sljedbenici otkrivali daljnje fantastične pojedinosti, te je tako 22. Maja, 1932. godine, "Los Angeles Times Star" objavio članak reportera Edwarda Lansera koji je tvrdio da je vidio naseobinu Lemurijana koji žive u zabiti na padinama Mount Shasta u Kaliforniji. Ironično je to što u stvarnosti Lemurija nije nikad bila ništa do pogrešne pretpostavke nekih zoologa iz devetnaestog stoljeća, ali je danas njezino ime poznatije od imena nekih stvarnih drevnih zemalja.

MUU – ATLANTIDA JUŽNOG PACIFIKA

Još jedna legenda. Još jedna teorija. Uvodne riječi knjige Jamesa Churchwalda *Izgubljeni kontinent* ukratko pripremaju teren za ono što će slijediti; "Edenski vrt nije se nalazio u Aziji, nego na potonulom kontinentu u Tihom oceanu. Biblijska povijest stvaranja, ne potječe od naroda s Nila ili iz doline Eufrata, nego s kontinenta Mua, kolijevke čovječanstva koji je danas potonuo u moru." Eto, tim riječima pukovnik i istraživač James Churchward započinje svoju knjigu *The Lost Continent*, koja je objavljena 1926. Veliki broj etnologa i geografa sudjelovao je u nastanku toga djela podupirući Churchwardovu tvrdnju. Prema njima kontinent je imao oko 64 milijuna stanovnika prije nego što je potonuo u oceanu. S ukupnom površinom od oko 176 milijuna četvornih kilometara, beskrajno velik Tihi ocean ima više prostora za potonuli kontinent od mnogo manjega Atlanskog oceana, za kojega se drži da na svom dnu skriva nestalu Atlantidu. Međutim, te su tvrdnje, najblaže rečeno, malo klimave. Već spomenuta, najpodrobnija dokumentacija o toj zemlji potekla je upravo iz pera (a da ne spominjemo maštu) bengalskog kopljanika, pukovnika Jamesa Churchwarda. Napisao je četiri knjige o Muu, većinu krajem 1800-tih, koje nisu tiskane sve do 1926. pod naslovom *The Lost Continent – Mu*.

MOĆNI KONTINENT

Churchwald je tvrdio da mu je svećenik iz hinduskog hrama u Indiji (ili Tibetu, što se svako toliko mijenja u ostalim Churchwardovim knjigama!), pokazao četiri svete kamene ploče na kojima je bilo uklesano tajanstveno, dotad nepoznato pismo – Naacal, jezik kontinenta Mu. Intenzivno je proučavao pismo sve dok nije otkrio njegovo značenje i dešifrirao ga, te je tako saznao da je Mu nekoć bio moćan kontinent na kojem je prije 50 milijuna godina nastala ljudska vrsta. Možemo usporediti usput njegov podatak sa paleontološkim dokazima da čovjek postoji tek 4 milijuna godina. Mu se prostirao od

Marijanskog otočja i Havaja 9600 km na jug, prema otočju Fidži, Tonga, Tahiti i Uskršnjem otoku, tvoreći tako polinezijski paralelogram. Nastanjen visokorazvijenom civilizacijom od 64 milijuna stanovnika (postojalo je oko 10 rasa, od kojih je arijevska bila dominantna), Mu je bio idilično carstvo kojime vlada kralj Ra Mu. Kontinent su navodno prekrivale sočne livade i plodna polja. Postojalo je miroljubiv životinjski svijet, od kolibrića do slonova. I ni jedna životinja nije bila opaka. Stanovnici Mua, uglađeni i mudri ljudi na kraju su se raselili po cijelom svijetu, potičući razvoj svih ostalih civilizacija. Međutim prije nekih 12.000 godina, zajedničko kataklizmičko djelovanje potresa, vulkanskih erupcija i plimnih valova uništilo je ovaj veliki kontinent koji je potonuo na dno Tihog oceana. Ista je sudbina tisuću godina kasnije, zadesila njegovu koloniju na Atlanskom oceanu, Atlantidu. I tako, danas sve što je ostalo od kontinenta Mu su raštrkani polinezijski otoci u južnom Pacifiku. Međutim, skeptici su ubrzo izložili mnoge povijesne netočnosti i anakronizme kojima su obasuli Churchwaldove knjige. One koji su voljni vjerovati u ovu teoriju, obeshrabruje to što niti jedan istraživač osim Churchwalda, nije nikad vidio Naacalploče. A Churchwald nikad nije točno odredio hram u kojem se navodno čuvaju.

MU I DALJE LEGENDA

Nažalost, jednako su tako nevjerodostojne tvrdnje drugog zagovaratelja teorije o postojanju Muua, Francuskog liječnika iz devetnaestog stoljeća, Augustusa Le Plongeona. Augustus je bio prvi koji je iskopao ruševine Maya na meksičkom poluotoku Yucatan. Pokušao je prevesti *Troano Codex*, jednu od samo tri preostale knjige Maya koju nije uništio kršćanski zelot Diego de Landa, španjolski biskup na Yucatanu. Prijevod je bio fascinant, ali potpuno izmišljena povijest Mua, koja se temeljila na prijašnjem notorno netočnom prijevodu francuskog učenjaka Charles-Etienna Basseura. Danas mnogi naučnici odbacuju Mu kao lakrdiju, ali tko ih zbog toga može okrivljavati? Godine 1959. pojavilo se izvješće u kojem se tvrdilo da je jedan arheolog u Meksiku pronašao dokumente koje je tamo davno prije ostavio svećenik s Mua. Međutim, vjerodostojnost tog izvješća ozbiljno je poljuljana kad je otkriveno da je ime arheologa, Reesdona Hurdlopa zapravo anagram Rudolpha Rednosea.

ATLANDIJA – DRUGA ATLANTIDA

Tajanstvena knjiga *Oera Linda* navodna je kronika povijesti sjevernog kontinenta imenom Atlandija, potpuno različitog od Atlantide, ali jednako izgubljenog. Smještena uz nizozemsku frizijsku obalu, ta je idilična zemlja imala suptropsku klimu i ljude koju su dobro i lijepo živjeli sve do 2193. pr.Kr., kad je velika katastrofa uništila otok i većinu stanovnika. Oni koji su preživjeli otputovali su drugdje i utemeljili neke od svjetski najpoznatijih civilizacija, uključujući staroegipatsku, grčku i indijsku. Ako svi ti podaci nisu dovoljno radikalni, ima još radikalnijih, primjerice podrijetlo njihove civilizacije kao ogranka civilizacije Atlantide koja je uništena nekoliko milenija prije, frizijski junaci kao izvorni modeli za norveška božanstva, posjet grčkog junaka Odiseja, razvijeni numerički znakovi ne arapskog, već starofrizijskog podrijetla i korištenje Britanije kao kaznene kolonije! Ako je njezin sadržaj doista istinit, *Oera Linda* bi zahtijevala od povjesničara da ponovno razmotre veliki dio ljudske povijesti. Što dakle znamo o podrijetlu i povijesti ovog revolucionarnog dokumenta?

OERA LINDA, PODRIJETLO RUKOPISA

Prvi je put privukao pažnju suvremene javnosti 1848. kad je frizijski antikvar Cornelius Over de Linden (T.J. *Oera Linda*) pokazao rukopis dr. E.Verwijsu, Pokrajinske knjižnice Leeuwardenu u Friziji. Rukopis je napisan na mekanom papiru crnom tintom koja ne sadrži željezo i navodno je prekopiran 1256, otkad se nalazi u obitelji Oera Linda. Verwijs je želio da se knjiga objavi ali kad se obratio frizijkom društvu da sponzorira taj pothvat, bio je odbijen, a rad je nazvan krivotvorinom. Godine 1876. znameniti i poštovani londonski izdavač *Trubner & Co.* izdao je knjigu s originalnim frizijskim pismom i

engleskom verzijom Williama R. Sandbacha (s frizijskog na njemački preveo ju je dr. J. O. Ottema, a s njemačkog na engleski Sandbach). Moglo se i očekivati da će povijesničari biti jednoglasni u mišljenju i proglasiti rukopis krivotvorinom. Razlikovali su se samo u mišljenju o tome tko je počinitelj, Cornelius Oera Linda, Verwijs ili obojica zajedno. I tu bi njezina povijest završila, nepoznata, brzo objavljena pa još jednom zaboravljena, ali ne i za Roberta J. Scruttona koji je ponovno pobudio zanimanje javnosti knjigama *Druga Atlantida* i *Tajne izgubljene Atlandije*. Ipak, postojanje Atlandije i putovanje njezinih preživjelih stanovnika još uvijek nisu naišli na službeno prihvaćanje, iako se pojavio rijedak glas potpore u djelu Colina i Damona Wilsona *Nerješene tajne : prošle i sadašnje*. Pa ipak, koga to iznenađuje ? Svaki rad koji izokrene bilo koje tradicionalno ljudsko shvaćanje ljudskog napretka, koji nudi potpuno drukčiju povijest svijeta i koji ima nedovoljnu potporu za priznanje, teško da će akademska zajednica prihvatiti s oduševljenjem. Čak su i pristalice osebujne, ali iscrpno istražene povijesti čovječanstva izložene u knjizi *Svijet u sukobu* i drugim djelima Immanuela Velikovskog, vrlo sumnjičavi što se tiče autentičnosti knjige, a barem se od njih očekivalo malo simpatije za djelo koje stavlja na kušnju ortodoksna uvjerenja. Što se tiče sveukupno legendi o nestalim kontinentima one se tretiraju upravo isto kao i djelo o Atlandiji, ali samo zato što svi ne vjeruju u takve teorije, iako su neke od njih zaista ponekad i sulude, ne znači da u njima nema možda neke istine.

MITOLOŠKA BIĆA - JEDNOROZI

Jednorog je jedno od najmisterioznijih mitoloških bića koje su legende ikada srele. Jednoroge se idealiziralo kroz bezbrojne priče, pjesme, poeziju, i legende kroz mnoga stoljeća; a opet ta fascinantna bića ostaju jedno od najvećih nerješениh misterija svijeta.

Unatoč vrlo raširenom uvjerenju u njegovo postojanje, ne postoje dokazi o viđenju tih stovernja i to već stoljećima. Ako proletimo pogledom kroz popularnu istočnjačku sliku Kineskog folkloru pa sve do zapadnjačkog razmišljanja i slike predivnog bijelog konja, nailazimo na posve različita bića kojima je zapravo jedina sličnost jedan jedini rog smješten na čelu. Onima koji doista vjeruju u njih, njihovo ne postojanje samo pridonaša mističnosti slike o jednorozima; i smješta ih u istu dimenziju u kojoj postoje dinosauri, mamuti, i ostala nevjerojatna bića kao Bigfoot i čudovište iz LochNess-a. Postoji još jedno vrlo rašireno uvjerenje o jednorozima a to je da oni doista postoje u izgubljenim i neistraženim predjelima a pronaći i vidjeti ih mogu jedino poštene i dobre osobe koje posjeduju iznimne kvalitete i dobro srce. No mi možemo jedino uzdisati nad njihovom ljepotom i dosljednim opisom tom predivnom biću dodjeliti njegovo mjesto u svjetskoj kulturi.

IZMEĐU ISTINE I MAŠTE

Njegov je mitološki izgled mnogim prirodnjacima iz minulih vremena izgledao sasvim moguć : bijelo ili zagasito žuto krzno, vitko mišićavo tijelo, kratka razigrana griva, hitrina i čilost u pokretima i, ono najvažnije, poduži uvrnuti rog koji izrasta iznad očiju... Kada bi uistinu na našoj planeti živjeli jednoroz, oni bi na nas, vjerojatno, ostavljali veoma prijazan utisak. Životinje toliko slične svojim bliskim rođacima; konjima, elegantni, laganog hoda, vitkog tijela, duge grive, ponosita vrata, plemenitih krupnih očiju... Hitri i neukrotivi. U svakom slučaju, jednorog zacijelo ne bi ni izdaleka izazivao onakvo čuđenje, kakvo je, u vrijeme osvajanja Australije, u 18. stoljeću, izazivao klokan. Jer, ako se izuzme rog, jednorog je po svim ostalim tjelesnim karakteristikama, na ovim prostorima, uobičajena i već viđena životinja. Zbog toga je zapravo pravilno postaviti pitanje : da li je zaista jednorog postojao u prošlosti i, ako nije, otkud mitovi o njemu !?

ISTOČNJAČKI JEDNOROG

U istočnjačkoj mitologiji Jednorog živi već tisućama godina. Pojavljuje se u mnoštvu različitih oblika, ali najraširenije obličje bilo je životinje jelenjeg tijela, konjskih kopita i jednog jedinog roga u sredini tjemena. Njegov je reb peterobojan a predstavljao je pet svetih Kineskih boja, crvenu, žutu, plavu, bijelu i crnu. Trbuh životinje žute je boje a u nekim verzijama ima zelenkaste zmajeve ljuske. Kineski Jednorog poznat je pod imenom Kilin (izgovara se chee-lin), što bi zajedno bilo ujedinjenje miškog Jednoroga Ki, i ženskog Lin. Opisuju ga kao životinju koje nikada ne bi povrijedila ni jedno dugo, pa ni najmanje živo biće i koje bi jelo samo umirujuće biljke koje su pri kraju svog života, a sam živi 1000 godina. Kaže se da Kilin izvire iz zemlje i prikazuje se kao jedno od četiri božanskih životinja nositelja dobrog znamenja, (zajedno s feniksom, zmajem i kornjačom), predskazuje budućnost i simbolizira primarne životne elemente (Voda, Vatra, Zemlja, Zrak). Kineska mitologija Jednoroga prikazuje kao životinju dobrog znamenja koja dolazi ljudima samo u važnim misijama. Njegovu se pojavu tumačilo kao predskazivanje dobrih vremena, a sama činjenica što nije bio viđen već stoljećima sugerira kako trenutno živimo u "vrlo lošim vremenima." Ponovno će se pojaviti tek kada vremena budu bolja i dobrota zavlada.

Usporedno s legendarnim Jednorogom u Kini, i u drugim istočnjačkim zemljama nailazimo na tradiciju vjerovanja Jednoroge. U Japanu, je poznat kao Kirin ali njegovo tijelo više liči na tijelo bika. Za razliku od Kineskog Jednoroga u Japanu vjerovanje je da

Jednorozci pokazuju krivnju i kriminalci su ga se najviše bojali. U Arabiji, Jednorog je poznat pod imenom karkadann, i pretpostavljalo se da posjeduje magične sposobnosti. Njegov je rog bio simbol dobre sreće protiv škorpiona, a vjerovalo se da jelo od njegovog mesa istjeruje demone i zloduhe. Stručnjaci zapravo vjeruju na temelju starih tekstova kako je karkadann vrsta životinje koju nazivamo Oryx, velika antilopa koja viđena sa samo jedne strane izgleda kao da ima samo jedan rog.

ZAPADNJAČKI JEDNOROG

Zapadnjački je Jednorog zasjeo u mašte ljudi već negdje u trećem stoljeću Pr. K., a donijeli su ga putnici koji su obišli Afriku i Indije. U memoarima Grčkog povjesničara i fizijatra Ctesiasa koji je putovao kroz Perzije donio je nazad u domovinu nevjerojatne priče trgovaca koji su putovali kroz Indiju. Iako nije sam vidio ni jednog, opisuje biće koje naziva "Wild ass of India", koji veličinom podsjeća na konja, bijelog tijela, crvenkaste grive, plavih očiju i ravnim rogom u sredini čela. Opisuje zapravo rog da je bio bijele boje u donjem djelu, dok mu je sredina bila crna a vrh crvenkast. Kao fizijatar posebno ga je rog zanimao za kojega je načuo da ima svojstva da zaštiti od smrtonosnih otrova. Šalice za koje se vjerovalo da su izrađene od Jednorogova roga, imale su moć da neutraliziraju otrov ako bi se iz njih ispijao. Ctesias je životinju opisao kao neobično lijepu, hitrih nogu, neukrotivu i gotovo nemoguću za uhvatiti. Nakon Ctesiasa, priče o Jednorogu postale su popularne i poznati Grčki filozof došao je i do zaključka da Jednorog mora biti prava životinja, ali nipošto nije vjerovao u priče o magičnim moćima koje su pripisivali rogu. U svakom slučaju vjerovanje u postojanje Jednoroga nije bilo mnogo upitno tada, i nije bilo manje vjerojatnije od postojanja životinja kao što su slon ili žirafa. Samo zato što većina ljudi nije nikada jednoga vidjela nije bio dovoljan razlog da se u njega ne vjeruje. Postoji još mnogo nevjerojatnih priča koje se tiču ne samo Jednoroga već pravih povijesnih ličnosti i to dvojice najvećih vojskovođa povijesti. No dali su to samo legende teško je za reći. Kažu da je Makedonski general Aleksandar Veliki u jednom od svojih osvajačkih pohoda ujahao na Jednorogu a u stoljeću prije Kristova rođenja, Rimski Vojskovođa, Imperator Julije Cezar izvijestio je da je susreo Jednoroga duboko u šumama jugozapadne Njemačke. No ukorijenjeno vjerovanje u Jednoroga nije se utemeljilo sve do kasnijih stoljeća sve dok se nije legenda o njima ispreplela sa poviješću i što je najvažnije s asocijacijom na Bibliju i Isusa.

JEDNOROZI U BIBLIJI

Prema knjizi Postojanja, Bog je Adam u dao zadatak da imenuje sve što vidi u rajskom vrtu. U nekim prijevodima Biblije, Jednorog je bila prva imenovana životinja; i prema tome uzdignuta nad sve ostale životinje svijeta. Kada su Adam i Eva napustili raj, Jednorog je krenuo s njima kao simbol poštenja, nevinosti i čednosti. Otuda Jednorozima simbolika koju su poprimili u zapadnjačkoj mitologiji. Biblija također nudi objašnjenje zašto Jednorozci nisu bili viđeni već stoljećima. Tokom velikog potopa koji je uslijedio tokom 40 dana i 40 noći, Noa je primio na svoju arku po dvoje životinja od svake vrste pružajući im tako sklonište; no Jednoroga među njima nije bilo. U početku su bili primljeni na brod no kaže se da su zahtijevali previše prostora i pažnje za sebe tako da ih je Noa izгнаo. Jednorozci su tako nestali u potopu a moguće je da su neki preživjeli plivajući i preživjeli tako negdje u svijetu. Kroz povijest, crkva je interpretirala Jednoroga na mnoštvo različitih načina. U srednjem vijeku postao je simbol samog Isusa Krista, a rog je bio simbol unije Krista i Boga. Dok recimo u Isiahovoj knjizi, pojavio se Jednorog kao simbol zla. No unatoč tome, Jednorog je postao i ostao životinja simbol vrline i čednosti.

KAKO UHVATITI JEDNOROGA

Tokom srednjeg vijeka, priče su kazivale da iako je Jednoroga nemoguće uhvatiti, jedini način da ga se približi bila je nazočnost prelijepe nevine djevojke. Jednorog bi se toliko oduševio djevojkom da bi se sam od sebe približio i pokorno spustio glavu u njeno krilo.

Zlobni su govorili da Jednorog nije bio privučen djevojkom već mirisom njezine haljine. No Europske legende kazuju da je Jednoroga nemoguće uhvatiti silom. No kad bi bili privučeni djevom postali bi laka meta za lovce koji bi nesmetano mogli uloviti ili ubiti životinju. Oko 1500. godine, iznimno lijepa serija velikih tapiserija izrađena je u Belgiji kako bi prikazala povijest lova na Jednoroge. Kupio ih je John D. Rockefeller 1922. godine, a sada su izložene u Cloisters museum u New Yorku. Serija od sedam tapiserija slijedi lov od početka do kraja. Jednorog kako je otkriven i gonjen grupom plemića i koji nisu sposobni uhvatiti ga. U petoj se tapiseriji pojavljuje mlada djevojka koja privlači Jednoroga i zarobljuje ga, upravo prema vjerovanju kako Jednoroga može pripitomiti samo nevina djevojka. U posljednoj tapiseriji, Jednorog biva vezan za stablo koje opkoljuje okrugla drvena ograda. I upravo je ova posljednja scena postala najpopularnija, univerzalno prihvaćena slika zapadnjačkog Jednoroga . "...Well, now that we have seen each other," said the Unicorn, "If you'll believe in me, I'll believe in you." - *Through the Looking Glass* by Lewis Carroll.

MAGIJA I UVOD U NJEN SVIJET

Ova je tema možda malo komplicirana, ali zasigurno je zanimljiva kako mlađima tako i starijima. Kada se govori o velikim misterijima svjetske povijesti, one se dijele na zapadnjačke i istočnjačke. Zapadnjačkim se ritualima pri tome uvijek pripisivala izvjesna nedokučiva mističnost, a vrlo često i praksa crne magije. Zašto su se u srednjem vijeku proganjale vještice, čarobnjaci i općenito oni koji su se bavili prirodnim liječenjem? Srednjovjekovna je alkemija preteča današnje kemije i medicine a inače je tumačenje i hvatanje ukoštac sa neobjašnjivim oduvijek golicalo čovjekovu maštu...

Ali misteriji svijeta ne postoje samo u prošlosti, možda će Vas zanimati da je možda čak i nedavno rođen pojam "Tehno-mit" koji objašnjava novonastale trendove i neobjašnjive pojave, kao što su pojava vanzemaljaca, misteriji pentagona, djeca sa parapsihološkim i psihokinetičkim moćima. Ali u svijetu magije samo su nekim znalcima i odabranima poznate prave i istinske činjenice o svijetu. To je jedno od najstarijih vjerovanja koje postoji u narodu. Oni, svoje tajne prenose na nove generacije samo u usmenom obliku. Kultovima i bratstvima, mogu pristupiti samo odabrani i tako dobiti uvid u tajnu života i tajne nauke tih bratstva. Samo odabrani imaju pristup tim tajnama i zbog toga mogu ovladati snagom magije te ju primjenjivati. Kulture u kojima se takvo znanje prenosilo sa generacije na generaciju u prvom redu su postojale u srednjem vijeku. One su se međutim zadržale do današnjih dana, i to u krugovima koji djeluju tajno, u nekim starim kulturama i bratstvima. Magija počiva na predodžbi da je sve u svemiru prožeto transcendentalnom energijom. To znači da je dakle magija kao takva, sposobnost nekih ljudi da utječu na tu snagu, da upravljaju njome te da ju koriste za dobro ili za zlo. Ali zapravo znamo da je uobičajeno da se magija i njeno djelovanje smatra praznovjermem! Istina, ali suvremena parapsihologija podastrla je dokaze kako je djelovanje magije zaista moguće, ali naravno rijetko i samo pod određenim uvjetima. Vjerovanje u magično temelji se i na čovjekovom praiskustvu s pojavama kao što su telepatija, vidovnjaštvo, proricanje budućnosti te neobjašnjivo djelovanje na daljinu.

POJMOVI MAGIJE

U sklopu magije, vezano je mnogo pojmova, kao što su predmeti obožavanja, rituali, preobrazba, religija i čarobnjaštvo.

- **Fetiši**

Čarobnjačke snage se mogu prenijeti i na predmete te ljudske ili životinjske figurice. Naravno u takvim predmetima snaga magije može biti pozitivna ili čak i negativna. Takve predmete zovemo Fetiši, odnosno predmeti koji se koriste u čarobnjačkim radnjama, a imaju važnu ulogu. Takvi predmeti i figurice mogu postati izvor nadnaravnih sila. Pomoću fetiša možemo se obraniti od uroka, ali isto tako možemo baciti zle čini na druge. A isto tako takvi predmeti mogu biti uzrok nesreća a i prizivati sreću ili naravno nesreću.

- **Ritual**

Ritual ili obred najdjelotvorniji je način primjene sila magije. Izraz ritual označava običaj kojim se magija koristi kako bi se stupilo u vezu s nadnaravnim. Ritual čine pojedini običaji, na primjer obred prinošenja žrtve, ceremonije pročišćavanja i naravno povezivanje ovoga svijeta sa zagrobnim svijetom. Obično su se takvi obredi tj. rituali, odvijali u tajnosti a smatralo ih se svetim. U kasnijim su se fazama pojedinosti vezane uz obrede počele čuvati i u pisanom obliku. Taku su i nastale knjige vjerskih obreda. Inače

kršćanstvo je dosta rano ugradilo čarobnjačke rituale poganskog prastanovništva. U takve rituale ubrajamo, istjerivanje demona i vragova, crkva je takve rituale prozvala egzorcizmom..

POJAM MAGIJA

Ovako, pojam magija, potječe od imena iranskog plemena *Mager*, čiji su pripadnici u starom vijeku nastanjivali sjeverozapadni predio današnjeg Irana. Ti su se mudraci posebno bavili tumačenjem snova i astrologijom. Učenjaci su još od srednjeg vijeka koristili izraz čarobnjak (*mager*) u značenju mudrac. Taj se izraz koristio i za naučnika koji je težio shvatiti sveukupnost svijeta. Ali kasnije se u općoj uporabi, izraz čarobnjak, miješao sa izrazom *maleficus* (zločinitelj). Pod utjecajem crkve taj je izraz tada označavao zlog čarobnjaka koji je sklopio savezništvo s demonima. Istaknuti teolog Toma Avinski najodgovornija je osoba za osuđivanje i protjerivanje magije sa strane crkve. Upravo je on doveo magiju u vezu s vragovima. Prema njegovu shvaćanju nije mogla postojati osoba s čarobnjačkim sposobnostima, učinci magije mogli su se samo objasniti djelovanjem demona s kojima je čarobnjak sklapao savez da bi se mogao okoristiti njihovim uslugama. Na isti način se shvaćalo gatanje. Koliko nam je poznato i u crkvi su se koristili mistični postupci i obredi, zašto se njih nije smatralo demonskim? Takve su se postupke naime kršćanski teolozi trudili odjeliti od čarobnjaštva. Proroci su se bavili gatanjem dok su svećenici rabili sakramente kao sredstvo magije. U kršćanstvu su se molitve koristile kao čarobne formule a relikvije kao amajlije, biblijske knjige i psalmi koristili su se kao obrana od sila magije i primjenjivali su se pri istjerivanju duhova. Čarobnjaštvom su se služili svećenici a čak i pape u srednjem vijeku. Ali zapravo između čarobnjaštva i religije postoji uska povezanost samo što je čarobnjak aktivniji u ophođenju s nadnaravnim silama nego što je to uobičajeno za religiju.

OBREDI I VJEROVANJA

Šamani i pripadnici neciviliziranih naroda još i dan danas pri magijsko - vjerskim obredima koriste fetiše i najrazličitija čarobna sredstva. U zapadno-afričkom Beninu postoji djagli - voodoo s obredima pri kojima se koriste lubanje majmuna i pasa, a zanimljivo je da se takve lubanje mogu kupiti na sajmu. Inače je još u antičko doba čaranje slikama igralo važnu ulogu u čarobnjaštvu. To se u stvari posebno odnosilo na zle čini kao i na ljubavne čini. Pri tom najčešće voštane figurice predstavljaju osobu na koju se magijom želi djelovati. Dosta su stare legende o probušenim voštanim figuricama koje su navodno izazvale nečiju bolest ili smrt. Te su legende bile proširene po cijelom zapadu. Priče o antičkim čarobnjacima pridonijele su shvaćanju čarobnjaka kao tajnovite osobe. Poznata je priča o slavnom Apolonu iz Tijane koji je u 1. stoljeću živio u kapadokiji. U Korintu je Lamija (vampirica) željela ubiti Menipa, Apolonova učenika. Priča se da ju je Apolon učinio potpuno bezopasnom. No čarobnjaci i čarobnjaštvo s vremenom su doživjeli zanimljiv kulturno povijesni razvoj. Čarobnjak je prešao od plemenskog vrača preko tehničara i stručnjaka za paranormalne pojave sve do tajanstvenog mistika ezoteričnog karaktera. Složeni obredi postali su nezaobilazni, obredna odjeća, i cijeli arsenal kojekakvih predmeta i spravica, magično kamenje, zrcala, amajlije i talismani koji se biraju po bojama i prema simbolima koje sadrže. Sve je to postalo neophodno kako bi se postiglo djelovanje magije. Uzimala su se eterična ulja koja su prema legendama pripadala određenim Božicama i božanskim bićima. Naposljetku nije smjelo nedostajati ni izgovaranja čarobnih formula ili moćnih slogova i imena prilikom izvođenja magije i prizivanja duhova. Duhove se određenim formulama prisiljavalo na poslušnost, morali su se pokazati te dati odgovore na postavljena pitanja.

BIJELA I CRNA MAGIJA

Magija je zapravo neobjašnjivo hotimično utjecanje na prirodu i čovjeka te pripada području proturječnoga i dvoličnoga. Gdje je zapravo pokušaj takva utjecaja moralno opravdan, a kada poprima obilježje opakoga? Dobri i zli čarobnjački postupci idu ruku

pod ruku. U skladu s tim prototip svakog čarobnjaka je još od davnine istodobno iscjeljivač i vještac. Čarobnjak svojim moćima i sposobnostima ima moć iscjeljivanja a istodobno svoje protivnike i neprijatelje može začarati. Razlikovanje bijele, dobre od crne, zle magije rijetko je jednoznačno te često podliježe tumačenju koje je svojstveno od kulture do kulture i koje ne može biti univerzalno. Šaman australskih aboridžana čarobnjačkim obredom može začarati prekršitelja tabua tako da prekršitelj oboli ili umre. U toj kulturi takav postupak se smatra dobrom magijom, jer služi zaštiti plemena i općem dobru kao kazna za prekršitelje njihovih zakona. Dok se zapravo govorom o crnoj magiji u principu smatra da je to moć uroka, ubijanja i opsjedanja ljudi, čim se za nekoga govori da ima izvanredne sposobnosti, odmah se sumnja da taj čovjek čini nevjerojatne stvari. Od kasne antike bijelu se magiju naziva teurgija a crnu nigromantija. Teurgija je zapravo grčki naziv za "božansko djelo". U Teurgiji čarobnjak traži pomoć anđela ili dobrih duhova. Dok se nigromantija, ili opaka magija u čije se najpoznatije rituale ubraja zazivanje pokojnika, smatrala zabranjenom magijom. No najčešće korištenjem opake magije ljudi su željeli stupiti u kontakt s pokojnicima jer se smatralo da pokojnici znaju kako izgleda budućnost.

U Rimskoj književnosti postoje brojni opisi nekromantijskih obreda koje su izvodile vještice. Marko Anej Lukan napisao je ep "Farsalij" u kojem opisuje okrutne postupke tesalske vještice. U opisu stoji da vještica kukom odvlači svježi leš u pećinu te u njega ulijeva kipuću krv. Duh oklijeva ne želeći ući u tijelo ali vještica bičuje leš živom zmijom te divljajući izgovara najteže uvrede božicama mrtvih. Tek se tada Božice pokore a duh preminuloga proriče budućnost junaku epa, rimskom državniku Pompeju.

LETEĆI TANJIRI I NLO-i, SVEMIRSKI BRODOVI ILI SKRIVENA NEBESKA BIĆA !?

Teoriju da nismo sami u svemiru, potaklo je bezbrojno viđanje neidentifikovanih letećih objekata na nebu i to već desetljećima. Uzbuđenje da postoje čudna bića koja nama nisu slična ili jesu, više manje, i koja obitavaju negdje u beskrajnom svemiru ljudska je mašta oblikovala i smjestila među jedne od najvećih tajna naših vremena. Već se dešavalo da su mnoga viđenja navodnih letećih tanjura jednostavno krive identifikacije određenih zemaljskih ili astronomskih objekata, poput meteoroloških balona, planeta Venere, odraza svjetla od oblaka ili magle, nenadana plamsaja svjetla, jata gusaka ili čak i rojeva kukaca koji odražavaju svjetlo, oblaka ovalna oblika, tragova avionskih letova, niskoletećih aviona i meteora. Većina ljudi pretpostavlja da je svaki "istinski" leteći tanjur i NLO vanzemaljsko svemirsko vozilo; ali što ako su neki od njih izvanredna živa bića koja potječu s našeg planeta i koja znanost još nije otkrila? Ta fascinantna ideja, koja se drugdje uopće nije razmatrala, zadobila je veliku pažnju američkih istraživača.

ZAMISAO O NEBESKIM ŽIVOTINJAMA

Samo nekoliko udubina u zemlji i vodi nije nastanjeno životinjama koje su se prilagodile životu u određenom staništu. No što je s nebom!? Iako neki kukci i ptice provedu veći dio vremena u zraku, ne postoji životinja koja cijeli svoj život isključivo provede na nebu i koja se prilagodila životu u atmosferi koja okružuje naš planet, ili možda jest!? Termin "leteći tanjur", skovao je reporter koji je izvještavao o Kennethu Arnoldu, poslovnom čovjeku iz Idahoa koji je 24. Juna, 1947. godine, dok je upravljao avionom Callaria, vidio devet letećih objekata nalik na diske blizu planine Mount Rainier u Washingtonu. Manje je poznato da je Arnold usporedio te objekte sa živim organizmima: "*nekom vrstom nebeskim meduza*". Nije jedini tako mislio. Mjesec dana poslije, John P. Bessor iz St. Thomasa u Pennsylvaniji iznio je sličnu teoriju koju je 1946. godine, obrazložio zrakoplovstvu SAD-a. Časnik koji je odgovorio Bessoru, nije odbacio tu teoriju kao nerealnu, već je opisao njegovo zapažanje kao "*jednu od najinteligentnijih teorija koju je ikad čuo*". Zamisao o nebeskim životinjama dobila je daljnji zamah 1955. objavom mišljenja grofice Zoe Wassilko-Serecki, istaknute liberalne filozofkinje. Grofica smatra da je gornji sloj zemljine atmosfere nastanjen brojnim mjehurastim životinjama sa svjetlećim tijelima koja su građena od energije i središnje jezgre koja je od čvrstog materijala. "Te životinje imaju sposobnost mijenjanja oblika, od kuglastih dok miruju do oblika nalik na cigare kad se kreću upijajući energiju koja pokreće njihova netjelesna bića". Godine koje su slijedile nakon te njezine izjave obilovale su viđenjima NLO-a od kojih je većina zaista imala oblik cigare.

ISTRAŽIVANJE TEORIJE

Ideje grofice Serecki hvalio je zoolog Ivan Sanderson, jedan od najslavnijih američkih istraživača tajanstvenih životinja. Početkom 1960-ih, naučnik i izumitelj hidrofona John M. Cage iz New Jersey, povukao je usporedbu između dupina koji prate brodove, i NLO-a koji prate avione, tvrdeći da su NLO-i inteligentni oblici života koji se hrane negativnim elektricitetom. Međutim, najpoznatije opsežno istraživanje teorije o nebeskim životinjama je ono Trevora Jamesa Constabla, časnika za radioveze u američkoj trgovačkoj mornarici. Godine 1978. objavio je svoja istraživanja i nalaze u zanimljivoj knjizi "*Nebeska stvorenja*". Prema Constablu, neki od viđenih NLO-a uistinu su divovski neotkriveni oblici života koji su se u cijelosti prilagodili životu u zraku unutar zemljine atmosfere. Te je iznimno specijalizirane organizme nazvao "*kriterima*" i opisao ih kao jednostanične organizme (poput ameba) raznih veličina, zatvorene unutar oklopa

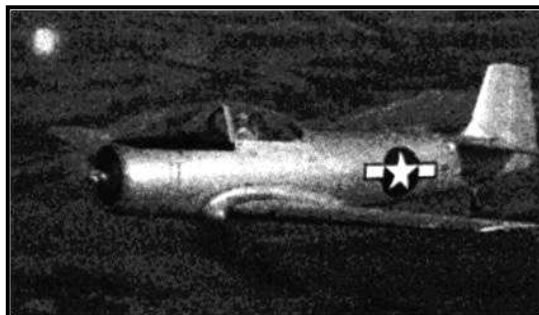
nalik na liskun ili metal, veličine jednog kilometra, do onih najmanjih od nekoliko centimetara. Constable objašnjava da se ne viđaju često jer reflektiraju infracrveno svjetlo nevidljivo ljudskom oku. Budući da mogu mijenjati boju pod određenim uvjetima, kriteri će reflektirati vidljivo svjetlo i tako postati NLO-i. Čini se da se mogu snimati infracrvenim filmom jer njegova knjiga sadrži mnogobrojne fotografije navodnih kriteria koje je snimio u pustinji Mojave u Californiji.

ŠIRENJE TEHNO-MITA

Godine 1992. ideja o živućim NLO-ima koji se katkad nazivaju "bioformi", dobila je ppublicitet i izvan SAD-a. Britanski autor Andrew Collins u svojoj knjizi *Tvorci krugova* govori o tome kako je, dok je tražio objašnjenje za krugove u žitu, otkrio rad dotad nepoznatog naučnika Wilhelma Reicha koji je tvrdio da je pronašao tajanstvenu vrstu energije koju je nazvao orgon. Collins misli da je u orgonu ključ tajne za krugove u žitu i tvrdi da se sve pojave koje su o tome zabilježene odnose i na Constablove kriterie. Nasuprot tome, ako se kriteri sastoje od orgona, njihov bi povremeni kontakt sa zemljinom površinom mogao objasniti krugove u žitu. No ipak, ako i pretpostavimo da zaista postoje, kriteri ne moraju biti jedini oblik atmosferskih nebeskih životinja na našem planetu.

FOO FIGHTERS

Za vrijeme Drugog svjetskog rata mnogi saveznički i nacistički piloti prijavljivali su čudne vatrene lopte koje su ih pratile na njihovim letovima iznad Europe. Oblici poput malih lopta sjajna bijelog ili crvenkastog svijetla, koje su plesale oko aviona neobično inteligentno, kao da se igraju i znatiželjno ispituju avione. Objekti su nazvani "Foo Fighters" prema popularnom stripu tog vremena "Smoky Stover". Imali su strahovitu brzinu i manevarske sposobnosti koje su daleko nadvisivale bilo koji tadašnji zrakoplov. Iako ih je proučavala čak i NASA-a do danas nisu objašnjeni. Smatrani su i neprijateljskim tajnim letjelicama ali je ta mogućnost odbačena pošto objekti nisu činili ništa što bi direktno ugrožavalo sigurnost letjelice. A osim toga otkriveno je da su ih također viđali i američki i japanski piloti. Slične objekte može otkriti i radar, pa su ih smatrali beznačajnim sitnicama ili anđelima. Constable vjeruje da su Foo-Fightersi mogli biti jako primitivne nebeske životinje koje su manje osjećajne od svojih divovskih srodnika. No Foo-Fightersi su također mogli biti neobični električni ili optički efekt poput kuglaste munje ili samo priviđanja nervozne i premorene posade. Kako god bilo unijeli su strah među pilote što se može vidjeti i iz ove dvije priče. U Decembru, 1944. saveznički pilot je letio iznad neprijateljskog teritorija na visini od 10.000 stopa. Pretražujući nebo u potrazi za njemačkim letjelicama ugledao je dvije velika vatrene kugle. Ne da nisu nalikovala njemačkim zrakoplovima nego nisu bili slični ničemu što je do tada vidio. Neko vrijeme ih je pratio a onda je odlučio otići ali, objekti su ga neprestano pratili. Pilot ih se još neko vrijeme na sve načine pokušao riješiti ali mu nikako nije polazilo za rukom. Napokon su objekti sami nestali a da nije ispaljen ni hitac.

Još jedan slučaj opisao je Major William D. Leet : Foo Fighteri B-17, leteća tvrđava. "Moju posada B-17 i mene čitavim je putem od Klagenfurta u Austriji do Jadranskog mora pratio Foo Fighter, mali disk. To se dogodilo , kako se sjećam u prosincu 1944 za vrijeme noćnog leta u misiji "Lone Wolf" Major Leet se prisjeća da im je časnik tajne službe rekao kako se radilo o novom njemačkom lovcu ali, nije mogao objasniti zašto nije pucao na njih.

KONTROVERZNA TEORIJA

Nema sumnje da je teorija koja NLO-e smatra živućim nebeskim životinjama veoma radikalna, te da će je vrlo vjerojatno odbaciti svi konzervativniji članovi naučnih krugova. Stoga bi zadnju riječ trebao imati vodeći biolog u zračnoj bazi Wright-Patterson u Daytonu, državi Ohio, gdje se nalazi zapovjedništvo američkog zrakoplovstva za istraživanje NLO-a. Zbog kontroverzne materije, htio je ostati anonimn, ali njegove riječi sve govore : *"Ako bacite kamenčić u vodu, vidjet ćete kako vodene životinje nimfe, rakovi, klenovi, vodeni kukci bježe. Ali prije nego se voda smiri, opet se vraćaju i zantizheljno istražuju što se dogodilo. Možda jednako tako djeluju događaji na našoj zemlji, atomske eksplozije, letovi raketa i drugo. Oni možda poremete stratosferu i uzbibaju samo tkivo svemira, pa svemirske životinje znatiželjno silaze da istraže što se dogodilo. Kao zoolog, uvijek sam bio zbunjen činjenicom da na našem planetu ne postoje životinje koje žive na nebu. Osobito me je zbunjivalo to što životinje imaju nevjerovatnu sposobnost prilagodbe koju su pokazale tokom evolucije nastanivši sva mjesta osim neba."*

Ako je zamisao Constabla, Cagea i ostalih zagovornika nebeskih životinja točna, možda više nećemo biti zbunjeni neobjašnjivim pojavama na našem nebeskom svodu. Za ljubitelje kontraverznih teorija, ovo je zaista jedna od rijetkih koja je istovremeno nevjerovatna koliko i nevjerovatno prihvatljiva kao takva. Iako bez dokaza o njihovom postojanju, možda iznad nas postoje živa bića koja ponekad prouzrokuju neobjašnjive pojave, pa ako je moguće da u morskim dubinama postoje neotkrivena čudovišta i zastrašujuće vodene zmije ili još bolje, živući potomci dinosaura a na kopnu, neotkrivena populacija divovskih humanoida, velikih jetija ili bigfoota zašto ne bi nako živo biće nastanilo i nebeski svod, pa tko voli nek izvoli. Teorija o nebeskim bićima, uzbudljiva je koliko i susret sa vanzemalcima. Svak se treba opredjeliti kome će pokloniti svoju vjeru, malim zelenima ili nebeskim bićima. U svakom slučaju, takve teorije ne treba da zaprepastavaju, jer naš svijet je zaista pun i drugih čuda o kojima nismo nikada niti sanjali.

NORDIJSKA MITOLOGIJA

UVOD

Mitologija sjeverne i istočne Europe u suštini je mitologija dviju najvažnijih skupina, naroda germanskog i slavenskog podrijetla. Narodi Germanskog podrijetla uključuju Nijemce, Nizozemce, Dance, Šveđane, Norvežane, Islandčane, Engleze i ostale podrijetlom od navedenih; dok su Slaveni sastavljeni od Rusa, Hrvata, Srba, Bugara, Rumunja, Slovaka, i Poljaka. Ipak drugi su narodi pridonjeli mitološkoj tradiciji tih područja kao što su žitelji baltičke obale, Prusi, Litvanci i Letonci, te još sjevernije Finci i Laponci. Svi su ovi narodi grupirani zajedno u mitološkoj povijesti. Kao što su južnoeuropske zemlje i zemlje bliskog istoka grupirane kao antičke zemlje. Njihova je mitologija čak mnogo poznatija u mitološkom smislu, nego što je to mitologija sjeverne i istočne Europe, koju u tradicionalnom stilu zovemo Nordijska mitologija. No iako bi se reklo da su Nordijski narodi jedni od najstarijih naroda našeg svijeta, Većina slavenskih bogova rijetko su nešto više od imena, a ono malo što je poznato o njihovom štovanju posljedica je njihova kršćanskog dokončavanja. Činjenica je da je najveći opseg preživjele mitologije iz sjeverne i istočne Europe skandinavskog i islandskog podrijetla. Većina bogova štovanih u staroj Rusiji kao što je slavenski bog grmljavine Perun, vjerojatno je apsorbirao velik dio Thorove mitologije, mitologije boga grmljavine Odinova sina. Na Balkanu Slaveni su se suočili ne samo s pravoslavnim kršćanstvom, nego su poslije bili i pod vlašću islama. Kako slavenski mitovi nikada nisu bili pribilježeni, utjecaji kršćanske i islamske vladavine zamijenili su domaće prepričavanje priča i legenda starih slavena. Istina je zapravo da je Europska mitologija izbjegla baltičkoj sudbini samo zato što je povijesnom slučajnošću bila zabilježena. U slučaju keltske mitologije, kršćanski su redovnici u Irskoj brižljivo zabilježili drevne sage. Nakon što su germanski narodi pregazili zapadne provincije Rimskog carstva, klasično naslijeđe Grčke i Rima kao i keltsko, sačuvano je u samostanskim bibliotekama.

DUHOVI PRIRODE

Dramatični oblik skandinavije sa svojim električnim nebom, ledenim pustošima i ključajućim izvorima uvelike je pridonio oblikovanju nordijske mitologije. Takav krajolik bilo je lako napučiti duhovima prirode. Takvi duhovi lutali su planinama i snježnim obroncima kao divovi leda, oluje i vatre koji utjelovljuju tajanstvene i prijeteće sile prirode. U podzemnim špiljama, mrki patuljci iskopavali su svjetlucave dragulje i metale, dok su svijetli đavolci oživljavali šume i jezera. U slavenskoj mitologiji, vojska životnih sila ispunjavala je svijet i prožimala šume, polja i rijeke živahnim okretnim duhovima prirode. Jedna od možda najvažnijih smjernica u oblikovanju i razumjevanju cjelokupne nordijske mitologije jesu "Ledeni Divovi". Krajolik skandinavije sa svojim ledenim obroncima, i ledenim užasima utjelovio se u ljudskom vjerovanju kao Ledeni Divovi, moćne, prijeteće i omamljujuće ledene mase sjevera. Te su mase bila trajna opasnost sjevernjacima, vrlo nalik na ledene divove čije će vječno neprijateljstvo nadvladati bogove u Ragnaroku, legendi o sudbini bogova. U međuvremenu su ledeni divovi slali smrjavajuće vjetrove da unište pupoljke ili su stresali lavine sa svojih ledenih ramena i čela. Divovi stijena i oluja utjelovljavali su velike, kršne planine i olujne oblake. Stjenovite provalije i litice stvorili su divovi prejakim koračanjem u osvit vremena. Planinski divovi, kao i patuljci, osjećali su se najbolje u sumaglici i magli jer bi ih dnevno svijetlo okamenilo. Time se objašnjavaju neke fantastične kamene formacije, kao Riesengebrige, koje su oblikovali neki nerazboriti divovi kad ih je izlazak sunca zatekao vani. Isto se tako na Islandu najviši vrhunci zovu se Jolkul, što proizlazi iz riječi Jotun, odnosno Div. A kad smo već kod divova, jedna od legendi o nastajanju patuljaka kazuje kako su iz raspadnutog tijela ubijenog diva Ymira, nastali mrki patuljci. Bogovi su ih međutim držali suviše ružnima za gledanje pa su ih osudili na život u podzemlju. Na dnevnom svijetlu bi se kao i divovi, pretvorili u kamen, a time su obješnjene mnoge manje stijene i kamenje raštrkano diljem nordijskog krajolika. Primjerice, vrhovi blizanci

Trold Tindternea, za koje se kaže da su dvije skupine zaraćenih patuljaka koji su se zaboravili povući prije izlaska sunca. Kako su patuljci imali naviku šaputanja iza stijena, planinska jeka bila je poznata kao "razgovor patuljaka".

PUSTOLOVNI SJEVERNJACI...

Nordijska mitologija, koja je počela na dalekim obalama Skandinavskih zemalja mitologija je pustolovnih, osvajačkih i hrabrih naroda koji su bili borbeni i časni. Pustolovni sjevernjaci, Danci, Norvežani i Šveđani upustili su se na more u potrazi za plijenom i zemljom. Ubrzo su dobili i prikladno ime, Vikinzi. Vikinški ratnici bili su najčešće organizirani u male skupine ili brodske posade, tek se povremeno udružujući u saveze u svrhu vojnih ekspedicija, trgovačkih putovanja ili piratstva. Mogli su neko vrijeme služiti glasovitom vođi pa se onda razići, no znali su za određene prigode oformiti velike vojske i flote ratnih brodova, poput snaga koje su 842. godine, napale Francusku ili 866. godine, prodrle u Englesku. Njihovi veličanstveni brodovi i pomorska vještina osigurala im je nadmoć na rijekama i morima, te im omogućila putovanja nadaleko i široko. Njihova smionost i osvajačka moć prikladno se odrazila u veličajnom vrhovnom bogu njihove mitologije, bogu rata Odinu.

AESIRI I VANIRI

Bile su dvije loze nordijskih božanskih obitelji. Mlađa loza Aesiri bila je predvođena Odinom i njegovim sinovima Balderom, Bragijom, Forsetijom i Thorom dok je starija obitelj Vanira predvođena bogovima plodnosti Freyrom i njegovom sestrom blizankom Freyom. Legenda priča kako je došlo do rata između mlađih Aesira i starijih Vanira, rata koji je nakon mnogo godina završio blaženim mirom. Obje su se loze zapravo zasitile ratovanja i bile su zadovoljne što se to okončalo. Kako bi zapečatili mir, nekoliko vodećih Aesira otišlo je živjeti među Vanire, dok je određeni broj Vanira otišlo u Asgard, dom Aesira. Nordijske legende koje se gotovo stalno vrte oko mlađih Aesira kazuju kako su gotovo svi Aesiri trebali biti ubijeni tokom Ragnaroka (sudbine bogova), kada se trebala voditi teška borba između Odinovih, Lokijevih i snaga Ledenih divova.

ODIN

Agresivni Vikinški ratnici u svojoj su mitologiji štovali jednookog Odina kao poglavara germanskih bogova. Bog rata je bio njihova zvijezda vodilja koji je zajedno s božicom

plodnosti Freyom uzdizao kao svoje sljedbenike, junake koji su pali na bojnom polju a također je nadahnjivao glasovite berserkere, ratnike koji bi zagrizli svoje štitove i ne obazirući se ni na šta, ulijetali u sukob. No kao bog rata bio je prevrtljiv te je stanovito vrijeme pružao sreću u bitci a onda bi ju opet iznenada uskratio. Valhalla je bio dvor sagrađen u božanskom gradu Asgardu u kojemu je Odin okupljao junačke mrtve (Einherjar) ratnike, ubijene na bojnom polju koje je on osobno odabrao kao svoje sljedbenike. Legenda kaže da su oni tvorili Odinovu privatnu vojsku koju je on okupljao u očekivanju Ragnaroka, sudbine bogova, a ta je sudbina bila konačna bitka između bogova i ledenih divova na Vigrid ravnici na

kojoj im je bilo suđeno ponovno poginuti. Sve do tada ratnici će se svakog dana boriti i svake noći gostiti, a svaka ozljeda koju zadobiju bit će magično izlječena.

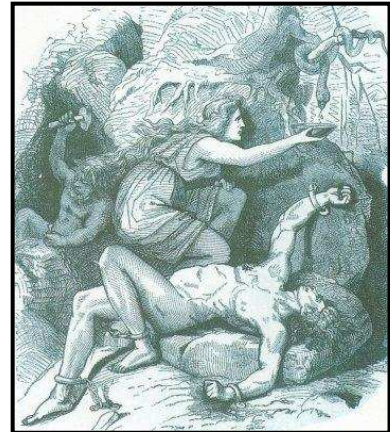
THOR

Vikinški narodi koji su se ustalili na jednom mjestu kao kolonisti, bilo kao poljodjelci ili trgovci, najviše su štovali Odinova sina Thora. Thor je u sagama predstavljen kao poštena i iskrena osoba. Kolonistima koji su izbjegli iz južne Norveške kako bi izbjegli

odinovskim aktivnostima vođa kakav je bio Erik Bloodaxe, Thor je bio ohrabrujuća nadnaravna nazočnost. Svoju su mu privrženost iskazivali odabirom prezimena od kojih su Thorsten ili Thorlof bila najčešća. Thorov prikladan grmljavinski čekić Mjollnir, bila je čarobna sprava sa sposobnostima razaranja, plodnosti i uskrснуća. Upravo zahvaljujući tim svojim sposobnostima ne iznenađuje da je pri kraju Vikinškog razdoblja Thor postao veći bog od Odina, samo stoljeće prije nego što je Skandinavija bila preobraćena na kršćanstvo. Thorov Mjollnir, bilo je jedino oružje od kojega su prema legendi strahovali ledeni divovi.

LOKI

Ponekad zvan Lopt, bio je germanski bog vatre i sin divova Farbautija i Laufey. Isprva nestašan vragolan, Loki je bio smutljivac, varalica i mjenjač oblika, a progresivno je postajao sve zlobniji dok ga naposljetku bogovi nisu zatočili u špilju do početka Ragnaroka, kraja svijeta. Lokijev najveći problem bila je dosada, bio je *"umoran od prediva dana koji se odmotava bez čvora ili petlje na njemu"*. Činjenica da su mu roditelji bili divovi može pripomoći objašnjenju njegove sklonosti zlodjelima. On jednostavno nije mogao prestati izvoditi smicalice i bogove izlagati opasnostima, premda bi ih poslije obično njegova hitra domišljatost spašavala. Čak i nakon što je izazvao smrt Odinova sina Baldera, bogovi su i dalje podnosili njegovu prisutnost u Asgardu. Međutim kada je stigao na gozbu boga mora Aegira i počeo uvredama i porugama kinjiti sve prisutne, njihovom strpljenju je došao kraj. Lokijev sin Vali bio je pretvoren u vuka koji je smjesta napao svog brata Narvija i usmrtio ga. Narvijeva crijeva su tad uporabili za vezivanje Lokija za stijenu ispod zmijske usta kapao otrov. U tom užasnom zatvoru bog je čekao Ragnarok. Tada se trebao osloboditi i pojaviti da bi poveo vojsku zla u njezinu konačnu bitku s bogovima.

VALKIRIE

Još jedan važan dio nordijske mitologije su poznate Valkirie. One su izvorno bile zlokobni duhovi pokolja, mračni anđeli smrti koji su lebdjeli iznad bojnih polja kao ptice grabežljivice dok u ime Odina dodjeljuju sudbinu. Odabrani junaci bili su pokupljeni i odneseni u Valhallu, nebesko prebivalište Odinove sablasne vojske. Valkirie, demoni smrti koji su harali bojnim poljima ili olujnim morima, tkajući mrežu rata, kao krvožedna Morrighu iz keltske mitologije. Okrutna misija Valkiria odražavala se u njihovim prijetećim imenima kao Kreštava, Vrišteća ili Goropadna. Ovaj upečatljivi moderni prikaz zabilježio je drevnu viziju Valkiria kao divljih i raspoloženih duhova nereda i razaranja dok jašu na šišmišolikim zmajevima. U kasnijim nordijskim mitovima Valkirie su učinjene romantičnim anđelima, kao Odinomve zaštitnice, djevice zlatnih kosa i snježnih ruku koje su pomno odabranim junacima služile vječnu medovinu i meso u velikom dvoru Valhalle. Na bojnom polju lebdjele su iznad gomile kao ljupke labuđe djevojke ili veličanstvene jahačice Amazonke. Ovaj daleko privlačniji portret razvijen je u Volsung Sagi i Niebelungenlied, čija je junakinja Brynhild, prekrasna pala Valkiria. Idealizirane Valkirie bile su beskrajno ranjivije od svojih okrutnih prethodnica i često su se zaljubljuivale u smrtno junake. Osobito su u opasnosti labuđe djevojke bile budući da su jednom uhvaćene bez svog perja, mogle lako ostati zatočene na zemlji.

PIRAMIDOLOGIJA, SNAGA PIRAMIDA I ZAGONETKA SFINGE

Jedna od najvećih tajni svih vremena čije se svjedočanstvo još i danas uzdiže nebu pod oblake među tisućljetnim užarenim pijeskom sahare jest tajna piramida. Još uvijek Egipatske piramide svojom veličajnošću podsjećaju na jednu od najrazvijenijih civilizacija prošlih stoljeća. Sve od svoje izgradnje, oko 2600 g.pr.Kr., Velika Keopsova (Khufuova) piramida u Gizi u Egiptu, vjerojatno je uzrokovala više nagađanja od bilo koje druge ljudske tvorevine na zemlji. Od svrhe gradnje tih tvorevina, pa sve do njihove namjene, ljudski rod u tisućljećima koja su slijedila nije imao mira u potrazi za njihovom tajnom i svrhom.

PIRAMIDOLOGIJA

Od svih rasprava o piramidama, najkontroverznije su one koje se odnose na piramidologiju i snagu piramida. "Piramidologija" je pojam kojim se opisuju naponi raznih istražitelja da dokažu kako dimenzije Velike piramide sadrže šifre za mnoge napredne podatke i proročanstva. Osoba najzaslužnija za to vjerovanje je Charles Pizzi Smyth, kraljevski astronom iz Škotske. Na temelju proučavanja piramida na licu mjesta 1860. godine, izdao je djelo *Naše nasljedstvo u Velikoj piramidi*. To je prvo u nizu djela u kojima potanko otkriva mnoštvo zapanjujućih mjernih podataka koje sadrže dimenzije Velike piramide : primjerice, njezin opseg podudara s duljinom zemljine solarne godine, omjer njezine visine i osnovice daje broj π , njezina visina pomnožena s 10 na 9 daje udaljenost Zemlje od Sunca i tako dalje. Vrlo zanimljive tvrdnje uglednog gospodina mnoge godine su kružile Zemljom ostavljajući dubok dojam na svakoga, a pogled na te velebne građevine sve je više utjerivao strahopoštovanje svakome tko bi ih vidio.

Tvrdnje Charlesa Smytha bile su dojmive sve dok ih drugi istražitelji nisu provjerili i otkrili da su daleko od preciznih. I zaista, kako se kasnije ustanovilo, Smyth je, da bi dobio neke od njih, izmislio potpuno nov sustav mjernih jedinica. (kao što je izračunao *piramidin inč = 0,999 inča, ili 25.146 mm*). Osim toga, što je već podosta uzdrimalo njegove tvrdnje o savršenosti piramide, svi podaci u kojima se mjerila visina piramide samo su približni, jer piramidi nedostaje vrh. Što nas dovodi na početak i ponovni upit, koja je bila njihova svrha, ako nije bila ta da se tajne svijeta i svemira svedu u jednostavan kompaktni oblik i su sažmu tvoreći osim savršenog oblika i hram skrivenih istina ? Njezine dimenzije su osim ostalog bile i temeljem za neka proročanstva. Primjerice zbog uporabe specifičnog načina mjerenja, bilo je nekoliko različitih predviđanja Isusova drugog dolaska; 1881., 1911., i 1936., kao i dana Posljednjeg Suda, 20. Oktobra, 1953. godine.

SNAGA PIRAMIDA

Jednako su sporne, ali puno intrigantnije, tvrdnje o snazi piramida. Tvrdnje su nastale kad je 1930-ih godina francuski turist Antoine Bovis posjetio Veliku piramidu i jako se iznenadio otkrivši da se tijela malih životinja koje su uginule unutar piramide ne raspadaju. Unatoč velikoj vlazi, tijela su bila dobro očuvana. Kod kuće je eksperimentirao kartonskim piramidama i otkrio da povrće stavljeno u piramidu dulje zadržava svježinu od povrća koje je stavljeno u posude drugih oblika. Za Bovisova otkrića saznao je Karel Drbal iz nekadašnje Čehoslovačke, pa je započeo niz drugih pokusa. Umjesto povrća, u modele piramida stavljao je britve i zapanjeno otkrio da su se one tupe opet naoštrile. Drbal je bio toliko zadivljen da je 1949. prijavio svoje otkriće patentnom uredu u Pragu kao pronalazak za oštrenje britvi. Razumljivo je također da su naučni krugovi tu radikalnu tvrdnju primili skeptično, pa su mu odbili patent dok ih rezultati daljnjih ispitivanja ne budu zadovoljavali. Iako je potrajalo deset godina, testovi su očito bili uspješni, jer je 1959. godine, Drbal konačno dobio patent registriran kao br. 91304 i

otada tvornica u njegovoj zemlji proizvodi kartonske piramide za oštrenje britvica (danas se izrađuju od stiropora). Jedan od osobito zanimljivih uvjeta u patentu je slijedeći : da bi došlo do oštrenja, uzdužna os oštrice mora stajati u smjeru Zemljina magnetskog polja. Ipak, drugi su istraživači podijeljeni u mišljenjima o "snazi piramida". Neki navodno nisu dobili nikakve značajnije rezultate, pa su poricali postojanje tog fenomena. Nasuprot tome, dr. Lyall Watson autor *Nadranravnog*, i dalje je tvrdio da se britvica s dvostrukom

oštricom stavljena odmah ispod vrha kartonske piramide može svakodnevno upotrebljavati četiri mjeseca, ako su linije baze piramide postavljene u smjeru sjever-jug i istok-zapad, a oštrica britve u smjeru istok-zapad. Međutim, primjetio je da se oštrica ne smije jednostavno staviti na dno, već na neku podlogu visoku trećinu visine piramide, te da se piramida za vrijeme pokusa treba držati dalje od električnih aparata. Mehanizam kojim se postiču ti učinci još je uvijek tajna. Watson je nagađao

da možda oblik piramide pokreće unutrašnje magnetsko polje koje potiče obnovu kristala po rubu tupe britvice. Gaussova mjerila pokazala su da zaista dolazi do magnetske indukcije koja stvara jako magnetsko polje koje zatim uzrokuje elektromagnetsku dehidraciju zraka, što bi objasnilo prije navedeni uvjet patenta, kao i potrebu da se piramide drže podalje od električnih polja koja mogu utjecati na njihovu magnetsku aktivnost.

ZAGONETKA SFINGE

Od vremena staroegiptoskog Novog Kraljevstva (oko 1400. g.pr.Kr.) pa sve do osnivanja suvremene egiptologije prije više od jednog stoljeća, vladalo je opće mišljenje da je velika sfiga u Gizi postavljena na ulaz velikih piramida kako se uvijek vjerovalo kao njihov čuvar, napravljena zapravo prije razdoblja četvrte dinastije (koje je započelo oko 2550 g.pr.Kr.). S druge strane, istražitelji iz dvadesetog stoljeća čvrsto su uvjereni da je upravo tada ona i napravljena oko 2500 g.pr.Kr. za vrijeme četvrte dinastije i vladavine faraona Khafre (Kefrena) i da je njegovo lice upotrijebljeno kao model za lice sfinge. 1991. godine, egiptologe je uzdrmala vijest dr. Roberta Schocha, geologa sveučilišta u Bostonu, da postoje dokazi koji pokazuju da su ranija mišljenja bila ipak tačna i da Velika sfiga najvjerojatnije datira iz 7000. – 5000. g.pr.Kr. Tačnije, Schoch tvrdi da trup sfinge datira iz tog razdoblja, te zaključuje da je taj veličanstveni div izgrađen u nekoliko faza, od kojih je u prvoj fazi napravljen trup, a u zadnjoj je isklesana stražnja strana.

Većina egiptologa smatra da je sfiga bila napravljena kao čuvar piramida, ali ako je Schoch u pravu, ona je postojala nekoliko tisućljeća prije tih građevina. Roberta Schocha do tog su zaključka doveli tragovi djelovanja vremenskih prilika koji su vidljivi na sfingi jer, dok druge građevine na ovom području imaju tragove abrazije pijeska i vjetra, na sfingi se vide tragovi erozije koju je uzrokovala voda, a posljednje je razdoblje poplava i kiša ovdje bilo između 12.000 i 3.000. godina prije Krista. Njegovo određivanje starosti sfinge podudara se sa seizmičkim ispitivanjima, pa se nada da će dobiti dopuštenje egipatske vlade da uzme uzorke sa sfinge za radioizotopno ispitivanje pri kojemu se upotrebljava klor. Osim toga Schoch ne vjeruje u teoriju da sfiga ima Kefrenovo lice. Njegove tvrdnje potkrijepio je pozivajući se na dokaze newyorškog forezničara Franka Dominga, da je lice sfinge izrazito "afričko" (tj. negoidno). Iako su njegova istraživanja naučno zasnovana, Schoch nije jedini suvremeni istraživač koji tvrdi da sfiga potječe iz razdoblja prije dinastija. U knjizi *Zmija na nebu*, samouki egiptolog John Anthony West iznosi mišljenje da je sfiga napravljena najkasnije 10.000 g.pr.Kr. ali je njegovu teoriju da su je napravili preživjeli s atlantide, zajednica egiptologa odbacila kao neosnovanu. Novinar Graham Hancock u svojoj knjizi *Otisci bogova* tvrdi da je sfiga doista

napravljena u razdoblju prije dinastija i da ju je napravila civilizacija koja je prije postojala, vjerojatno na djelu Antarktika koji je bio pogodan za život, a poslije se naselila u drugim područjima svijeta, uključivši dolinu Nila. Bez obzira na to koliko to zvučalo vjerovatno, mora se priznati da sfinga uistinu potječe iz razdoblja prije dinastija, te da ju je napravila napredna ljudska rasa, a ne stari Egipćani; samo ostaj pitanje tko su oni bili !? Poput svog dvojnika u grčkoj mitologiji, Velika sfinga iz Gize vrlo je vješta u postavljanju teških zagonetki.

PUTOVANJE KROZ VRIJEME

Pojam putovanja kroz vrijeme je kompleksno područje koje se pokušava već duže vrijeme objasniti kroz fizičke teorije. Današnja fizika promatra prostor i vrijeme skoro isključivo u okviru Einsteinove teorije relativnosti - teorije koja daje precizan i nedvosmislen opis makroskopskih svojstava prostora i vremena. S druge strane, pouzdano znamo da Einsteinova teorija ne opisuje ispravno mikroskopska svojstva prostora i vremena, na udaljenostima mnogo manjim od atoma. Tamo je valja zamijeniti tzv. teorijom kvantne gravitacije koja usprkos velikom trudu fizičara još uvijek ne postoji. To je nesretna okolnost jer se ispostavlja da konačan odgovor na pitanje da li je moguće

putovati u prošlost nije moguće dati bez poznavanja te potpunije teorije prostora i vremena. Ovo ipak ne sprečava fizičare da spekuliraju o mogućnosti puta kroz vrijeme u okviru prirodnih zakona koji su im trenutno poznati. No u pokušaju da vam približe objasnimo dali je zaista moguće putovanje kroz vrijeme pojednostaviti ćemo neke od pojmova 4D prostora nazvan prostor-vrijeme. Kada razmišljamo o vremenu sudaramo se sa nizom teorija. Vrijeme

je jedna karakteristika našeg Univerzuma koja postoji samo u relaciji sa materijom, bez konkretne materije može se reći da vrijeme ne postoji. Vrijeme može biti posmatrano, sa dva aspekta; kao linearni slijed događaja i kao Vremensko More vječne sadašnjosti. Ako vrijeme gledamo kao linearni slijed događaja u skladu sa našim osobnim iskustvom možemo zamisliti da svi događaji koji se dešavaju u našem univerzumu slijede jednu liniju koja ide od prošlosti prema budućnosti. Ali ako gledamo vrijeme kao more vječne sadašnjosti onda to zamišljamo kao da vrijeme ne teče već da prošlost budućnost i sadašnjost postoje istovremeno. Zamislite zemljin globus. Pokušajte zamisliti da sva mora i sve zemlje postoje istovremeno čak iako mi nismo u stanju vidjeti ih sve zajedno a recimo da putujemo mogli bi ta mjesta vidjeti samo jedno po jedno u vremenu, no to ne znači da sva ostala mjesta ne postoje u tom istom trenutku. Mnogo ovakvih i još kompliciranijih teorija zajedno sačinjavaju pojam putovanja kroz vrijeme. Mnogi fizičari se bave proučavanjem vremena i vremenskog kontinuuma. Vrijeme je neiscrpna tema mogućnosti i teorija. Nemoguće bi bilo istražiti cjeli pojam vremena mnogi ljudi koji se njime bave posvetili su tome cjeli svoj život, ali ako ništa drugo pokušat ćemo vam ga približiti uz koju zanimljivu teoriju. Dobrodošli na jedno putovanje kroz vrijeme.

TEORIJE PUTOVANJA KROZ VRIJEME

- **Promatrač - Vrijeme**

Nekoliko teorija koje se koriste oko razmišljanja o putovanju kroz vrijeme dosta su jednostavne i već dosta poznate javnosti. Takvim se teorijama fizičari koriste ne samo da bi "putovali kroz vrijeme" već i da bi se protumačio sam pojam vremena. Uzmimo primjer promatrača i vremena. Protok vremena počinje ovisiti o gibanju promatrača. Uzmimo za primjer dva blizanaca od kojih jedan putuje velikom brzinom kroz galaktiku i nakon povratka na Zemlju ustanovljava da je njegov brat ostario mnogo više od njega. Takve pojave se svakodnevno primjećuju u fizičarskim eksperimentima i zaista nema nikakve sumnje da je u određenoj mjeri moguće kontrolirati gibanje kroz vrijeme. Stvari međutim postaju krajnje problematične kad se upitamo da li je moguće otputovati u prošlost, a specijalna teorija relativnosti sugerira matematičku mogućnost : gibanje brže od svjetlosti bi omogućilo gibanje u prošlost.

- **Crvotočine**

Crvotočine su cijevi koje povezuju udaljene točke prostora tako da put kroz njih može biti mnogo kraći nego put kroz normalni prostor. U načelu, crvotočina bi mogla biti takva da

nam omogućiti put na drugi kraj galaktike za svega par sekundi, dok svjetlost putujući kroz normalni prostor do tamo treba tisuće godina. Premda smo se sa svjetlošću utrivali nesportski upotrijebivši prečicu kroz crvotočinu rezultat se računa tj. ispada da smo efektivno putovali brže od svjetlosti i teorija relativnosti pokazuje da takvu crvotočinu možemo iskoristiti kao vremeplov i možemo se vratiti s drugog kraja galaktike prije nego smo uopće krenuli na put. Ostaje pitanje da li je postojanje crvotočina u skladu sa svim poznatim zakonima fizike i ako jest da li bismo ih mogli konstruirati kad bismo raspolagali dovoljno naprednom tehnologijom. Crvotočinu možete zamisliti kao liniju ili tunel koja spaja dva udaljena dijela prostora. Tako je moguće od točke A do točke B doći kraćim putem kroz crvotočinu brže nego što svjetlost obavi put kroz normalni prostor.

- **Egzotična Tvar**

Ako bi željeli sagraditi vremenski stroj, i teoretski gledano nađemo crvotočinu o kojoj smo malo prije govorili, mislili bi da je moguće napraviti taj famozni skok kroz vrijeme. No ima još jedna manje poznata činjenica u vezi stabilnosti tih crvotočina ili tunela za koju se smatra da bi bila neizmjerljivo potrebna u slučaju putovanja kroz vrijeme. Crvotočina u prostor-vremenu se obično vrlo brzo steže i puca prije negoli bilo što može proći kroz nju. Da bi se ona učinila dovoljno stabilnom da može poslužiti kao vremeplov, nužno je ojačati je tzv. egzotičnom tvari. Ta tvar ima neobična svojstva : njena masa je negativna i ponaša se, grubo govoreći, antigravitacijski. Problem je da takvu tvar nismo nikad vidjeli u prirodi i ne znamo da li je njeno postojanje uopće dopušteno zakonima fizike. Jedna od indicija da egzotična tvar nije samo san ambicioznih konstruktora vremeplova dolazi nam iz astronomskih promatranja koja posljednjih godina snažno ukazuju na to da je čitav svemir prožet nečim što se u žargonu naziva "tamna energija" koja se ponaša upravo kao i egzotična tvar - tjera svojim antigravitacijskim ponašanjem svemir na ubrzano širenje. S druge strane, moguće je da ova svemirska tamna energija nije u pravom smislu neka tvar od koje bi bilo moguće načiniti vremeplov već samo specijalno svojstvo vakuuma. Slična je situacija s običnom energijom vakuuma. Vakuum je teoretski gledano prazan prostor za koju znamo da postoji, ali ga ne možemo iskoristiti u praktične.

- **Kauzalnost I Paradoks Samoubojstva**

Ukoliko zanemarimo fizikalne probleme pri konstrukciji vremeplova, ostaje nam pitanje da li je postojanje vremeplova u sukobu s elementarnom logikom. Klasičan je prigovor mogućnosti putovanja kroz vrijeme paradoks samoubojstva. Pretpostavimo da se temponaut vrati u prošlost i ubije samog sebe dok je još bio dijete. No onda on neće ni odrasti, a kamoli ući u vremeplov i ubiti se. Logička kontradikcija je očita i pitanje je kako priroda može spriječiti takvu situaciju, a da svejedno dopusti putovanje kroz vrijeme. Ustvari priupitajmo se da li čovjek u životu postupa po svojoj slobodnoj volji ili je on samo dio velikog svemirskog mehanizma pa je svaki naš čin, uključujući ulazak u vremeplov i ubijanje samog sebe određen zakonima fizike i početnim uvjetima u trenutku nastanka svemira. No za sada je bolje izbjeći takva filozofska pitanja i ograničiti se na teoretske mogućnosti. Zamislimo na primjer što se događa ako instaliramo vremeplov na bilijarski stol i pošaljemo bilijarsku kuglu u prošlost upravo tako da nakon izlaska iz vremeplova udari i skrene samu sebe s putanje prema vremeplovu. Naime, ta bi se kugla u određenim vremenskim razmacima neprekidno pojavljivala i odbijala samu sebe kroz vremenski stroj u prošlost gdje bi opet udarila samu sebe i opet ušla u vremenski stroj. Takvom kretanju ne bi bilo kraja. To je paradoks skoro ekvivalentan paradoksu samoubojstva, ali takav postupak je zapravo moguće egzaktno opisati jednadžbama fizike.

Analize pokazuju da uvijek postoji neko rješenje situacije. U primjeru s bilijarom kugla može uz iste početne uvjete samo okrznuti samu sebe i malo se skrenuti s putanje tako da nakon prolaska kroz vremeplov ne dođe do čeonog sudara već samo do spomenutog okrznuća i odmah kontradikcija nestaje. Na isti način uzmemo da samoubojstva loše gađa

i samo ranjava samog sebe što mu naruši zdravlje i više ne može vješto rukovati oružjem u svojoj prošlosti i upravo to je razlog zašto loše gađa u tom pokušaju samoubojstva. Tako putovanje vremenoplovom postaje vrlo čudno, uzroci i posljedice se miješaju i gube svoj identitet, ali elementarno logičko protuslovlje je izbjegnuto.

MULTIVERZUM

Kad već raspravljamo o ovakvim logičkim problemima putovanja kroz vrijeme moramo napomenuti još jednu teoriju. Možemo zamisliti naše postojanje kao takozvanu ideju multiverzuma ili paralelnih svemira. Riječ je o neobičnoj mogućnosti da se svemir u svakom trenutku rascjepljuje na mnoštvo drugih svemira i svaka naša odluka i mogućnost se realizira u nekom od tih paralelnih svemira. Danas odlučujemo ostati u krevetu i izbjegnemo pad niz stepenice i izvinuti gležanj. U nekima od tih svemira Thuram je pao preko one lopte i Hrvatska je prvak svijeta u nogometu, a u nekima od svemira naš već prije spomenuti samoubojica je zaista uspio u svojem naumu i ubio se. Kontradikcije nema jer on ne mora preživjeti u svakom svemiru. Ovo može zvučati kao naučna fantastika, ali mnogi ugledni fizičari ozbiljno shvaćaju ovakve ideje koje su zapravo inspirirane neobičnim svojstvima kvantne mehanike.

PUTOVANJE KROZ VRIJEME SA FIZIČKIM TIJELOM

Teoretski postoje dvije mogućnosti putovanja kroz vrijeme. Mogućnost dematerijalizacije cijelog tijela te ponovna materijalizacija u nekom drugom vremenskom razdoblju. Takvu vrstu dematerijalizacije nazivamo sa fizičkim tijelom. Jer ona uključuje putovanje kroz vrijeme vlastitim tijelom. Temponaut (putnik kroz vrijeme), nakon dugotrajnog pažljivog pripremanja ulazi u Kabinu i koncentrira se na svoj zadatak. Operatori izvan Kabine uključuju uređaje za kontrolu putovanja. Nakon nekog vremena otvaraju se Vremenska Vrata. Slijedeći instrukcije, temponaut prolazi kroz Vremenska Vrata i putuje u drugu vremensku točku. Za njega se u njegovom subjektivnom poimanju vremena i vremenskog slijeda ništa nije promijenilo, kao da putuje npr. od Londona do New Yorka. Prvo se nalazi u Londonu, zatim u avionu pa onda na svom odredištu. Sva složenost takvog putovanja nalazi se u avionu čija kompleksna konstrukcija to omogućuje. Isto je i sa Kabinom čija tehnička sofisticiranost omogućuje da fizičko tijelo može biti preneseno u neku drugu vremensku točku. Temponaut koji fizičkim tijelom putuje u drugo vrijeme "nestaje" iz Kabine i pojavljuje se na "drujoj strani". Masa koja nestaje kompenzira se ekvivalentnom masom vode što je u skladu sa poznatim zakonima fizike. Putnik kroz vrijeme nalazi se tako sa svojim fizičkim tijelom u nekom drugom vremenu, možda čak i na istom mjestu od kuda je krenuo putovanje, ali nekoliko stoljeća ili milenijuma prije. Fizičko putovanje kroz vrijeme je vrlo teško za izvesti. Tijelo koje imamo u sadašnjem trenutku, teško je prilagodljivo na okolinu druge epohe te postoji veliki rizik da se prenesu bolesti i virusi nepoznati u to vrijeme. Zato takav putnik prolazi vrlo rigorozan pripremni trening. Pored toga, ako se gleda čisto tehnički, nije jednostavno dematerijalizirati tijelo te garantirati njegovu savršenu materijalizaciju nakon povratka.

PUTOVANJE KROZ VRIJEME SA SUPTILNIM TIJELOM

Drugu mogućnost putovanja kroz vrijeme nazivamo sa suptilnim tijelom jer ona ne uključuje dematerijalizaciju našeg vlastitog tijela već se samo svijest čovjeka materijalizira u nekom drugom razdoblju i nekom drugom živom biću. Kao i u prethodnom putovanju i ovdje temponaut nakon intenzivne pripreme ulazi u Kabinu i koncentrira se na svoju misiju. Izvan Kabine, operatori uključuju kontrolne uređaje. Nakon nekog vremena ispred temponauta se otvaraju Vremenska Vrata koja izgledaju kao prozor svijetla iz druge realnosti. Temponaut odlazi kroz taj prozor i stiže u neku drugu vremensku točku u prostoru. U ovom slučaju, za svoje kretanje on treba koristiti tijelo nekog živog bića iz vremena u koje odlazi. Njegova svjesnost se usklađuje sa osobom u čije tijelo ulazi i za kratko vrijeme postoje dvije osobe u jednom tijelu. Polazna točka za ovo je teza o postojanju duše, svjesnosti i suptilnog tijela, dok je fizičko tijelo

poput odijela koje nosimo tokom svakog života. Smatra se da se svjesnost može prenijeti ne samo u drugo ljudsko biće već i u tijelo životinje. Tako bi bilo moguće gledati kroz oči sokola i čuti ušima lisice. Iako se na prvi pogled putovanje suptilnim tijelom čini jednostavnijim od onog koji zahtijeva potpunu dematerijalizaciju tijela, ono je jednako složeno za izvesti. Kod ovog putovanja potrebno je da sustav vrijeme – prostor stalno bude 'otvoren' tako da se ne izgubi veza između suptilnog tijela koje putuje i fizičkog tijela koje se nalazi u Kabini.

DOKAZI O PUTOVANJU KROZ VRIJEME

Znate li da smo već ostvarili putovanje kroz vrijeme ? Uobičajeno je da uživamo u maštanjima o putovanju kroz vrijeme u naučno fantastičnim filmovima i knjigama. Nismo ni svjesni da je granica između stvarnosti i mašte često vrlo mutna. Fizičar koji tu granicu čini još mutnijom je J. Richard Gott, profesor astrofizike na Sveučilištu Princeton, jedan od vodećih kozmologa današnjice, osoba koja promišlja probleme poput nastanka Svemira i organiziranja natjecanja srednjoškolaca u znanosti.

Dr. Gott je poznat po svom opširnom radu na problematici velikih struktura u Svemiru, kao i teoriji nastanka Svemira. Radovi na temu gravitacije doveli su ga do nekoliko važnih teoretskih otkrića, uključujući i mogućnost vremenskog putovanja u prošlost. Dr. Gottova dostignuća protežu se također i na edukaciju znanosti. H. G. Wells je napisao knjigu "Vremenski Stroj" još 1895. godine. To je bilo 10 godina prije specijalne teorije relativnosti. U to doba, sa Newtonovom teorijom gravitacije, putovanje kroz vrijeme je izgledalo nemoguće. Ali sa Einsteinovom specijalnom teorijom relativnosti, satovi koji se kreću kuckaju sporije, a kasnije, sa općom teorijom relativnosti, prostor i vrijeme se mogu zakriviti. Tako je mogućnost putovanja kroz vrijeme postala realnost. Isto se može reći za Carl Saganovu knjigu "Kontakt" o crvotočinama. Sagan je zamolio Kip Thornea da prouči da li fizika crvotočina ima smisla. Tada je Kip Thorne ozbiljno pogledao u fiziku crvotočina i pronašao da su takvi uvjeti i rješenja mogući. Ako bi imali takve crvotočine, mogli bi ih iskoristiti za izradu vremenskog stroja za posjet prošlosti. Većina naučnika smatra da naučna fantastika često potakne na zanimljiva naučna istraživanja. Federacija Damanhur, dobro je poznata širom svijeta po svojim neobičnim eksperimentima koji bi se mnogima mogli učiniti kao čista naučna fantastika - da nije praktičnih i naučnih dokaza koji ih čine stvarnim. Ujedinivši znanost, umjetnost, tehnologiju i duhovnost, istraživači Damanhura često bi uspijevali u onome što je ostatak svijeta smatrao za nemogućim. Tako je bilo i sa eksperimentima putovanja kroz vrijeme. Većina ljudi smatra putovanje kroz vrijeme čistom fantazijom dok je manji dio otvoren i na tu mogućnost te si postavlja pitanja o pravoj prirodi stvarnosti koju možemo iskusiti kroz svoja osjetila. Bez obzira da li istraživanja u Damanhuru smatrali istinitim ili ne, bitno je da u svima nama ona pokreću neka nova pitanja i ideje koje prelaze okvire naše svakodnevnice. Teorijska istraživanja koja se nalaze iza ovih eksperimenata rezultat su proučavanja Ezoterne Fizike koja se kao posebna disciplina studira na Olami Damanhur Univerzitetu. Kada su Oberta Airaudija (inicijatora osnivanja Damanhura i mnogih istraživanja koja Damanhur provodi) pitali, čemu toliko truda da se postigne putovanje kroz vrijeme, njegov odgovor je glasio : "Damanhur želi biti inovativan element društva koji predlaže ideje koje će ljudi u novom milenijumu dovesti do savršenstva. To su stvari i ideje koje teško da možemo i zamisliti. Za tako nešto, potrebno je da ljudi promjene svoje ustaljene načine mišljenja Danas, mnogi ljudi u svijetu razmišljaju kao da su na početku 20 st. a ne u novom milenijumu. Možda će Damanhur koji nastoji kombinirati duhovna učenja sa tehnologijom, moći predložiti neke načine na koje čovječanstvo može evoluirati i proširiti se u vremenu i prostoru."

PUTOVANJE U BUDUĆNOST

Stephen Hawking, veliki suvremeni fizičar, u svom intervjuu 1995. godine, izjavljuje kako je putovanje kroz vrijeme teoretski moguće, jedini problem je da ono zahtijeva toliko enormno mnogo energije koju nije moguće prikupiti niti na jedan od poznatih načina.

Do sada smo zapravo govorili samo o mogućnosti putovanja u prošlost. No što je sa putovanjem u budućnost? Istraživači instituta Damanhur tvrde da nije nemoguće otići u budućnost kao takvu. Zapravo smatra se da je puno teže da ne bi rekli nemoguće putovati na mjesta veće kompleksnosti, odnosno gdje je stupanj evolucije veći. Dok su recimo putovanja u neposrednu budućnost, recimo nekoliko tjedana unaprijed za sada zaista nemoguća. Istraživači Damanhura tvrde da je za putovanje u našu neposrednu budućnost upravo problem energija. Trebalo bi previše energije za tako nešto. Puno je lakše otići u udaljeno vrijeme nego u neposrednu blizinu. Vremena koja su nam blizu još uvijek oblikuju svoje događaje. Ti događaji su još uvijek pokretni i stvaraju posljedice. Odlazak u to vrijeme značilo bi proći kroz tzv. iskrivljenost univerzuma što bi zahtijevalo nevjerovatnu količinu energije.

Što se energije tiče, federacija Damanhur se smjestila upravo na sjecištu Sinkronih linija. Sinkrone linije nazivamo velike rijeke energije koje okružuju naš planet i povezuju ga sa svemirom. Energija koja teče duž linija sačuvana je u podzemnim stijinama i mineralima. Hram Čovječanstva sagrađen je u srcu jednog takvog minerala po imenu Mylonit, starog preko 300 milijuna godina. Osnovna karakteristika tog rijetkog minerala je da ima sposobnost prijenosa i uskladištenja energije, tako da to mjesto postaje prava Vremenska Mina. Vremenske Mine su Damanhurijevski koncept koji označava mjesta koja imaju potencijal da sačuvaju i prikupe veliku količinu energije od Sinkronih linija i ljudske aktivnosti, te omogućuju da putovanje kroz vrijeme bude izvedivo. Prirodne karakteristike područja na kojem je Hram sagrađen, višestruko su još i pojačane ritualnim pjevanjem, plesom, mantranjem i umjetnošću koja obiluje alkemijskim simbolima izvedenim po zidovima podzemnih dvorana. I ne samo to, zidovi i podovi Hrama su ispunjeni sa 300 tona različitih metalnih krugova, žica i spirala da se osigura što bolji prijem i provodnost energije. Tu ogromnu energiju preuzimaju posebni mehanizmi koju su u sklopu tzv. Vremenske Kabine. Kabina je veoma kompleksne strukture te ona tehnički omogućuje da putovanje kroz vrijeme bude izvedivo. U njenoj izradi je primijenjena visoko sofisticirana psihička i fizička tehnologija. Ona sadrži spirale, kugle, kristale, elektromagnetska polja, oscilatore, lasersku tehnologiju, alkemijske materijale za aktivaciju, mehanizam punjenja itd. Kabina je dakle složena cilindrična struktura koja omogućuje da se ode izvan uobičajenih zakona fizike.

STARI RAVNI PUTEVI I TAJNA STONEHENGEA

Prije 5000 godina u Europi su živjeli ljudi kamenog doba koji su kao lovci i sakupljači prolazili brežuljcima i nizinama kontinenta te njegovim otocima. Jeli moguće da su se krećući se slijedili raster koji se širi preko cijele površine zemaljske kugle ? Pojedini

geolozi i fizičari mišljenja su da ima dovoljno indicija koje potkrepljuju ovu zapanjujuću tvrdnju. U Junu, 1921. britanski fotograf Alfred Watkins tražio je na svojoj zemljopisnoj karti najkraći put do nekih megalitskih umjetnički povijesno vrijednih građevina Engleske. Htio je napraviti fotoseriju. Kad je ta mjesta označio kružićima, ostao je zabezeknut, sva povijesna mjesta ležala su točno na jednom pravcu protežući se nekih 100 kilometara. Još je nešto primijetio kad je jašući na konju s kompasom u ruci obilazio ta mjesta. Spomenuti se pravac protezao kroz crkve i kapele. Je li taj poredak

možda slučajno takav !? Watkins je istraživao dalje te je otkrio da su se prije širenja kršćanstva upravo na tim mjestima nalazila poganska kulturna mjesta.

ZEMLJOPISNA PAUKOVA MREŽA

Još je 1909. godine, astronom Norman Lockyer naišao na neobične geometrijske veze između antičkih svetišta. Zanimljivo je to što se čini da je vrh toga geometrijskog lika Stonehenge, divovski kružni spomenik od kamena na jugu Engleske. Slijedeće sjecište bilo je južnije smješteno kulturno mjesto Grovely Castle, a potom Old Sarum. Oni su zajedno tvorili pravi jednostranični trokut. Tek se nakon toga u slijedećim desetljećima u cijeloj Europi otkrivalo sve više takvih zamišljenih pravaca koji povezuju svetišta. Kakvim načinom orijentiranja i zašto su ljudi kamenog doba rasprostrli takvu kulturnu "mrežu" preko Engleske, to i dalje ostaje zagonetkom.

MEGALITI BRITANSKOG OTOČJA

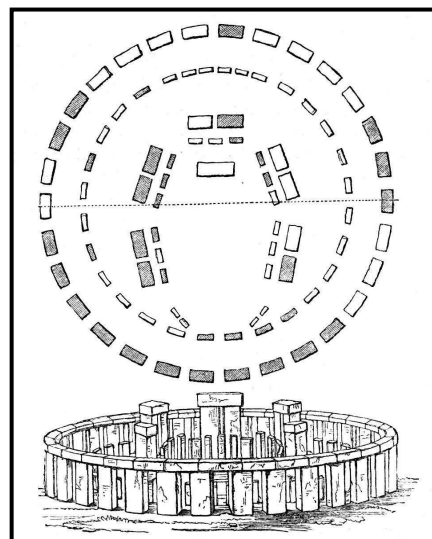
Britansko otočje prepuno je uspravnog kamenja, kamenih krugova i drevnih megalita; Avebury Henge u Wiltshireu, Rollright Stones u Oxfordshiru, Long Meg and Her Daughters u Cumbriji, Callanish on Lewis na Zapadnom otočju, Longstone, jedan od nekoliko stojećih kamena na Dartmooru, i ring of Brodgar u Orkneyju tek su neki od njih. Međutim, ni jedan nije toliko poznat i toliko tajanstven kao Stonehenge, koji se nalazi na osamljenoj salisburškoj nizini. Stonehenge se sastoji od dva kruga : onaj vanjski je od stupova kamenja koji su prije podupirali nadvoj (ostalo ih je samo šest), a unutarnji od plavog kamena. Unutar tog kruga nalaze se dva niza uspravnog kamenja u obliku konjske potkove. Vanjski je niz od kamena pješčenjaka, dok je unutarnji od plavog kamena. Nijedan od nizova u obliku konjske potkove nije potpun. Neko je kamenje palo, a neko je nestalo. U unutarnjoj potkovi nalazi se samo jedan kamen slomljen napola, koji se naziva Altarov kamen, a oko vanjskog kruga nalazi se prsten od 56 rupa koje se nazivaju Aubreyine rupe. Nekih 80 metara od Altarova kamena nalazi se Heel Stone. Kamen pješčenjak od kojeg je načinjen vanjski krug Stonehengea, potječe iz okolice, a za plavi kamen se vjeruje da je na neki način dopremljen iz Prescelly Mountainsa, daleko na jugozapadu Walesa. Prema radikalnijem mišljenju isprepletenom legendama, donijet je u Wiltshire iz Irske čarobnom moći čarobnjaka Merlina, a u Irsku su ga iz Afrike donijeli divovi !

KAKO SU SE PREVOZILI GOLEMI KAMENI BLOKOVI ?

U Europi je poznato više od 600 megalita ili menhira. Oni su djelomično golemih dimenzija. Primjerice, veliki menhir "Brise" u Locmariaqueru u sjevernofrancuskoj Bretanji bio je nekad visok vjerojatno 50 metara i težio je oko 340 tona. Potres ga je prije mnogo vremena srušio i on se raspao na četiri djela. U obližnjem Carnacu više od tri tisuće kamena tvori duge nizove koji strše iznad horizonta. Kako su se prevozile ove goleme mase ? Neki zanastvenici zastupaju mišljenje da je to bilo moguće zbog levitacije, dakle lebdjenja, paranormalnog fenomena pri kojem se predmeti uz pomoć duhovnih sila oslobađaju sile teže. Možda to i nije neko prihvatljivo objašnjenje ali istina je da su se za gradnju Stonehengea golemi plavi kameni komadi prevozili po 200 kilometara od udaljenih brda Prescelly u Wales sve do gradilišta u Salisburyu. Ipak se radi o kamenim gigantima teškim 4,5 tone. Kako megaliti i kameni krugovi koji se uglavnom mogu naći na europskoj obali Atlantika pripadaju najstarijim građevinama čovječanstva, pitanje kako su ih prevozili nije toliko relevantno kao zagonetka koju nitko još nije uspio odgonetnuti, koja im je bila svrha ?

ŠTO JE BIO STONEHENGE ?

Veliki zagonetni kameni krug Stonehenge u engleskoj grofoviji Wiltshire sjeverno od Salisburyja. Stonehenge se smatra svetištem, ali se nagađa nije li bio i u službi astronomije. Rašireno ali sasvim pogrešno je vjerovanje da su Stonehenge sagradili druidi. Zapravo je Stonehenge napravljen prije otprilike 4000 godina, u neolitiku, za vrijeme mlađeg kamenog doba. Time se isključuju Rimljani kao graditelji jednako kao i Kelti, koji su se tek u 6. st. pr. Kr. pojavili u Engleskoj. Prema tome, tvorcima Stonehengea smatraju se nepoznati narodi koji nisu znali ni čitati ni pisati. Otada je nekoliko puta prepravljnjan, najnovije je preuređenje bilo 1400 godine pr. Kr., u ranome brončanom dobu, kad je dobio današnji nepotpuni oblik. Toliko se sigurno zna, ali je mnogo neizvjesnija točna namjena ovog zdanja koje izaziva strahopoštovanje. Čemu je takva građevina služila ljudima neolitiskog doba koji ne samo da nisu poznavali astronomiju, i tajne svemira već nisu niti znali pisati !? Je li Stonehenge bio Sunčev hram, Mjesečeva zvjezdarnica, vrelo isceliteljske energije, vanzemaljski spomenik !? Postoji o tome mnogo teorija, od onih tajanstvenih do apsurdnih. Puno je toga napisano o navodnom poistovjećivanju kamena s božanskim događajima, što dovodi do mogućnosti da je Stonehenge složena astronomska zvjezdarnica. Stonehenge je geometrijski i astronomski točno usmjeren, pa tako slični mnogim drugim kamenim tvorevinama kojih još ima u Europi. Tajanstveni graditelji megalitskih krugova trebali su biti sjajni astronomi. Kameni za markaciju, skele i urezi u brdima, sve to postoji i uz njihovu pomoć mogle su se promatrati zimska i ljetna ravnodnevnicica te kretanja zvijezda. Primjerice, istina je da se crta između Heel Stonea i Altarova kamena podudara s mjestom izlaska sunca za ljetnog suncostaja. U svakom slučaju, kao što su istaknuli Janet i Colin Bord u knjizi *Drevne tajne u Britaniji*, nedavno su istraživači pronašli nedostatke tih poistovjećivanja, pa bi stoga trebalo nanovo razmotriti ovu mogućnost.

PRIRODNA ENERGIJA

Potpuno različita teorija o namjeni Stonehengea potječe iz narodne predaje koja tvrdi da, poput ostalih megalita, njegovo kamenje ima iscjeliteljsku moć. To je uvjerenje dokumentirano još u dvanaestom stoljeću, u knjizi Geoffreya iz Monmoutha *Povijest britanskih kraljeva*. Nadalje, za vrijeme istraživačkog programa *Zmajev projekt*, koji je

1978. godine, započeo istraživač Zemljine energije Paul Deveraux, prikazano je da barem jedan od uspravnih kamena Rollrighta u Oxforshireu pokazuje brze fluktuacije magnetske energije i jako magnetsko polje. Zanimljivo je da su ljudi slomljenih udova stoljećima posjećivali Rollright Stones, vjerujući da će im kamenje pomoći, a današnja bolnička terapija otkrila je da elektromagnetizam ubrzava postupak zacjeljenja slomljenih kosti. Je li i to tek slučajnost? Možda su te sile bile poznate graditeljima Stonehengea i ostalih megalitskih zdanja, pa su ih za tu svrhu podignuli na mjestima djelovanja Zemljine prirodne energije. I opet, *Zmajev projekt* je pokazao da su mnogi megaliti smješteni na mjesta s geološkim poremećajima, ili u njihovoj blizini, poput tektonskih intruzija ili radioaktivnih područja.

Pri razmatranju Zemljine energije, neizbježno se dolazi do zmajevih linija, ravnih zamišljenih crta koje spajaju prehistorijske i pretkršćanske spomenike, sveta mjesta i drevna magična područja i koje vizualno ocrtavaju gustu mrežu podzemnih kanala zemljine energije. Iako je tu ideju prvi put ozbiljno primijenio na britansko otočje 1921. godine istraživački amater Alfred Watkins, u Kini je stvarnost *lung meia* ili "zmajevih tragova" (što je i nadahnulo naziv Devereuxova projekta) prihvaćena već stoljećima. I ne samo to; ta ideja daje intrigantnu paralelu sa shvaćanjem o energetskim točkama koje su temelj akupunkture, još jedne drevne kineske tradicije. Na Zapadu, tema o Zemljinoj energiji još uvijek potiče kontroverzne stavove, ali više nema sumnje u njezino postojanje ni snagu. Jedno snažno iskustvo o njezinu djelovanju doživio je zapanjeni mladić William Lincoln 25. Augusta, 1974. godine, uvečer. On i trojica prijatelja ušli su u prsten koji su tvorila stabla bukve oko okrugla drevnog nasipa koji se zove Chanctonbury Ring, sjecišta pet energetskih linija na vrhu brežuljka Washington, West Sussex, kad ga je iznenada neka nevidljiva sila podignula u zrak više od metra. Tamo je ostao barem 30 sekundi, lebdeći vodoravno i urlajući od straha, a zatim je pao na zemlju. Moglo bi to biti samo sjećanje o snazi prošlosti koja se ponekad javlja čak i u sadašnjosti.

ATLANTIS

Suvremeni čovjek ima iluziju da je čovjek iz prošlosti bio primitivni divljak, bez imalo tehnološke spoznaje, osim uporabe kotača i vatre. Ali piramide u Egiptu, čudesni megaliti u Engleskoj (Stonehenge, i dr.), kao i ostaci drugih civilizacija od Mezopotamije do Južne Amerike, svjedoci su vanrednih ljudskih sposobnosti tisućama godina prije suvremene civilizacije. Zato je sve više onih koji znaju da su stari narodi bili mnogo naprednijima no što smo mi to danas spremni priznati. Javlja se sve više onih koji su uvjereni da su nekada postojale civilizacije razvijene poput današnje, a brojni "ufolozi" ove teorije povezuju s vanzemaljskim civilizacijama. Najpoznatija priča svakako je ona o Atlantidi, kontinentu koji mnogi vjeruju da se nalazio na mjestu današnjeg Atlantskog oceana...

ATLANTIDA - OPIS VELIČINE I MOĆI

O Atlantidi zapis nalazimo u dijalozima Timaj i Kritija, grčkog filozofa Platona (427-347. pr.Kr.). Najpoznatiji citat nalazimo u Timaj 24e : "Ispred tjesnaca koji vi nazivate Heraklovim stupovima, nalazio se otok veći od Libije i Azije zajedno; s njega su oni koji su tada putovali mogli prijeći na ostale otoke, a s njih na cijeli kontinent sa suprotne strane koji je okruživao ovo pravo more." Trebamo razjasniti neke pojmove iz Platonovog citata. Prvo, Heraklovi stupovi su antički naziv za Gibraltarski tjesnac. Libija

je naziv za Afriku, mada su stari Grci mislili da je ona mnogo manja no što je danas poznato. Azija je ustvari naziv za Malu Aziju, koja odgovara današnjoj Turskoj. Tako Atlantida nema površinu veću od Azije i Afrike zajedno, nego je veća od Sjeverne Afrike i Turske zajedno, što opet daje prilično respektabilnu veličinu. Zanimljivo je da Platon zna za postojanje otoka u Atlantiku, kao i za kontinent s druge strane Atlantika, odnosno Ameriku. To je samo dodatni dokaz da su stari narodi mnogo bolje poznavali

zemljopis i putovali svakako više i dalje no što smo i slutili. Platon Atlantidu slika kao jednu razvijenu civilizaciju, ali razvijenu sa stanovišta antičkog čovjeka. Atlantida je dobila ime po Atlasu, bogu koji na svojim plećima drži čitav svijet. To je tipičan grad država, koji u nekim svojim detaljima podsjeća na Babilon iz vremena VI stoljeća pr.Kr. Atlantida je moćna država koja vlada i dijelovima Sredozemlja i koja dolazi u sukob s Atenom. U tom ratu Atenjani pobjeđuju i protjeruju Atlantidane iz Afrike i Evrope.

KRAJ ATLANTIDE

"Kasnije, uslijed strahovitih potresa i potopa, tokom jednog jedinog dana i sljedeće pogubne noći, utonu u zemlju otok Atlantida, potonu u more i nestade. Stoga je sada more tamo besputno i neispitano, jer smeta muljevito i plitko dno, koje je otok, spustivši se, ostavio za sobom" (Timaj 25d). Prema Platonu, kraj Atlantide došao je kroz iznenadnu i strahovitu kataklizmu (koja je razorila i staru Atenu). Debele naslage mulja kod Gibraltara posljednji su tragovi negdašnje moćne civilizacije. Sve se ovo, prema Platonovoj kronologiji, odigralo negdje oko 95. stoljeća pr.Kr.

RAZLOZI ZA SUMNJU

Platon ističe da je do ovih podataka došao iz spisa njegovog slavnog pretka Solona (640-560 pr.Kr.), atenskog vladara, koji je opet do svih ovih podataka došao od egipatskih svećenika iz Saisa. Međutim, iako je povijesno točno da je Solon putovao u Egipat, nema nigdje bilo kakvog spominjanja Atlantide. Isto tako, nigdje u Egiptu nije pronađen niti najmanji nagovještaj priče o Atlantidi. Stoga je izvjesno da se Atlantida prvi puta spominje tek kod Platona, a njegovo izmišljanje Solonovih i egipatskih zapisa dostatno je za odbacivanje povijesne pouzdanosti Platonove Atlantide. Dodatni razlog

sumnji nalazimo i u neprihvatljivoj kronologiji. Danas je više nego jasno da se grčka civilizacija, osobito Atena, pojavljuje nekih osam tisuća godina nakon Platonove Atlantide. Navedeni su argumenti sasvim dovoljni da se odbaci priča o Atlantidi kao jedan tipično Platonov mit. Poznavateljima Platonove filozofije jasno je da se u njegovim djelima počesto nalazi mit, kao jedan slikovit govor o stanovitim filozofskim teorijama. Mit o Atlantidi u funkciji je Platonove teorije države. Platon želi idealnu državu, ali se susreće (kao i mi) s gorkom realnošću nesavršenstva. Stoga kroz mit o Atlantidi i Ateni, koja se zahvaljujući svojem savršenom političkom ustroju uspijeva suprostaviti moćnom atlantskom imperiju, Platon samo brani svoj filozofsko-politički stav da je idealna država moguća. Niti jednom ozbiljnom čitatelju Platona ne može pasti na pamet da priču o Atlantidi shvati doslovno. Točno je da su u prošlosti nestajale brojne civilizacije, od Palestine do Južne Amerike. Sigurno je da su legende o njima poslužile i Platonu da izgradi svoj mit. Atlantida je samo jedna filozofska metafora. Svi nagli zaključci, osobito o povezanosti Atlantida i vanzemaljaca, samo su još jedan pokazatelj lakovjernosti koja je čovjeka "krasila" od pamtivijeka.

PRONAĐENA ATLANTIDA !?

Francuski naučnik tvrdi da je pronašao mitski grad Atlantidu. Već više od dvije tisuće godina spekulira se o lokaciji potonulog legendarnog. Najnovija arheološka istraživanja morskog dna, koja sežu u razdoblje od 9000 godina prije Krista, otkrila su potonulo otočje u blizini Gibraltarskog tjesnaca. Profesor Jacques Collina-Girard s Mediteranskog sveučilišta smještenog u gradu Aixen-Provence ponovno ucrtava karte tog područja na temelju istraživanja koje treba pokazati kako su se ljudi uspjeli prebaciti iz Afrike u Europu. Platonova Atlantida bila je omanji kontinent. Jedan od pronađenih potonulih otoka koji se nalazi u Gibraltarskom prolazu jako slični opisu Atlantide u Platonovim knjigama. Ima tjesnac i unutarnji zaljev, kako je to Platon i opisao. Kad se razina mora podigla, nakon posljednjeg ledenog doba, ti otoci ostali su ispod razine vode. Glavni problem s ovom teorijom u tome je što je mitski opis Atlantide uvijek uključivao i shvaćanje da je taj otok bio velik poput omanjeg kontinenta, a ne dug petnaestak kilometara, te činjenica da je nestao tisućama godina prije Platonova rođenja. Više o istraživanjima je opisano u posljednjem broju francuskog naučnog časopisa Comptes.

NOINA ARKA - SPAS NAKON POTONUĆA ATLANTIDE

Prema nekim izvorima, na našem planetu se u prošlosti zbio i opći potop koji su preživjeli samo Noa i članovi njegove obitelji u Noinoj arci, koju su morske struje nasukale navodno na obronke planine Ararat u današnjoj istočnoj Turskoj na nadmorskoj visini od 4600 metara. S obzirom da je prosječna dubina svih mora oko 3800 metara, za vrijeme općeg potopa morala se od nekuda stvoriti barem ista količina vode koja bi razinu vode digla za još 4600 metara, i naravno, nekuda i nestati nakon potopa. Podudarnost nekih detalja ovih mitskih priča navode na zaključak kako su one ustvari dvije varijante jednog te istog događaja. Naime, promatrač Noa bez suvremenih uređaja nije nikako mogao utvrditi da li otok tone ili je u pitanju podizanje opće razine mora pri potopu. Ako je mit o Atlantidi nastao na osnovi priča preživjelih, taj očevicac je mogao biti upravo Noa. Zanimljiva je i blizina postojbine autora mita o Atlantidi, navodno mjesto ostataka Noine arke i prostora koji su oko 4500 godina prije Krista nastanili Sumerani, narod nepoznata porijekla i pradomovine. Listajući Opću enciklopediju nalazimo zapise o glinenim pločicama koje opisuju mit o Noinoj arci, Babilonskom tornju kojeg su gradili Noini potomci, razvijenom klinastom pismu, počecima kozmogonije, mit o raju i prvom čovjeku na području južne Mesopotamije koju su nastanili Sumerani. Sumerane smatramo narodom bez pradomovine možda baš zato što je ona potonula i nemamo dokaza o tome kako se njihova civilizacija razvila do tako visokog stupnja dok su drugi narodi još crtali po špiljama. Prema ovom teoremu, Noina arka je nakon potonuća otoka nošena morskim

strujama pristala negdje na sjevernoj obali Indijskog oceana, najvjerojatnije kod Perzijskog Zaljeva. Prema smjeru tih struja zaključujemo da je Atlantida, odnosno Noina pradomovina bila negdje u ekvatorskom dijelu tog oceana. Indonezijska otočja su možda bili vrhovi planina na tom potonulom kontinentu. Po današnjem broju stanovnika Indonezije lako je zaključiti da su tamo jako povoljni prirodni uvjeti za život. Neslaganja pojedinih detalja mitova kod raznih naroda možemo smatrati kao posljedicu krivog prevođenja pri prepričavanju zbivanja pripadnicima drugih naroda. Naime, prije više tisuća godina sigurno nisu postojali dobri riječnici a ni zemljopis baš i nije bio razvijen, tako da je recimo suženi ulaz u Perzijski zaljev kod starih Grka protumačen kao ulaz u Sredozemno more, poznat kao Heraklove stube.

ISTRAŽIVAČKA VJEROVANJA

Charles Hapgood, profesor na Keene Stateu, dijelu Sveučilišta New Hampshire, autor poznate knjige "The Path of Pole" (1970), koji je vjerovao kako je na Zemlji postojala civilizacija prije 100.000 godina. Jedna od njegovih značajnijih teorija jest svakako teorija pokretanja Zemljine kore, pri kojoj mu je pomogao i sam Einstein, a koja je objašnjavala kako su se neka područja u ledenom dobu mogla naći pod ledom, dok su druga mogla imati sasvim ugodnu klimu. Hapgood je vjerovao da je Atlantida postojala, dokaze za to nalazi u starim kartama, primjerice karti koju je sastavio turski pomorac Piri Reis 1513. godine, a na kojoj je pisalo kako je karta izdvojena iz velikog broja starih zemljopisnih karata (pretpostavlja se da bi mogle biti stare oko 4.000 godine pr.Kr.), a na kojoj se prikazuje Južna Amerika, dio zapadne Afrike a na dnu karte, ispod Južne Amerike nalazilo se tlo koje je po svemu sudeći, moralo biti dio Antarktika. Ono što je začuđujuće kod ove karte jest to da je Antarktik otkriven tek 1818. godine, a tek sonarnim snimanjem koje je provedeno 1949. godine utvrđena je konfiguracija njegovog tla. Ta karta dovela ga je do zaključka kako je prije posljednjeg velikog pomicanja Zemljine kore, manji dio antarktičkog kontinenta, bio izvan antarktičkog kruga, a tek se poslije primaknuo bliže i zato možda bio bez leda 9600 godina pr.Kr. Tada je, prema Platonu, nastala Atlantida. Još jedna karta privukla je njegovu pažnju, a to je karta koju je izradio Orontej Finej godine 1531. a prikazivala je Antarktik kakav uglavnom izgleda na današnjim kartama. A na njoj su bili prikazani zaljevi bez leda, rijeke koje su tekle u more, čak i planine koje su sad zakopane pod ledom. Tko su bili ljudi koji su iscrtili ove karte takvom preciznošću da ih ni današnji naučnici ne mogu objasniti ? Da li su oni ostavili svoje bogato nasljeđe i naučne spoznaje koje su pomogle izgradnji nekih velikih spomenika iz povijesti naše civilizacije ? Što je uzrokovalo njihovu propast ? Međutim, sam Hapgood za svoju je Atlantidu namijenio drugo mjesto, otok koji se nalazi uz obalu Južne Amerike, otprilike 1 600 kilometara udaljen od obale Venezuele i koji je vidljiv na karti Pirijsa Reisa i na još dvjema starim kartama, a na čijem se mjestu danas nalaze samo dva mala otoka poznata kao stijene Sv. Petra i Pavla. Istraživanje koje je Hapgood namjeravao provesti na ovom mjestu nikad se nije dogodilo, a dokaze koje je navodno imao za postojanje civilizacije stare 100.000 tisuća godina koja je obitavala na području Amerike i Antarktika (koje je spomenuo u pismu Randu Flem-Athu) nije nikad iznio jer ga je pomela iznenadna smrt. Dokazi da je u prošlosti ove planete postojala civilizacija na zavidnom tehnološkom nivou, koja je na neki način utjecala na stvaranje civilizacija koje danas poznajemo, brojni su. Bez obzira koliko pitanje Atlantide i njezino smještanje na Antarktik bili inicijalne hipoteze, oboriva teorija ili jednostavno povijesna legenda ili mit, ne možemo zanemariti važnost ovih istraživanja. A to je upravo ono što ovu knjigu čini vrijednom svačije kućne biblioteke.

NEKE OD PRIČA O NESTALIM KONTINENTIMA

Priča o Atlantidi je dobro poznata svima onima koji vole mitove i misterije što uključuje veliki broj onih koji vole SF, fantasy, "male-zelene" itd. Međutim naklapanja o njoj su dugačka i nekada pomalo zamorna pa je teško napraviti nekakvu recenziju svih tih priča. Uglavnom se vode debate oko toga da li je taj izgubljeni kontinent ikada postojao i gdje je u tom slučaju bio smješten. Prema jednoj teoriji Atlantida nije jedini kontinent koji

nestao u dubinama oceana. Smatra se da je postojao veliki kontinent Lemurija koji je u sebi sadržavao Mu, Mar i Lumaniju. Također su postojale zemlje Thula i Hiperborea koje su prema priči skrivene pod velikim ledenim pokrivačem na Sjevernom polu. Prema istoj teoriji prvotni Atlantidani su bili vanzemaljskog porijekla. Po izgledu sličili su ljudima, ali su bili dosta viši i bez ijedne dlake po tijelu. Poznati su i iz priče o genezi kao Elohim i Annunaki prema kojoj je njihov životni vijek preko 800 godina. Većina starih civilizacija spominje ih kao Titane ili visoke ("the tall ones"). Teoriju o njihovom postojanju potkrepljuju pričama iz dnevnika Španjolskih konkvistadora koji su ih opisali kao visoke plavoooko divove (8-12 stopa) koji trče po Andama te nekim arheološkim dokazima uglavnom kostura tih "visokih ljudi". Gotovo sve teorije o nestalim kontinentima govore o naprednoj tehnologiji gdje se spominje uporaba atomske energije, kontrole vremena, napredne arhitekture itd. Međutim možda najfascinantnija i najzanimljivija od svih je teorija o korištenju kristala kao izvora energije i u druge nepoznate svrhe. Prema njoj Atlantidani su imali daleko veća znanja o kristalima nego što je danas poznato modernoj znanosti koja još od 1990. godine pokušava stvoriti savršeni kristal koji može izdržati sve vibracije i koji bi se mogao koristiti onako kako su to činili Atlantidani. Prvi koji su počeli istraživati kristale bili su svećenici koji su ih među ostalim rabili i za poticanje parapsiholoških sposobnosti poput vidovitosti, telekineze i ostalog. Svaka kuća je imala kristale koji su skupljali energiju od sunca i tople vulkanske lave. Kako se energija dobivala dosta jednostavno i kako je tako dobivene energije bilo na pretek može se pretpostaviti da je to bio pravi raj na zemlji. Međutim, da sve to ne bi bilo tako idilično, sve dobro se može upotrijebiti i u loše svrhe pa tako i kristali. Snage Arhiemanic počele su borbu za prevlast sa svećenicima. Oni su postavljali kristale ispod velikih svetišta te su u njima pobuđivali velike vibracije koje bi razorile hramove. Na takav čin nasilja svećenici su uzvratili istom mjerom što je kasnije dovelo do otalne katastrofe tj. do strašnih potresa i na kraju do nestanka cijelog kontinenta u tišini oceana. Smatra se da su prije potopa svećenici pomoću brodova evakuirali manji dio ljudi te ih poslali na razne strane svijeta. Tako se vjeruje da se civilizacija Atlantide proširila na Ameriku, Egipat i drugdje. Zato se ne treba čuditi naprednoj tehnologiji kojima su Egipćani i Maje podizali svoje piramide koje su bile kopije onih koje su postojale na Atlantidi, a bile su napravljene od kristala. 1970. godine, Dr. Ray Brown je uz pomoć sedam ronilaca istraživao morsko dno u području Bahama gdje je našao neke metalne predmete te minijaturnu piramidu napravljenu u potpunosti od kristala. Kasnije su izvršena istraživanja te piramide na univerzitetu u Floridi gdje se pokazalo da ona pojačava i usmjerava energiju koja prolazi kroz nju. Za djelo ljudi s Atlantide smatraju se i velike kristalne lubanje koje su kao i prije spomenute piramida velike zagonetke modernoj znanosti. Kao što sam naziv kaže, kristalna je lubanja replika ljudske, napravljena od različitih vrsta kristala (najčešće od ametista ili kvarca). Danas neprocjenjivo vrijedne nađene su pokraj ruševina starih civilizacija Inka, Maya i Azteca. Na žalost nije moguće točno odrediti točan datum njihova nastanka jer ne postoji metoda određivanja starosti kvarca. Hewlett-Packard (stručni tim Američkog instituta) proučavao je 1970–1971 Michell-Hedges-ovu lubanju i zaključio kako je današnjom tehnologijom apsolutno nemoguće napraviti repliku takve lubanje. Naime, površina tih lubanja je tako glatka da jednostavno nije poznata metoda kojom je ona postignuta. Mnogi vjeruju kako kristalne lubanje koriste kao svojevrsno spremište podataka koje sadrži cjelokupnu povijest našeg planeta uključujući i "naj-pitanje", porijeklo ljudskog roda. Michael Kant, ekspert za kristalne lubanje, smatra da tehnologija potječe sa Atlantide, a tamo su je donijeli stanovnici zvijezda Plejade. Prema njegovim tvrdnjama Zemlju je posjetilo dvanaest vanzemaljskih vrsta, a svaka je donijela kristalni kostur koji je sadržavao znanje i genetičke kodove dotične rase. Isto tako, pretpostavlja se da postoji i trinaesta lubanja koja objedinjuje ostalih dvanaest. Zajedno su poznate kao "13 vladajućih lubanja". Kao i početak Atlantide i njezin kraj je isto toliko misteriozan. Da li je nestala usred erupcije vulkana i potresa koji je uzrokovao njezino potonuće ili pak uništenjem atomskim ili nekim drugim oružjem ostatak će tajna koja će kao i sama priča o Atlantidi zauvijek pobuđivati radoznalost svih onih koje zanimaju takve misterije. A misterija o Atlantidi i ostalim nestalim kontinentima će uvijek postojati.

TAJNE KOMORE VELIKE PIRAMIDE I SFINGE

Spomenici u Gizi predstavljaju još i dan danas veliku zagonetku, kako funkcijsku tako i graditeljsku. Kao takvi, oni u sebi i skrivaju nešto zagonetno. Zasiurno najvažnija i najpoznatija misterija jesu tajne komore u oknu Velike piramide i u tunelima ispod Sfinge. Naime, mnogi vjeruju da se upravo tu nalazi Dvorana spisa gdje se čuva mudrost i znanje drevne civilizacije koju je, moguće, uništio potop. Dvadesetih godina prošlog stoljeća mediji su se zainteresirali za "usnulog proroka" Edgara Caycea. Cayce je otkrio da može doći u stanje dubokog transa, te je mogao uspješno dijagnosticirati bolesti mnogim ljudima i odrediti im lijek. No, Cayce je bio najpoznatiji po svojim "čitanjima", kojih ima ukupno 700. Ta čitanja opisuju priču o kontinentu Atlantidi koji je zadesila strašna katastrofa, te je uništen oko 10000 godina prije Krista dok je većina preživjelih naselila dolinu egipatskog Nila. Cayce je za sebe govorio da je reinkarnacija njihovog glavnog svećenika Ra-Ta-a, te je više puta spominjao tragove koji pokazuju da su u Egiptu pohranjeni spisi o Atlantidi.

Upuaut - Specijalno dizajniran robot za istraživanje okna

Godine 1973. pokrenut je projekt s ciljem potrage za tajnim komorama ispod Sfinge uz pomoć tada suvremenog radara koji prodire kroz tlo. Otkrivene su nekakve anomalije ispod stražnjih i prednjih šapa Sfinge za koje se kasnije uspostavilo da su samo šupljine nastale prirodnim procesima. Međutim, u jesen 1993. godine, oko Sfinge su provedena nova seizmografska istraživanja te su otkrivene nove anomalije i šupljine koje su opisane kao nekakvi pravougaoni prostori, previše pravilni da bi bili rezultat prirodnih procesa, pa je očito da ih je napravila ljudska ruka. Ono što je najintrigantnije jest upravo ta pravougaona komora koja se nalazi na mjestu gdje ju je "vidio" Edgar Cayce, ispod prednjih Sfinginih šapa ! Daljne istraživanje je nažalost prekinuto radi razilaženja timova koji provode projekte mjerenja u Gizi.

Mnogo izgledniji slučaj je onaj s tajnom komorom u južnom oknu Kraljičine komore u Velikoj piramidi. Godine, 1993. jedan njemački istraživač je dobio dozvolu za istraživanje, te je napravljen specijalni minijaturni robot. Robot je nakon 65 metara vožnje tunelom otkrio malena vratašca s bakrenim kvakama, ali s jedva primjetnim prorezom na donjoj desnoj strani vrata. Tek u jesen 2002. godine, poslije mnogih natezanja i prepiranja egipatskih i inozemnih stručnjaka i naučnika u vezi s dozvolama za istraživanje, u okno je poslan suvremeniji robot opremljen svrdlom za bušenje i fiber-optičkom kamerom. Robot je svrdlom izbušio rupu te gurnuo kameru s jakim osvjetljenjem, ali na razočarenje nazočnih, iza vrata nije bilo komore nego još jedna slična vrata. Međutim, usprkos tome, i dalje se vjeruje da postoji komora iza tih drugih vrata, te se spremaju novi pokušaji u rješavanju te velike misterije, pokušaji koji će najvjerojatnije započeti u prvoj polovici 2005. godine.

DIVOVSKI HUMANOIDI - JETI, BIGFOOT & SASQUATCH

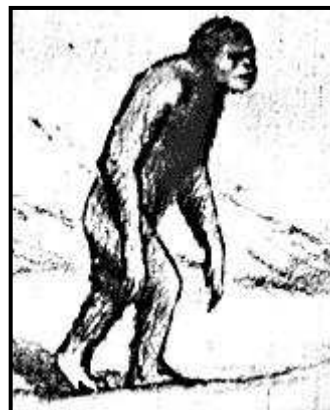
Jedna vrlo zgodna tvrdnja koju je sam Albert Einstein izrekao 1930. godine...

- "Najljepše što možemo iskusiti jest tajanstvenost. Tajanstvenost je izvor istinske umjetnosti i znanosti."

Njegove riječi isto kao i prije 66 godina imaju istu vrijednost. Znanost kao utvrđena i dokazana ne pruža mnoge mogućnosti skretanja sa njenog glavnog puta, no uz nju teku i bezbrojni mračni putevi koji vode do neočekivanog i nepojmljivog. Mi se krećemo upravo tim sporednim putevima, istražujemo neobične pojave, najpoznatije tajne cijelog svijeta i manje poznate zagonetke koje ništa manje ne začuđuju od onih poznatijih. Jedna od nerješениh tajni naših vremena koja je bila ciljem mnogih pokušaja prevara i obmana je ona o divovskim humanoidima. Nikada istraživanja nisu donijela neke veće rezultate ili bolje reći konkretne dokaze o istinskom postojanju divovskih humanoida. Upravo zato jer još nema dokaza o njima.

NA TRAGU JETIJA

Jeti ili snježni čovjek obično se zamišlja kao velika dlakava životinja nalik na čovjeka. Mnogi očevici tvrde kako su ovakvu životinju kako nakratko hoda snijegom prekrivenim planinama ostavljajući za sobom goleme tragove. Istraživanja zoologa Ivana T. Sandersona i dr. Bernarda Heuvelmansa te kriptozoologa Lorena Colemana otkrila su da bi se Jetiji mogli svrstati u tri zasebne morfološke vrste s potpuno različitim prebivalištima. Prva vrsta je patuljasti Jeti nazvan teh-Ima, druga vrsta je pravi Jeti ili meh-teh i treća i najimpozantnija vrsta je divovski Jeti poznat pod imenom dzu-teh (krupna stvar) ili rimi, tok, i nyalmo. Patuljasti Jeti visok je oko jednog metra ima gusto crveno krzno i malu grivu. Ostavlja tragove velike 13 cm nalik ljudskima a živi u nižim dolinama Himalaje u Nepal i Tibetu te u gornjem području Brahmaputre. Prema Sandersonovu mišljenju teh-Ima mogao bi biti primitivna rasa malih dlakavih ljudi, neka vrsta protopigmejaca. Druga vrsta "pravi" Jeti najčešće se pojavljuje u takozvanim viđenjima snježnog čovjeka. Dosta je krupan i velik kao čovjek od metar i pol do metar i osamdeset visine, prekriven je kratkim gustim krznom crvenkastosmeđe boje katkad sive. Iako prebiva na istim mjestima kao patuljasti Jeti, obično nastanjuje više planinske šume, ali se katkad upućuje preko snježnih polja u potrazi za hranom ostavljajući poznate tragove "snježnog čovjeka". Iako slični ljudskim stopalima, mogu se odmah razlikovati njegovi tragovi od ljudskih po tome što mi je drugi prst veći od palca.

Divovski jeti , dzu-teh, rimi, tok ili nyalmo udomaćen je u najsurovijim područjima istočnog Tibeta, Sikkima, Bangladeša, Mayanmara, Mandžurije i sjevernog Vijetnama. Unatoč svojoj veličini, vrlo je sramežljiv, glava mu je spljoštena, ima dugo čupavo krzno crne ili tamnosive boje. Za razliku od "pravog" jetija, njegovi otisci stopala jako slične na ljudske ali tragovi otkrivaju da na svakoj nozi ima dva jastučića.

NAVODNI DOKAZI O POSTOJANJU JETIJA

Svako toliko na Zapad procure izvješća o pronađenim djelovima jetija. Međutim, nakon ispitivanja potvrde se uobičajene pretpostavke. Sir Edmund Hillary je 1960. godine, za vrijeme tromjesečne ekspedicije u Nepal, u samostanu Khumjung vidio navodni jetijev skalp. Dobio je dopuštenje da ga uzme na ispitivanje u Europu, gdje je utvrđeno da se radi o planinskoj divokozu (*Capricornis sumatraensis*). Stoga je sve proglašeno prevarom, ali jedna činjenica se nije uzela u obzir. U nepalskim vjerskim obredima "jetijev skalp"

nosi osoba koja ima ulogu jetija. To naime znači da skalp predstavlja jetija, a ne da mora potjecati od njega. Zapadnjaci često griješe podrazumjevajući da "jetijev skalp" mora pripadati jetiju, čime se može objasniti zbrka oko skalpa iz Khumjunga.

Drugi poznati dokaz o postojanju jetija. Nepalski samostan Pangbocheu posjedovao je navodno očuvanu jetijevu ruku. Sa nje su uzeti uzorci kože i kosti koje je analizirao antropolog profesor Osman Hill i njegov tim na kalifornijskom sveučilištu u Los Angelesu. Tu su pokazali da tkiva pripadaju nepoznatoj vrsti primata. Još uvijek postoje slike ruke, ali sama ruka je tajanstveno nestala u Aprilu, 1991. godine i nikad više nije pronađena. Prije nego je usljedilo razaranje tibetanskih samostana, kada je Kina pripojila Tibet, lama Chemed Rigdzin Dorja Lopu izjavio je da je 1953. godine, pregledao dva mumificirana primjerka rimija, ili divovskog jetija. Jedan se nalazio u samostanu Sakyi a drugi u samostanu Riwoche u provinciji Kham.

Međutim, ne mogu se sva otkrića objasniti pokušajima prevara. Ekspedicija u Nepal koju je 1953. godine, organizirao tekasaški naftni milijunaš Tom Slick, vratila se s jetijevim izmetom. U njemu je otkrivena nepoznata vrsta parazita a budući da životinjske vrste često imaju parazite svojstvene samo njima, dobiven je dokaz da postoji barem jedna vrsta jetija koja je poput njegovih parazita, zaista nova vrsta.

KRVNE VEZE !?

Što je najzanimljivije iste takve tragove s druge strane oceana ostavlja američka tajanstvena čovjekolika životinja, bigfoot ili Sasquatch, a i opisi divovskog jetija i bigfoota su slični. Zapravo opisi su toliko slični da kriptolozi vjeruju da spadaju u istu vrstu. Vrsta bi mogla biti Gigantopithecus u koju spadaju velika stvorenja nalik majmunima koji su živjeli u središnjoj Aziji, a vjeruje se da su izumrli prije oko 300.000 godina. Sve do sad nije pronađen uzrok njihova izumiranja, a u vrijeme postojanja Gigantopithecusa, Azija je kopnom bila povezana s Aljaskom. Budući da su mnoge životinjske vrste prešle to kopno te se nastanile i udomaćile u Novom svijetu, lako je moguće da je i Gigantopithecus učinio isto. Ako bi se prihvatilo ovo objašnjenje i ako je moguće da je Gigantopithecus opstao tamo do današnjih dana izmičući naučnom otkriću, to bi objasnilo izvješća o viđenjima bigfoota. Jednako tako bi se mogla objasniti i skrivena populacija u svojoj Azijskoj domovini, divovski jeti. Naučno objašnjenje koje se najviše približilo objašnjenju postojanja ovog divovskog humanoida, upravo je ovo, no ne može se sa sigurnošću tvrditi da je i istinito jer navodno istinite dokaze o njihovom postojanju ili tačnom prebivalištu, sve do današnjih dana nikada nisu pronađeni. No kako je svijet pun tajni, ovo objašnjenje je prihvatljivo svakome tko bi u divovskog jetija zaista želio vjerovati..

KONTROVERZNI DOKAZI O POSTOJANJU BIGFOOTA

Malo je tajanstvenih životinja bilo predmetom tolikih prevara i kontroverzija kao bigfoot. Takoreći svaki dokaz o postojanju te životinje koji su pružili istražitelji na kraju je naučno diskreditiran. Dobro poznati film koji prikazuje bigfoota viđenog u Bluff Creeku u Kaliforniji, snimio je 20. Septembra, 1967. godine, Roger Patterson u društvu prijatelja Boba Gimlina. Jahali su na konjima kad su navodno vidjeli to stvorenje kako čuču na obali rijeke. Konji su vjerojatno preplašili bigfoota jer se odjednom uspravio i otišao osvrćući se prema njima, a zatim je nestao u šumi. Patterson je potrčao za njim snimajući svojom 16 mm kamerom. Iako se film tresao i bio vrlo kratak, na njemu se jasno vidjela čunjasta glava, viseća prsa, tamnosmeđe krzno i majmunski oblik. Profesor antropolog Grover Krantz sa sveučilišta Wahington State vjeruje u autentičnost filma jer čovjek ne bi mogao izvesti prikazan način hoda kao ni pokrete mišića. No s druge strane neki filmaši koji se bave specijalnim efektima tvrdili su da u Hollywoodu svatko zna da je bigfoot iz Bluff Creeka preobučeni čovjek. No kada je poznati istražitelj bigfoota John Green upitao stučnjake za specijalne efekte u Disneyevom studiju da li je 1967. godine, bila dostupna tehnika specijalnih efekata za snimanje takvog filma odgovorili su negativno.

Među ostalim dokazima tu su i sporni dokazi humanoidnih otisaka stopala koji su pronađeni isto tako na području Tiger Creeka u sjevernom djelu oregonskih Blue Mountains.

Neki su toliko detaljni da se vide dermatoglifi (urezi na koži). Otiske je pronašao šumar Paul Freeman, 10. Oktobra, 1982. godine, nakon što je u blizini vidio 2,5 m visokog bigfoota. Na temelju upravo tih famoznih otisaka, stvorenje je dobilo svoje ime, bigfoot. Ipak, ako su ti prvi slučajevi viđenja tog stvorenja u SAD-u temeljena na prevari, koliko su onda pouzdana bezbrojna viđenja i otkrića koja su prijavljena otada ? Prikupljeni su i neki uzorci dlake i fekalija, ali se ispostavilo da pripadaju drugim životinjama, ili čak da ih je napravio čovjek. Primjerice, za navodne uzorke bigfootovih dlaka, koji su nađeni tokom 1987. i 1988. u Blue Mountains u Washingtonu i Oregonu, fizičar Edward Winn je 1991.

godine, otkrio da se radi o sintetičkim akriličkim vlaknima. Nakon svega ovoga, ne iznenađuje što su se neki istraživači bigfoota počeli pitati da li uopće postoji neki uvjerljivi dokaz o postojanju bigfoota u SAD-u.

SASQUATCH

Unatoč kontroverznom bigfootu, vrlo je leika vjerojatnost da je njegov kanadski dvojni sasquatch doista nesporna tajanstvena životinja. Tu već nekoliko stoljeća postoji domorodačka predaja o tom stvorenju, kao i njegovo ime, a postoje i neki intrigantni predmeti koji su povezani s tim narodnim pričama. Među njih spada i maska sasquatcha koja je izrezbarena iz crvene cedrovine i potječe iz 1850. – 1870., a nosili su je ljudi iz plemena Niska, ogranka plemena Tshimshian u Britanskoj Kolumbiji. Maska se sada čuva u muzeju Harcard University's Peabody i najstarija je poznata kanadska maska sasquatcha. Uspoređujući je s opisima očevidaca koji su vidjeli stvorenje, čini se i da je najrealističnija, ostale su maske iz ovog područja više stilizirane.

Ova tri misteriozna humanoida jeti, bigfoot i sasquatch danas još uvijek postoje bez dokaza o tome dali su zaista tu. Da li je legenda o njima stvarna ili je to sve samo prevara koja traje već stoljećima, to će pokazati samo buduća istraživanja.

TAJNA TEMPLARA

Templari su vjerovatno jedno od najzagonetnijih pitanja zapadne kulture. Kao red osnovani su devetnaest godina nakon prvog križarskog pohoda (trajao od 1096-1099). 1118. godine utemeljitelj reda **Hugo de Payen** otputovao je iz Svete Zemlje u namjeri da osnuje red čija će zadaća biti zaštita hodočasnika na njihovim putovanjima u Jeruzalem. Godine 1128. red je službeno potvrđen od strane pape Inocenta III, te je populariziran širom Europe što je zasluga opata Bernarda od Clairvauxa.

Dvije godine kasnije osnivač reda Hugo de Payen vraća se u Jerusalem sa novim članovima reda. Templari tada broje vojnu silu od 300 vitezova i poznati su po hrabrosti u bitkama, ali i skromnom redovničkom životu. Najjednostavnije rečeno templari postaju redovnici vojnici. O njihovoj visokoj reputaciji svjedoči i to da im je vladar Svete Zemlje dao čitavo jedno krilo svog dvora u Jeruzalemu da bi tamo boravili. U tom trenutku počinje jedna od najvećih misterija zapadne civilizacije. Naime, ispod njihovog boravišta "slučajno" su se nalazili ostaci starog Hrama koji je izvorno dao sagraditi Salomon, sin Davidov. Da li su templari nasumce odabrali mjesto na kojem će se smjestiti ili je to dio jednog pomno razrađenog plana? U svakom slučaju dužni smo razjasniti zašto je Hram bitan. Dakle, da preskočimo šire historijske uvode, nakon velike pobune Židova pod Rimskim carstvom (66. - 70. n.e.), po nekim su izvorima u očekivanju odmazde rimskih legionara, mnoge dragocjenosti sakrivene u prostorima hrama koji je zatim razoren. Stoga se može slobodno reći da su templari bili u stvari srednjovjekovni tragači za zlatom i dragocjenostima koje su skrivene tokom ratnih opasnosti za vrijeme židovskog ustanka. Ipak, da li bi to bila cijela istina?

Promatrajući istoriju vjerovatno ne, ako čak ne bismo mogli naći i sasvim drukčiju interpretaciju historijske uloge koju je ovaj svećenički red odigrao. Naime, nisu samo dragocjenosti bile sakrivene da bi se spriječilo pljačkanje Židova, postojalo je tu i nešto puno vrednije - vjerski spisi i najvjerojatnije izvorna tumačenja vjerskog naukovanja iz kojeg se kasnije razvilo kršćanstvo. Bilo kako bilo, templari su uspjeli u kratkom razdoblju postati respektabilna vojna, ali i diplomatska sila koja je bila prisutna širom kako kršćanskog tako i arapskog svijeta. Utjecaj im je toliko narastao da su mnogi plemići pristajali u njihove redove (op.a. templari su imali vrlo stroge kriterije oko toga tko može biti primljen u red), a vladari su im mahom poklanjali velike posjede i dijelili privilegije. Zanimljiv je događaj koji svjedoči o njihovoj moći; naime, kada je Henrik III 1252. pokušao konfiscirati jedan dio imovine, tada već vrlo bogatog reda, poglavar mu je drsko odgovorio kako će mu oprostiti njegovu "glupu" izjavu, te da će vladati toliko dugo koliko će biti pravedan! Nije li to očiti primjer djelovanja organizacije koja je po svemu sudeći izvan dosega jednog od najmoćnijih evropskih vladara? Uz to treba dodati da su templari u to vrijeme imali i monopol na proizvodnju gotovo cijele najnaprednije vojne tehnologije, posjedovali su vlastite bolnice, te su razvijali i istraživali medicinu. Također su posjedovali jaku trgovačku i ratnu flotu. Zaista respektabilna snaga kad se još uzme u obzir da su odgovarali jedino papi. Očito, samo im je papa mogao stati na kraj. To je vjerovatno bilo i u interesu većine evropskih vladara kada su templare počeli proganjati kao heretike. U Parizu su 1310. na lomači, pod optužbom da su heretici, spaljena 54 templara. Dio reda uspio se spasiti i navodno se sklonio u Škotskoj.

Što je bilo povod da templari padnu u nemilost pod optužbom da su heretici, a poznati su bili kao križari i borci za kršćanstvo? Što je to bilo toliko važno da je i samog papu natjeralo da se okrene protiv reda koji je sam potvrdio i dao mu ogromne slobode!? Možda se neki od odgovora nalaze zakopani pod kapelom Rosslyn u Škotskoj gdje su se navodno sklonili posljednji templari. U svakom slučaju templari su između ostalog mučeni pod optužbama da se ne poklanjaju liku Krista kao božanstva, te što je još

zanimljivije, zadnji njihov poglavar tokom ispitivanja od strane inkvizicije uopće ne poriče ove optužbe ! Je li to znak da su templari uistinu stoljećima čuvali pravu istinu o kršćanskoj vjeri, istinu koja je mogla naškoditi čak i papi ? To je već prihvatljivija varijanta, za razliku od one gdje su templari prikazivani kao obični lovci na zaboravljene dragocjenosti i zlato. U svakom slučaju dokazi o drevnim iskapanjima Hrama nepobitni su. Godine 1894. engleski Kraljevski kontingent inženjera (pod vodstvom poručnika Charlesa Wilsona) naišao je na mnoštvo prokopanih hodnika dok su poduzimali vlastito istraživanje. Tokom iskapanja pronađeno je i nekoliko predmeta (slomljeni mač, križ itd.) čije porijeklo je nesumnjivo templarsko.

Sasvim je logično za pretpostaviti da su templari za svoga istraživanja, možda i slučajno, naišli na otkriće koje im je nesumnjivo pridonijelo u afirmaciji njihovog reda. Što je to uistinu bilo ostaje još uvijek zagonetka. Možda bi jedno od objašnjenja moglo biti slijedeće; nekolicina evropskih plemića pod krinkom zaštite hodočasnika odlazi u Svetu Zemlju i u tajnosti vrši potragu za drevnom tajnom koja će im, ukoliko je pronađu, priskrbiti neograničenu moć. Vjerojatno dobro upućeni u to što traže ne odustaju i nakon desetak godina neuspješne potrage. Njihov vođa Hugo de Payen, najvjerojatnije uz materijalni dokaz njihova otkrića, odlazi u Evropu gdje uz pomoć opata Bernarda od Clairvoux pridobija većinu evropskih moćnika da se pridruže novoosnovanoj organizaciji (sasvim je izvjesno da je potvrda nekakvog bitnog otkrića pridonijela masovnom pristajanju uz templarski red).

Da bismo u cijelosti shvatili koliku bi važnost moglo imati otkriće koje bi bilo u mogućnosti promijeniti pogled na najranije razdoblje kršćanstva, dovoljno je pokušati razmišljati na način srednjovjekovnog čovjeka. Bilo je to razdoblje čvrste dogme koja je bila kamen temeljac papinske moći. Osim toga vrijeme je to neposredno nakon crkvenog raskola 1054., kad papa učvršćuje svoju moć unutar zapadnog kršćanskog svijeta. Iz istog je razloga papi odgovaralo da se stvori jak redovničko-svećenički red koji će biti izravno njemu odgovoran, a bit će ogledalo papinske moći unutar svake države gdje su templari postojali. Takvi obostrani interesi vjerojatno su olakšali de Payenu namjeru da stvori jaku organizaciju stroge hijerarhije, koja bi u jednom trenutku bila u mogućnosti uzeti u ruke samu papinsku moć i vratiti kršćanstvo pravim izvorima. Manje je vjerojatno da su svojim otkrićem templari nekoliko stoljeća držali u šaci vrh katoličke crkve. Po svemu sudeći oni su imali mnogo skrivenije namjere, no nisu ih stigli ostvariti. Logična bi pretpostavka bila da su u svojoj potrazi za "Svetim gralom" kao izvorom beskrajne moći postali baštinicima jednako vrijedne tajne. Tajne o pravom identitetu Isusa Krista, te o pravoj naravi njegovog nauka. Kao potvrda realnosti ovakve pretpostavke nameću se i otkrića iz pećine Nag Hammadi (poznati svici sa obale Mrtvog mora iz 1. st.n.e.). Tu je riječ o Tominom evanđelju gdje se uopće ne spominje Krist kao čudotvorac, već prije svega kao filozof i mudrac. Samo za napomenu, božanstvo Krista kao osobe potječe iz 4. st.n.e. gdje je ta odluka donesena na koncilu u Niceji, te se od tad poštuje kao dogma. To se sasvim uklapa u mozaik u kojem je Krist pripadnik sekte esena, koji filozofira o Bogu, a nikako nije sam božanstvo. Samim tim ni Petar nije božji namjesnik na Zemlji, pa tako ni papa nema moć koju uživa. Ilustracija moći je to što je jedino papa mogao nekoga učiniti kraljem. Iz svega toga vidljivo je da bi templari jedino uz otkriće takvog dokaza o "pravoj" Kristovoj vjeri mogli privući naklonost moćnika, ali i mržnju katoličkih poglavara.

Koliko je ova priča vjerodostojna možda nikad neće biti poznato, ali ostaje da se traga za mnogim odgovorima koji još nisu poznati. Kako se u sve to uklapaju "crne madone" koje su i templari navodno štivali, a njihovih svetišta prepuno je Sredozemlje ? Postoji li ikakva veza starih keltskih religijskih rituala sa onima koje su navodno prakticirali templari ? Koliki su bili stvarni razmjeri znanja koje su posjedovali templari ? Tko su u stvari rozenkrojceri ? Te na koncu, jesu li templari stvarno nestali sa povijesne scene ili su se povukli u "ilegalu" i čekaju povoljan trenutak za uspostavu "novog svjetskog poretka" !?

MISTERIOZNI DIJAMANT HOUP SKUPOCIJENI DRAGULJ KOJI DONOSI SMRT

Zahvaljujući svojoj neobičnoj modro plavoj boji i težini od 45.52 karata, legendarni dijamant Houp, jedinstven je primjerak u svijetu. Osim ljepotom, ovaj dragulj već stoljećima plijeni pažnju svojom fascinantnom istorijom i vjerovanjem da donosi nesreću svakome ko ga nosi, pa čak i onome ko ga samo dotakne. Zato mnogi kažu da bi Houpeovom dijamantu, bolje pristajalo ime "dijamant smrti" !!!

Vjeruje se da potiče iz Golconda iz Indije, a sa svojih 112.5 karata, koliko je u početku težio, smatra se je jednim od najvećih i najvrijednijih ikad pronađenih dragulja u svijetu. Prema legendi, dijamant je ukraden sa statue hinduske boginje Site, supruge boga Rame, na kojoj je predstavljao oko i od tada je proklet svako ko dođe u direktni dodir s njim.

POHLEPNI SVEŠTENIK

Ukradeno "oko", lopov (sveštenik iz hrama) je prodao francuskom trgovcu Jeanu Baptisteu Tavernieru i ubrzo potom za svoje zlodjelo biva kažnjen svirepom smrću. Sveštenik je bio, navodno, prvi u nizu onih koji su stradali, jer su htjeli posjedovati nešto što im ne pripada.

Godine, 1668. plavi dijamant, kao i još 14 većih i nekoliko manjih primjeraka dragog kamenja, Tavernier je prodao francuskom kralju Louisu XIV. Nije dugo vremena trebalo

da i ovaj trgovac na vlastitoj koži osjeti "prokletstvo dijamanta". Sretan što je uspio "dobro naplatiti" dragulje iz Indije, ponovo se uputio u ovu zemlju, ne sluteći da ga tamo čeka smrt. Dok se njegov mali karavan kroz džunglu polako kretao prema odredištu, napali su ga divlji psi. Tavernierov život je okončan čeljustima ovih izglednijih zvijeri. Za to vrijeme kralj Louis XIV je svoj dijamant dao izbrusiti u obliku srca koje je težilo 67 karata i nazvao ga je "Plavi dijamant kraljevske krune" ili "Francusko plavetnilo". Nakon toga, "prokletstvo" je još jednom pokazalo svoje lice,

kralj je u kratkom periodu ostao bez sina, brata, unuka i unukove žene. Kralj Louis XVI i Maria Antoinette, osobe čije jjevatove također krasila ogrlica sa ukletim dijamantom, izgubili su živote 1793. godine, pod giljotinom.

NOVI IDENTITET

Nakon njihovog smaknuća, plavi dijamant je ukraden i o njemu se dugo vremena ništa nije znalo. Postoje zapisi da je dospio u ruke holandskog rezbara dijamanta Wilhema Falsa koji ga je izbrusio na veličinu od 45.52 karata, kako bi sakrio njegov identitet i porijeklo. Ljepota i sjaj modrog dijamanta opčinili su i Falsovog sina Hendricka, pa ga je ovaj na kraju ukrao od oca. Wilhem nije mogao prežaliti gubitak i "umro je od tuge", da bi Hendrick potom, osjetivši krivicu zbog očeve smrti, počinio samoubistvo. Dijamantu se ponovo gubi svaki trag.

Godine, 1830. u Londonu se pojavio predivan, tamnomodri, ovalni dijamant. Stručnjaci su se složili da je to po svim karakteristikama dugo traženo "Francusko plavetnilo". Njegov novi vlasnik, nakon kralja Georga IV koji je umro u siromaštvu, postao je bogati engleski bankar Henry Philip Hope, po kome je dijamant dobio svoje današnje ime - *nada*.

Nažalost, novo ime nije uništilo prokletstvo i lord Franci Hope, bankarov rođak koji je naslijedio dijamant, slučajno je pogođen u uličnoj pucnjavi. Posljedica ranjavanja biola je amputacija noge. No, to nije sve - lord Franci je ubrzo izgubio svoje bogatstvo i 1902. godine, prodaje dragulj kako bi preživio.

CARTIEROV KAMEN

Nakon toga Houp je promijenio još mnogo vlasnika (i svima je donio nesreću) da bi 1912. godine, dospio u ruke pariškog draguljara Pierra Cartiera. Prve osobe kojima je ponudio skupocijenu robu, bili su američki bogataški par Evelyn Walsh McLean i njen suprug Ned McLean, čiji je otac bio vlasnik novina "The Washington Post". Oni su bili vjerne Cartierove mušterije. Samo nekoliko dana ranije, za 120.000 dolara, u istoj radnji kupili su još jedan poznati dijamant - Zvijezdu istoka.

Čim im je Cartier javio da ima još jedan zanimljiv kamen za njih, požurili su ga vidjeti. Dijamant im se veoma dopao, Evelyn nije smetala ni njegova zlokobna istorija - smatrala je da ono što drugima donosi nesreću, njoj će donijeti suprotno od toga. Ali, imali su malu zamjerku, okvir dijamanta je bio "suviše ružan za njihov profinjeni ukus".

S obzirom na legendu, Cartier je bio svjestan da će mu biti teško pronaći nove mušterije. Bacio se na posao i Houp je ubrzo postao privjesak optočen sitnim dijamantima, na lančiću načinjenom također od dijamanta. Evelyn je bila oduševljena ! Kupila ga je za 184.000 dolara pod uslovom "da će ga ukoliko se tokom sledećih šest mjeseci u njenoj porodici desi smrtni slučaj, vratiti draguljaru i zamijeniti nakitom u istoj vrijednosti".

POČETAK TRAGEDIJE

Ipak, ni ovoj, naizgled modernoj dami, nije nedostajalo praznovjerja - odnijela je dijamant svešteniku na blagoslov. Ono što se dogodilo tog dana, Evelyn, na žalost, nije shvatila kao upozorenje.

"Bio je lijep, sunčan dan kada smo krenuli prema crkvi. Vozili smo se desetminuta i odjednom je nebo postalo crno od oblaka. Ušli smo u crkvu, sveštenik je blagoslovio dijamant nakon čega je munja pogodila drvo s druge strane ulice, koje se potom uz tresak srušilo. Moja sluškinja se istog trena onesvijestila. Mislila je da nas stiže Božija kazna. Kada smo nakon nekog vremena izašle vani, sunce je sijalo kao da se ništa nije desilo", pričala je kasnije Evelyn.

Uprkos blagoslovu, Evelyn je pratila nesreća. Prvo je umrla njena svekrva, a zatim i otac. Njen najstariji sin, nakon čijeg rođenja je kupljen Houp, poginuo je u automobilskoj nesreći u desetoj godini života. Ned, skrhan tugom za izgubljenim djetetom, počeo se opijati da bi se na kraju ovaj bračni par razveo. Evelynina kćerka je umrla u 25. godini od prevelike doze tableta za spavanje. Godinu dana kasnije (1946) od upale pluća umire i Evelyn.

NESRETNI POŠTAR

Dvije godine kasnije, porodica McLena je ovaj dragulj zajedno sa ostalim nakitom prodala draguljaru Harryu Winstonu da bi platila poreze. Winston je nakon osam godina odlučio dijamant Houp pokloniti muzeju Smithsonian. Poslao ga je poštom, kao što uvijek šalje dragulje. James Todd, poštar koji je dijamant donio u muzej, ubrzo nakon isporuke je slomio nogu prelazeći prugu, potom izgubio i ženu, te doživio saobraćajnu nesreću. Tom prilikom ispao je iz auta i povrijedio se, dok se njegov pas ugušio vlastitom ogrlicom.

Dijamant Houp i danas je dio vrijedne postavke muzeja u Washingtonu, uprkos činjenici da su u ovu instituciju pristigla brojna protestna pisma - mnogi misle da će ovaj dijamant donijeti nesreću američkom narodu, koji je sada njegov vlasnik.

PRONAĐENA MAPA STVORITELJA !?

Trodimenzionalna mapa, na kojoj je nepoznata ruka utisnula zemaljske reljefe prije 120 milijuna godina. "Želite li mijenjati svoje predodžbe o životu na ovom planetu ? Mi smo se već navikli na naše čudo." Čini se da je profesor Aleksandar Čuvirov uvjeren da je njegovo tajanstveno otkriće zapravo senzacionalno, premda dopušta da još ima više otvorenih pitanja nego sigurnih odgovora. No u jedno je siguran, mineralna ploča koju je pronašao prije tri godine u jednom selu u Baškiriji, u podnožju Urala, zapravo je geografska mapa koju je izradila neka nepoznata civilizacija, piše Anna Zafesova.

Tajanstvena mapa izložena je sada u arheološkom muzeju u gradu Ufa, visoka je 148 centimetara, široka 106, a debljina joj je 16 cm. Teška je tonu i pol. Na prvi pogled, čini se kao neki kamen nepravilne površine. Ali Čuvirov kaže kako je odmah shvatio da je to mapa, čim ju je otkopao u baškirskom selu Čandar. Kad ju je očistio, pokazala je svoje neobične reljefe i crteže; pruge koje se čine kao da su ceste ili rijeke, rombi, vertikalni urezi u neodgonetljivim hijeroglifima. Profesor drži da je riječ o jednom nacrtu razgranatoga irigacijskog sistema; kanali dugi 500 metara u ukupnoj dužini od 12.000 kilometara, s 12 divovskih brana.

RUKOTVORINA OD TRI SLOJA

Čuvirov je profesor hemije na Sveučilištu u Ufi, strastveno se bavi arheologijom. On je zapravo tragao za dragocjenostima hipotetičkih drevnih seoba Kineza pa je pomislio da je riječ o nekom urezu starom dvije tisuće godina, s kineskim pismovnim znakovima. No, jezične hijeroglifske slogove tek treba razjasniti. Kao i porijeklo ploče. Zapravo, nije riječ o prirodnoj ploči, nego o rukotvorini sastavljenoj iz tri sloja. Prvi je debeo 14cm, sastavljen je od dolomita; drugi je sastavljen od diopsida nepoznate tehnologije, a na njemu su urezani crteži; treći, od dva milimetra, načinjen je od porculana, a služi kao zaštitni sloj.

Prema tome, riječ je o rukotvorini, očito napravljenom na temelju nepoznatog načina. Čuvirov drži da crteže nije napravila ruka nekog obrtnika, nego neko oruđe. Kada !? Ispitivanja uz pomoć ugljika i urana ploču su datirala kao milenijski drevnu tvorevinu, no poslije su u njezinim slojevima pronađene dvije školjke, *Ecculiomphalus princeps* i *Navicopsina munitus*, koja je stara 500 milijuna godina.

IZ DOBA DINOSAURA

Čini se nemogućim da je ova tvorba iz doba dinosaura. Dakako, kaže profesor, nepoznati geografi mogli su upotrijebiti komad stijene u kojoj je školjka bila inkapsulirana tisućljeća prije. Iz jednoga je ispitivanja proizašlo da reljefi na ploči odgovaraju suvremenom području između Ufe i Sterlitamaka, izuzevši nekih varijacija, kao što je kanjon koji ga presijeca. Geološka su istraživanja pak ustanovila da je u tome području bila nastala jedna raspuklina, koja je prije više milijuna godina nestala. "Mapa je", kaže istraživač, "ucrtana kada se magnetni pol Zemlje nalazio blizu današnje Zemlje Franje Josipa, upravo prije 120 milijuna godina."

Tko je mogao nacrtati ovako drevnu mapu ? Specijalisti iz Centra za povijesnu kartografiju u Wisconsinu ostali su zapanjeni. Oni misle da je trodimenzionalna projekcija ove vrste mogla biti ostvarena samo iz zračne perspektive. Neizbježnu pretpostavku o marsovcima odbio je sam pronalazač : "Ne sviđa mi se ni govoriti o neidentifikovanim letećim objektima i o vanzemaljcima". A zatim dodaje : "Nazovimo autora ove mape jednostavno Stvoriteljem".

Dvoznačnost je očita, kao i skepticizam "službenih" istraživača iz akademskih zavoda, prema onome što su novine nazvale "Stvoriteljevom mapom". Skepticizam postoji i

prema nalazniku. Ali on, Čuvirov, pun je oduševljenja. U arhivima iz 18. stoljeća, pronašao je opise više desetaka ploča koje sličje njegovoj, pa sada namjerava za njima tragati. Vjeruje da je kamen koji je pronašao samo dio divovskog mozaika od 358 sastavnica na kojima je "Stvoritelj" prikazao svijet. S kakvom svrhom ? Možda ga je htio naseliti... Do konačnog rješenja slagalice, još ćemo čekati...

U POTRAZI ZA IZGUBLJENIM KOVČEGOM

Glumac Harrison Ford, glumi u filmovima kršnog arheologa Indianu Jonesa, koji je pronašao najveće biblijsko blago, događaj za koji se arheolog Vendyl Jones nada da će iz fikcije pretvoriti u stvarnost. Tvrdeći da je on stvarno nadahnuće za lik Indiane Jonesa, ovaj ostarjeli baptistički ministrant iz SAD-a, od ranih 1990-ih intenzivno traga za legendarnim plijenom, Zavjetnim kovčegom.

ZAVJETNI KOVČEG

Što je to Zavjetni kovčeg ? Prema Bibliji, ta sveta relikvija Zavjetni kovčeg, je zapravo veličanstvena drvena škrinja, obložena izvana i iznutra čistim zlatom, i koja sadrži dvije kamene ploče na kojima je bog zapisao Deset zapovijedi. Kovčeg je napravio Mojsije od akacijinog drveta na gori Sinaj oko 1250 godine pr.Kr. prema Božjim uputama. Škrinja je dugačka 114cm, široka i visoka 69cm, ima težak zlatni poklopac na kojem se nalaze dva sjajna kerubina. Sa strane se nalaze zlatni kolotovi kroz koje su provučene motke koje su omogućavale povlaštenim nosačima da je nose na ramenima. Tako je nošena za vrijeme seobe Izraelaca i tokom njihova lutanja pustinjom. Škrinja očito nije sadržavala samo kamene ploče, jer kada su god Izraelci krenuli u bitke, iz kovčega se širila božanska energija koja je uništavala njihove neprijatelje. Nije uzalud opisana u Bibliji kao znak i pečat Božje prisutnosti na zemlji. Za vrijeme jednog sukoba, oteli su je Filistejci, ali je njihov uspjeh bio kratkotrajan, jer su ubrzo bili pokošeni strašnom kugom i tumorima. Ubrzo nakon toga odustali su od svoga smrtonosnog plijena i poslali ga nazad pričvršćenog u kolima koja su vukle dvije krave na granicu Beth shemesha, levijskoga grada na sjeveru Judeje. Tu su škrinju preuzeli Izraelci i odnjeli je u Kiriath-Jearim. Dvadeset godina poslije, kralj David odnio ju je u Jeruzalem. Tu je 955 g.pr.Kr. kralj Solomon smjestio škrinju u svetu prostoriju nazvanu *Najsvetije svetište*, koja se nalazila u prvom Hramu koji je bio sagrađen na planini Moriah samo za čuvanje tog čudesnog kovčega.

ZAVJETNI KOVČEG – IZGUBLJENI KOVČEG

Zavjetni kovčeg, veličanstvena drvena škrinja, obložena izvana i iznutra čistim zlatom, koja sadrži dvije kamene ploče na kojima je bog zapisao Deset zapovijedi smještena u svetoj prostoriji, svetištu koje se nalazilo u prvom Hramu sagrađenom na planini Moriah, nestala je neposredno prije uništenja Hrama u kojem se godinama čuvala. Prema jednoj predaji, škrinju je ukrao Menelik, sin Solomona i kraljice Sabe i odnio je u mjesto koje je poslije nazvano Axum, u Etiopiji. Prema drugoj predaji, ubrzo nakon što su Babilonci 587. g.pr.Kr. razorili hram, kovčeg je uzeo prorok Jeremia i sakrio ga u neotkrivenu pećinu u okolici. Treća je mogućnost da je jednostavno bio uništen. Bez obzira koju teoriju uzeli kao istinitu, rezultat je isti, Zavjetni kovčeg je sasvim nestao, barem što se tiče zapisa. Odjednom je postao izgubljeni kovčeg i njegova je sudbina ostala skrivena tajna svim učenjacima, a onda je došao Vendyl Jones !

U Martu 1992. godine, kao direktor Instituta za judejsko-kršćanska istraživanja u Texasu, Jones je proveo arheološka istraživanja na području od okupirane Zapadne obale do poznatih pećina gdje su 1947. godine, otkriveni Svici s Mrtvog mora. Godine, 1952. iskopan je taj kontroverzni svitak nazvan Bakreni svitak. Taj svitak navodno sadrži popis mnogih svetih dragocjenosti koje su se prije nalazile u drugom Hramu u Jeruzalemu kojeg je sagradio Herod Veliki, a uništili su ga 70 godine. Rimljani pod vodstvom Titusa. Bakreni svitak ukazivao je na dragocjenosti Hrama, te mjesta na kojima su ti predmeti sakriveni prije razaranja Hrama. Navodno je jedna od relikvija upravo Zavjetni kovčeg. Kako je kovčeg stigao u drugi Hram ne zna se, ali ga je Jones i dalje uporno tražio, ohrabren svojim uspjehom tokom 1988. godine, kad je otkrio mali vrč za ulje koji je također bio naveden u popisu. Do Maja, 1992. godine, zajedno sa svojom ekipom još se više približio cilju, kad su u jednoj od pećina iskopali nešto za što su vjerovali da je bila

kadionica u Hramu. Sve se činilo da vodi ka otkrivanju mitskog Zavjetnog kovčega. No, Jonesu i njegovoj ekipi su potonule sve nade kada su im četrnaest dana nakon otkrivanja kadionice, izraelske vlasti zabranile daljnja iskapanja i odbile produžiti dozvolu za nastavak istraživanja. Za takav postupak nije bio naveden nikakav razlog prekida radova, tako da su zasad svi Jonesovi pokušaji da pronađe izgubljeni kovčeg osujećeni i spriječeni višom silom. Vendyl Jones koji je bio počašćen i nadimkom "Indiana", sada taj isti nadimak s prijepitom odbija.

VELIKA TAJNA ZAVJETNOG KOVČEGA, GDJE JE ?

Dok je Vendyl "Indiana" Jones prekinut u svojim istraživanjima o lokaciji na kojoj se trenutno nalazi Zavjetni kovčeg, koji sadrži dvije kamene ploče na kojima je bog zapisao Deset zapovijedi, a zanimljivo je što je u istom razdoblju kad je Jones tražio kovčeg na Zapadnoj obali, drugi istraživač tvrdio da je taj isti kovčeg već pronašao, i to u Etiopiji. U svojim djelima Znak i Pečat, te u Otisku bogova, britanski novinar Graham Hancock pripovjeda o svojem mučnom traganju za Zavjetnim kovčegom, koje da je dovelo do Axuma, u skladu s Menelikovom teorijom o sudbini kovčega i što se s njime desilo nakon što ga je kralj Solomon čuvao u prvom Hramu. Hancockova istraživanja su ga uvjerila da Solomonov sin Menelik ipak nije ukrao kovčeg. Umjesto toga, Hancock vjeruje da je kovčeg zadržan u prvom Hramu sve do oko 650 g.pr.Kr. kad su ga svećenici odnijeli u novosagrađeni židovski hram u Elephantin u Egiptu, zbog straha da bi ga mogao uništiti judejski kralj Manasseh, koji je bio poganin i štovao je idole. U Elephantinu je čuvan sve do 410 g.pr.Kr kad je hram razoren. Na sreću, i tada je kovčeg spašen i nosači su ga trčeći odnijeli do jezera Tana u Etiopiji, odakle ga je 350 godine, kralj Ezana odnio na sjever do Axuma. Tamo je za njega bilo napravljeno posebno prebivalište, crkva Sv. Marije od Ciona. Kovčeg je samo nekoliko puta premješten tokom srednjovjekovnih nemira dok je crkva bila uništena, ali je nakon njezine ponovne izgradnje stalno na istome mjestu. Ali zašto se onda smatra izgubljenim ? Kakva ga onda tajna okružuje ako se ne može vidjeti u sadašnjem boravištu ?

Kao što je Hancock naučio na teži način, odgovor na pitanje Zašto se ne smije vidjeti Zavjetni kovčeg, to nije baš tako jednostavno kao što se čini. Svi tragovi vodili su ga do sadašnjeg prebivališta Zavjetnog kovčega, crkve Sv. Marije u Etiopiji. U vrijeme procesija kojima se slavi blagdan Timkat, kovčeg se iznosi van prekriven pomno izrađenim suknom. No stvar je u tome da to nije pravi Zavjetni kovčeg već duplikat. Kažu da je pravi kovčeg stalno sakriven u keddusa keddusan, mjestu koje je isto što i židovima Najsvetije svetište, gdje baš nitko nema pristupa, osim jedne jedine osobe, čuvara kovčega. Samo značenje kovčega, moć etiopske ortodoksne Crkve i državna vlast, osiguravaju da nitko ne prekrši tu zabranu. Sve to skupa omogućuje jednom jedinom slatkorječivom bradatom redovniku, sadašnjem čuvaru kovčega, da učinkovito drži sve pod kontrolom i sprječava svakoga, čak i vlastitog vladara, da gleda u znak i pečat Božje prisutnosti na zemlji. Kada redovnik umre, njegov nasljednik kojega će odabrati na samrtnoj postelji, nastaviti će tu časnu tradiciju. Sam pokušaj neovlaštenog pogleda čak i samo na jednu od mnogih kopija kovčega, koje se čuvaju po drugim etiopskim hramovima, bio bi ispunjen poteškoćama. Kad je Hancock htio krišom pogledati kopiju u Najsvetijem svetištu u gradu Gondaru, bio je suočen s osvetnički raspoloženim i bijesnim svećenicima koji su mu prijetili šakama i proglasili ga "jako zlim čovjekom", naravno da nije ni pokušao po tom pitanju baciti pogled na pravi kovčeg, jer tko zna što bi ga onda snašlo. Umjesto toga, zadovoljio se jednim od savjeta čuvara kovčega 1991. godine, koji se zvao Gebra Mikhail : "Vjerujem da je kovčeg jako dobro opisan u Bibliji. Možete tamo pročitati."

Sadašnje mjesto boravka Zavjetnog kovčega velika je tajna, kao i što je tajna i sam kovčeg. Napokon, izravnao je planine, srušio zidove Jerihona i na mjestu ubio nesretnog pomagača kralja Davida imenom Uzzah kad je stavio ruku na njega jer mu se učinilo da će pasti s volovske zaprege koja ga je vozila u Jeruzalem. Smatra se da je kovčeg odgovoran i za strašne bolesti i veliki pomor Filistejaca nakon što su ga oteli Izraelcima.

Prema mišljenju suvremenih istražitelja, sve su to znakovi radijacijske bolesti. Postoji u stvari sedam teorija prema kojima je kovčeg neka vrsta električne baterije, minijaturni nuklearni reaktor, čak i napredna tvornica hrane koja je proizvela hranu Izraelcima za vrijeme dugotrajnog lutanja pustinjom, u potrazi za obećanom zemljom.

ARCA SANTA

Zanimljivo je što postoji još jedan manje poznati sveti predmet koji također podsjeća na Zavjetni kovčeg i koji je iz Jeruzalema preko Egipta došao do Asturiasa u Španjolskoj u devetom stoljeću. Taj se predmet zove Arca Santa, a čuva se u katedrali u Oviedu, sigurno zaštićen u posebnoj komori koju je za njega izgradio Alfons Kreposni. Priča se da tajanstvena škrinja, poput kovčega, posjeduje zastrašujuće moći. Prema povjesničaru Eanu Beggu, svećenici koji su je 1030. otvorili, istog su časa onijemili. Što god da je i gdje god da se nalazio, Zavjetni je kovčeg bezbroj stoljeća opčinjavao ljude. Možda će se jednog dana nekako otkriti njegova tajna, ali imajući na umu da ništa od onoga što čak i današnja tehnologija može proizvesti, ne može ponoviti njegove mnogobrojne čudesne sposobnosti, hoćemo li moći kontrolirati sile koje bi naše istraživanje moglo osloboditi !?

VJEŠTICE

ŽENE VJEŠTICE

Vjerovanje u vještice vrlo je stara i raširena pojava usko povezana sa šamanizmom. Puno je razloga zašto su uglavnom žene bile vještice. Vještice su uništavale plodove zemlje, provodile tajnovite obrede, svojim su vraćanjem pojedincima uzrokovala bolest, mogle su bacati ljubavne čini. Težnja viziji i proricanju, znanja o pripremanju lijekova te s tim povezana nezaobilazna bliskost s prirodom, sve je to govorilo u prilog ideji o ženama kao vješticama. Lik vještice je svoj konačni oblik poprimio u poganskim antičkim ženskim kultovima to od grčke božice lova i plodnosti, Artemide, odnosno od odgovarajuće rimske božice Dijane. No, žene su samo bile jednim djelom renesansne pripovijesti i nevjerovatnih okrutnosti koje su zadesile sve nesretnike koji su tokom tih stoljeća stradali, pod optužbom da su žene-vještice ili muškarci-vješci. Žene prve u redu, kao niža bića, bez prava glasa, bez zaštite pretvorene su bile u žrtve ljudske izopačenosti.

VJEŠTAC ILI ČAROBNAK ?

Vještac je obično osoba čiji zao duh valja nahraniti životnom snagom drugih ljudskih bića. Vješci će obično uzeti slab život, poput dječijeg. S obzirom da se smrtnost djece u mnogim djelovima Afrike penje i do 50 posto, ne začuđuje da još i danas postoje brojne optužbe za čaranje. Riječ "čaranje" je ipak pomalo nejasna, nije riječ o vještini, već o urođenom svojstvu. Netko je s tom vještinom rođen, to mu je suđeno. Kao što su neki ljudi nespretni, neki skloni nezgodama, kleptomani ili nadareni za telepatiju, drugi su vješci, a ispoljavanje te crte karaktera samo je pitanje vremena. Čarobnjak je moćniji od vještice ili vješca. Razlika je tomu što čarobnjak nije prisiljen da se bavi magijom, čarobnjak to radi iz ljubavi prema zlu i svojevrijedno. Neki vjeruju da je čarobnjak i sam zloduh, ali toliko moćan da može nadzirati druge duhove i prisiliti ih da rade za njega. Čarobnjak može načiniti fetiš, drvenu statu ili predmet te svojom čarolijom natjerati duha da se nastani u njemu. Takav kip ili predmet čudom će se naći kod osobe koju je njegov gospodar naumio učiniti svojom žrtvom i progoniti je. Na taj način čarobnjaci mogu nadzirati cijele zajednice pukim ulijevanjem straha. Za vještice smatralo se žene koje žive u osami ili ne mogu rađati djecu ili se bilo kakvim drugim slučajem ističu kao recimo liječenjem biljem i travama. Mnoge žene koje su pomagale bolesnima ili ranjenima prirodnim lijekovima sastavljenima od raznoraznih ljekovitih biljaka koje danas smatramo najzdravijim lijekovima, osuđene su za vraćanje i šurovanje s đavolom. Nepoštena i nepravedna suđenja takvim osobama osumnjičenih da su vještice, ili vješci ili čak vukodlaci, ukazuju nam kako je često ne znanje i strah o nepoznatog bilo uzrokom strahotama i "božjim kaznama" koje je crkva provodila stoljećima proganjajući ljude koje se smatralo neprihvatljivima.

PROGON VJEŠTICA

Od srednjeg vijeka ne samo žene koje su znale vraćati, već i one koje su živjele bez muškaraca smatrali su opasnim. Strah od vještica potaknuo je strah od neobuzdane žene koji je tištao muškarce, ponajviše pripadnike svećenstva. Poimanje slobode takve žene odnosilo se na njenu spolnost. To se jedino moglo objasniti time da se ona prepušta sotonističkim utjecajima. Neprijateljski odnos prema ženi i osuda spolnosti Crkvi je olakšalo da žene obilježi kao vještice. Narod se bojao ljudi s natprirodnim osobinama. Crkva je taj strah spretno koristila tako što je sve neobjašnjive pojave nazivala vražjim poslima. To je vodilo nemilosrdnom progonu vještica koji je prije svega obilježio razdoblje od 1500. do 1700. godine. Osumnjičene žene se optuživalo za savezništvo s vragom (*crimen exceptum*) ili za bavljenje čarobnjaštvom (*crimen magiae*). Mučenjima se vješca, odnosno vješticu, trebalo prepoznati, a potom pogubiti. Ti progoni nisu samo bili popraćeni okrutnim zlostavljanjima kojima se željelo iznuditi priznanje, nego su se izmišljali i novi "Božji sudovi" pod nazivom ordalije. Ispitivanjem reakcije na krv, vodu i

vatru pozivala se viša sila kako bi se otkrila nevinost ili kaznila krivnja. Flamanski liječnik Johannes Weirus (1515. – 1588.) jedan je od prvih koji je oštro istupio protiv ideje da su vještice u savezu s vragom. On je razvio psihološku teoriju prema kojoj su vještice melankolične osobe koje savezništvo sa vragom samo umišljaju. One prije zaslužuju samilost nego kaznu. Ipak sve do 18. stoljeća bilo je puno bolesnika s psihopatskim poteškoćama koje se okrivljavalo da su odani vjerovanju u vještice.

OKUPLJANJA VJEŠTICA

Srednjovjekovne predodžbe o vješticama obuhvaćale su i paklenski obred, takozvani vještičji ples. Pomoću napitaka za letenje one bi noću letjele na drškama, metlama i životinjama. Okupljale bi se zatim na poljanama ili brežuljcima, te raskalašenim ponašanjem tokom jela, te divljim plesom izražavale svoju odanost sotoni, vođi vještičjeg roda. Postojali su stari kultovi, neka vrsta poganskog ženskog tajnog saveza, koji su se u podzemlju održali stoljećima. Oni su pomogli stvaranju fantastične predodžbe o vještičjem plesu, raspojasanoj svečanosti. U antici su to uglavnom bili kultovi okupljeni oko božica lova i plodnosti Artemide u Grčkoj i Dijane u Rimskom Carstvu. U grčkom epu Ilijadi, Artemidu se naziva gospodaricom divljih životinja koja je letjela zrakom, kao što će to kasnije navodno činiti i vještice. Najstarije predodžbe o vješticama odnose se na noćno letenje, te na odlazak na vještičji ples. Letjele bi na životinjama ili na predmetima, posebice na metlama. Taj se let katkada opisuje kao izdvajanje duše, demoni ili đavli odlete s dušom, a tijelo ostane ležati u snu sličnom smrti. Vjerovalo se da se sve ozlijede nanesene duši tokom takvog stanja mogu vidjeti drugog dana i na tijelu osobe. Ovdje su uočljive podudarnosti sa šamanizmom. Kod šamana za potrebe magije poprima oblik životinje ili štapića. Na njegovu se tijelu poslije mogu opaziti ozljede koje je pretrpjela duša. Upravo od Laponskih šamana nastaje iz staronordijskog jezika riječ "gandr", koja označava palicu ili štapić koji se koristi u magiji.

ORGANIZIRANA ZAVJERA

Vještica u kasnoj srednjovjekovnoj i ranoj novovjekovnoj Europi nije tek netko tko navodno s pomoću tajnih zlih sila izaziva smrt, bolest i zlo. Vjerovalo se da je on, a mnogo češće ona, član gigantske zavjere koju je organizirao i vodio đavo, a cilj joj je bilo uništenje kršćanstva, unižavanje svih čudorednih vrijednosti, podbadaње siromašnih protiv bogatih, mladih protiv starih i rušenje društva u prah i pepeo. Oni na koje bi se posumnjalo da su počinitelji takvih prestupa bili su mučeni i obrađivani sve dok ne bi priznali, a potom su bili smaknuti. Smatra se da je optuženih nesretnika bilo između 250.000 do milijun. Svi se općenito slažu da ih je zacijelo većina bila posve nevinih. U maniji proganjanja vještica leži mit o organiziranoj zavjeri. Taj mit se temelji na vjerovanju da zlo koje redovno napada svijet nije proizvod uobičajenog toka događaja, već da ga izazivaju rušilačke grupe ljudi odgovorne za sve okolnosti koje ozbiljno ugrožavaju život. U vrijeme progona vještica, te su se okolnosti uključivale od lošeg vremena, loše ljetine i epidemija. U kasnom srednjem vijeku, kad je lov na vještice uzeo velikog maha, zbivala se promjena u društvu. Uobičajene institucije su opadale, a crkva je trpjela od napada reformatora. Javio se strah da je sveukupno ustrojstvo društva u opasnosti. Vjerovalo se da se iza te opasnosti kriju đavolovi prsti. Kršćani su oduvijek bili skloni tome da sve zlo svijeta pripišu "neprijatelju", a teolozi su od njega napravili lik titanske snage. Kasnije je napetost između rimokatoličke i protestantske crkve, od kojih je svaka bila uvjerena da je istina na njezinoj strani i sljedno tome vjerovala u đavolsku zlonamjernost svake opozicije, pridonjela da taj strah dosegne vrhunac. Strah je silio na iznalaženje izlaza. I katolici i protestanti vidjeli su u vješticama, ili pretpostavljenim vješticama, Sotonine službenike u ljudskom liku u okviru silne tajne zavjere protiv svega što im je bilo dragocjeno i reagirali su jezovitim divljaštvom. Mit o organiziranoj zavjeri nije odumro s prestankom lova na vještice. U 18 stoljeću tajna društva su, posebno slobodni zidari, savez udruženja klesara i zidara koji su 1717. godine, utemeljili u Londonu Theofil Desaguilers, James Andeson i George Payne, osuđivani da kuju zavjeru protiv društva. U 19. stoljeću ista je optužba izrečena Jevrejima. U 20. stoljeću taj je mit

bio na djelu u antisemitizmu, a nacističkim strahotama u Njemačkoj, u progonu pretpostavljenih neprijatelja društva u Americi. Upravo ovaj primjer mita o vješticama, sve od njegovih početaka je dokaz da mit nije nužno sila koja pridonosi dobru.

POVELJA O VJEŠTICAMA I VJEŠTIČJI BAT

Papa Inocent VIII i sam je bio jedan od najnečasnijih papa u razdoblju renesanse. On je 1484. godine, objavio Povelju o vješticama kojom se progon navodnih vještica poticao i pomagao. Uzimajući u obzir tu povelju, Heinrich Institoris i Jakob Sprenger su 1487. objavili takozvani Vještičji bat (*Malleus Maleficarum*). Tu su opisali čarobnjaštvo i dali upute kako raditi na suzbijanju te pojave. Pod utjecajem ovog zloglasnog djela vjerovanje se pretvorilo u zabludu o čarobnjaštvu. Počeli su gotovo masovni progoni, najprije u Francuskoj, a tokom 16. stoljeća i u Njemačkoj. Ono što je ovu masovnu pojavu raspirivalo bilo je uvođenje mučenja i inkvizicije temeljene na rimskom pravu tako da se skoro svakoj optuženoj osobi "dokazalo" da je vještica. U vrijeme progona vještica za vještičji ples se koristio izraz "Synagoga diabolica". Taj izraz potječe iz Ivanove apokalipse u kojoj se za nevjerne Židove koristio pojam "Synagoge Satans" (službenici sotone). I vještice su se kao i spomenuti Židovi hranili mesom koje se kao žrtva pridonosilo idolu te su se prepuštale razvratnom ponašanju (Apk. 2.14.). Oslanjajući se na apokalipsu, služenje sotoni se ovdje shvaća simbolom skorašnje propasti svijeta. Služba Božja u židovskim sinagogama je kršćanima nevidljiva te je obavijena tajnovitošću pa se stoga smatralo da postoji povezanost s vragom. Čovjekova mašta sve strahove i iluzije prema svom nahodaženju preslikava na ove nezamjetljive obrede. Postoje razmišljanja da se pri vještičjem plesu događaju obredna pogubljenja, te druge odvratnosti i besramnosti. Uzrok takvom praznovjerju leži u strahu od nepoznatoga.

CRNA MISA

Temelj sotonizma bilo je razmišljanje da su Bog i vrag u principu na istoj razini. Dugo savezništvo s vragom i štovanje sotone postojalo je zapravo samo u glavi crkvenjaka koji su vještice i vješce optuživali za takve prekršaje. Na vrhuncu borbe protiv vještica i heretika na svijetlo dana izašle su čak i granične strane ljudskog karaktera. Samostani redovnica postali su pravo leglo takvih pojava. Ugledni, ali slobodouman svećenik, Urbain Grandier, postao je žrtvom sotonizma kad su između 1634. i 1635. redovnice samostana Loudun doživljavale histerične napadaje pohote zaljubivši se u svećenika. Grandier je ubrzo proglašen sotonistom koji je općinio redovnice, te je tim povodom smaknut. Kakva se zapravo priča krije iza toga, neće se nikada doznati. Kulturno-povijesno zanimljiv slučaj, dogodio se i plemiću iz Bretanje, Gillesu de Raysu (1404. – 1440.), koji je bio pratilac Ivane Orleanske (Jeanne D'Arc). Djevojica Orleanska bila je njegov veliki uzor, no kad je bila optužena za čarobnjaštvo i potom spaljena na lomači, Gillesu de Raysu se srušio cijeli svijet. Razočaran, povukao se na svoje imanje, te je iz gorljivo bogobožnog bića nastao najokrutniji sotonist. Kronike o njegovu procesu spominju da je u podzemlju svoga dvorca Tiffauge uz pomoć sluga 140 djece podvrgnuo sotonističkim obredima, te ih poklao. Crna misa kao perverzija katoličkog obreda svete mise, postala je popularna u 17. stoljeću. Pretvorila se u gromoglasnu kazališnu predstavu, kakva je i odgovala obožavanoj raskoši u doba Luja XIV. Jednu od najpoznatijih crnih misa priredio je Vještac Abbe' Guibourg, za Athenaisu de Tonnay-Charentu, markizu od Montespana, koja će kasnije postati ljubavnica Kralja sunca, Luja XIV. Kako je markiza bila opsjednuta željom da postane kraljica, crnom misom htjela je ukloniti sve prepreke koje su joj stajale na putu. Crna Misa koju su pripremili markiza i Abbe' Guiborg jedna je od najpoznatijih u povijesti. Guibougu je markizino golo tijelo poslužilo kao izopačeni oltar. U skladu s katoličkim obredom, Abbe je govorio misu, a hostiju je posvetio iznad markizina spolovila. Njegova pomoćnica, ozloglašena Chaterine Mntvoisin donijela je dvogodišnje dijete otkupljeno od majke za jedan srebrnjak. Guibourg je tada zazvao demone, djetetu koje je ležalo na markizinu trbuhu prerezao je grkljan, te je pustio krv da teče u kalež. Guibourg i markiza popili su vino pomiješano s krvlju djeteta i poslije toga su spolno općili. Svećenik je na kraju mise predao vrećicu u kojoj su bili ostaci hostije, utroba i krv

djeteta. U očima markize ta je misa zacjelo bila uspješna jer je u slijedećoj godini postala kraljeva ljubavnica, te mu je kasnije rodila sedmero djece.

HEINRICH AGRIPPA

Središnji i najvažniji lik na razmeđu stare religije i nove prirodne znanosti bio je Heinrich Cornelius Agrippa von Nettesheim (1486. – 1535.). Agrippa bio je doktor prava i medicine, filozof i pisac. Vodio je pustolovni i nestalni život. Tako je 1509. godine, predavao teologiju u Doleu u Francuskoj, ali je zbog grubih šala na račun krivovjerja morao napustiti grad. Otišao je u Englesku, nakon čega je neko vrijeme poučavao teologiju u Kolnu te je preko Italije, Metza gdje je uspješno preuzeo obranu u sudskom procesu koji se vodio protiv jedne vještice, i Nizozemske stigao je u Lyon i Grenoble. Zbog svog djela "De occulta philosophia" (Tajna filozofija 1533.) djela u kojemu on sve čarobnjačke nauke sjedinjuje u sustav kojim se teži zbližavanju magije i kršćanstva, inkvizicija ga je okrivljavala kako se zanima za čarobnjaštvo. Uprkos njegovu bavljenju tajnim naucima i kabalističkoj filozofiji, bio je jedan od prvih koji su se prirodnom znanošću bavili na suvremen način, dakle na temelju istraživačkih metoda. Bio je i prvi koji se učinkovito borio protiv vjerovanja u vještice.

ČAROLIJE I VRADŽBINE

Dok je kršćanstvo oko vještičjeg lika isplelo svoju legendu, prepunu zavjera i straha od nepoznatih zlih utvara, s druge strane poimanje vještica u nekim drugim kulturama razlikuje se načelno iako temeljno uvjerenje da osoba koju se naziva vješticom čini zlo, ipak ostaje... Sva ljudska bića posjeduju duh, nekad jači nekad slabiji. I životinje imaju "duh", pa i biljke i elementi poput vode, vjetra i vatre. Zemlje i Sunce posjeduju duh, jer posjeduju stvaralačku snagu koja djeluje na čovjekov život. Međutim, duhove se poštuje, ali ih se pomoću magije i nadzire. To je potrebno stoga što uz dobre postoje i zli duhovi, poput vještica i vještaca. Vještica je osoba koja posjeduje zao duh. Ponekad nesvjesno osoba nije ni znala koliko bi zla on ili ona nanijela drugima. U Africi, šamani imaju za to posebnu riječ *kisirani*, osoba koja samim svojim prisustvom nosi nesreću. Na primjer izvorno afričko poimanje dobra i zla posve je različito od onoga koje je uvelo kršćanstvo. Pojedinač poima dobro i zlo u skladu s vlastitom namjerom u životu. Namjera pojedinca u Africi jest napredovanje i dobrobit obitelji, roda ili plemena. Namjera je obitelji, roda ili plemena da se umnože. Što čovjek ima više djece, više je ruku koje mogu pomoći u žetvi ili oko blaga. Brojna obitelj u Africi je izvor ponosa i ugleda. Ideal brojne obitelji također je raširen među islamskim narodima koji obitelj koja ima manje od deset članova smatraju "nedovršenom". U takvim kulturama sve što djeluje u prilog obitelji smatra se dobrim, sve što izaziva bolest ili smrt smatra se zlim. Na primjer, žena čija djeca umiru jedno za drugim, često pobuđuje sumnju da ona svoju djecu "jede", naime, da se služi njihovom životnom snagom u svrhu vradžbine. Za svaku bolest se vjeruje da je posljedica duhovne radnje. Ako se ne može optužiti pretke ili druga duhovna bića za takve nezgode ili boljetice, vjeruje se kako je to djelo vještice ili čarobnjaka. Takvi ljudi koji se bave zlom nazvani su neodređeno "ljudskima", no tako ih se naziva kako bi se naglasila suprotnost u odnosu na neživa bića poput duhova ili životinja koja posjeduju zle osobine.

U mnogim dijelovima Afrike strah od čarobnjaka, vješca i vještica je stvaran i učestao. Postoje brojni izvještaji misionara i liječnika koji su o tome svjedočili. U Malawi jedan je čovjek izgubio jedno dijete za drugim i zaključio da mu je žena vještica. Nakon što je izgubio petero djece otišao je vraču i platio mu da ubije njegovu ženu. Vrač je zaista primijenio svoje čarolije na staricu, a isto tako ima mnogo drugih istinitih priča takve vrste. Česti su također i slučajevi bolesnika koji su se obraćali zapadnim liječnicima tražeći da ih izliječe od čarolija. Liječnik ne bi ustanovio nikakvu bolest pacijenta, ali pacijent bi umro nakon nekoliko sedmica. Takve slučajeve bi trebalo podrobnije istražiti, ali očigledno je da su u Africi mitovi još živi i neprestano utječu na ljudsko ponašanje.

VUKODLACI

Likantropi... priča je vjerovatno stara koliko i ljudska rasa. Svijet je pun legendi o "onima koji mijenjaju oblik". Priče o vukodlacima donijeli su Slaveni i Germani, Američki su indijanci pričali o ljudima pticama dok su mnoga Afrička plemena obožavala ljude Leoparde. Zašto je to tako ? Vukodlaci su otporni na starenje i fizičke bolesti. To je posljedica stalnog regeneriranja njihova tijela. Po nekima mogu biti ubijeni samo ako im se unište ili trajno oštete srce ili mozak (npr. pomanjkanje kisika). Dok se nalazi u obliku vuka, Vukodlak zadržava sve intelektualne osobine koje ima kao čovjek. To objašnjava izbjegavanje zamki i prepoznavanje žrtava. Postoje više načina da se postane vukodlak, magičnim stjecanjem likantropije kroz ritual, prokletstvom, ugrizom drugog vukodlaka i rođenjem. U svim slučajevima krv postaje uprljana ili prokleta. U nekim slučajevima sposobnost mjenjanja oblika može biti kontrolirana. To se najčešće izvodi talismanima ili nekim prirodnim napitcima. No transformacija većinom dolazi neredovno. Vukodlaci su uglavnom veći od normalnih vukova i imaju posebnu želju za ljudskim mesom. Po ovome se vidi da su naši preci čvrsto vjerovali u likantropiju. Godine, 1886. R. L. Stevenson piše knjigu o Vukodlacima (Dr. Jekyll i Mr. Hyde), u ovome stoljeću ubacuje se

Hollywood i likantropija postaje samo bajka i priča za malu djecu. To je razmišljanje koje pomaže da mirno odemo spavati, ali da li je istinito !? Našoj su generaciji od početka pričali da takva stvorenja ne postoje. No te su legende morale početi od nečega. To "nešto" je sigurno izobličeno i preuveličano kroz stoljeća, ali koliko god to bilo beznačajno ostaje činjenica da današnje društvo u to ne vjeruje. Novine već pola stoljeća pišu o nestalim ljudima ili nerazjašnjenim ubojstvima. Kako bi policija reagirala da im javite da ste vidjeli vukodlaka ili čak vuka u gradu ? Smijala bi vam se...

ZNAK VUKODLAKA

Prije nego što je razvoj nauke potisnuo praznovjerja, neznanje i vjerski fanatizam "mračnog doba", većina stanovništva Europe je živjela u stvarnom strahu od vukodlaka, ljudi koji se mogu pretvoriti u vukove. U to su vrijeme ljudi vjerovali u moćno djelovanje jedića, biljke koja štiti od takvih zlih stvorenja. Drugi način zaštite je bio ubiti sumnjivu osobu blagoslovljenim srebrnim mecima. Tradicionalni načini kojima se utvrđivalo da li je netko vukodlak sastojali su se od traženja znakova koji bi bili podjednako neodređeni i brojni. Pod sumnjom je došao svatko tko ima slijedeća obilježja : isturene zube, dlakave ruke ili noge, malene šiljaste uši koje su ili smještene nisko ili prema zatiljku, neobično dugačak treći prst, debele obrve koje se spajaju u korijenu nosa i duge, savijene nokte crvenkaste nijanse. Ljudi koji su jeli mozak ili pečeno vučje meso, ili meso ovaca koje je ubio vuk, sigurno su se pretvarali u vukodlake; ta je strašna sudbina čekala i one koji su pili iz lokava u obliku vučjih stopa ili s pojilišta koje su posjećivali vukovi. Sve u svemu, iznenađuje da je itko ostao izvan kruga osumnjičenih, a to objašnjava i neobično velik broj postupaka protiv vukodlaka u srednjem vijeku.

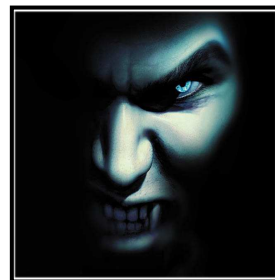
Srednji vijek nije samo bio obilježen nepouzdanjem i strahom od vukodlaka, već je obilježen usađenim strahom i prijezirom čarobnjaštva. Društveno nepogodne žene, obilježavale su se kao vještice, Crkva je čak i one žene koje nisu imale muškarca i živjele su same osuđivalo na "Božji sud", vjerovalo se da nedužnu osobu koju se izlaže iskušenjima štiti božanstvo. I dok su žene proganjane kao vještice tako su i društveno nepogodni muškarci, samotnjaci bili su pod sumnjom da su vješci. U narodu je vladalo mišljenje da vukodlaci mogu posjedovati razne pojavne oblike, a svi su imali zajedničku osobinu, krvoločnost. Kako se u tadašnjem vremenu vuka smatralo tipično vražjom životinjom, pretpostavljalo se da se takvi muškarci, vješci za noći pretvaraju u vukodlake. Vukodlak "Versipellis" u prijevodu "znači onaj koji okreće kožu", smatralo se da muškarci vođeni đavlom noću okreću svoje krzno prema van. Za dana je to krzno okrenuto prema unutrašnjosti tako da se dotični muškarac pokazuje u liku čovjeka.

Francuski pravni učenjak, Jean Bodin (1530. – 1596.), ovu je neobičnu teoriju predstavio u slavnoj, ali ozloglašenoj knjizi "Demonomanie des Sorciers" (Đavolji nauk vještica) iz 1580. godine. To je djelo poslužilo kao povod najokrutnijim mučenjima svima koji su bili osumnjičeni da su vukodlaci. Osumnjičenom bi se otkidao komad po komad kože tijela u potrazi za dlakavom unutrašnjošću. Ako se ništa ne bi pronašlo mučenik bi se proglasio nevinim. No sa suprotne strane, čovjeku je bila koža oderana, a to za njega nije bio dokaz nevinosti niti bi značilo spasenje.

ANUBISOV KULT VUKOVA

Godine 1990. Hugh Trotti predložio je još jedan privlačan uvid u mit o vukodlacima. Staroegipatski bog balzamiranja ili smrti Anubis, božanstvo s glavom psa, ili bolje rečeno šakala čiji su kult štovali svećenici koji su nosili vučje maske. Taj se kult prenio i u Rim, pa su se kipovi Hemanubisa, čovjeka sa šakalovom glavom nalazili posvuda sve do 1. stoljeća poslije Krista. Germanski vojnici koji su služili u rimskoj vojsci, vidjeli su svećenike Hemanubisa kako nose šakalove maske, kao i kipove s glavama šakala, te su nesumnjivo govorili o njima i nakon pada Rimskog carstva. To je, predlaže Trotti, uzrok koji je nadahnuo legende o ljudima koji su mogli poprimiti obličje vuka.

Francuska je naprimjer, između 1520. i 1630. godine, imala nevjerojatan broj od 30.000 suđenja, što je potvrđeno u javnim dosjeima koji još uvijek postoje. Jedno od najpoznatijih takvih suđenja bilo je suđenje samotnjaku Gillesu Garnieru. Ljeti 1573. godine, na području Dolea pronađeno je nekoliko rastrgnutih tijela napadnute djece, a seljani su tvrdili da su vidjeli neobičnu životinju nalik na vuka s licem Garniera. U Novembru te godine, grupa seljana je slijedila užasne krikove neke djevojčice i pronašla ju još živu, ali jako ranjenu u pandžama golema vuka koji je odgovarao Garnierovom opisu. Iako je vuk pobjegao, Garnier je zajedno sa svojom ženom uhićen nekoliko dana poslije. Na suđenju je Garnier priznao dva ubojstva koja su se pripisivala onom stvorenju, i čak je izjavio da je kući odnio dio tijela jedne od žrtava, koji je u cijelosti pojela njegova žena. Ne iznenađuje da su živi spaljeni u Januaru, 1574. godine. Imajući na umu da je biološki nemoguća izravna preobrazba ljudskog bića u vuka, ili u bilo koju drugu životinju, čini se da je Garnier bio lud. Zaista možda nije ni počinio zločin, ali su samotnjaci koji nisu imali prijatelja ni utjecaja uvijek bili omiljena žrtvena janjad za zlodjela drugih. Neka su suđenja vukodlacima imala prosvjetljeniji stav, poput suđenja Jaquesu Rolletu iz Caudea u zapadnoj Francuskoj, koji je ubio i pojeo nekoliko ljudi, a uhvaćen je 1598. godine, dok je komadao još jednu žrtvu. Nakon što je čuo njegovu tvrdnju da se može pretvoriti u vuka i vidjevši da je mentalno zaostao, sudac ga je osudio na kaznu u ludnici. Sličan se slučaj dogodio Jeanu Grenieru, mentalno zaostalom dječaku, pastiru iz pokrajine Bordeaux, koji se hvalio da je, dok je imao vučji oblik, ubio i raskomadao više od 50 djece. Nakon suđenja 1604. poslan je na liječenje u franjevački samostan gdje je proveo ostatak života. Rollet, Grenier, možda i Garnier kao i mnogi drugi takozvani vukodlaci nesumnjivo su patili od neobičnog, ali poznatog mentalnog poremećaja koji se naziva likantropija, pri kojem bolesnici svesrdno vjeruju da se stvarno mogu pretvoriti u vuka. Oni se ponašaju kao vukovi, zavijaju na mjesec i napadaju ljude služeći se zubima i noktima. Čak se i danas takvi groteskni slučajevi zablude povremeno prijavljuju u Europi.

ZVIJER IZ GEVAUDANA

Između Juna 1764. i Jula 1767. godine, velik broj užasnih ubojstava uglavnom žene i djece, se desio u pokrajini Lozere u jugoistočnoj Francuskoj, koja se naziva Gevaudan. Ubojica je viđen u nekoliko prilika, te se pokazalo da se radi o golemoj zvijeri nalik na vuka, koja je ubijala svoje žrtve razdirući im grlo, a zatim im je komadala tijelo. Da smiri rastuću paniku, kralj Luj XV. je u Februaru, 1765. godine, poslao u Gevaudan poznatog lovca Dennevala kojega je pratilo šest uvježbanih krvoločnih pasa, ali nije bilo uspjeha.

Međutim, sedam mjeseci poslije, činilo se da je došao kraj krvavoj i užasnoj vladavini Zvijeri iz Gevaudana. Kraljev osobni stražar Antoine se Beauterne, pratio je trag tog stvorenja do kamenoloma Beal Ravinea u blizini mjesta Pommier. Tu ga je ustrijelio, pa je golemo tijelo dugačko više od 1,5m i teško 65kg trijumfalno otpremljeno na kraljev dvor. Ustanovilo se da se radi o velikom crnom vuku, ali to nije prekinulo ubojstva jer to nije bila zvijer, ubojstva su se i dalje nastavljala. 19. Jula, 1767. godine, Jean Chastel ustrijelio je još jednog golemog vuka, ovaj put u planini Chauvet, nakon čega su ubojstva konačno prestala. Međutim, mnogi ljudi vjeruju da se u priči o *Zvijeri iz Gevaudana* ne radi samo o krvožednom i vjerojatno bijesnom vuku. Gerald Manatory u knjizi *La Bete du Gevaudan* iznosi mišljenje da su mnogobrojna ubojstva zapravo djelo jednog ili više serijskih ubojica koji su se okoristili izvješćima o vukovima koji ubijaju ljude kako bi prikriili vlastita zlodjela. Ima još jedna teorija. Je li Zvijer iz Gevaudana bio vukodlak, koji je počinio strašna zlodjela kao vuk, a zatim se opet pretvorio u čovjeka da ga ne otkriju!? Naravno da naučnici nemaju vremena za takve stvari. Hoćemo li stoga pretpostaviti da je bila tek slučajnost što su ubojstva prestala kad je Chastel ustrijelio vuka s planine Chauvet, blagoslovljenim srebrnim metkom?

U svakom slučaju, ljudi u srednjevjekovno doba su vjerovali da se mogu pretvoriti u vukove, ali teško da je razlog tome bila likantropija. Vjerovatnije je to bilo zbog uzimanja

različitih halucinogenih supstancija koje su dobivali iz bunike i velebilja za koje se zna da izazivaju halucinacije, a koristile su se za vraćanje. I gljivica koja napada žitarice i koja se naziva snijet, sadrži sastojak sličan LSD-u i uzrokuje halucinacije. Ta je činjenica od presudne važnosti za tolika srednjevjekovna priznanja vukodlaka, jer su se u to doba zdrave žitarice čuvale za aristokraciju; seljaci koji su htjeli jesti hljeb, morali su uzeti zaraženu pšenicu, stoga nimalo ne začuđuje što su neki bili uvjereni da se mogu pretvoriti u vukove. Bjesni vukovi kojima je pjena curila iz usta ili netko koga je ujeo vuk s takvim simptomima, također su proglašeni vukodlacima jer su se ti ljudi tad zarazili bjesnilom što se nije smatralo bolešću kao

takvom, već se vjerovalo da su se jednostavno preobrazili u vukodlake. Sasvim je sigurno da su dva daljnja znaka vukodlaka pjena na ustima i sposobnost da svakoga koga ugrizu u takvom stanju pretvore u vukodlaka.

Zbog mogućih simptoma porfirije, bolesti koja je dijagnosticirana tek u 19. stoljeću, pojačane dlakavosti, ožiljaka, promjene boje kože, nakaznosti lica i prstiju, te stanjenja usana i uočljivijih očnjaka, ovi su bolesnici navodno mogli biti vukodlaci iz narodnih predaja. Vukodlak se klasično definira kao čovjek koji se može preobraziti u vuka, a zadržati razmišljanje čovjeka. Porfirija nije jedna bolest već skupina od najmanje osam različitih bolesti koje se znatno razlikuju. Liječenje i simptomi raznih vrsta porfirija se razlikuju. Simptomi su uglavnom rezultat djelovanja bolesti na živčani sustav i kožu. Prava dijagnoza se često odgođeno postavlja jer simptomi nisu tipični. Ova bolest može biti nasljedna ili stečena. Okolišni čimbenici kao što su lijekovi, kemikalije, ishrana te izlaganje suncu mogu, ovisno o tipu porfirije, znatno utjecati na težinu simptoma. Nazivi porfirin i porfirija dolaze od grčke riječi "porphyrus" što znači purpurno (žarka crveno-ljubičasta boja). Porfirija se ponekad naziva kraljevska bolest, jer se vjeruje da su brojni pripadnici britanske monarhije bolovali od nje. Pa ipak, onaj tko dokaže da se oboljeli od porfirije mogu pretvoriti u vuka zaslužuje sva postojeća akademska priznanja.

HITLER JE NA MJESEC HTIO LETEĆIM TANJIROM !?

Širom svijeta nedavno je obilježena 60. godišnjica pada nacističkog režima, što je ujedno bila i prilika da se čovječanstvo upozori na to mračno razdoblje i njegove tajne, mahom razotkrivene. No jedan mit i dalje ostaje neobjašnjen. Štoviše, kako vrijeme prolazi, kao

da dobiva na zamahu. To je mit o nacističkim letećim tanjirima koji su trebali preokrenuti tok rata u Hitlerovu korist, a koji su se, ima onih koji i to tvrde, spustili i na Mjesec. Neki ufolozi čak smatraju da se sva viđenja NLO-a do danas mogu pripisati upravo nacističkim letećim tanjirima. Nijemci su tokom Drugog svjetskog rata, radili na razvoju letećih tanjira, no oni nisu nikad poletjeli. Hitler je upravo od njih očekivao da budu čudotvorno oružje koje će preokrenuti rat u njegovu korist. Kako leteći tanjiri imaju nevjerovatne manevarske mogućnosti, te bi tvrdnje mogle biti istinite. Štoviše, američki vojni obavještajac kapetan Edward Ruppelt je 1956. godine napisao da su potkraj rata, Nijemci imali različite tipove ratnih letjelica i projektila na daljinsko upravljanje, doduše samo u nacrtima.

No, te su letjelice teoretski raspolagale snagom i manevarskim mogućnostima kakve danas imaju leteći tanjiri, kazao je za Nedjeljni Večernjak Adolf Bele, autor knjige "Misterij letećih tanjira".

TAJNA "FOO FIGHTERA"

Gorivo za priču o nacističkim letećim tanjirima, viđenja su čudnih svjetlećih objekata iznimnih manevarskih mogućnosti iznad Njemačke u periodu od 1943. do 1945. godine, koji su prozvani "Foo fighteri". Iako je savezničko zapovjedništvo u pravilu odbacivalo tvrdnje da su viđene takve pojave, objašnjavajući ih zamorom članova posade ili prirodnim fenomenima, teško je povjerovati u kolektivno haluciniranje veteranskih, bar dvočlanih, a češće i tročlanih, posada savezničkih lovaca. "Foo fightere" nakon kapitulacije Njemačke više nitko nije vidio, no 1950. godine, italijanski avio inženjer u listu "Il Giornale d'Italia" objavio je da su "Foo fighteri" zapravo nacistički leteći tanjiri proizvedeni u Bečkom Novom Mjestu. Uskoro se oglasio i drugi italijan, Giuseppe Belluzzo, koji je iste godine izjavio da su Italijani još 1942. počeli razvijati okrugli avion, no da su njihovu zamisao proveli Nijemci. S obzirom na to da je bio priznati konstruktor avionskih turbina, njegove tvrdnje nisu prošle bez odjeka. Vijesti su se brzo širile, pa je samo nekoliko dana poslije u njemačkom listu "Der Spiegel" Rudolph Schriever izjavio da je i on od 1942. godine, radio na projektovanju letećeg tanjira. Kazao je da je njegov prototip bio spreman za pokusne letove početkom 1944. godine, no zbog napredovanja saveznika, uništen je zajedno s nacrtima. Dvije godine poslije u francuskim novinama "Le Soir" bivši pukovnik i njemački aeronautički inženjer dr. Richard Mieth, izjavio je da je 1943. godine, zapovijedao grupom tehničara s kojom je sagradio leteći tanjir V7. Ulje na vatru dolio je njemački inženjer George Klein, koji je za njemačku štampu 1954. godine, izjavio kako je lično vidio njemačke leteće tanjire kako lete u blizini Praga 14. Februara, 1945. godine. No, te su letjelice uništene nadiranjem Sovjeta s istoka.

PRIČA O ANDROMEDI

Pravu lavinu pokrenuo je 1957. godine Robert Lusar, knjigom "Njemačka tajna oružja Drugog svjetskog rata", pa iako je letećim tanjirima posvetio tek dvije stranice, mit je rođen. Bugarski emigrant Vladimir Terziski, koji se predstavlja kao predsjednik Američke akademije disidentskih naučnika, 1993. godine je objavio knjigu "Bliski susreti Kugelblitz vrste", prikaz revidirane istorije u kojoj su nacisti pobijedili. Piše o vanzemaljskoj rasi koja je počela surađivati s Nijemcima potkraj 20-ih godina, koja im je prenijela filozofska, kulturna i tehnološka znanja. Prvi antigravitacijski leteći tanjir RFZ-1 konstruisan je između 1942. i 1943. godine, a dizajn je doživio svoj vrhunac gradnjom svemirske

stanice Andromeda. Štoviše, tvrdi da su se Nijemci spustili i na Mjesec, i to 1942. godine ! Čak i ovako fantastične, tvrdnje donekle potvrđuje izjava američkog protu obavještajnog časnika Richarda I. Cornwella koji je 1945. godine, u podzemnoj tvornici ispod planine Harz, vidio nedovršenu letjelicu koja je opisom odgovarala Andromedi. Dodatno je prašinu podignuo nalaz pilotskih znački njemačke ratne avijacije obrubljenih krugom, pa su neki ufolozi zaključili kako su ih sigurno nosile posade letećih tanjira. Nacistički leteći tanjiri ili njihovi nacrti nikad nisu otkriveni, a protivnici ovog mita, posebno iz židovske zajednice, smatraju da mu je cilj podgrijavanje vjerovanja u nacističku nadmoć i nepobjedivost, te širenje nacističkih ideja. No upravo nedostatak materijalnih dokaza daje uporište tome mitu pa je vjerojatno da će on opstati, pa i rasti.

MOGUĆI DOKAZI O POSTOJANJU LETEĆIH TANJIRA

Prototipovi bezrepa bombardera "Horten Ho 229", zbog revolucionarnog dizajna, poticali su stvaranje mita.

Ilustracija njemačkog letećeg tanjira koji je trebao preokrenuti tok Drugog svjetskog rata, te Hitleru osigurati pobjedu nad saveznicima.

Letačke značke obrubljene krugom možda su nosili piloti letećih tanjira.

Nesuđeni nasljednik raketnog lovca "messerschmitt me 163" nazvan DM-1 saveznicima je izgledao kao s drugog svijeta.

DOGONI (II)

Zaravan Bandiagare sa stjenovitim grebenom jedna je od najimpresivnijih geoloških pojava i krajobraza u zapadnoj Africi. Zaravan se nalazi u Maliju, južno od starog grada Timbuktua, a uz sami greben koji se proteže paralelno s rijekom Niger, nalaze se zaštićena naselja Dogona. Istraživanja svjedoče o naseljenosti ovog područja u kontinuitetu od preko tisuću godina, a prema predaji, sami Dogoni ovamo dolaze u XV i XVI stoljeću iz zemlje Manda. Ovaj mali ratarski narod čine četiri plemena : Aru, Dion, Ono i Domno. Osim oskudnim ratarenjem, bave se i stočarstvom, tkanjem i lončarstvom. Današnje dogonsko stanovništvo podijeljeno je u male seoske zajednice, koje su opet podijeljene na inneomo (zajednica živih) i innepuru (zajednica mrtvih predaka), a jedna s drugom u neraskidivoj je vezi. Dogoni nemaju pismo u klasičnom smislu riječi, ali zato imaju čitav niz znakova (11.616, od kojih je 266 osnovnih) pomoću kojih se ilustrira mitološka povijest svijeta i ljudskog roda. Pomoću ovog osebnog sustava Dogoni navodno mogu prikazivati ne samo vanjski izgled stvari, već i dinamiku njihova razvoja. U religioznom pogledu glavnu ulogu igra kult predaka, naročito kult Velikog pretka Lebea, praoca sva četiri plemena Dogona. Jednom u 60 godina u okviru kulta predaka slavi se praznik Sigi na kojem se uvijek pojavljuje maska Imina-na. Inače, Dogoni su poznati po umjetnosti izrade obrednih maski, što je vrlo stara tradicija, zajednička gotovo svim afričkim plemenima. Dugo su vremena Dogoni smatrani najboljim primjerom primitivnog naroda, ponajviše zato što su, između ostalog zbog teško pristupačnog područja koje naseljavaju, odolijevali utjecajima izvana. Međutim, istraživanja koja je tridesetih godina ovoga stoljeća započela skupina francuskih istraživača pod vodstvom profesora Marcela Griaulea, otkrila su posve drukčiju sliku.

BLIJEDI LISAC

Profesor Griaule je najveći dio svog života posvetio proučavanju tradicije Dogona. Njegova ustrajnost i predanost bile su nagrađene kada su mu 1946. godine, starješine plemena, prepoznavši u njemu istinskog tragaoca, nakon petnaest godina od početnih istraživanja, odlučili otkriti i ezoterijske aspekte svoje religije. Za prenositelja svojih tajnih učenja odabrali su slijepog starca Ogotemmelija. Ovaj mudrac je Griauleovom timu istraživača u trideset i tri dana iznio predaje Dogona vezane za stvaranje svemira i povijest ljudskog roda, i time izazvao revoluciju u široko prihvaćenom stavu o inferiornijoj kulturi Afrikanaca i primitivnih naroda uopće. Griaule je ove predaje zabilježio u svojoj knjizi "Blijedi lisac" koja je do danas, i pored istraživanja koja su uslijedila, ostala glavni izvor znanja o Dogonima.

Što su to francuski antropolozi saznali u Ogotemmelijevoj kolibi, a što je skrenulo pozornost čitave naučne javnosti na ovaj mali narod ?

Griauleu i njegovim suradnicima iznešena je iscrpna kozmogonijska slika svijeta Dogona koja u sebi sadrži iznenađujuću razinu astronomskih znanja, posebno kada se uzme u obzir potpuna odsutnost bilo kakvih mjernih instrumenata. Posjeduju tri vrste kalendara : solarni, lunarni i onaj koji se temelji na gibanju Siriusovog satelita. Brojna istraživanja među Dogonima otkrila su opsežno poznavanje anatomije i fiziologije, te postojanje sustavne farmakopeje.

DOGONSKA KOZMOLOGIJA

Amma, vrhovno biće, postojao je kada još nije bilo svemira, ni prostora, ni vremena... Riječ amma na dogonskom jeziku znači "držati nešto na jednom mjestu, čvrsto stežući". Amma je, po riječima Dogona, "bilo nešto kao spiralno kretanje unutar jajeta". Pod utjecajem tog spiralnog kretanja nastalo je najmanje zrnce po. Ono se nalazilo u središtu, "okretalo se i lučilo čestice materije sa zvučnim i svjetlosnim djelovanjem, ali je samo ipak ostajalo nevidljivo i nečujno." Po, koje se najčešće uspoređuje sa zrncom sirka,

značajnom ratarskom kulturom Dogona, uzeto je samo simbolično da bi se dao prikaz nastanka materije i samog boga Amma koji se poistovjećuje s najsitnijom česticom materije.

U klici ili zrnцу po, Amma je izgradio čitav svemir u obliku jala. Zatim je došlo do otvaranja "oka Amme" i naziranja nejasnih obrisa stvari koje su se počele pretvarati u tonu. Zadržavajući svoje spiralno kretanje, ovi oblici su prethodili pojavi "spiralnih zvjezdanih svjetova" ili "granica svjetova" - jalu ulo. Izraz "jalu ulo" označava Mliječni Put u čijem se sustavu nalazi i Zemlja. Postoji sedam takvih "granica svjetova". Uzgred, Dogoni imaju vrlo razvijenu simboliku brojeva, pri čemu broj 7 izražava mnoštvo. Ova faza označava stvaranje svih spiralnih zvjezdanih svjetova koji ispunjavaju svemir. U ovoj etapi stvaranja "jaje svijeta" još je uvijek bilo zatvoreno. Kako bi svijet pustio "van", Amma se počeo vrtjeti oko svoje osi. Vrteći se i plešući, Amma je stvorio sve spiralne zvjezdane svjetove svemira. Nakon zvjezdanih svjetova, stvoreno je sve drugo, a prije svega sjemenje raznih biljaka. Zanimljivo je da zvijezde i sjemenke Dogoni shvaćaju poput "blizanaca", pa tako mnoga nebeska tijela nose nazive biljaka. Potom je Amma stvorio prvo živo biće - Nommo anagonnoa, koje se opisuje na različite načine, kao polučovjek-poluzmija ili kao riba. Nommo se razmnožio pa su nastala četiri Nommoa. Nommo di, Nommo titijan, O Nommo i Ogo, biće nemirne ćudi. Nestrpljivi Ogo nije mogao sačekati završetak stvaranja kozmosa, već je sagradio "kovčeg" i "pustio se njime u prostor", potom se opet vratio svojim blizancima, da bi se na kraju spustio na Zemlju. Time je unio nered u svijet i poremetio Ammine planove, a Amma je, razljučen Ogovom samovoljom, skupio sve što je stvorio i smjestio u zrnce po. Kako bi se svemir "očistio", bilo je potrebno žrtvovati jednog od Nommoa. Bio je to O Nommo. Njegovim žrtvovanjem i uskrnućem svijet je poprimio prostorno-vremensko obilježje, a nebeska tijela su se počela kretati. Zatim je zrnce po iz sebe izlučilo "skriveno" stvari i tako omogućilo rađanje svijeta, baš kao što je to bio slučaj u prvom pokušaju stvaranja svijeta.

Dogoni, dakle, govore o dvjema etapama stvaranja svemira : prvo "djelovanjem Amme", a drugo "djelovanjem zrnca po". Dio sadržaja ovog zrnca našao se u kovčegu kojeg je sagradio uskrli Nommo. Spuštanjem kovčega na Zemlju završeno je stvaranje svijeta, nakon čega se Amma "zavukao", poprimivši svoj prvobitni oblik.

Ono što daje naročiti pečat iznešenim predajama Dogona jest činjenica da su one postale djelatne; njihove kozmologijske ideje prožele su svakodnevni život u svim njegovim porama, one su se štoviše ukorijenile u njihova vjerovanja i postupke. Odredile su tlocrt sela, izradu hambara koji u sebi nose ideju "kovčega", utjecale su na njihove obrte i ostavile traga čak i u predmetima za svakodnevnu upotrebu. Njihov život se zasniva na složenoj, ali uređenoj osnovi u kojoj ništa nije slučajno.

TAJNA DRUŠTVA I PREDAJA

Dogoni brižljivo njeguju svoje stare tradicije, a najveća zasluga za to pripada instituciji tajnih društava koja je ustvari svojstvena čitavoj tropskoj Africi. Kod Dogona tu ulogu obavlja Ava - Društvo maski, a svaki član društva ima svoju posebnu masku i aktivno sudjeluje u religioznim obredima, naročito u obredu zvanom Sigi. Na toj se svečanosti biraju velikodostojnici Društva maski, tzv. olubaru, koji polaze posebnu obuku iz tajnog jezika Sigi so i potom postaju nositelji ezoterijske predaje.

ASTRONOMIJA BEZ TELESKOPA !?

Ono što danas izaziva najviše polemike vezano uz predaje Dogona je njihovo poznavanje astronomije. Precizna znanja o zvijezdi Sirius, Sigi tolo, (u astronomiji poznata kao Sirius A) i njezinim satelitima "Po tolo" ili "Sirius B" i "Emme ja tolo" još uvijek izazivaju nevjericu i preispitivanje izvora tih znanja kod jednog plemena koje je stoljećima živjelo u izolaciji. Prema njihovoj predaji, Sirius i srodne mu zvijezde čine "oslonac temelja svijeta" i predstavljaju "unutrašnji zvjezdani sustav" koji, prema mišljenju Dogona,

neposredno sudjeluje u životu i razvoju ljudi na Zemlji. "Vanjski zvjezdani sustav" sastoji se od udaljenih zvijezda "koje manje sudjeluju u ljudskom životu". U "unutrašnji zvjezdani sustav" spada i Mliječni Put sa Zemljom. Osa oko koje se okreće taj "spiralni zvjezdani svijet" prolazi kroz Polarnu zvijezdu - "Oko svijeta" i sazviježđe Južnog križa - "Drugo oko svijeta".

Međutim, njihova se astronomska znanja ne ograničavaju samo na Sirius. Oni spominju Jupiterove satelite i Saturnov prsten, mada im vanjski planeti, Neptun, Pluton, Uran i Merkur, nisu bili poznati. Zanimljivo je da za svaki položaj Venere na nebeskom svodu imaju poseban naziv. Također spominju i njen satelit, što suvremena znanost nije potvrdila. Poznato im je da se Sunce vrti oko svoje osi, Zemlja "se vrti oko sebe i oko Sunca", dok je Mjesec "suh i mrtav" i okreće se oko Zemlje. Nadalje, čini se da Dogoni ne prestaju iznenađivati. Oni razlikuju prividan položaj zvijezda od njihovog stvarnog položaja u prostoru." Zvijezde na žrtveniku "lebe dala", raspoređene su onako kako su razmještene na nebu, a na žrtveniku "ka donnolo", onako kako ih ljudi vide sa Zemlje."

ZVIJEZDA PO

Ono što uistinu začuđuje jest činjenica da Siriusov satelit "Po tolo" zauzima središnje mjesto u mitologiji Dogona i simbol je cjelokupnog stvaranja. To tim više što je satelit Siriusa vidljiv tek uz pomoć snažnih teleskopa i prvi je put fotografski zabilježen tek 1970. godine. Sam naziv zvijezde nije slučajna, smatra se da je ona nastala od zrnca po : "Po se rastvorilo i rasprostrlo svijetom. Ono što je ostalo nakon toga - to je zvijezda Po." Dogonske predaje govore da je nakon pojave ljudi na Zemlji, Siriusov satelit, zvijezda Po, neočekivano bljesnula, a zatim se počela postupno gasiti, da bi nakon 240 godina postala potpuno nevidljivom. Štoviše, tvrde da je Po tolo mala zvijezda velike gustoće i goleme težine, "ona je najmanja i najteža od svih zvijezda". U potpunosti je izgrađena od metala sagala koji je "sjajniji od željeza i tako težak da ni sva bića na Zemlji, kad bi se udružila, ne bi mogla podići nijedan njegov djelić". Znali su i to da period kruženja Po tolo oko Sigi iznosi 50 godina.

Zapanjuje to što sva ova obilježja Siriusova satelita nalaze potvrdu u suvremenoj znanosti. Sirius B ima period rotacije 49,9 godina, a ubraja se u kategoriju bijelih patuljaka. Bijeli patuljci su zvijezde koje se odlikuju izuzetnom gustoćom i težinom, a prema današnjim podacima njegova gustoća iznosi oko 150 kg/cm³, (usporedbe radi, voda ima gustoću od 1g/cm³). Sva ova znanja nalaze se utkana u mitologiju Dogona, a suvremena ih je znanost otkrila tek sedamdesetih godina ovog stoljeća ! Po tolo predstavlja za Dogone "najvažniju zvijezdu" i "središte zvjezdanog svijeta". Sama riječ potječe od "polo", što znači "početak" i "tolo" od "to" ili dubok. Tako se naziv "Po tolo" tumači kao "duboki početak". U svetištima Dogona Po tolo simbolizira jedna posebna vrsta bijelog kamena. Ova zvijezda nije statično središte zvjezdanog svijeta, već je "središte u gibanju". Po tolo "potpomaže" druge zvijezde i primorava ih da zadrže svoje putanje, a osobito snažno zvijezda Po utječe na Sirius, "koja je jedina zvijezda s nepravilnom putanjom...". Zanimljivo je da je upravo na temelju otkrivenih nepravilnosti u putanji Siriusa F. V. Bessel 1844. godine, pretpostavio da oko njega kruži satelit, nevidljiv golim okom. Po tolo, kažu nadalje olubaru, izbacuje svoj sadržaj u obliku "beskrajno sitnih" čestica koje se mogu usporediti sa zrcima sirka : "Zvijezda koja je bijela poput zrnca po nastavlja sijati zemetke života". Zvijezda Po se može promatrati samo u izvanrednim uvjetima kao što je njezina eksplozija. Kada su francuski istraživači pokušali saznati kako se može vidjeti Po tolo, Dogoni su im spominjali neku "špilju" iz koje se navodno može vidjeti. No, nisu im je pokazali, dodavši da tamo ima i drugih "pouzdanih" dokaza...

EMME JA TOLO

Dok Po tolo ima potvrdu u današnjoj znanosti, "Emme ja tolo" još uvijek ostaje velika nepoznanica. Dogoni tvrde da je nešto veća i četiri puta lakša od Po tolo. Zovu je "Malim

suncem žena" - Jau nai dagi, i tvrde da i ona ima svoja dva satelita. Nadalje, kažu da predstavlja "posrednika" između Siriusa B i Siriusa A, i da ustvari "naredbe" Siriusa B prenosi Siriusu A...

TAJNA IZVORA

Pred naučni svijet se postavlja pitanje koji je izvor svih tih znanja olubara ? Kako su Dogoni stekli znanje o Siriusovom satelitu, njegovoj boji, periodu kruženja i gustoće njegove materije bez astronomskih instrumenata nama je neobjašnjivo. Nesumnjivo je da su Dogoni tokom svoje prošlosti doživjeli različite vanjske utjecaje. Nije sasvim isključen ni utjecaj staroegipatske kulture. Postoje razne pretpostavke o "pozajmicama" i utjecajima izvana, manje vjerojatna nagađanja o dovitljivoj preradi učenja koja su prenijeli misionari iz Europe, pa sve do susreta "treće vrste".

Možda odgovor treba ipak potražiti u dogonskoj mitologiji koja je tako vješto utkala astronomska znanja u svoju kozmogoniju. Naime, u njihovoj se mitologiji spominje četvrti Nommo, zvani Ogo, koji je pri stvaranju svijeta zadavao Ammi glavobolje i upuštao se u izlete u prostor, dok nije završio na Zemlji gdje je dobio ime "Blijedi lisac" - Juruga. Zanimljivo je da postoji više mitova o liscu, a jedan crtež prikazuje kako se "Lisac spustio sa zvijezde Po". Postoji još jedan crtež koji prikazuje Sunce i Sirius spojene krivuljom koja opet obavlja svaku od ove dvije zvijezde. Osim silaska Lisca, spominje se Nommoin kovčeg u kojem su se na Zemlju spustili preci Dogona. Prema predaji, kovčeg se prizemljio u noći "digavši u velikom kovitlacu oblak prašine." Nebeski prostor od "četiri kuta" pretvorio se u zemaljski otvor "od četiri strane". Iz kovčega je prvi izišao Nommo, a zatim i sva ostala bića. Amma je digao natrag na nebo lanac kojim je pridržavan kovčeg i "zatvorio" nebo. Kao mjesto prizemljenja olubaru spominju jezero Debo, koje se stvara za kišne sezone uz rijeku Niger. Na jednom otočiću tog jezera nalazi se prikaz kovčega među zvijezdama, izveden u kamenu. Spuštanje kovčega je simbolički prikazano i na pročelju dogonskog hrama.

Izvor dubokih i drevnih znanja mogli bismo možda potražiti u dalekim, iščezlim svjetovima... Dokučiti te izvore olakšalo bi nam razumijevanje i naših vlastitih. Čini se da ćemo mi, ljudi dvadesetog stoljeća, morati preispitati i promijeniti odnos prema starim kulturama, pri čemu nas "primitivni" Dogoni još jednom podsjećaju na varljivu prirodu vanzemaljskog.

USKRŠNJI OTOK UNIŠTENA KARIKA PROŠLOSTI

Kulturna tradicija čovječanstva je poput beskrajnog lanca u kojem je svaka karika jedno dragocjeno i nezamjenjivo iskustvo, jer snažno povezuje prošlost s budućnošću, omogućavajući na taj način prijenos snage s jednog na drugi naraštaj. Stoga je svaki novi naraštaj odgovoran za čuvanje starih karika i oblikovanje novih. Međutim, lanac povremeno ipak biva prekinut, a otkinuti segmenti padaju u tamu zaborava.

Da bi se ponovno otkrile ili rekonstruirale nestale karike potreban je ogroman trud, a često i "slučajna" otkrića. Ako se u tome uspije, stara snaga i smisao mogu dati novi neslućeni poticaj. Tako je ponovnim otkrivanjem antike, koja je u srednjem vijeku bila zaboravljena, nastalo čudo renesanse. Svijetli primjeri tragača za istinom u prošlom stoljeću bili su Champollion, koji je dešifrirao egipatske hijeroglifne i Schliemann, slavni otkrivač Troje. Oni, i još mnogi drugi nespomenuti, ne samo da su ušli u trag ostacima od općekulturne važnosti, nego su ih protumačili i prenijeli našoj civilizaciji. No, nažalost, povijesno je iskustvo pokazalo i obrnuto. Koliko god da je čovjek sposoban za najuzvišenija ljudska djela, podjednako u sebi nosi i razornu snagu za najveća uništavanja. U tome su također sudjelovali neustrašivi ljudi, ali iz sasvim drugih pobuda. Tragali su isključivo za materijalnim bogatstvima, radi dominacije i stjecanja moći. Njihova su otkrića samo doprinijela širenju jaza među nedostajućim karikama; tako su, tragajući za zlatom Eldorada i bezobzirno namećući svoj način života, uništene gotovo sve drevne kulture stare Amerike, Afrike, a slična sudbina zadesila je i tajanstvenu kulturu na otoku kojeg su njegovi stanovnici od davnina nazivali Te-Pito-o-te-Henua, tj. "Pupak svijeta".

razornu snagu za najveća uništavanja. U tome su također sudjelovali neustrašivi ljudi, ali iz sasvim drugih pobuda. Tragali su isključivo za materijalnim bogatstvima, radi dominacije i stjecanja moći. Njihova su otkrića samo doprinijela širenju jaza među nedostajućim karikama; tako su, tragajući za zlatom Eldorada i bezobzirno namećući svoj način života, uništene gotovo sve drevne kulture stare Amerike, Afrike, a slična sudbina zadesila je i tajanstvenu kulturu na otoku kojeg su njegovi stanovnici od davnina nazivali Te-Pito-o-te-Henua, tj. "Pupak svijeta".

OTKRIVANJE OTOKA

Početak XVIII stoljeća ljudska mašta je nepoznatom "Južnom kontinentu" pripisivala raznovrsna blaga i čudesa, a u potragu za nepoznatim dao se i holandski admiral Jacob Roggeveen koji je krstarilo sa svojom posadom bespućima Tihog oceana. Oko 27° južne paralele, 3600km zapadno od najbliže obale Južne Amerike, 2700km istočno od najbližeg polinezijskog otoka Pepete, slučajno su ugledali mali usamljeni otok. Usred te vodene pustinje uzdizao se pred njima poput goleme piramide. Kroz dalekozor su na obali ugledali gigantske zidine, iznad kojih su stajale glave nekakvih divova s golemim kacigama. Mислеći da su to vojničke utvrde nekih kiklopskih stvorenja, Roggeveen je poduzeo sve mjere opreza i sutradan se ujutro iskrcao sa svojom posadom. Tu su ih dočekala nova iznenađenja. Među golemim kamenim terasama koje su se okomito spuštale u more, iznad kojih su, poput kamenih čuvara, stajale gigantske statue s ogromnim crvenim kacigama, ugledali su ljude obična rasta. Vidjeli su kako pri izlazećem suncu u nekom ceremonijalnom položaju pale vatre ispred statua. Predio oko pobožnih urođenika i kamenih likova sastojao se od uređenih plantaža krumpira i banana. Iznad njih su se uzdizali zeleni obronci ugašenih vulkana čiji su mrtvi krateri davali jedinu pitku vodu na otoku. Roggeveen o tome susretu ovako piše : "Silno smo se začudili ugledavši one kipove. Nismo mogli shvatiti kako je bilo moguće da su ljudi bez konopa i bez skela mogli uspraviti takve kipove".

Zahvaljujući jednom od njegovih vojnika, Carlu F. Behrensu, koji je kasnije objavio čak dvije knjige o svojim doživljajima na Pacifiku, imamo prva svjedočanstva o staroj otočkoj kulturi koja do danas slovi kao najveća zagonetka etnologije. Prema njegovu opisu, otočani su bili svjetloputi, živahni i prijazni ljudi, nimalo ratoborni, više bojažljivi. Kako i ne bi bili bojažljivi, zaključuje Behrens, kad je Roggeveen, uplašen njihovim velikim zanimanjem za došljake i brojnošću, naredio vojsci da pucaju prema njima ne bi li ih

rastjerao. Otočani pak, piše dalje Behrens, uopće nisu imali oružja, jer, "oni su se posve pouzdali u svoje idole ili kumire."

Najzanimljiviji dio njegove knjige "Putovanje kroz južne zemlje i oko svijeta" je poglavlje koje govori o tim "kumirima". - "Bilo ih je vrlo mnogo uspravljenih na žalu. Ljudi su pred njima padali na koljena i molili im se. Ti su kipovi bili isklesani iz kamena i imali su oblik čovjeka dugih ušiju, s krunom na glavi. Sve je bilo izrađeno vrlo umjetnički, čemu smo se veoma čudili". Kamene statue otočani su nazivali Ahu i Moai, a što predstavljaju, kada su i zašto nastale, to im nisu znali ili nisu htjeli objasniti.

Behrensove i Roggeveenove doživljaje čini dodatno zanimljivim činjenica da su neovisno jedan o drugom zapisali kako su vidjeli i "bradate divove" s kojima nisu uspjeli stupiti u dodir. Nakon što su obišli otok i ustanovili kako nema ni strateške ni ekonomske važnosti, što je za Roggeveenovu misiju bilo jedino važno, ucrtao ga je u svoju kartu i otplovio. Budući da su se na otoku iskrcali na sam Uskrs 1722. godine, Roggeveen mu je dao današnji naziv "Uskršnji otok". Međutim, kako tome otkriću, osim Behrensa, nitko nije pridavao osobitu važnost, otok je do daljnjega ostao zaštićen u svojoj osami.

UNIŠTAVANJE OTOČKE KULTURE

Prošlo je skoro pedeset godina kada je 1770. godine, otok ponovno otkrio moreplovac Filip Gonzales. O tome svjedoči ugovor o pripajanju španjolskom kraljevstvu kojeg je potpisao tadašnji vladar otoka Te-Pito-o-te-Henua, i to znacima sličnim hijeroglifima. Nakon njegova se povratka saznalo za postojanje tajanstvenog "Pupka svijeta". Što je Gonzales tamo radio, da li je nakon njega bilo još posjetitelja i s kakvim namjerama, za sada je nepoznato. Četiri godine kasnije, 1774. kapetan James Cook u svojoj naučnoj ekspediciji svjedoči o oborenim kipovima i tragovima rata. Cookova ekspedicija nije mogla objasniti kako je na tako zabačenom i kamenitom otoku bez drveća mogla nastati neka kultura. "Ovdje nema sigurnog sidrišta, nema gorivoga drva, nema svježe vode i čini se da je zemlja neplodna". Oni su prvi počeli mjeriti goleme kamene kipove i izradili prve njihove crteže. Nadalje, Cook bilježi kako tadašnji stanovnici nisu kipovima pridavali osobitu pažnju, a njegova ekspedicija je bila zadnja koja govori o uspravnim statuama na otoku. Arheolozi su mišljenja da je do rušenja statua došlo zbog građanskog rata na otoku. Povremeni posjetitelji svjedoče da je s vremenom sve više tih tajanstvenih kamenih statua bilo srušeno, tako da 1840. godine, više nije bilo niti jedne uspravne.

Bilo kako bilo, s obzirom da tragovi prvih razaranja potiču iz vremena nakon otkrića otoka, susret starog i novog vremena nije slavno započeo. Ruski istraživač Južnog mora, Kotzebue, bilježi jedan nemili događaj iz 1804. godine. Naime, u vodama oko otoka pojavili su se američki lovci na tuljane koji su se, u nedostatku radne snage, dosjetili kako bi na otoku mogli pribaviti robove. "Borba je bila krvava jer su se hrabri otočani, iako goloruki, neustrašivo branili. Samo zahvaljujući nadmoći strašnog europskog oružja uspjeli su uhvatiti dvanaest muškaraca i deset žena. Međutim, na otvorenom moru su svi skočili u vodu. Više su voljeli umrijeti nego živjeti tako poniženi. Kapetan broda ih je ogorčeno pokušao vratiti, ali kako bi im se koji čamac približio, otočani bi zaronili, a milosrdno more bi ih zakrililo". Posljednji udarac otočka kultura je zadobila 1862. godine, kada su, uz silna razaranja, lovci na robove, odvukli više od tisuću otočana, uglavnom muškaraca, (a među njima i vladara, plemiće i svećenike) u Peru, gdje su ih koristili kao tegleće životinje i kopače guana. Nakon samo godinu dana, na životu ih je ostalo petnaest, no i oni su bili zaraženi crnim boginjama. Da tragedija bude veća, nemilosrdni robovlasnici su ih tako bolesne vratili na Te-Pito-o-te-Henua, što je uzrokovalo pomor velikog dijela otočkog stanovništva.

Godinu dana kasnije, dolazak kršćanskih misionara dočekalo je samo šestotinjak potpuno zaplašenih i demoraliziranih starosjedilaca. Misionare je najviše začudila vještina čitanja preostalih otočkih svećenika, jer ni na jednom drugom polinezijskom otoku pismo nije bilo poznato. Tekstovi su bili zapisani na tisućama drvenih ploča. Nazivali su ih

kohau-rongo-rongo, što znači "drvo koje govori", ili "drvo pjesama za recitiranje", i odnosili su se prema njima s posebnim poštovanjem. Nakon toga uslijedilo je uništavanje najvrjednijih svjedočanstava o "Pupku svijeta". Njemački historičar Herber Wendt u svojoj knjizi "Počelo je u Babilonu" o tome piše : "Misterij Uskršnjeg otoka ne bi danas vjerojatno bio više toliki misterij da je misionar Eugene Eyraud, kraj svoga mara za obraćenjem pogana, pokazao makar malo smisla za istraživanja. Tada su preostali svećenici još umjeli čitati rongo-rongo ploče. Sigurno je da se njihov sadržaj sastojao od starijih predaja koje bi učenjacima mogle odati tajnu izgubljene kulture, tajnu kamenih spomenika i možda čak i polinezijske selidbe po moru..."

Nitko ne bi trebao pisati nebrojene knjige... niti bi vodili nebrojene rasprave o nastanku otočke kulture, da brat Eyraud nije bio fanatik kao i njegovi španjolski prethodnici koji su spalili knjige Maya, uzlovno (čvornato) pismo Inka i drugu "đavolju rabotu". Eyraud nije sam spalio rongo-rongo ploče, nego je primorao obraćene otočane da ih bace u vatru. Budući da je upravo skupina mauri-rongo-rongo svećenika, vičnih pismu, morala do posljednjeg poginuti na Otocima guana, ugasla je u međuvremenu vještina pisanja.

Daljnje kidanje dragocjenog lanca povijesti i uništavanje svjedočanstava jedinstvene kulture prestalo je 1880. godine, nakon pripajanja Republici Čile. Taj je trenutak doživjelo samo dvjestotinjak otočana, koji su se pak vremenom potpuno izmiješali s doseljenicima s Tahitija i iz Čilea. U to doba poraslo je zanimanje za drevne civilizacije koje do danas ne prestaju privlačiti pažnju cijeloga svijeta. Među te se ubraja i ova s Uskršnjeg otoka. Provedeno je mnoštvo arheoloških i etnografskih istraživanja ne bi li se uspjela, barem djelomično, rekonstruirati njezina prošlost. No, što se više pronalazilo, bivalo je jasnije da se nit koja bi mogla povezati sve te pronalaskе neumoljivo gubi, previše toga bilo je uništeno. Tako ni jedna hronologija Uskršnjeg otoka ne može biti ništa drugo nego skup predaja, pretpostavki i nagađanja.

LEGENDE O PORIJEKLU

Iz arheoloških otkrića i etnografskih zabilješki iz vremena prvih europskih posjetitelja sastavljena je hronologija događanja na otoku. I današnji stručnjaci govore o tri razdoblja. Prvo razdoblje karakteriziraju ostaci megalitskih građevina. Iz drugog razdoblja ostale su legende koje pričaju o tome kako su na otoku nekada u slozi živjela dva različita naroda. Oni su došli u različito vrijeme i iz suprotnih pravaca i govorili su različitim jezikom. Prvi je došao narod Hanau-eepe ili "Dugouhi", predvođeni svojim kraljem Hoto-Matuaom. "Dugouhi" su pobjegli iz jedne velike zemlje na istoku nakon poraza u ratu. Donijeli su kult čovjeka-ptice, pismo, a nadahnuti zatečenim megalitima iz prvog razdoblja, počeli su izrađivati svoje vlastite. Drugi narod, nazvan Hanau-momoke ili "Kratkouhi", došao je kasnije i jedino će njegovi potomci doživjeti pripajanje Čileu. "Kratkouhi" su preuzeli kulturu i religiju od "Dugouhih", i s njima su sudjelovali u velikim radovima. Treće se razdoblje poklapa s dolaskom Europljana. U ovom razdoblju iz posve nepoznatih razloga dolazi do rata između "Dugouhih" i "Kratkouhih", uslijed čega su prekinuti radovi na statuama i započelo je vrijeme u legendama zapamćeno kao huri-moai ili "vrijeme obaranja statua". Taj sukob je potrajao negdje do 1840. godine, kada je srušena i posljednja statua, a "Dugouhi" su potpuno nestali.

"KAMENI ČUVARI"

Najdojmljiviji svjedoci te civilizacije su kamene skulpture gigantskih razmjera koje su uglavnom bile postavljene uz obalu, na posebno izgrađenim "zidinama", i izgledale su poput kamenih čuvara otoka. Kamene zidine visoke nekoliko metara i dugačke do dvadesetak metara potiču iz najranijeg razdoblja otoka. Drevni graditelji su ih podigli od velikih višekutnih blokova od tvrdog bazalta i tako precizno spojili da se između njih ne može provući ni oštrica noža. Ovakav složeni oblik megalitske gradnje bio je poznat samo u drevnom Peruu. Njihova monumentalna arhitektura, kao i religija, bila je tijesno povezana s kretanjem Sunca tako da su te zidine služile kao žrtvenici kod kulta Sunca.

Stoga su bili orijentirani s velikom tačnošću u odnosu na izlazak sunca. U svrhu bilježenja kretanja Sunca tokom godine, na vrhu vulkana Rano-Raraku izgradili su solarni opservatorij. Pored solarnog opservatorija i iza svakog žrtvenika podigli su znatan broj kamenih kipova ljudskoga oblička. Izrađivali su četiri različita tipa statua. Jedan je bio mali, plosnate glave bez tijela, s ogromnim izbočenim očima. Drugi je imao oblik pravokutnog stupa na čijim je stranama u reljefu ocrtna ljudska figura. U treći tip spadale su zaobljene i realistične figure koje kleče sjedeći na petama, s rukama na koljenima, pogleda uprtog u nebo. Četvrti i posljednji tip predstavlja umanjeni prototip velikih spomenika iz kasnijeg razdoblja. Nakon izvjesnog prekida, čiji uzrok nije poznat, javlja se jedna nova kultura. Kipari iz tog srednjeg perioda zapravo su proslavili Uskršnji otok izradom i postavljanjem gigantskih statua. Arheolozi zaključuju da su te figure predstavljale njihove pretke, a postavljane su na visokim obiteljskim grobnicama. Obožavanje predaka i pojava novog kulta čovjeka-ptice, zamijenili su ranije štovanje Sunca. Opservatorij je ostao zapušten, a pored njega je izgrađen kompleks zgrada od kamena, napola ukopanih u zemlju, u kojima je štovan kult čovjeka-ptice. Lijepo građeni megalitski žrtvenici iz ranijeg razdoblja bili su djelomično ili potpuno razgrađeni, a stari obrađeni blokovi ugrađeni su u novi arhitektonski objekt kojeg su nazivali ahu. Ahu je služio kao visoka platforma, visine 4-5 i širine 10 metara, na koju su postavljane statue, kako bi se vidjele izdaleka. Na neke ahue nikada nije bilo postavljeno više od jednog do dva kipa, većina je imala pet, ali neke su ih nosile i petnaest. U unutrašnjosti ahua nalazila se prostorija koja je često imala oblik barke, a u kasnijem je razdoblju služila za smještaj tijela preminulih plemića, vladara i svećenika. One više nisu bile orijentirane prema Suncu, nego su bile izvedene usporedno s obalom. Njihova izrada nije dosegla preciznost i finoću prethodnog razdoblja. Najveća pažnja je u to doba bila posvećena izradi statua. Kipovi su klesani uglavnom u kamenolomima kratera vulkana Rano-Raraku, dok im je kaciga izrađivana u deset kilometara udaljenom krateru drugog vulkana. Kipovi su na neki nama nedokučiv način raznošeni po cijelom otoku. To je zahtijevalo ogroman trud zbog veličina statua, a dodatna otežavajuća okolnost bila je i nepristupačnost obale, gdje su već prije bili pripremljeni ahui za njihovo postavljanje.

Kad je gigantski čuvar, na isto tako nepoznat način, postavljen na visoki ahu, stavljala mu se još i "kaciga" od crvenog kamena. Potom bi im udubljivali očne duplje i postavljali zjenice od bijelog koralja. Nakon "otvaranja" očiju, nisu više prestali zuriti u nebo.

Kipovi su izrađivani u različitim dimenzijama. Najmanja završena i uspravljena je imala 3,5 metara visine a najveća bila je visoka 12 metara (zajedno s kacigom 14 metara). Ukupna težina statue i kacige morala je iznositi preko 90 tona. No, za istraživače je dodatno iznenađenje bilo otkriće popularno nazvane "radionice divova" u krateru ugaslog vulkana Rano-Raraku. Tamo je ležalo više od stotinu pedeset napola gotovih kamenih likova, dijelom već isklesanih iz stijene i svrstanih u dugačke vodoravne redove, jedan uz drugi. Među njima se nalazi najveći nedovršeni 22 metara visoki. Naokolo je posvuda razbacan ležao razni alat; zašiljeni noževi od opsidijana, kamena dlijeta, alat za poliranje, kameni transportni valjci. Cijeli prizor se doima kao da su kipari sve napola gotove figure morali najednom ostaviti i pobjeći. Zašto, ostat će njihova tajna.

Pored građevina podignutih u religijske svrhe, pronađeni su i ostaci triju cesta uz čije su rubove nekad bili postavljeni gorostasni kipovi. Na jugoistoku otoka otkrivene su ruševine dugačkih kamenih kuća bez prozora koje najvjerojatnije potječu iz razdoblja obaranja statua. Sagrađene su iznad jama u zemlji. U unutrašnjosti kuća iskopane su različite figure od kamena, drveni kipovi bogova, figure s razvučenim ušnim resicama. Ove posljednje figurice predstavljaju "Dugouhe". Takva se jedna nalazi i u zagrebačkom Etnografskom muzeju.

RONGO-RONGO PLOČE

Prema otočkim legendama, rongo-rongo ploče potiču od samog Hotu Matue koji je doveo svoj narod na "Pupak svijeta" i sa sobom donio šezdesetsedam svetih "drva koja govore". Za vrijeme posljednjeg vladara Ariki Ngaara, prije upada Peruanaca, svećenici su umjeli ne samo čitati te ploče nego su, štoviše, imali i škole u kojima su mladi svećenici učili pisati. Sam vladar je navodno imao cijelu knjižnicu s rongo-rongo pločama.

Ove ploče su izrađivane iz naplavnih drva i bile su različitih veličina i oblika. Najveća sačuvana dugačka je 90cm, ali su postojali primjerci dugi i do 2 metra. Iako ih je nekada na otoku bilo na tisuće, zahvaljujući misionarima uništene su sve osim dvadesetdvije koje se danas čuvaju u svjetskim muzejima u Londonu, Beču, Washingtonu, Santiagu... Heyerdahl je, međutim, tokom svojih istraživanja pronašao neke koje su dotada bile skrivene. Očito su ih zadnji svećenici, odgovorni za svete ploče, a predviđevši tragediju, sami sklanjali ili čak uništavali kako ne bi došle u nedostojne ruke. Kasnije je utvrđeno da su zapravo postojala dva pisma. Staro su pismo znali samo rijetki izabrani pojedinci (vladar, plemići i svećenici-pjevači). Ploča ispisana takvim pismom nazivana je tongata-rongo-rongo i smatrala se tabuom. Pored tog pisma, postojalo je jedno manje tajno - demotski oblik prvoga pisma - koje je služilo za pisanje kronika i "administrativnih akata". Nazivali su ga tau, što znači godina i bilo je poznato ostatku naroda. Znanje o tongata-rongo-rongo pismu je nepovratno nestalo u rudnicima guana, dok je nekoliko preživjelih otočana i nakon spaljivanja ploča poznavalo tau.

Tekstove su urezivali u drvene ploče pomoću opsidijana počevši iz gornjeg lijevog kuta ploče pa do kraja reda, onda bi ih okretali i nastavili na drugoj strani. Na taj su način urezani tekstovi opisivali pravilnu spiralu. Ploče su ispisane ne samo s obje strane, nego čak i po rubovima. Pojedini simboli imaju oblik konture, no cijelo pismo je izrazito piktografskog karaktera. Na njima su sasvim jasno vidljivi stilizirani likovi ljudi, životinja, biljaka, zvijezda i svakodnevnih upotrebnih predmeta. Većina se stručnjaka slaže u tome da pojedini ideogrami ne predstavljaju slova, slogove ili riječi, već samo "natuknice" koje su svećenicima trebale olakšati recitiranje dugih svetih tekstova. Time su ih njihovi stvaratelji potpuno zaštitili, jer ako sadržaj ne zna napamet, tekst ne mogu čitati ni oni koji poznaju pismo. Zbog toga je svaki dosadašnji pokušaj dešifriranja bio neuspješan.

Otkrićem starih pred-arijevskih kultura Mohenjo-daro i Harappa u dolini Inda i njihovog slikovnog pisma na glinenim pločicama, naučnici su uočili zapanjujuću sličnost s pismom na rongo-rongo pločama. Pažljivom je analizom ustanovljeno da se čak 150 znakova obaju pisama međusobno potpuno podudaraju. Zagonetku još više produbljuje činjenica da te dvije kulture razdvaja 20.000 km i skoro 5.000 godina.

Tako se ostalim zagonetkama, nakon neuspjelih pokušaja dešifriranja, pridružuje i pismo. Svi pronađeni i sačuvani ostaci nijemi su spomenici čovjekove neutažive potrebe da ostavi traga u vječnosti. Zadivljuje činjenica da je to moguće, ne samo u bogatim predjelima Egipta, Europe, Azije i Amerike, nego i na malom pustom otoku na najusamljenijem mjestu na kugli zemaljskoj !

BERMUDSKI TROKUT (II) NESTALI U NIŠTAVILU

Nitko ne zna što se, zapravo, dogodilo tisućama brodova i zrakoplova što su netragom nestali u ukletom Bermudskom trokutu i sličnim opakim zonama na našem planetu. Zajedno s njima nestalo je i više tisuća ljudi, a da nitko od njih nije uspio pozvati u pomoć i izvući živu glavu. Gdje su nestali !? Što se dogodilo s njima !?

Bermudski trokut privlači već desetljećima, veliku pažnju svih svjetskih medija. Međutim, sasvim je druga stvar da li doista postoji u stvarnom životu. Drama je zapravo započela još davne 1945. godine, kada je poznata, nesretna "Eskadrila 19", koju su sačinjavali pet torpednih zrakoplova "Grumman TB M3 Avenger", Američke ratne mornarice s 14 zrakoplovnih profesionalaca, odaslala krajnje dramatičnu poruku : "*Tonemo u bijelu vodu... Gotovi smo !...*"

TAJANSTVENO PODRUČJE "THE DEVIL'S SEA"

Bermudski trokut je područje oceana veliko 1,5 četvornih metara, omeđeno Bermudskim otočjem, Puerto Ricom i južnim rtom Floride. Po prvi se puta počela spominjati paranormalna aktivnost tog područja 1950. godine, kada je Associated Press spomenuo nedavne gubitke brodova u tom području. Članci E. V. W. Jonesa spominjali su tajnovite nestanke brodova, zrakoplova i malih brodića u tom području, i opisao ga kao "*The Devil's Sea*" ili Đavolje more. Fate Magazine, je 1952. godine, ponovno spomenuo čudne pomorske nestanke u članku Georgea Sanda, a tek je 1964. godine termin Bermudski trokut, popularizirao Vincent Gaddis.

Postoji bezbroj teorija o tome kako i zašto Bermudski trokut iskazuje svoju smrtonosnu moć. To je područje svoju slavu dobilo zahvaljujući Charlesu Berlitzu i njegovoj knjizi

"*The Bermuda Triangle*" iz 1974. godine. Knjiga se sastoji od serije priča o tajnovitim nestancima brodova i zrakoplova, a posebno o gubitku "Leta 19", Američke mornarice. U tom je letu nestalo pet američkih bombardera tipa "TN Avenger". Eskadrila je nestala dok je za navodno lošeg vremena, nakon poslijepodnevnih rutinskih vježbi u Fort Lauerdal, prelijetala ovo područje uvečer 05. Decembra, 1945. godine. Tajanstveno je također i to što je avion koji je krenuo u potragu za njima, također nestao. No je li to cijela priča ? Knjiga "Bermudski trokut" postala je best-seller u to vrijeme, i mnogo čitalaca koji su se zanimali za temu,

predložili su raznovrsne teorije da bi objasnili prirodu nestanaka. U listi su se našle prirodne oluje, razna morska čudovišta, vanzemaljske otmice, veliki valovi, otpuštanja mjhurića metana iz leda na morskom dnu, crne rupe, geomagnetske anomalije, izgubljeno carstvo Atlantisa sa dna oceana i još mnoge prirodne i natprirodne pojave.

SKEPTIČNI KOMENTARI

Kritičari su optužili Berlitzu i ostale da su pretjerali u misterioznim aspektima nekih slučajeva. No sam Berlitz nije zapravo spominjao nikakva natprirodna objašnjenja nestanaka. Osiguravajuće društvo Lloyd iz Londona, 04. Aprila, 1975. pisalo je časopisu Fate o svojim istraživanjima, a izjavili su kako je prema Lloydovu arhivu, od 1955. godine, nestalo 428 brodova po cijelom svijetu, ali da njihovi istražitelji nisu našli nikakav dokaz koji bi potvrdio da ih je u Bermudskom trokutu nestalu više nego drugdje. Time je osiguravajuće društvo odbilo povećati osiguravajuće police za prolaz kroz to područje. Američka obalna straža je to i potvrdila. Skeptici komentiraju kako bi nestanak vlaka na putu između dvije postaje bio mnogo uvjerljiviji dokaz paranormalne aktivnosti, a činjenica da se tako nešto na zemlji ne dešava, sugerira nam kako nije potrebno puno

paranormalnih objašnjenja kako bi se objasnili nestanci brodova i zrakoplova u nekom nepredvidljivom dijelu oceana.

RAZLOZI NESTANAKA

Jedno od objašnjenja nekih zagonetnih nestanaka, fokusira se na prisutnost širokih metanskih hidrata na kontinentalnim pločama. Dokument izdan od strane Američke geološke patrole izvještava o hidratima na priobalnom području Blake Ridgea, jugoistočno od SAD-a, 1981. godine. Periodične erupcije metana sposobne su proizvesti mjehure veličine broda ili vodena područja sa toliko isparavanja, da gustoća vode nije više prikladna za plutanje brodova. Ako je to slučaj, pojava takvog područja okolo broda moglo bi, hipotetski, prouzročiti trenutno tonjenje bez ikakvog upozorenja. Posljedice takve erupcije isto su znatne, a izvješća uključuju iznenadnu maglu, pjenastu vodu, promjene u plutavosti brodova i klizave uljne površine. No, iako metanski hidrati izgledaju kao veoma velika mogućnost tajanstvenih nestanaka u području Bermudskog Trokuta, geologičar Američkog geološkog instituta smatra da iako je ispuštanjem plinova moguće prouzročiti potonuće broda, ne vjeruje da je to bio razlog nestanaka brodova u Bermudskom trokutu.

ĆUDLJIVI VALOVI

Istraživanja pokazuju da čudljivi valovi visine i do 30 metara, koji mogu potopiti i najveći brod u trenutku, mogu se događati i događaju se. Ne tako davno i sami smo bili svjedoci katastrofe koja se dogodila u Aziji pojavom Tsunamija. Iako zadnjih godina vrlo rijetko pojavljuju na našu sreću, u nekim dijelovima oceana, strujanja vode omogućuju im formiranje češće nego uobičajeno. Takvi su iznenadni valovi sve do sada bili glavnim uzročnikom mnogim neobjašnjenim gubitcima brodova kroz godine.

SLUČAJ NESTANKA "LETA 19"

Među najpoznatijim incidentima nestanaka u području Bermudskog trokuta stoji gubitak "Leta 19", eskadrile od pet Nautičkih bombardera tipa "TN Avenger". Tog je dana, 05. Decembra, 1945. godine, iz američke vojne baze u Fort Lauderdaleu, na Floridi, eskadrila uzletjela na uobičajeni, rutinski let zračnim prostorom Bermuda i Bahama. Prvi je avion uzletio u 14:02h, a šest minuta kasnije za njim su, leteći u formaciji, krenula i ostala četiri bombardera. Vrijeme je bilo lijepo i ništa nije ukazivalo na moguću tragediju. Pa, ipak... Drama se dogodila u povratku. Približavajući se bazi očekivalo se da će Avengersi tražiti upute za slijetanje. Umjesto toga, u 15:45h, Centar za navođenje primio je krajnje uznemiravajuću poruku : "Govori zapovjednik Eskadrile 19... U neprilici smo... Ne vidimo zemlju... Ponavljam... Ne vidimo zemlju !!!..". U bazi Fort Lauderdale istog je časa dan znak za uzbunu. Iz Centra su odmah zatražili koordinate zrakoplova. Zapovjednik eskadrile potporučnik Charles Taylor izgledao je smušen izjavivši da ne mogu odrediti položaj i da nisu u mogućnosti vidjeti zemlju i ocean, a nakon nekoliko trenutaka veza se prekinula.

U američkoj vojnoj bazi je nastalo pravo zaprepaštenje. Ne samo što je tog dana bilo lijepo, tiho vrijeme, već su i atmosferske prilike u tom dijelu Atlantika bile gotovo idealne. Osim toga i zapovjednik eskadrile se sasvim čudno ponašao. Nije pratio ni jednu od instrukcija, niti se koristio postupkom kojeg je, kao profesionalni pilot, odlično poznao. Mogao je zatražiti poziciju bilo koje određene točke za spuštanje, ali nije. Zašto !? Što se dogodalo s "Eskadrilom 19" !? Dežurni časnik u Kontrolnom tornju pokušavao je od ostalih navigatora dobiti tačnu poziciju "Leta 19". No, radio-veza se iz neobjašnjivih razloga sve više pogoršavala i uskoro je postalo sasvim jasno da su avioni prestali primati poruke iz Baze. Pa ipak, na neki čudan način, u Kontrolni leta mogli su pratiti uznemirene glasove pilota, koji su među sobom još održavali radio-vezu.

Iz njihovih isprekidanih dramatičnih dijaloga moglo se zaključiti da su svi kompas prestali raditi, da su navigacioni uređaji poludjeli i da daju različite i zbunjujuće podatke. Iz nekog krajnje misterioznog razloga, piloti nisu vidjeli, čak ni sunce ! U 16:23h primljena je posljednja poruka "Eskadrile 19". Radio-telegrafista je javljao - "*Tonemo u bijelu vodu... Gotovi smo...*" Potom je nastala tišina. Piloti američke "Eskadrile 19" više se nikada nisu javili. Dali je to sve što se dogodilo prije 60 godina ? Možemo li ikako saznati što se na bombarderima zaista dešavalo.

TAJNA NESTALE "ESKADRILE 19"

Malo detaljniju i realniju verziju dao je Berlitz u svojoj knjizi "Bermudski Trokut". Bombarderi "TBM Avengers" bili sagrađeni tako da mogu dugo vrijeme plutati na vodi u slučaju nesreće. Prema tome trebalo ih se slijedeći dan pronaći obzirom da je tog dana prijavljeno vedro vrijeme, no oni su jednostavno nestali. Let je bio vježbovna misija, svi osim kapetana bili su studenti. Već na početku misije, kapetan je dao indicije da njegovi kompas ne rade i pretpostavio je da lete nad malom grupom otoka za koje je vjerovao da su Florida Keys koji su naravno bili daleko izvan kursa koji su trebali slijediti. U kasnijem rekonstruiranju događaja, pokazalo se da su ti otoci najvjerojatnije bili bombna meta, istočno od Florida Keysa. Kapetan je misleći da se kreće prema Floridi, vodio let dalje na sjever. Tada se vrijeme počelo pogoršavati i u radio kontaktu su se pojavile smetnje. Let je zaista bio daleko od središnje obale poluotoka Florida. U 05:50h baza je ustanovila njihovu poziciju daleko od obale središnje Floride, no nije se moglo kontaktirati pilote kako bi ime se ta informacija dala.

Odmah se za njima poslao letač kako bi im pomogao vratiti se, a kasnije još dvoje kao pomoć u traženju. U međuvremenu je pala noć i vrijeme se pogoršalo. zadnja radio poruka sa bombardera primljena je u 19:04h, u kojoj su javljali da im nestaje goriva. Piloti su se dogovorili da kada jednom ponestane goriva, svi zajedno spuste avione u more. Potraga za preživjelima "leta 19" potrajala je cijelu noć i slijedeći dan bez uspjeha.

No to nije bilo začuđujuće, bombarderi nisu bili namijenjeni slijetanju na uzburkano more. Avion poslan u potragu koji je izgubljen bio je jedan od dva tipa *Martin Mariner*. Mariner je tada imao reputaciju "leteće bombe" ili "letećeg spremnika benzina", najvjerojatnije je eksplodirao u letu. Posada teretnog broda svjedočila je eksploziji i prenijela da se u blizini nalazi ono što su mislili da je uljni trag i plutajuća avionska olupina, no ništa nije pronađeno. Nema sumnje u ono što se desilo spasilačkom zrakoplovu, drugi je Mariner stigao u područje pretraživanja prema planu. Slika iskusne eskadrile pilota koji nestaju tokom sunčanog popodneva, očito nije točna. Realnije bila je to eskadrila studenata prisiljenih na slijetanje usred noći u nepoznato olujno more. U originalnoj izjavi Američke mornarice, za nezgodu se okrivljavalo kapetanovu smušenost, no izjava je izmijenjena prema željama pokojnikove obitelji. Potrebno je napomenuti da Bermudski trokut ipak još krije tajnu koja se odnosi na "Eskadrilu 19". Što se zapravo

dogodilo Avenger zrakoplovima !? 1991. godine, olupine pet Avengersa pronađene su van obale Floride. U prvom trenutku nitko nije sumnjao da su to olupine "Eskadrile 19", no kasnije je otkriveno da seriski brojevi na motorima ne odgovaraju "Eskadrili 19". 1986. godine, olupina još jednog Avengersa pronađena je van obala Floride tokom potrage za svemirskim brodom Challenger. 1990. arheolog aeronautike imenom Jon Myer izvadio je olupinu iz mora. Bio je uvjeren da je jedna od nestalih Avengersa, no nije se moglo dobiti pozitivne identifikacije. Nakon 1992. još jedna ekspedicija otkrila je rasute dijelove aviona u tom području na dnu oceana koji bi mogli pripadati Avengeru.

SLUŽBENO OBJAŠNJENJE

U mnogim se pričama o događaju "Eskadrile 19", tvrdi da je vođa bombardera, poručnik Charles C. Taylor, poslao niz čudnih poruka prije nestanka, no nema istinskih dokaza da je on te riječi zaista izgovorio. U službenom objašnjenju Mornarice stoji da su se oba Taylorova kompas pokvarila, pa se zabunio i pogrešno utvrdio lokaciju svog eskadrona zavarano sličnošću Bahama i Florida Keysa, pokušavajući otkriti mjesto na kojem se nalaze, njegov je eskadron ostao bez goriva i noću pao u more, tako da oni koji su pošli u potragu nisu vidjeli nikakva traga. Tog je dana u 19:50h, s broda *Gaines Mills* viđen avion koji se zapalio iznad Daytona Beacha, a zatim pao u more i eksplodirao. Vjeruje se da je to bio nestali avion koji je krenuo u potragu.

ISTRAŽIVANJA LAWRENCEA KUSCHEA

Zaintrigiran velikim brojem studenata koji su u vrijeme incidenta "Leta 19" dolazili k njemu u potrazi za podacima o Bermudskom Trokutu, Lawrence Kusche, knjižničar na Državnom Sveučilištu Arizona, započeo je veoma detaljnu istragu originalnih izvješća. Njegova su istraživanja objavljena 1975. godine, pod nazivom "Bermudski Trokut, misterij riješen" (The Bermuda Triangle Mystery Solved). Kuscheova istraživanja otkrila su veliki broj nepodudarnosti između Berlitzovog djela i izjava očevidaca, i drugih ljudi koji su sudjelovali u nesrećama. Primjetio je slučajeve u kojima su se pogodne informacije koje su se odnosile na slučaj, ali su kasnije pristigle ostale nezabilježene.

Berlitzova knjiga obilježavala je nestanak jahte Donalda Crowhursta kao tajnovit, unatoč očitim dokazima da je Crowhurst krivotvorio račune svog putovanja, a njegov je dnevnik jasno upućivao da je počinio samoubojstvo. Teretnjak koji je prevezio rude Berlitz označuje kao "izgubljen tri dana nakon isplovljivanja iz jedne Atlantske luke", no teretnjak je zapravo izgubljen tri dana nakon isplovljivanja iz luke istoga imena u Pacifičkom oceanu. Kusche također osporava veliku većinu nesreća dodijeljenih tajanstvenom Bermudskom Trokutu, a koje su se zapravo dogodile izvan njega. Njegovi su zaključci da je Bermudski trokut jedno od najprometnijih pomorskih područja u svijetu i kao takvo proporcionalno ima i više gubitaka nego igdje drugdje. Česte su tropičke oluje u zoni Bermudskog trokuta, samim time nestanci nekih brodova teško mogu biti tajanstveni, a većina takvih nestanaka pretjerana je nespretnim istragama u kojima je brod proglašen nestalim, no njegovo uplovljavanje u luku ostalo je neprijavljeno. Tokom stvarnih nestanaka brodova koji su navodno nestali za mirna, sunčana vremena, tadašnja vremenska prognoza u tom trenutku nije odgovarala stvarnim vremenskim prilikama.

RIMSKA MITOLOGIJA

U najranijoj rimskoj religiji nema mitologije, a religija se, koliko je poznato, sastojala u štovanju duhovnih snaga s ograničenim ili specijaliziranim funkcijama. Neka svjedočenja potiču iz kasnog razdoblja, jer su proučavaoci starina oživjeli sjećanje na kulturno obožavanje, ali se ona odnose na mnogo raniju vjersku praksu. Neki rani Rimski obiteljski bogovi bili su, čini se, istog porijekla; *Ceres* (*creare* - stvaranje), bila je sila koja pokreće rast žita, *Flora* je cvjetno božanstvo, *Saturn* je povezan sa sjajem, *Neptun* vjerovatno s navodnjavanjem. Ta su božanska bića izvorno bespolna. Pastirsko božanstvo *Pales* ili *Pares*, spominje se bilo u muškom, bilo u ženskom rodu. *Venera* je božanstvo vrta prije nego što se poistovjetila s *Afroditom*, grčkom božicom *Ijepote*. Sve te duhovne sile sa svojim ograničenim funkcijama nemaju osobnosti niti lika, isto tako nemaju međusobnih odnosa, pa niti mitologije.

Karakteristično za rimske mitove je, za razliku od onih preuzetih iz Grčke, da se odnose na historijske događaje, uključujući porijeklo grada i rimski narod. Osnivači Rima bili su *Romul* i *Rem*, *Marsovi* blizanci, koje je dojila vučica. *Romul*, čije ime znači "rimski", usmrtio je svog brata i postao prvim vladarem i zakonodavcem Rima. Pripovjedalo se da je na tajanstven način nestao sa zemlje i postao bog pod imenom *Kvirina*.

Još jedan važni mit u Rimskoj mitologiji, iako povezan i inspiriran grčkim mitom, je ep koji govori o vremenu prije nastanka Rima i njegovom osnivanju, a spjevao ga je Rimski pisan *Vergilije*. Pripovjest govori o *Enejinu* bijegu iz *Troje* i njegovu putovanju u Italiju, te osnivanju gradova koji će biti ključni u kasnijem osnivanju Rima.

BOGOVI IZ GRČKE

Rimljani su svoje bogove i božice preuzeli od Grka koji su se smjestili nedaleko od Rima, u *Napuljskom zaljevu*. Prihvatili su velika grčka božanstva i dali im Rimski imena. Svi grčki bogovi osim *Jupitera* imaju tragove mitologije koja bi ih vezala za njihove grčke istovjetnike. *Jupiter* je veliki indoevropski bog neba i javio se u Italiji nezavisno, dok je njegova družica *Junona*, božanstvo plodnosti i rasta u žena izjednačena s *Herom*. *Minerva*, etruščanska zaštitnica zanata, preuzeta je od *Atene Palade*. *Mars* je bog rata, ali je u rano doba povezan s ratarstvom i vjerojatno je bio znamen oluje, samo je njegovo poistovjećivanje s *Aresom* stavilo u prvi plan njegovo ratničko obilježje. *Merkur* je bio numen prometa, *Vulcan* vulkana, a *Dijana* je bila duh šuma. Grčki *Apolon* javio se u Rimu preko *Etruščana*, ali nije bio od velikog značenja sve do vremena cara *Augusta*. Bog *Saturn* bio je poistovjećivan s *Kronom*, bogom starih vremena prije *Zeusa*.

Rimski bogovi sa svojim novim identitetima, preuzeli su sve od svojih grčkih pandana. Velika većina mitova što su ih Rimljani pripovijedali o svojim bogovima i božicama bili su naprosto preuzeti od Grka. No, Rimljani su također, podešavali grčku mitologiju vlastitim ciljevima i na taj način mijenjali mitove.

METAMORFOZE

Rimljani su imali izuzetnih pripovjedača. Osim *Vergilija*, među svima njima, najčitaniju riznicu grčkih mitova na latinskome dao je *Ovidije* (43. g.pr.n.e. – 17. g.n.e.) Najveće djelo na tom polju jesu *Metamorfoze*, djelo u kojem je *Ovidije* ispričao 50 dugih i 200 kratkih pripovijesti o rimskim božanstvima. Njegov se najveći dar sastoji u raznolikosti pripovijedanja, radnje i opisa. Izvanredne pripovijesti o bogu *Jupiteru* njegovo su djelo. Pripovijest o *Jupiteru* koji svoju ljubavnicu *Io*, preobražava u pokušaju da razočara *Junonu*, o *Jupiteru* koji otimlje Europu u obliku bika, o nimfi *Dafne* koja se preobražuje u lovorovo stablo kako bi izbjegla *Apolonovoj* ljubavi i o *Jupiterovoj* ljubavi za *Kalistu*. Druge pripovijesti govore o osvetoljubivosti bogova, a mnoge druge opisuju ljubav među ljudima. Ovdje se zanimao i bio je osjetljiv za psihologiju neprirodne ljubavi,

sestre prema bratu, ili kćerke prema ocu. Među njima je i poznata pripovijest o Narcisu koji se ubio zbog neuzvraćene ljubavi svoga vlastitog odraza u vodi. Poznate su i pripovijesti o Ifis, djevojku zaljubljen u drugu ženu, koju su bogovi preobrazili u muškarca. Pigmalion, poznati ženomrzac, koji se zaljubio u kip koji je sam stvorio, pa se Venera smilovala na njega i oživjela statuu u lik prekrasne Galateje. U cijelosti je riječ o raskošnu, baroknom, često duhovitom, ponekad grotesknom, bujnom, retoričkom, savršeno organiziranom djelu.

Među najizuzetnijim pripovijetkama jest priča o siromašnom paru, Filemonu i Baukidi. Jupiter i Merkur, preobučeni u putnike, putovali su brdovitom Frigijom u Maloj Aziji. Dva su boga tražila neko mjesto da otpočinu, ali su sve kuće do kojih bi došli bile zakračunate i zasunute. Nitko ih nije želio primiti na konak. Najposlije su stigli do skromne kolibe Filemona i Baukide, dvoje staraca koji su tu sretno živjeli od svoje mladosti. Filemon i Baukida bijahu tako siromašni da su u kući imali tek najpriprostiju hranu, ali oni udvorno putnicima izraziše dobrodošlicu, okružiše ih svom mogućom udobnošću i ponudiše najboljim što im se u kući našlo. Kad su zajedno sjeli za stol, svaki put kad bi natočili vino iz pehara on bi se sam od sebe ponovo napunio. Starci su se začuđeni divili i u strahopoštovanju odlučili zaklati gusku u čast gostiju. Bogovi tada objelodaniše tko su i rekoše dobrim starcima da ne treba zaklati gusku. Bogovi tako izazvaše poplavu koja je potopila sve kuće u kraju osim njihove kolibe koju su preobrazili u hram ukrašen mramorom. Tada Jupiter upita starce što bi željeli, a Starci su se nakon što se posavjetovaše odlučili za dvije stvari; da budu svećenici u hramu i da, kad bude za to došlo vrijeme i kad će morati umrijeti, da umru u istom trenutku. Jupiter im je želje ispunio i tako su Filemon i Baukida služili u hramu do kraja života, a kad je došao kraj, preobrazili su se u dva stabla koja i danas tamo rastu jedno pokraj drugoga.

KRALJEVI I DRŽAVA

Među Rimskim piscima ističe se Livije čije su rane knjige, riznica mitova koji su snažno dojmili mašte Rimljana i postali dijelom nasljedstva Evrope. Predaja spominje sedam rimskih careva : Romul; Numa Pompilije koji je Rimu podario vjerske institucije, a pritom ga je navodno savjetovala nimfa ili božica Egerija; Tul Hostilije; Anko Marcije; i tri Etrušćana Tarkvinije Prisko, Servije Tulije i Tarkvinije Superbo. Posljednji kralj bio je samovoljni militarist. Imao je tri sina - Tita, Aruna i Seksta, te nećaka Junija koji je hinio da je glup samo da bi izbjegao ujakovu ljubomoru, a poznat je pod imenom Brut. Dva starija brata i Brut bili su poslani na proročište u Delfe. Svojevoljno su upitali proročište tko će od njih vladati Rimom i bilo im je rečeno - "Mladići, najveći ugled u Rimu uživat će onaj koji među vama prvi svojoj majci dade poljubac". Dok su dva princa bacala ždrijeb da vide koji će po povratku prvi imati to premućstvo, Brut je hineći da šepa, pritisnuo usne na Majku zemlju. Tada je Brut poveo vojsku i potjerao kralja i njegovu obitelj, uspostavivši republiku, na čijem su čelu kao konzuli bili Brut i Kolacije čiju je ženu, lijepu Lukreciju, silovao Seksto, najmlađi Tarkvinijev sin. Brut tako dobiva naslov Liberatora. Jedva osvojena sloboda kratko je potrajala. Vlastiti Brutovi sinovi otkriveni su gdje kuju zavjeru za povratak kralja Tarkvinija i otac ih nemilosrdno osudi na smrt. Tada su se Etrušćanske snage digle protiv Rima. Ratovi su se nastavljali. Livije pripovijeda i dalje. Rimljani su izvojevali pobjedu nad Etrušćanima kod jezera Regilus. Legenda govori kako su im pomogla dva tajanstvena jahača, koje se poistovjetilo s božanskim blizancima Kastorom i Poluksom. Blizanci, Jupiterovi sinovi, bili su pokrovitelji Rimske konjice. Iako se spominje cjelokupna legenda.

TRAGANJE ZA PROŠLOŠĆU

Tipično rimski mitovi nisu se u tolikoj mjeri odnosili na bogove i božice i na daleku prošlost, koliko su pripovjedali o ljudima u prošlosti i historijskim događajima, što je Michael Grant nazvao "rimskim traganjem za prošlošću". Počnimo s nastankom grada. Verzija pripovijesti koju je dao veliki rimski historičar Livije, koji je umro 17. g.n.e., je višeznačno patriotski mit. Vestalska djeвица. Reja Silvija bila je silovana i navodno je

silovatelj bio bog Mars. Vestalske su djevice bile djevojke izabrane između 6 i 10 godine da bi 30 godina služile božici Vesti. Morale su ostati djevicama cjelo to vrijeme i ako bi se ogriješile, to se vrlo okrutno kažnjavalo, jer bi ta vestalka bila živa zakopana. Djevice su se smjele udavati tek nakon što su trideset godina služile božici. Nesretna Reja Silvija rodila je blizance Romula i Rema. Blizanci su bili u košari izloženi smrti na rijeci Tiberu, ali košara je isplivala na obalu na mjestu gdje je raslo smokvino stablo, blizu špilje zvane Lupercal, mjesto vukova. Djecu je pronašla vučica i napojila ih svojim mlijekom, a konačno ih je spasio pastir Faustul odnesavši ih svojoj ženi Aki Laurenciji da ih njeguje. Kad su dječaci odrasli, osnovali su novi grad, budući Rim, na mjestu na kojem su kao dojenčad bili spašeni od smrti. Međutim, posvađali su se i Romul je ubio Rema. Prema jednoj verziji pripovijetke, Rem se rugao Romulu jer je uspio skočiti preko nekoga poluizgrađenog zida. To je bio loš znamen, jer je to značilo da bi neprijatelj mogao učiniti isto. Romul je stoga ubio Rema i kazao : "Tako će stradati svatko tko bude prešao moje zidove !" Romul tada utvrdi brežuljak Palatin, prinese bogovima žrtve i daje ljudima zakone. Povećao je broj stanovnika izgradivši svetište izbjeglicama na Kapitolu i uspostavi u državi novu političku stabilnost imenujući Senat od stotinu "otaca". Samo je pomanjkanje žena ugrožavalo opstanak države. Romul tako proglasi održavanje žetvenih svečanosti. Ljudi su dolazili iz okolnih krajeva, a među njima i mnoštvo Sabinjanki koje su živjele u blizini. Kad je svečanost bila na vrhuncu, mladi snažni Rimljani navališe na žene sposobne za brak, bila je to glasovita Otmica Sabinjanki (to je prizor kojega je Poussin naslikao u statičkom savršenstvu, a Rubens sa senzualnom žestinom). Rezultat je bio rat između Sabinjana i Rimljana. Završio je tako što su se otete žene sručile među ratnike, preklinjući da im očevi i tastovi ne prolijevaju jedni drugima krv (prizor je izuzetno, iako netočno naslikao Jaques Louis David, slikar francuske revolucije).

Djeca u plutajućoj kolijevci i sisanje divlje zvijeri predstavljaju motive narodne pripovjetke. Neki pokazatelji prilično jasno ukazuju da je utemeljenje Rima nastalo spajanjem dviju struja, blizanci, ljudsko i životinjsko srodstvo, povezivanje Rimljanja i Sabinjanki. Mit, kao što je često slučaj, obuhvaća niz božanstava i mjesta na kojima se ona kreću, uključujući Faustula (Kojega se povezuje s bogom Faunom. Iako se o arheološkim pojedinostima još raspravlja, poznato je da su rimski brežuljci nastanjeni približno oko 2000. g.pr.n.e., ali da jedinstvenog grada tamo nije bilo do VI stoljeća, a ne VII kao što legenda datira te događaje (uobičajena 753. godina, tek je jedan od nekoliko tradicionalnih datuma utemeljenja grada)).

IZBJEGLICE IZ TROJE

S vremenom su Rimljani došli u bliži dodir s Grcima čija ih se kultura začudno dojmila, ali u odnosu na koju su pokazivali stanovitu ambivalenciju i poželjeli su povezati svoje porijeklo s grčkom tradicijom. Oko 300 g.pr.n.e. kolao je mit o tome kako su Trojanci pobjegli zbog razaranja Troje, i nastanili Laciju, pokrajinu južno od Rima. Zamišljeni datum tog zbivanja bio bi četvrto stoljeće prije osnivanja Rima i događaj se povezao s osnivanjem grada Alba Longa, od kojeg je nastao Rim, a u razdoblju između tih dvaju događaja područje su nastavali mitski preci rimske aristokracije. Traganje Trojanaca za novim domom opisao je u epskome stihu i epskom veličajnošću Vergilije u *Eneidi*. Eneja je bio Trojanski princ, sin trojanskog junaka Anhiza i božice Afrodite. Kada je Troja pala pod opsjedanjem Grka, Eneja je pobjegao iz gorućega grada noseći svoga hromog oca na ramenima i vodeći za ruku malog sina Askanija. Nabavio je brod i plovio do grčkih otoka, do Sicilije i do Kartage, gdje ga je primila Didona, kraljica Kartage. Između Eneje i Didone razvila se strastvena ljubav, ali Zeus naredi Eneji da napusti Didonu i otplovi za Italiju, gdje ga zove sudbina. Enej poslušna, a Didona ga u očaju prokune i ubije se.

Simbolika koju Didona ima u ovoj priči su opasnosti po opstanak Rima. Hanibalovu najezdu iz Kartage i dolazak Kleopatre iz Egipta. Stigavši u Italiju, Eneju odvođi u podzemlje proročica Sibila kumanska. Tamo susreće Didonin duh. On joj se nježno obraća no ona zaslijepljena mržnjom okreće mu leđa. Susreće i duh svog pokojnog oca koji mu govori o budućoj rimskoj slavi. Tada Eneja otplovi do ušća Tibera i dođe na brdo

Palatin gdje mu majka Venera dade štiti kojega je izradio sam Vulkan, božanski kovač. Eneja tu porazi sve svoje neprijatelje među Etrušćanima i Latinima koji su nastanavali kraj, i osnuje grad Lavinij (suvremeni Pratica de mare, južno od Rima), dok njegov sin osnuje Alba Longu (Castel Gandolfo, jugoistočno od Rima). Iz Albe Longe, mnogo su generacija kasnije potekli Romul i Rem.

Veliki rimski mitovi nisu bili izraz nesvjesne volje naroda. Oni sadrže folklorne elemente, ali nisu folklorni. Temelje se na historijskim događajima, ali ih je aristokracija svojevremeno mijenjala u skladu s vlastitim nakanama. Primjerice Enejin sin Askanije, utemeljitelj grada Alba Longe, dobio je ime Julus kako bi ga se povezano s obitelji Julijevaca koje je član bio i sam Julije Cezar. Općenito govoreći, rimska se mitologija ne uklapa neposredno ni u jednu postojeću teoriju mita.

RIMSKI VJERSKI MITOVI

U Rimskoj mitologiji postojalo je i nekoliko vjerskih mitova. Jedan među njima, velike probojne snage, je preuzet od Grka i govori o prošlome zlatnom dobu sreće kada je vladao Saturn, i o njegovom mogućem budućem povratku. Ovim se mitom izvanredno poslužio pisac Vergilije u svojoj četvrtoj Eklogi napisanoj kao dobrodošlicu budućemu rođenju sina cara Marka Antonija i carice Oktavije. Stari Rimski svijet, poznavao je brojne Sibile, zanesene proročice, a jedna od njih obitavala je u uzvišenom svetištu koje se i dan danas može vidjeti u Cumai, blizu Napulja. Upravo prema njenom proročanstvu, kaže legenda, sin Marka Antonija donijet će sa sobom zlatno doba sreće. Prema jednoj legendi, Sibila je zamolila boga Apolona da joj udijeli vječni život, ali je zaboravila tražiti i vječnu mladost. Tako je Sibila odumirala dok najposlije nije živjela nemoćna u boci. Naposljetku je ipak kazala "Želim umrijeti".

Još jedna legenda kazuje kako je jedna od Sibila nudila Tarkviniju starijem zbirku proročanstava po previsokoj cijeni. Nudila mu je devet knjiga. Kad je odbio, ona je tri uništila i ponudila mu preostalih šest po istoj cijeni. Ponovno je odbio i ona je uništila naredne tri knjige. On se potom prestrašio i kupio preostale tri knjige po prvobitnoj cijeni. Knjige su tako pohranjene kod posebnog reda svećenika i čitalo ih se samo po naredbi Senata, i to u slučaju državne opasnosti.

Obzirom da su Rimljani vjerovali da su carevi božanska bića, i oni su imali svoje mitove. Oko Julija Cezara ispredeno je nekoliko nadnaravnih događaja koji su pretvoreni u mitove. Jedan od njih povezan je s priviđenjem koje ga je natjeralo da prijeđe Rubikon i napadne Rim, drugi je mit o tome kako su se na njegovu ukopu pojavila dva božanska bića, i naposljetku priča o kometi koja je označila smrt samog Julija Cezara 44. g.pr.n.e. i za koju se smatralo da je njegov duh koji ulazi u nebo. Osim Julija Cezara, tu je i mit o drugom Rimskom caru Neronu Redivivusu, vjerovanje je u njegovo ponovno javljanje. Car Neron izvršio je samoubistvo 68. g.n.e. a mit o njegovu povratku veoma je raširen i u Rimu i u Grčkoj. Na kraju, tu je i mit o vječnosti Rima koji se zadržao i u kršćanstvu :

Dok stoji Koloseum,
Stajat će i Rim.
Kad se sruši Koloseum, i Rim će se srušiti.
Kad se sruši Rim, srušit će se svijet.

Bio je to uvjerljiv mit. Rimsko je carstvo na zapadu međutim, propalo. Koloseum je ostao kao i zamršena povijest legendi i mitova koje je Rim ostavio za sobom.

DA VINCIIJEV KOD LEGENDA KOJA JE UZDRMALA SVIJET

Pet ravnih linija prekrivenih tako da oblikuju petokraku zvijezdu - *Pentagram*. Ako ste već imali u ruci knjigu "Da Vincijev Kod", čiji je autor Dan Brown, knjigu koja je postala svjetski bestseller u zadnjih nekoliko mjeseci i koja je postala žarište brojnih vjerskih rasprava i otvorenih prosvjeda katoličke crkve, prvi od mnogobrojnih simbola sa kojima ste se susreli je pentagram. Ako se niste još susreli sa upravo spomenutom knjigom, zacijelo niste upoznati sa legendom koju u sebi krije, a ako ste već upoznati sa "Da Vincijevim Kodom", onda zacijelo znate što ćete uskoro moći čuti. Tekst koji slijedi, izveden je iz navedenog djela. Ali, ne može se pogriješiti ako se kaže da nije potrebno ništa više kako bi se u potpunosti razumjela jedna od najvećih legendi koju čovječanstvo posjeduje. Nevjerojatno temeljito obrađena tema u knjizi daje poticaj za obrađivanjem ove fascinantne legende. Iako je tema zaista jako osjetljiva, ako niste već držali u ruci knjigu ili niste kojim slučajem već negdje načuli ili pročitali oko čega se sva ta strka i zbrka zapravo digla, začudit će Vas ono što ćete uskoro čuti. No, ako mislite da se tu radi o dešifriranju nekog koda ili odgonetavanju nekog tajnog pisma, daleko ste od istine...

BOŽANSKA PROPORCIJA

Prije prelaska na meštra da Vincija, treba spomenuti nešto vrlo zanimljivo što uvelike pridodaje razumijevanju nekih pravila prirode. Da li ste se ikada upoznali sa brojem **1.618** !? Ako niste upoznajte ga, broj 1.618 poznat je kao **PHI**. No, nemojte ga zamjeniti sa **PI**. Ovaj broj, 1.618, je vrlo važan broj u umjetnosti i smatra se najljepšim brojem u svemiru.

Broj PHI, izveden je iz Fibonaccijevog niza, niza brojeva poznatog ne samo zato što je suma susjednih znamenki jednaka idućoj znamenci u nizu, nego i zato što kvocjenti susjednih znamenki imaju zapanjujuće svojstvo da sadrže broj 1.618 !!! Uprkos tajanstvenom matematičkom porijeklu, istinski je kompliciran aspekt broja PHI i njegova uloga u temeljnom graditeljskom bloku prirode. Biljke, životinje, pa čak i ljudska bića posjeduju dimenzije koje sadrže te čudne egzaktnosti omjera PHI naprama 1. PHI je sveprisutan u prirodi, što jasno premašuje bilo kakvu slučajnost, pa su tako ljudi pretpostavljali da je PHI sigurno predodredio sam Stvoritelj svemira. Rani naučnici su 1.618 predstavili kao *Božansku proporciju*. Spiralne latice češera, poredak listova na stabljikama biljki, segmentacija insekata svi imaju zapanjujuće svojstvo božanske proporcije. Izmjerite li udaljenost od ramena do vrha prstiju, a zatim to podijelite s udaljenošću od lakta do vrha prstiju, opet ćete dobiti PHI. Još jedan primjer? Udaljenost od kuka do poda podijeljena udaljenošću od koljena do poda. Opet PHI. Zglobovi prstiju. Prsti na nogama. Podjela kralježnice. PHI. Svi smo mi hodajući primjer božanske proporcije. Ispod kaosa u svijetu nalazi se red. Kad su ljudi u prošlosti otkrili PHI, bili su sigurni da su nabasali na Božji građevni blok svijeta i zbog toga su počeli obožavati prirodu. Samo po sebi je jasno i zašto. Božja ruka vidi se veoma jasno u prirodi i zato sve do danas postoje poganske vjere koje obožavaju Majku Zemlju. Mnogo nas slavi prirodu na način na koji su to činili i pogani, a da to čak ni ne znaju. 01. Januar je savršeni primjer. Proslava dolaska proljeća, zemlja se vraća u život da bi proizvela obilje. Čovjek se jednostavno pridržava pravila prirode, a umjetnost je čovjekov pokušaj da oponaša ljepotu Stvoriteljeve ruke. Umjetnička djela Michelangela, Albrechta, Dürera, da Vincija i mnogih drugih namjerno i rigorozno se pridržavaju božanskih proporcija. PHI se nalazi u arhitektonskim dimenzijama grčkog Partenona, egipatskim piramidama, pa čak i zgradi UN-a u New Yorku. PHI se pojavljivao u organizacijskim strukturama Mozartovih sonata, Beethovenovoj Petoj simfoniji, kao i djelima Bartóka, Debussyja i Schuberta. Broj PHI, koristio je čak i Stradivari kako bi izračunao tačno mjesto na koje treba staviti f-ove pri pravljenju svojih poznatih violina.

PENTAGRAM

Pet ravnih linija koje se međusobno presijecaju i na taj način oblikuju zvijezdu s pet krakova najsnažniji je prikaz koji se pojavljuje u Brownovoj knjizi. Formalno je poznat kao *pentagram*. Jedan je od najstarijih simbola na svijetu, koristio se prije više od četiri tisuće godina prije Krista. Crtajući pentagram, crte se automatski dijele na segmente prema božanskoj proporciji. Omjer svih crta u pentagramu jednak je broju PHI, a to ovaj simbol čini osnovnim izrazom božanske proporcije i od davnina je bila simbol ljepote i savršenosti povezan s boginjom i svetom ženstvenošću. Pentagram je primarno poganski vjerski simbol. No, ako ste odmah pomislili na štovanje đavola, varate se. U današnje vrijeme izraz *poganski* gotovo je jednak štovanju đavola, što je velika

zabluda. Korijen riječi zapravo dolazi od latinske riječi *paganus* što znači onaj koji nastanjuje selo. "Pogani" su doslovno neindoktrinirani seljaci koji su se držali starih, ruralnih rituala štovanja prirode. Zapravo, strah Crkve od onih koji žive u ruralnim sredinama bio je toliko jak, da je iz riječi seljak, engleski *villager*, izvedena riječ *vilain*, što znači pokvaren čovjek. Hollywood je od zvijezde petokrake napravio kliše u filmovima o sotonskim serijskim ubojicama iza kojih obično na zidu ostaje nažvrljana na zidu stana nekog sotonista zajedno s drugim navodnim demonskim znakovima. Pravo porijeklo pentagrama zapravo je prilično pobožno. Pentagram je pretkršćanski simbol povezan s obožavanjem prirode. U davnini ljudi su zamišljali da je svijet podijeljen na dvije polovice,

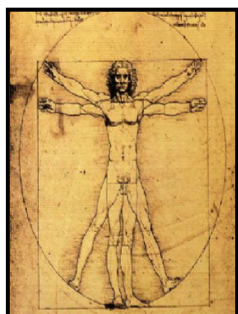
muški i žensku. Njihovi bogovi i boginje održavali su ravnotežu moći. Jing i jang. Kada bi muškarac i žena bili u ravnoteži, svijetom bi vladao sklad. Kad ne bi, vladao bi kaos. Pentagram predstavlja žensku polovicu svih stvari. U konceptu povijesničara religija, on se naziva "sveta ženstvenost". U svojoj najspecifičnijoj interpretaciji, pentagram simbolizira Veneru – boginju ženske spolne ljubavi i ljepote. Rana religija se temelji na božanskom poretku prirode. Boginja Venera i planet Venera bili su jedno te isto. Boginja je imala svoje mjesto na noćnom nebu i zvali su je mnogim imenima Venera, Istočna zvijezda, Ištar, Astarte, a sva ta imena bila su snažno povezana s konceptima prirode i majke zemlje. Grafičko porijeklo pentagrama i njegove veze s Venerom, možda je i njegovo najzanimljivije svojstvo. Poznato je da planet Venera iza sebe svakih osam godina za pomrčine neba ostavlja savršeni obris pentagrama. U davnini je ljude taj fenomen toliko iznenadio da su Venera i njezin pentagram postali simboli savršenstva, ljepote i cikličkih kvaliteta spolne ljubavi. U čast Venerine magije, Grci su se poslužili njenim osmogodišnjim ciklusom kao modelom za održavanje Olimpijskih igara. U današnje vrijeme malo ljudi zna da četverogodišnji raspored suvremenih Olimpijskih igara još uvijek slijedi Venerine polu-cikluse. Još manje ljudi zna da je zvijezda petokraka zamalo postala službeni pečat Olimpijskih igara ali da ju je u zadnji tren zamijenilo pet međusobno povezanih krugova kako bi se bolje odrazio duh zajedništva i sklada olimpijskih igara. Simboli su vrlo otporni na promjene, ali pentagram je promijenila rimokatolička crkva. Kao dio vatikanske kampanje da izbrišu poganske vjere i preobrate mase u kršćanstvo, Crkva je lansirala lažnu kampanju protiv poganskih bogova i boginja preinačujući njihove božanske simbole u simbole zla. To je vrlo česta pojava u razdobljima previranja. Novonastala sila preuzima postojeće simbole i degradira ih, pokušavajući izbrisati njihovo značenje. U borbi između poganskih i kršćanskih simbola, poganski su izgubili bitku. Posejdonove osti postale su vječje žezlo, šiljasta kapa koja je predstavljala mudrost postala je simbol vještica, a Venerin pentagram đavolji znak. Kako bi bilo još bolje vojska Sjedinjenih Američkih Država također je iskvarila pentagram. On je sada najistaknutiji američki simbol rata. Crta ga se na mlažnjacima i nailazimo ih na ramenima generala. Toliko o boginji ljubavi i ljepote...

LEONARDO da VINCI

Govorilo se kako je Leonardo da Vinci bio sklon tamnim umjetnostima. Da Vinci je oduvijek bio neobična tema za povjesničare, pogotovo u kršćanskoj tradiciji. Uprkos geniju tog vizionara, razmetao se svojom seksualnošću i štovao božanski poredak prirode, a to oboje ga je držalo u trajnom stanju grijeha protiv Boga. Štoviše, umjetnikove sablasne ekscentričnosti projicirale su određenu, svima dobro poznatu demonsku auru; ekshumirao je leševe kako bi proučavao anatomiju ljudskog tijela, vodio tajne dnevnikove nečitim obrnutim rukopisom, vjerovalo se da posjeduje alkemičarsku moć pretvaranja olova u zlato, pa čak i da je stvorio eliksir kojim je odgodio smrt, a njegovi izumi uključivali su i strašna oružja za ratovanje i sprave za mučenje koje se nikad ranije nisu mogle zamisliti. Leonardov nevjerojatno veliki doprinos izuzetnoj kršćanskoj umjetnosti samo je produbio njegovu reputaciju da je duhovni dvoličnjak. Prihvaćao je na stotine unosnih naloga koje mu je dao Vatikan. Kršćanske teme nije slikao kao izraz vlastitih uvjerenja, nego kao izvor zarade, način na koji si je osiguravao rasipni stil življenja. Na nesreću Da Vinci je bio šaljivdžija koji se često zabavljao potihom grickajući ruku koja ga je hranila. U mnogo kršćanskih slika ubacio je skriveni simbolizam koji je bio sve samo ne kršćanski i time isticao vlastita uvjerenja i suptilno trljao nos Crkvi. No što da se o njemu mililo Da Vinci nikad stvarno nije prakticirao tamnu umjetnost. Bio je izuzetno duhovan čovjek, iako je bio u trajnom sukobu s Crkvom.

VITRUVIJEV ČOVJEK

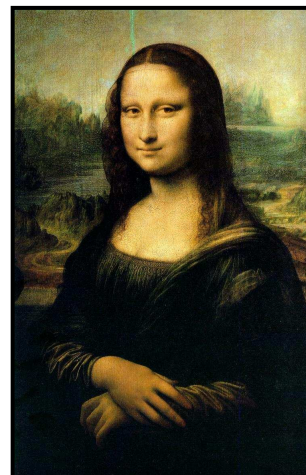
Jedna od najslavnijih skica Leonarda da Vincija, je blijedo-žuti pergament na kojem se nalazi slavni goli muškarac - **Vitruvijevev čovjek**, nazvan po Marcusu Vitruviusu, ingenioznom rimskom arhitektu, koji je veličao božansku proporciju u svom tekstu "*De Architectura*". Smatran anatomske najtačnijim crtežom svog vremena, nitko bolje od da Vincija nije razumio božansku strukturu ljudskog tijela. Kako bi izmjerio tačne proporcije strukture ljudskih kostiju, da Vinci je iskopavao tijela. Prvi je dokazao da je ljudsko tijelo doslovno sastavljeno od građevnih blokova čiji proporcionalni omjeri *uvijek* iznose PHI. Da Vincijev *Vitruvijevev* čovjek postao je savremena kulturna ikona pojavljujući se na plakatima, podlošcima za miševce i majicama u cijelom svijetu. Proslavljena skica sastojala se od savršenog kruga u kojem se nalazio ucrtan goli muškarac, raširenih ruku i nogu. Krug je bio ključni element cijele kompozicije. Ženski simbol zaštite, krug oko tijela gola muškarca završavao je poruku koju je da Vinci namjeravao poslati – o skladu između muškarca i žene.

MONA LISA

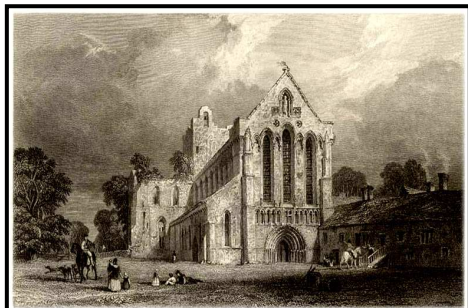
Druga veoma zagonetna Leonardova tvorevina, slavna je *Mona Lisa*. Možete li zamisliti koju tajnu ona krije iza sebe!? *Mona Lisa* velika je samo 78 puta 53 centimetara. Visi na sjeverozapadnom zidu Salle des Etats u Pariškom muzeju Louvre. Naslikana na jablanovoj dasci. Njezin eterični, maglom ispunjeni ugođaj pripisivao se da Vincijevom umijeću *sfumato* tehnike u kojoj forme izgledaju kao da nestaju jedna u drugoj. Status najpoznatijeg umjetničkog djela na svijetu *Mona Lisa*, nije imao nikakve veze s njezinim zagonetnim osmijehom. Niti je imao veze s tajanstvenim interpretacijama koje su joj pripisivali brojni povjesničari umjetnosti i obožavatelji teorija zavjere. Jednostavno, *Mona Lisa* je bila poznata, jer je Leonardo da Vinci sam tvrdio da je ona njegovo najbolje postignuće. Nosio ju je sa sobom kad god bi putovao i kad bi ga netko pitao zašto, odgovarao bi da mu je teško rastati se od najuzvišenijeg izražaja ženske ljepote. No ipak, mnogo povjesničara umjetnosti sumnjalo je kako Leonardova naklonost *Mona Lisa* nema nikakve veze s njezinim umjetničkim majstorstvom. Slika je najobičniji portret napravljen *sfumato* tehnikom. Mnogi su tvrdili da je da Vincijevo obožavanje tog djela proizlazilo iz nečeg puno dubljeg. *Mona Lisa* je u biti, bila jedna od najdokumentiranijih privatnih šala. Kolaž dvosmislenosti i razigranih aluzija, a opet, nevjerojatno je da većina njezin osmijeh

još uvijek smatra nekom velikom tajnom. Mnogi će vjerojatno primijetiti kako je pozadina slike nejednaka. Da Vinci je crtu obzora nacrtao na lijevoj strani primjetno niže nego na desnoj. No on nije bio sklon greškama. To je u stvari bio njegov mali trik. Spuštajući crtu obzora s lijeve strane, da Vinci je napravio *Mona Lisu* puno veću s lijeve nego s desne strane. To je njegova mala privatna šala. Povijesno gledajući, konceptima muškog i ženskog pripisane su određene strane; lijeva je ženska, a desna muška. Budući da je da Vinci bio veliki obožavatelj ženskih principa, napravio je *Mona Lisu* ljepšu s lijeve nego s desne strane. On se zapravo zalagao za sklad, ravnotežu muškog i ženskog. Vjerovao je da ljudska duša ne može doživjeti prosvjetljenje ako nema i muške i ženske elemente. Međutim što god da je da Vinci htio postići, njegova *Mona Lisa* nije ni muško ni žensko. Ona nosi suptilnu poruku dvospolnosti. Ona je stapanje jednog i drugog. Osim toga da Vinci je ostavio veliku naznaku da je slika spoj muškog i ženskog. Egipatski bog muške plodnosti zove se Amon, a Amonova družica i egipatska boginja plodnosti zove se Izida, čiji je drevni slikovni znak bio L'ISA. Iz stapanja njihovih imena dobiva se AMON L'ISA. Osim što joj je lice dvospolno, i ime joj je anagram božanskog sjedinjenja muškog i ženskog. I to je to, da Vincijeva mala tajna i razlog zašto se Mona Lisa tako smješka.

SIONSKI PRIORIJ

Sionski Priorij, utemeljio je u Jeruzalemu 1099. godine, francuski kralj Godefroi de Boullion. Povijest bratstva obuhvaćala je više od jednog tisućljeća. No što je to Sionski Priorij!? Kralj Godefroi je navodno čuvao jednu vrlo moćnu tajnu, tajnu koja je bila u njegovoj obitelji od vremena Krista. Bojeći se kako bi se nakon smrti njegova tajna mogla izgubiti, osnovao je tajno bratstvo, Sionski Priorij, i zadužio ih da čuvaju njegovu tajnu i tiho je prenose s generacije na generaciju. Tu tajnu čuva složeni sustav znanja

raspoređenog na zasebne dijelove i podijeljeno među više članova. Iako je bratstvo veliko, samo četvorica članova znaju gdje se čuva. Ugledne javne osobe, umjetničke duše bili su veliki meštari Sionskog priorija. Dokaz za to otkriven je prije mnogo godina u pariškoj nacionalnoj biblioteci u spisima nekoć znanim pod nazivom *Les Dossiers Secrets*. Svaki povjesničar i entuzijast koji se za to zanimao pročitao je *Les Dossiers*. A njihovu autentičnost potvrdili su mnogi stručnjaci, neupitno potvrdivši ono što su povjesničari dugo vremena sumnjali; Veliki meštari sionskog priorija uključivali su Nicholasa Flamela, Leonarda da Vincija, Sandra Botticellija, Sir Isaaca Newtona, Victora Hugoa, Claudea Debussyja i Jeana Cocteaua. No što je priorij čuvao? Koja je njihova velika tajna za koju mnogi smatraju da je odgovor na nju sam Leonardo naslikao u nekom od njegovih remek djela i provode sate i sate pred njegovim slikarijama u potrazi za skrivenim znakovima koji bi im pokazali gdje se nalazi načuvanija tajna svih vremena.

Tokom godina provedenih u Jeruzalemu, priorij je saznao za hrpu skrivenih spisa zakopanih ispod ruševina Herodova hrama koji je bio izgrađen na ranijim ruševinama Salomonova hrama. Ti su spisi, navodno potvrđivali Godefoijevu moćnu tajnu. Oni su bili takve prirode da kršćanska Crkva ne bi prezala ni pred čim, samo da ih se dokopa. Kako bi se domogli tih spisa, priorij je okupio svoju vojsku – skupinu od devet vitezova po imenu "Red ubogih vitezova Kristovih i hrama Salomonova". Bolje poznatiji kao vitezovi templari. Uobičajeno mišljenje o vitezovima templarima jest da su bili osnovani kako bi zaštitili hodočasnike koji su bili na putu u Svetu zemlju. No mnoge teorije zavjera govore kako je njihov istinski cilj u Svetoj zemlji bio da povrate spise koji su se nalazili ispod ruševina hrama. Nitko zapravo ne zna zasigurno, no vjeruje se da su vitezovi

zaista nešto pronašli ispod ruševina. Trebalo im je devet godina, ali konačno nakon što su našli ono za čime su tragali, blago su iznijeli iz hrama, prenijeli u Europu i preko noći im je narastao ugled. Papa Inocencije II, istog časa izdao im je papinsku bulu koja je vitezovima templarima garantirala neograničenu moć i proglasio da se ne moraju pokoravati ni jednim drugim zakonima osim svojim vlastitima. Ne zna se je li time Vatikan pokušao kupiti njihovu šutnju, ili su Vatikan Vitezovi ucijenili. No otada nadalje templari su se širili nevjerojatnom brzinom, postajali su sve jači i gomilali silno bogatstvo. Do 1300. godine, vitezovi Templari nagomilali su više moći od tadašnjeg pape Klementa V, koji je odlučio da se nešto mora poduzeti po tom pitanju. U potezu dostojnom CIA-e, papa Klement izdao je tajne naredbe koje su trebale biti izvršene u Petak, 13. Oktobra, 1307. godine. Papa je Templare proglasio hereticima, vražjim poklonicima, homoseksualcima i sodomistima. Toga dana zarobljeno je, nemilosrdno mučeno i konačno spaljeno na lomači nebrojeno vitezova optuženih za herezu. No, bratstvo se održalo pod raznim imenima i do današnjeg dana i sačuvali tajne spise kojih se zapravo Klement želio dokopati. Spisi su povjereni templarovim redovima u sjeni, Sionskom prioriju. Tisuću godina, prenose se legende o ovoj tajni. Cijeli niz spisa, njihova moć i tajna koju otkrivaju poznati su pod jednim imenom *Sangreal*. Niti jedna tajna kao ova nije izazvala toliko zanimanje među povjesničarima koliko ona o *Sangrealu*. Iako je *Sangreal* drevna riječ, tokom godina poprimila je drugo zancenje... suvremeniji naziv. Gotovo svi su čuli priču o Sangrealu, no vjerojatno su navikli da je sovu "Sveti gral".

SVETI GRAL

Uvriježeno je mišljenje i svima dobro poznato da je Sveti gral *kalež*. Kalež iz kojega je Isus pio na Posljednjoj večeri i u koji je Josip iz Arimateje kasnije uhvatio njegovu krv kada su ga razapinjali, te je s njim prešao u Francusku i od tamo u Veliku Britaniju, gdje mu se gubi trag. Upravo Sionski priorij, čuva tajnu Svetog grala. No, mnogima će druga strana priče biti posve nepoznata, a upravo je druga strana razlog velikom strahu Crkve od njegovog otkrivanja. Sveti gral uopće nije kalež. Legenda o gralu – kaležu, domišljato je smišljena alegorija. Kalež je metafora nečeg drugog, nečeg puno moćnijeg od obične izgubljene posude. Sveti gral je najtraženije blago u povjesti čovječanstva. Od njega su potekle legende, ratovi, potrage koje su trajale cijeli život. Ima li smisla da se radi samo o kaležu!? Da je zaista tako, ne bi li onda i ostale relikvije trebale proizvesti slično ili još veće zanimanje!? Kruna od trnja, Pravi križ na kojem je Isus razapet, Titulus!? Longimusovo koplje? No nisu. Tokom povijesti, Sveti gral je bio najposebniji. No zašto je tako!? Zapravo mnoge knjige su o tome i napisane, ali zašto onda ova teorija nije poznatija!? Zato što se nijedna od tih knjiga ne može mjeriti i natjecati sa stoljećima utemeljene povijesti, pogotovo kad tu povijest podupire najveći bestseller svih vremena tj. Biblija!!!

SVETI GRAL – DRUGA SLIKA NOVOG ZAVJETA

Sve što treba znati o Bibliji, sažeo je veliki kanonski doktor Martyn Percy u jednoj rečenici. "Biblija nije stigla faksom iz raja". Biblija je ljudski proizvod, ne Božji. Biblija nije pala s neba. Napisao ju je čovjek kao povijesni zapis nemirnih vremena i razvila se kroz nebrojene prijevode, dodatke i revizije. U povijesti nikada nije postojala definitivna verzija Biblije. Isus Krist bio je povijesna ličnost s nevjerojatnim utjecajem, možda najzagonetniji vođa na svijetu koji je bio sposoban nadahnuti ljude. Kao najavljeni Mesija, Isus je imao moć od kraljeva, inspirirao milijune ljudi i bio osnivač novih filozofija. Kao potomak kralja Salomona i kralja Davida, Isus je imao zakonito pravo na židovsko prijestolje. Naravno njegov život bilježilo je na tisuće njegovih sljedbenika u cijeloj zemlji. Prilikom sastavljanja Novog zavjeta razmatralo se više od *osamdeset* evanđelja, a opet samo je relativno nekoliko izabrano da uđe u njega – Matej, Marko, Luka, Ivan bili su među tih nekoliko. Upravo tu fundamentalnu ironiju kršćanstva Bibliju, onakvu kakvu je danas poznajemo, kolacionirao je rimski car Konstantin veliki, koji je bio poganin.

U Konstantinovo vrijeme, službena rimska religija bila je obožavanje sunca – kult *Sol Invictus* ili Nepobjedivog sunca. Na nesreću, Rim su u to vrijeme obuhvaćali sve veći vjerski nemiri. Tri stoljeća nakon Kristovog raspeća, Kristovi sljedbenici množili su se nevjerojatnom brzinom. Kršćani i pogani počeli su se sukobljavati i taj sukob se toliko raširio da je prijetio raskoliti Rim na dva dijela. Konstantin je odlučio da se nešto mora učiniti po tom pitanju. Godine 325. poslije Krista, odlučio je ujediniti Rim pod jednom zajedničkom religijom. Kršćanstvo. No zašto bi car poganin izabrao Kršćanstvo za službenu vjeru? Jednostavno, Konstantin je bio odličan poslovni čovjek. Vidio je da je kršćanstvo u usponu i jednostavno se kladio na konja koji je ionako već pobjeđivao. Stapanjem poganskih znakova, datuma i rituala u kršćansku tradiciju koja se sve više širila, stvorio je jednu vrstu hibridne vjere koja je bila prihvatljiva objema stranama. Tragovi poganske religije u kršćanskoj simbolici ne mogu se poreći. U kršćanstvu ništa nije originalno. Pretkršćanski bog Mitra – zvan *Sin Božji* ili *Svjetlo dana* – rođen je 25. Decembra. A inače 25. Decembar je i datum rođenja mnogih drugih bogova kao što su recimo Oziris, Adonis i Dioniz. Novorođenom je Krišni kao dar doneseno zlato, tamjan i mirta. Čak je i kršćanski sveti dan u sedmici izveden od poganskog. Izvorno su kršćani slavili židovski *Sabbath* ili Subotu, ali Konstantin je to promijenio tako da se taj dan pokapa s poganskim štovanjem dana sunca, Nedjeljom. A sve je to u vezi sa pravom prirodom Svetog grala. Tokom stapanja vjera, Konstantin je morao ojačati tu novu kršćansku tradiciju i održao je slavno okupljanje pod nazivom *Prvi opći koncil kršćanske crkve u Niceji*. Na tom skupu raspravljalo se i odlučivalo o puno aspekata kršćanstva, datumu Uskrsa, ulozi biskupa, provođenju sakramenata i, naravno Isusovom božanstvu. Do tog trenutka u povijesti, na Isusa su njegovi sljedbenici gledali kao na smrtnog proroka... velikog i moćnog čovjeka, ali ipak *čovjeka*. Smrtnika. Isusovo uspostavljanje na "Sina Božjega" službeno je predložio i izglasao Koncil. Utvrđivanje Isusova božanstva bilo je presudno za daljnje ujedinjenje Rimskog carstva i novi temelj političke moći Vatikana.

Službenim utemeljenjem Isusa kao Sina Božjeg, Konstantin je Isusa pretvorio u božanstvo koje je postojalo izvan okvira ljudskog svijeta, biće čija se moć nije mogla osporiti. To ne samo da je spriječilo daljnja osporavanja kršćanstva od strane pogana, nego su se po novom Kristovi sljedbenici mogli iskupiti jedino putem Rimske katoličke crkve. Sve se zapravo svodilo na to tko će imati moć. Veliki broj naučnika tvrdi da je rana Crkva doslovno ukrala Isusa od njegovih izvornih sljedbenika otimajući njegovu ljudsku poruku, obavijajući je neprobojnim plaštem božanstva i koristeći je kako bi proširila svoju moć. Nitko naravno ne tvrdi da je Krist varalica ili poriče da je hodao zemljom i nadahnuo milijune da vode bolje živote. Samo da je njegova važnost i njegov utjecaj iskorišten kako bi se oblikovalo lice kršćanstva onakvog kakvog ga danas poznajemo. Međutim, trik je u tome što je car Konstantin uzdigao Isusa gotovo četiri stoljeća nakon njegove smrti, do tada je već postojalo na tisuće spisa koji su kronološki bilježili njegov život kao smrtnika. Trebalo je mnogo hrabrosti kako bi se povukao veliki potez i prepravile se povijesne knjige pisane sve do tada. Konstantin je naručio sastavljanje nove Biblije u kojoj su bila ispuštena ona evanđelja koja su govorila o Kristovim ljudskim obilježjima i uljepšao ona u kojima je predstavljen kao božanska osoba. Sa ostala evanđelja zabranjena su, sakupljena i kasnije spaljena. A evo i jedne zanimljivosti. Svi oni koji su se odlučili za zabranjena evanđelja, proglašeni su hereticima. Riječ *heretik* javlja se od tog trenutka u povijesti. Latinska riječ *haereticus* znači "izbor". Oni koji su izabrali izvornu Kristovu povijest bili su prvi heretici na svijetu.

Tu dolazimo pomalo i do srži priče o Svetome gralu. Neka su evanđelja koja je Konstantin pokušao izbrisati nekako preživjela. U dvadesetom stoljeću pronađenim su stari hebrejski rukopisi. Osim što ti rukopisi govore istinu o gralu, oni govore i o djelovanju Krista kao čovjeka. Naravno, Vatikan je pokušao spriječiti objavljivanje tih spisa. A zašto? Jer se iz njih vide jasna povijesna neslaganja koja jasno potvrđuju da su suvremenu Bibliju uredili i sastavili ljudi sa određenim političkim ciljem, a to je da promoviraju božanstvo Isusa Krista i njegov utjecaj koriste kako bi pojačali vlastitu moć.

PRAVA PRIRODA SVETOG GRALA

Želja suvremene Crkve da se spriječi objavljivanje tih spisa proizlazi iz iskrenog uvjerenja koje su sami utemeljili, a to je da je Krist uistinu bog. Vatikan uistinu vjeruje kako su ti spisi ništa drugo do lažno svjedočenje. To se ne može poreći. Toga je više nego itko bio svjestan upravo Leonardo da Vinci. Leonardovi osjećaji vezani uz Bibliju odnose se izravno na Sveti gral. Zapravo, da Vinci je i nacrtao pravi gral. Kao što je već poznato, on je vlastita uvjerenja unio u slike koje je Kršćanska crkva naručila od njega. U mnogo kršćanskih slika ubacio je skriveni simbolizam koji je bio sve samo ne kršćanski. Upravo je time isticao vlastita uvjerenja. Jedna od najzanimljivijih slika koje je ikada napravio, freska je *Posljednje večere*. Čudno je, uzimajući u obzir da i Biblija i standardna legenda o gralu slave ovaj trenutak kao definitivni dolazak Svetog grala, čudno je što je da Vinci umjesto jednog Kristovog kaleža, naslikao svakome od trinaest prisutnih po jednu čašu. Većina stručnjaka ili ne vidi ili jednostavno odluči zanemariti anomalije koje je da Vinci napravio na ovoj slici. Ova je freska ipak ključ tajne svetog grala. Ova freska nam govori što je, zapravo bolje reći tko je... Sveti graal.

ALEGORIJA SVETOG KALEŽA

Igra riječi, kalež dolazi izvorno iz poganskih simbola za muško i žensko, dok muški znak trokut vrhom okrenut prema gore, nalikuje oštrici, ženski znak isto tako trokut, okrenut prema dolje nalikuje na šalicu, posudu, ali što je najvažnije nalikuje obliku ženske maternice. Taj znak sugerira ženstvenost i plodnost. Legenda nam govori da je Sveti gral kalež, šalica. No opis grala kao *kaleža* nije ništa drugo do alegorija kako bi se zaštitila istinska priroda Svetog grala. Gral je doslovno drevni simbol ženstvenosti, a Sveti gral predstavlja svetu ženstvenost boginju koja se, naravno, do danas izgubila, budući da ju je Crkva doslovno izbrisala. Moć žene i njezina sposobnost da stvori život nekoć su bile vrlo svete, ali predstavljale su opasnost usponu pretežno muške crkve, pa je tako sveta ženstvenost demonizirana i proglašena zlom. *Muškarac* je, a ne Bog, stvorio koncept "izvornog grijeha" gdje Eva zagriže jabuku i prouzrokuje pad ljudske rase. Žena, nekoć sveta davateljica života, proglašena je neprijateljem. Taj je koncept žene kao donositeljice života bio je temelj drevnih religija. Rođenje je bilo mistično i moćno. Na žalost, kršćanski filozofi odlučili su zatajiti žensku snagu stvaranja zanemarujući biološku istinu i stvarajući *muškarca* Stvoriteljem. U Knjizi postanka govori se da je Eva nastala od Adamova rebra. Žena je postala izdanak muškarca. I to grešni. Knjiga postanka je početak kraja kulta boginje. Gral je, znak za izgubljenju boginju. Kad se pojavilo kršćanstvo, stare poganske religije nisu se lako ugasile. Legende o viteškim traganjima za izgubljenim gralom, zapravo su priče o zabranjenim traganjima za izgubljenom svetom ženstvenošću.

IZGUBLJENI KULT BOGINJE

Nitko ne može zanijekati puno dobrog što je suvremena Crkva činila u današnjem problematičnom svijetu, a opet prošlost iste te Crkve podmukla je i nasilna. Brutalni križarski ratovi vođeni zbog reduciranja poganskih vjera i vjera koje su se temeljile na obožavanju boginja, trajali su tri stoljeća i pribjegavali metodama koje su bile koliko i nadahnute, toliko i stravične. Katolička inkvizicija objavila je knjigu koja se slobodno može nazvati najkrvoločnijom u povijesti čovječanstva. *Malleus maleficarum* ili *Vještičji bat*. Ta je knjiga indoktrinirala svijet "opasnostima od slobodnih žena" i upućivala svećenstvo kako da ih pronade, muči i uništi. Te navodne vještice, bile su naučnice, svećenice, Ciganke, gatare, obožavateljice prirode, travarke i sve one koje su na bilo koji način bile povezane s prirodom. Babice su također ubijali zbog njihove heretičke prakse korištenja medicinskog znanja kako bi olakšale bol roditeljama. Patnja koju je Crkva zastupala, bila je pravedna Božja kazna što je Eva otkinula jabuku s drveta znanja. Tokom tristo godina lova na vještice, Crkva je spalila na lomači nevjerojatnih pet *milijuna* žena. Propaganda i krvoproliće su upalili. Žene koje su nekoć slavili kao bitnu polovicu duhovnog prosvjetljenja, izgnane su iz hramova svjetskih religija. Nekoć sveti čin "Hieros

Gam os", prirodno seksualno sjedinjenje muškarca i žene koje je stvaralo duhovnu cjelinu, preinačili su u čin vrijedan prijezira. Sveti ljudi kojima je nekoć seksualno sjedinjenja bilo iskustvo kojim se približavalo bogu, sada su se bojali svojih spolnih nagona kao vražjeg djela, suradnje s njegovom najomiljenijom saveznicom... *ženom*. Dani boginja došli su kraju. Majka zemlja postala je svijet muškaraca. Muški ego potrošio je dva tisućljeća trčeći naokolo bez nadzora svoje ženske partnerice. Sionski priorij bio je uvjeren da je upravo to brisanje svete ženstvenosti u suvremenom životu uzrokovalo život bez ravnoteže. Nestabilna situacija označena ratovima nabijenim testosteronom, pretek ženomrzačkih društava i sve veće nepoštovanje prema Majci zemlji.

POSljednja večera

Vračajući se na famoznu da Vincijevu fresku posljednje večere, doći ćemo do srži legende. Crkva je podčinila žene, istjerala Boginju i zabranila pogansko štovanje svete

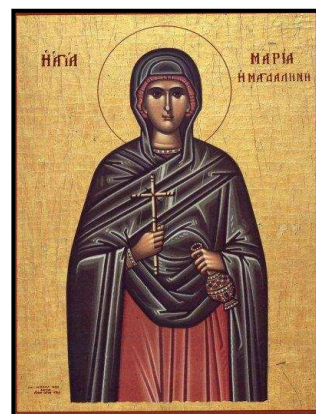

ženstvenosti. Kada smo rekli da pravo pitanje koje valja postaviti vezano za Sveti gral nije *što je* nego *tko je*, gledajući pažljivo u fresku dobit ćemo odgovor da je Sveti gral osoba, i to ne bilo koja osoba već žena, koja je u sebi nosila tako moćnu tajnu da bi, kad bi je otkrila, uništila sam temelj kršćanstva. Upravo je nju da Vinci naslikao kako na posljednjoj večeri sjedi na počasnom mjestu, Isusu s desna. Posljednja večera trebala bi prikazivati

trinaest muškaraca. Duga crvena kosa, delikatno prekrížene ruke, nagovještaj grudi. Bez sumnje... žena. A to nije nikakva greška u slici, da Vinci je bio vrlo vješt u slikanju razlika između spolova. Unaprijed stvorena predodžba koju imamo o toj slici toliko je snažna da naš mozak blokira neslaganja i zanemari što oči vide. A još je jedna mogućnost zašto se žensko naličje nikada nije primjećivalo. Veliki broj fotografija u knjigama o umjetnosti snimljen je 1954. godine, kad su pojediniosti još uvijek bile skrivene ispod slojeva prljavštine i nekoliko restauracijskih prepravaka koje je napravio neki nespretnjaković u XVIII stoljeću. Sad kad je konačno očišćena i svi su ti slojevi skinuti, tako da možemo vidjeti da Vincijev original koji bez sumnje prikazuje ženu. Ta je žena, nitko drugi nego Marija Magdalena.

TAJNA MARIJE MAGDALENE

Nesretna zabluda o Mariji Magdaleni je mišljenje da je bila bludnica. No to je nasljeđe pokvarene kampanje koju je lansirala rana Crkva. Crkva je htjela zaprljati ime Marije Magdalene kako bi prikrili njezinu opasnu tajnu, ulogu Svetog grala. Rana crkva je uistinu uvjerala svijet da je smrtni prorok Isus bio *božansko biće*. Prema tome, sva evanđelja koja su opisivala *zemaljske* značajke njegova života ispuštena su iz Biblije. Na nesreću za rane urednike, jedna posebno zabrinjavajuća zemaljska tema neprestano se pojavljivala u evanđeljima. Marija Magdalena ili točnije, njezin brak s Isusom Kristom. Da Vinci je bio toga više nego svjestan. A postoje i povijesni zapisi o tome. *Posljednja večera* gotovo na sav glas izvikuje da su Isus i Marija bili par. Njihova je odjeća kao odraz u ogledalu i povezani su u kuku naginjući se jedno od drugoga kao da stvaraju jasno određeni negativni prostor između sebe. Zapravo Isus kao oženjeni čovjek ima više smisla od standardnog biblijskog pogleda da je bio neženja upravo zato što je bio Židov. Pravila ponašanja u to su vrijeme doslovno zabranjivala Židovima da budu nevjenčani. Prema židovskom običaju, celibat je bio osuđivan i svaki Židov je imao obavezu pronaći odgovarajuću ženu svome sinu. U starim hebrejskim spisima pronađenim kod Mrtvog mora, navode se mnoge intrigantne stvari. Iz njih se jasno vidi kako je Isus u trenutku naslućivanja da će biti uhvaćen i razapet, zadao upute svojoj družici Mariji Magdaleni kako da nastavi voditi

Njegovu Crkvu nakon što Njega više ne bude. To je među njegovim učenicima izazvalo mnogo ljubomore. Pogotovo je Petar izrazio svoje nezadovoljstvo što je drugi po redu i to iza žene. Prema ovim nepromjenjenim evanđeljima, Isus nije dao Petru upute prema kojima je trebao utemeljiti kršćansku crkvu, nego Mariji Magdaleni. Kršćansku je crkvu trebala voditi žena. No kako sve to čini Mariju Magdalenu Svetim gralom ? Malo ljudi naime zna, da je Marija Magdalena osim što je bila Kristova desna ruka, već bila moćna žena. Marija je bila iz Benjaminova plemena, imala je kraljevske krvi. Marija je proglašena bludnicom da bi se izbrisali dokazi njezinih snažnih veza s obitelji kojoj je pripadala. No nije Crkvu toliko brinulo što je Magdalena imala kraljevske krvi, koliko što se družila s Kristom koji je također imao kraljevske krvi. Evanđelje po Mateju govori da je Isus bio iz Davidova plemena. Potomak kralja Salomona, kralja Židova. Ženidbom sa snažnom kućom Benjaminovom, Isus bi spojio dvije kraljevske krvne linije i stvorio snažan politički savez koji bi mogao zakonski zatražiti prijestolje i povratiti liniju kraljeva kao u vrijeme Salomona. Legenda o svetom gralu jest legenda o kraljevskoj krvi. Kad se govori o kaležu u kojem je bila krv Kristova, govori se o Mariji Magdaleni koja je u svojoj utrobi nosila Isusovu kraljevsku krvnu liniju.

NAJVEĆA TAJNA U POVIJESTI ČOVJEČANSTVA

Sveti gral, Marija Magdalena... Ne samo da je Isus bio oženjen, nego je bio i otac. Upravo Marija Magdalena bila je ta Sveta posuda. Bila je kalež koji je nosio u sebi kraljevsku krvnu liniju Isusa Krista. No kako je moguće da je tako velika tajna ostala skrivena sve do današnjih dana ? Naravno da nije, za tajnu se znalo. Ona je izvor najdugotrajnije legende svih vremena, legende o Svetom gralu. Magdaleninu su priču na sav glas izvikivali stoljećima u svim vrstama metafora i na svim jezicima. U spisima Svetog grala pronađenim ispod Salomonova hrama nalaze se upravo ti dokazi, da su Isus i Magdalena bili kraljevske krvi. Leonardo ipak nije jedini koji je pokušavao reći istinu o Svetom gralu. Kraljevsku krvnu liniju Isusa Krista iscrpno je zapisalo mnogo povjesničara. Osamdesetih godina izdana je i dosta poznata knjiga "Sveta krv, sveti gral" u kojoj se otvoreno iznosi nekoliko nedvosmislenih tvrdnji, ali osnovna ideja stoji i zaslužna je što je napokon uvedena ideja o Kristovoj krvnoj liniji u popularnu literaturu. Naravno reakcija Crkve na knjigu bila je osobito burna. Ali to se moglo i očekivati. Ipak je to bila tajna koju je Vatikan pokušao zakopati u četvrtom stoljeću. Križarski ratovi su se djelomično vodili oko toga. Prikupljanja i uništavanja podataka. Prijetnja koju je Marija Magdalena predstavljala muškarcima koji su vodili ranu Crkvu mogla ih je uništiti. Ne samo da je Magdalena bila žena kojoj je Isus ostavio zadatak da osnuje Crkvu, nego je bila i fizički dokaz da je novoobznanjeno *božanstvo* poteklo iz linije smrtnika. Crkva je da bi se zaštitila, ovjekovječila Magdalenu kao bludnicu i sakrila dokaze Kristova braka s njom onemogućujući na taj način bilo kakve moguće tvrdnje da je Isus imao potomka i da je bio smrtnik. To je bila dovoljno snažna motivacija Crkvi da provodi takvu obmanu. Ne bi inače mogla preživjeti da javnost sazna da je Isus imao potomka. Isusovo dijete potkopalo bi presudno stajalište da je Krist božanstvo, a samim tim i stajalište da kršćanska crkva, koja je samu sebe postavila za jedinog posrednika Božjeg na zemlji, doista može dovesti čovječanstvo u nebo i uvesti ga u kraljevstvo nebesko. Leonardo da Vinci bio je genije, a njegova uvjerenja duboko su usađena u svaku njegovu sliku. Iako se na prvi pogled to ne bi reklo, bio je kontroverzni umjetnik i njegov je život bio obavijen zaista mnogim tajnama. Kakva li se istina krije iza njegova života i jesu li njegova djela zaista izraz nezadovoljstva kršćanskom Crkvom ? Sva je prilika da simbologija njegovih djela ukazuje da je zaista velika tajna sakrivena između redova ispisanih u Bibliji. Poznato je da povijest uvijek pišu pobjednici. Kad dođe do sukoba dviju kultura, gubitnik biva izbrisan, a pobjednik piše povijesne knjige, knjige koje veličaju njegov cilj, a blate pobijeđenog neprijatelja. Napoleon je rekao - "Što je povijest nego priča oko koje su se složile obje strane ?" No povijest je uvijek jednostrana. Da li je istinita druga strana medalje ? I da li zaista postoje spisi koji govore drugu priču o Isusu Kristu i Mariji Magdaleni ? Nije zapravo bitno. Ona strana priče u koju želiš vjerovati, postaje stvar vjere i osobnog istraživanja. Kaže se da je mjesto na kojem su pronađeni spisi Svetog grala ujedno i grobnica u kojoj se nalazi tijelo Marije Magdalene. Ta grobnica

i spisi pričaju priču o njezinom životu. U samoj svojoj biti, potraga za Svetim gralom uvijek je bila potraga za Marijom Magdalenom, Kraljicom kojoj je nanesena nepravda i koja je zakopana zajedno s dokazom da ima zakonito pravo na moć. Sionski priorij osnovan je kako bi čuvao njenu tajnu, a kasnije i kako bi pronašli i štitili njen grob i spise koji potvrđuju njenu priču. A osim toga ima i zadaću da štiti potomstvo je bilo u neprestanoj opasnosti od Crkve koja se bojala da ako se linija nastavi tajna Isusa i Magdalene bi mogla izaći na vidjelo i osporiti katoličku doktrinu. Za sveti gral su svi čuli. Ali u pročišćenoj verziji njegove legende, mnogo dijelova fali i nejasno su spojeni. *Da Vincijev kod* izvanredno je djelo koje je zaista uvelo u popularnu literaturu izbjegavanu temu, a sada možete i sami uvidjeti zašto je ovo djelo diglo toliku prašinu i uzburkala cijelu Crkvu. Moglo bi se do sutra pričati o tome, ali ne može se osporiti da je fascinantna i sama pomisao na upravo otkrivenu legendu koja je već tisuću godina bila jedna od najčuvenijih tajni svih vremena...

Leonadro da Vinci

NERAZJAŠNJENA ŠPIJUNSKA TAJNA U DVORIŠTU CIA-e

Svi misle da svemoćni i sveznajući agenti CIA-e mogu dekodirati svaku šifriranu poruku, provaliti sve šifre ma iz koje zemlje dolazile te pročitati što piše u tajnoj poruci. No, možda se, zapravo, svi mi varamo jer CIA-ine agenti ne mogu dešifrirati poruku na skulpturi u njihovu dvorištu u Langleyu u Virginiji nedaleko od Washingtona. Riječ je o Kryptosu, jednoj od deset najvećih svjetskih šifriranih poruka koje su ostale tajnom.

Valovitu skulpturu od bakra, kamena i drveta napravio je 1990. godine, kipar James Sanborn, a to je prva u nizu sličnih njegovih skulptura na kojima su šifrirane poruke. Kryptos se sastoji od četiri zasebne no među sobom povezane poruke, a vrijedni profesionalni i amaterski kriptolozi uspjeli su dešifrirati tri. Četvrta je ostala tajnom sve do danas iako se njome već petnaest godina bave CIA-ine kriptolozi, ali i cijeli bataljun drugih radoznalaca. No, priča o poruci zapisanoj na Kryptosu ni izdaleka nije tako jednostavna. Sanbornu je u šifriranju pomagao bivši šef CIA-ine ureda za šifriranje i analitičar Ed Scheidt. Kada je skulptura bila postavljena, zapečaćenu omotnicu sa značenjem poruka dobili su Scheidte i William Webster, tadašnji direktor CIA-e. No u posljednje vrijeme se otkrilo da oni možda imaju tekst poruke s Kryptosa, no ne i njezino pravo značenje. Govori se i to da je riječ o zagonetki koju valja početi odgonetati tek nakon što se dešifrira četvrti dio poruke, što znači da je Sanborn zapravo jedina osoba koja zna tajnu Kryptosa.

PORUKE POD ZEMLJOM

Čak osam godina trebalo je analitičaru CIA-e Davidu Steinu da "provali" kod za dešifriranje prve tri poruke, no to nije objavljeno sve dok isto to nisu učinili i neki kriptolozi amateri. Tekst prve poruke glasi: "Između suptilnog zasjenjenja i odsutnosti svjetla leži nijansa iluzije." U drugoj poruci piše: "Bilo je potpuno nevidljivo. Kako je to moguće? Upotrijebili su Zemljino magnetno polje. Informacije su skupljene i premještene pod zemlju na nepoznatu lokaciju. Zna li Langley išta o tome? Oni bi to trebali znati zato što je zakopano tu negdje." Slijede koordinate kompleksa CIA-ine sjedišta. Treća poruka je, zapravo, bilješka iz dnevnika arheologa Howarda Cartera koji je otkrio Tutankhamonov grob. "Rukama koje su mi drhtale načinio sam pukotinu na gornjem lijevom uglu. Povećavajući pukotinu malo-pomalo, u nju sam ugurao svijeću i provirio u prostoriju. Vruć zrak iz sobe gotovo je ugasio svijeću, no predmeti u sobi izronili su tada kao iz magle. Možeš li što vidjeti?", glasi treća, dešifrirana poruka. No, nevolja je u tome što neke riječi nisu ispravno napisane, odnosno namjerno su tako napisane, a neka su slova na skulpturi izdignuta. Usto, u dvorištu CIA-e Sanborn je isklesao komade crvenog granita s bakrenim pločicama na kojima se nalaze poruke napisane Morseovom abecedom. Po tome se može zaključiti da je tajna tako zamršena da čak ni rješenjem misteriozne četvrte poruke zagonetka neće biti odgonetnuta te da će pravi posao tek slijediti. Četvrta poruka, kako kaže Ed Scheidt, napisana je na skrivenom engleskom jeziku te ima 98 znakova, a prve tri na razumljivom engleskom jeziku. Riječ je o nepoznatoj tehnici skrivanja. Usto, dodaje Scheidt, nakon što odgonetači odgonetnu četvrtu poruku, mogli bi otkriti da je, zapravo, riječ o poruci koju bi još jednom trebalo dešifrirati.

KGB U SKULPTURI

Sanborn je pak svima koji već godinama rade na dešifriranju poruke poručio da se ona može riješiti te da je ključ za rješenje zagonetke jasno vidljiv i da se nalazi pokraj same skulpture, no da ga dosad nitko nije uočio. Mnogo se nagađa i o tome što je zapravo sadržaj tajne Kryptosa. Na temelju prvih triju poruka mnogi su zaključili da se odnosi na neku drevnu mudrost ili da ima religiozni sadržaj, no Sanborn je odbacio obje

pretpostavke. Scheidt pak kaže da nije riječ o nekom konkretnom dokumentu čije je značenje šifrirano kao u "Ćiriličnom projektoru", drugoj takvoj Sanbornovoj skulpturi, tekst koje je dešifriran te je otkriveno je riječ o tajnom dokumentu KGB-a. Čak daje naznake da je riječ o nečemu što ima šire značenje, primjerice o skupljanju obavještajnih podataka, tehnikama za obavljanje toga posla, procesu prikupljanja podataka te o rezultatu toga prikupljanja koje bi moglo imati neko dalekosežno značenje. Sve bi pak moglo imati i neko filozofsko značenje, a moglo bi se odnositi i na neku veliku, otkrivenu a zatajenu tajnu prirode. Jednom je prigodom Sanborna novinar upitao hoće li ljudi biti razočarani kada otkriju tajnu Kryptosa, no on je odgovorio niječno, štoviše, dodao je otkrivena tajna bit će uvod u vrlo zanimljivu spoznaju. Ako vam je ovo raspalilo maštu, pridružite se ljudima poput Elonke Dunin, koja je sve svoje slobodno vrijeme posvetila otkrivanju tajne, a sve što je dosad otkrila stavila je na svoju internetsku stranicu. Možda baš Vi otkrijete tajnu Kryptosa.

Tajnoviti kriptos...

TORINSKO PLATNO (II) SVETI POKROV

U Torinu, Italija, pohranjena je pod pod kustodijom kardinala Severina Poletta, jedna od najvažnijih relikvija kršćanstva. Svijetla lanena tkanina duga 436 cm i široka 110 cm, poznata jednostavno kao Torinsko Platno. Na njenom licu i naličju, nalazi se u naravnoj veličini nejasna slika čovjeka. Stoljećima su mnogi ljudi vjerovali da je to sindon ili mrtvački pokrov u koji je bilo zamotano Isusovo mrtvo tijelo, te da je ljudski otisak na njemu slika samog Isusa. Ali prije nego što otkrijemo detelje o toj poznatoj relikviji.. što su to zapravo relikvije !?

Ako govorimo o kršćanstvu, nailazimo na dogmu ustaljenu od davnina, a to je štovanje relikvija i tvrdnja da imaju magične moć. Iako je malo vjerojatno da ćete pronalaskom Svetog grala zadobiti vječni život, pomisao na predmete koji u sebi posjeduju nešto magično, zamamna je. Pa ipak gledati predmet u očekivanju nečeg nadnaravnog malo je smiješna. Kršćanske relikvije su brojne i ljudi doista vjeruju u njih. Za kršćanstvo naravno nije potrebno "vidjeti da bi vjerovali", ali ti predmeti, te relikvije ipak u sebi sadrže nešto. Nije to moć besmrtnosti ili nepobjedivosti za one koji posjeduju taj predmet već saznanje o njihovoj prisutnosti tijekom važnih događaja u povijesti. Nešto mistično se zaista nalazi u njima a to je i razlog velikom zanimanju koje pobuđuju diljem svijeta. Od davnina ljudi su kretali u beskrajne potrage za kršćanskim relikvijama. Većinom se smatraju mitske kao potrage za Svetim gralom ili Zavjetnim kovčegom. Je li uopće među relikvijama bilo prijevara ? Sigurno. Ali u većini slučajeva za relikvije se ili zna da su autentične ili postoje razlozi za mišljenje da bi mogle biti autentične, premda potpuni dokaz nije moguć. Većina relikvija ne mora biti lažna jer je većina relikvija kosti povijesnih svetaca koji su bili dobro poznati i čiji posmrtni ostaci nikada nisu ni bili izgubljeni. Crkva zapravo nikad nije proglasila da je ikoja relikvija, uključujući i one križa, autentična. Ali Crkva odobrava odavanje poštovanja relikvijama koje se s razumnom sigurnošću mogu smatrati autentičnima.

Kada govorimo o relikvijama, dolazimo upravo do jedne takve dvojbe kada spomenemo poznato Torinsko platno. Njega su znanstvenici ispitivali kroz nekoliko godina i priznaju da njihovi pokusi ne mogu dokazati da je Platno zaista odjeća u kojoj je Krist pokopan, priznaju da je to nemoguće, ali također kažu da bi mogli otkloniti mogućnost prijevara. Znanstvenici nam mogu dokazati da je Platno bilo odjeća u kojoj je bio umotan netko tko je bio razapet na isti način kao i Krist, možda u isto vrijeme kad je on bio razapet i u istom prostoru gdje je on bio razapet... Nikada se neće saznati jeli taj predmet, ta relikvija zaista ono za što se smatra da jest. Kao što ne možete dokazati da je upravo vaš djed ili otac napravio antiknu stolicu koja se nalazi na vašem tavanu. Postoje slike, reći ćete. Ni jedna slika ne može dokazati da je upravo on to napravio. Slika je uhvaćeni trenutak, a život se događa između dvije slike. Danas postoje video vrpce koje snimaju vežne događaje ali dokazano je da se i one mogu krivotvoriti, prema tome, kako možemo sa sigurnošću ustvrditi jeli nešto istinito ili je samo prijevara. Jedno je sigurno, ako ne možemo dokazati autentičnost predmeta, to ipak ne znači da je predmet manje vrijedan.

TORINSKO PLATNO

Najranije potvrđena pojava Torinskog platna u povijesti zbila se 1353. u Francuskoj, kad ga je njegov vlasnik, vitez Geoffrey de Charny I., izložio u *Lireyu*. Poslije je prešlo u ruke njegove praunuke Marguerite, koja ga je 1453. godine, dala vojvodi Louisu Savojskom. Platno je zamalo bilo uništeno u požaru 1532. godine, kad je izgorjela kapelica u kojoj su ga Savojski čuvali, ali je osim nekoliko nagorjelih mjesta, ostalo netaknuto. Navodno su, nakon požara u crkvi, rupe na platnu zakrpale redovnice, koje su pritom platno prišile na potporni materijal, kasnije nazvan nizozemskom tkaninom. Godine, 1578. prikazano je u torinskoj katedrali gdje je i sada pohranjeno unutar kićena oltara iz sedamnaestog stoljeća.

TAJANSTVENA SLIKA NA PLATNU

Iako se na Torinskom platnu zaista može razabrati prednja i stražnja slika ljudskog tijela, slika nije osobito jasna, zbog čega platno vjerojatno nije pobudilo puno zanimanja sve do 1898. godine. Tada ga je prvi put fotografirao fotograf Secondo Pio, a njegove su slike zapanjile svijet. Platno više nije bilo nejasno i neuzbudljivo : kad ga se gledalo kao negativ, vidjela se točna i jasna slika čovjeka koji je umro mučeničkom smrću na križu. Jasnije no ikad prije, vidjeli su se tragovi čavala na zaglavcima i stopalima, kao i mnogobrojni tragovi od udaraca bičem na leđima. Vidio se i krvavi odraz trnovne krune na čelu i duboka rana na slabini koja je nastala od oštrog oružja. Čovjek odražen na platnu bio je visok, mršav, bradat i star oko 30–40-tak godina. Za mnoge ljude više nije bio nikakve sumnje. To je zaista bila slika Isusa Krista, pa je stoga platno postalo zaista njegov sindon. No kako je iz Svete zemlje stiglo u Europu ?

PUT TORINSKOG PLATNA

Istražitelj s Oxforda, Ian Wilson u svom dijelu *Torinsko platno* navodi da je tajanstvena relikvija, zapravo platno koje se naziva *mandilion*. Za mandilion se smatralo da je manji komad platna na kojemu se nalazi čudesna slika Isusova lica. Vjeruje se da je to platno postojalo a vjeruje se i da je iz Jeruzalema, Svete zemlje, preko Odesse, donesen u Konstantinopol, ali je navodno uništen 1204. godine, za vrijeme križarskog pustošenja grada. Međutim prema Wilsonu, *mandilion* je zapravo platno presavijeno na tri dijela, na čijem se gornjem dijelu vidi samo lice. Wilson tvrdi da *mandilion* nije bio uništen, već da je na neki način došao u posjed Geoffreya de Charnyja, koji ga je izložio posve raširenog, i tako se "pretvorilo" u platno. Tu je zanimljivu teoriju proučio i odbacio istražitelj Noel Curren-Briggs u djelu "Platno i gral", gdje tvrdi da je *mandilion* zapravo jedna druga relikvija, a ne platno i nazvao ga *suadarion*, mali komad tkanine koji je stavljen na Isusovo lice nakon smrti.

ISTRAŽIVAČKI PROJEKT "SHROUD OF TURIN"

Godine, 1988. provedena su prva znanstvena istraživanja na Torinskom platnu koja su potvrdila razliku između *mandilion*a i platna. Mandilion je zapravo kratki ogrtač bez rukava, uvijek otvoren ili privezan ispod ruku, obično da je služničad nosila u 16-tom i 17-tom stoljeću. Mali uzorci platna su 1988. godine, uz dopuštenje Vatikana, podvrgnut analizi pomoću ugljika-14 (C-14) u tri neovisna laboratorija u Oxfordu; Engleskoj, Zürichu; Švicarskoj i Tusconu; SAD-u kada se tridesetak američkih znanstvenika okupilo na radu u okviru STURP projekta (Shroud of Turin Research Project). Dozvolu za istraživanje pokrova dobili su od Anastasia Alberta Ballestrera, tadašnjeg nadbiskupa Torinske katedrale gdje je platno bilo pohranjeno u razdoblju od 1694. do 1993. godine. Na platnu su istraživači ustanovili da je razapeti muškarac ostavio tragove ljudske krvi, a pronašli su čestice peludi i zemlje tipične za Jeruzalem, mjesta Isusova raspeća.

Napravljene su fotografske i spektroskopske analize platna te analize tridesetak uzoraka krvavih mrlja s platna. Znanstvenici su zaključili da obrisi nisu naslikani nego da stvarno potječu od krvi. Kasnije, 1980. godine, znanstvenici koji su radili na STURP-u zatražili su pomoć profesora Adlera (profesor kemije na Western Connecticut State University, Danbury, USA) u detaljnijoj analizi krvnih mrlja. Od 1980. do 1999. godine, provedene su imunološke, kemijske i spektroskopske analize na temelju kojih je zaključeno da se radi o krvi primata. I imunološka analiza krvi s pokrova pokazala je da se radi o AB negativnoj krvnoj grupi. Međutim, postoje sumnje da antigeni A i B (vrste polisaharida) nisu ljudskog već bakterijskog podrijetla. Razlog tomu je izloženost tkanine kroz stoljeća vanjskim utjecajima (virusi, bakterije i sl.). Provedena je i analiza DNA koja je pokazala da se radi o krvi muške osobe. Dobivene rezultate treba uzeti s rezervom jer je moguće da analizirana DNA potječe od osoba koje su dodirivale platno, a takvih je tijekom zadnjih 600 godina bio veliki broj. Dosadašnja istraživanja nisu pružila čvrsti dokaz da krvave mrlje na platnu potječu od Krista. 16. Februara, 1988. godine, u časopisu *Nature*

timovi znanstvenika objavili su da im se rezultati istraživanja podudaraju i da je platno napravljeno između 1260. i 1390. godine. Time je zaključeno da platno nikako ne može biti Isusov *šindon*. Potjecalo je iz srednjeg vijeka, što objašnjava činjenicu da prije trinaestog stoljeća nema nikakvih dokaza o njegovu postojanju. Međutim, istraživanja nisu objasnili kad je i kako nastala slika na platnu.

SINDON ILI PRVA FOTOGRAFIJA ?

Usljedio je pravi rat između onih koji su branili autentičnost relikvije i zagovornika falsifikata. Je li Torinsko platno samo srednjevjekovan šala ? Papa je 1998. godine, za posjeta Torinu, ušutkao sumnjivce izjavom da je za Crkvu Torinsko platno misterij i važan simbol za vjernike. Svi uzorci, ostaci ili komadići stare tkanine kojima je bilo popravljano Torinsko platno sačuvani su i kategorizirani za slučaj novih analiza misterioznog platna, Znanstvena ispitivanja provedena '70-ih već su bila pokazala da je slika trodimenzionalno točna, što pokazuje da je nastala omatanjem oko ljudskog tijela. Intrigantno je što slika ne probija tkaninu, kao što bi to bio slučaj s nacrtanom slikom, već se nalazi samo na gornjim vlaknima platna. Međutim, još je značajnije to što je slika jasnije vidljiva kao negativ. To je potaknulo istraživače Lynn Picknett i Clivea Pricea da iznesu zapanjujuću mogućnost da je slika na platnu nastala kao rezultat vrlo ranih eksperimenata u fotografiji, koje je provodio nitko drugi već Leonardo da Vinci.

LEONARDOVA RELIKVIJA

Mnogima je dobro poznata je da Vincijeva ne-sklonost kršćanstvu kao i njegov izvanredni talent i sklonost tajnim umjetnostima. U knjizi *Torinsko platno : čija je slika ?* Navodi se da su Leonardovo zanimanje zanimanje za optiku i tajno članstvo u sekti Sionskom Prioriju, razlozi su ga naveli da napravi Torinsko platno kao "relikviju" kojom bi se izrugao kršćanskom vjerovanju u Isusa, te da je to napravio koristeći se vrlo starim lanenim platnom i tijelom na kojemu je pomno kopirao Isusove rane s križa. Napravio je sliku koristeći se materijalima i tehnikama koje su mu u to doba bile dostupne i kojima su se mogli podići dosta dobri fotografski rezultati. Upravo to su Pickett i Price dokazali koristeći te iste materijale i tehnike za svoju sliku koja je ispala prilično dobro. Leonardovo je djelo smatrano svetogrđem a njegoca krajnja šala bila je što je na odraz raspeta tijela dodao sliku svog lica ! Dakako, postoji velika sličnost lica na platnu i Leonardova, a time bi se objasnila često zamjećivana "odvojenost" lica na platnu.

Međutim, nisu svi uvjereni u tu teoriju. Neki vjeruju da je to stvarno Isusova slika koja je nastala isijavanjem božanske energije iz njegova tijela u času raspeća. Ubrzo nakon objavljenih rezultata ispitivanja provedenih tehnikom C-14, dr. Thomas Phillips sa Harvardskog sveučilišta izrazio je sumnju u njihovu točnost, tvrdeći da je tijelo koje je bilo omotano u platno isijavalo energiju i stvorilo sliku, te da je isijavanjem razbilo neutrone, što je utjecalo na određivanje starosti platna. I nakon više od 600 godina, zadnja triječ o Torinskom platnu još uvijek nije izrečena.

RESTAURIRANO TORINSKO PLATNO

Torinsko platno (Sveti pokrov), zbog velike opasnosti od propadanja moralo je nedavno biti restaurirano, otkrio je službeni čuvar najpoznatije kršćanske relikvije, kardinal i nadbiskup Torina, Severino Poletto. Papinska je država naslijedila platno nakon smrti posljednjeg talijanskog kralja Umberta od Savoje pa je tek uz suglasnost pape Ivana Pavla II. platno moglo biti skinuto s nizozemske tkanine na koju je bilo našiveno 1534. godine. Kisela ugljena prašina koja se uvukla između relikvije i te tkanine prijetila je postepenim uništavanjem platna. Od početka 20. stoljeća platno je bilo pokazano vjernicima tek četiri puta, a nadbiskup Poletto ga je nedavno iznimno pokazao novinarima i nekolicini stručnjaka iz cijelog svijeta. Relikvija je ponovo našivena na novo sterilno platno i očišćena od komadića tkanine i popravaka, koje su u 16. stoljeću dodale klarise iz samostana Chambery, gdje se relikvija čuvala. Objavljena je fotografija

restauriranog Torinskog platna, ali "iz sigurnosnih razloga" inače nije dozvoljeno njegovo fotografiranje u staklenom sanduku uokvirenom čelikom koji se nalazi u torinskoj katedrali, jer se smatra da bi relikvija mogla biti predmetom "terorističkih napada". Cijeli se postupak proveo u najvećoj tajnosti, upravo zbog tog straha, jer platno nije bilo pod zaštitom sanduka izjavio je kardinal Poletto dok je u vezi dvojbenosti i autentičnosti platna, profesor Piero Savarino, jedan od restauratora izjavio je da se "službeno mogu priznati samo rezultati analiza iz 1988. godine, ali da su pogreške u analizama uvijek moguće". Kardinal Poletto također je izjavio je i da za sada nije predviđeno nikakvo novo ispitivanje starosti relikvije.

No ipak izgleda da sumnje ili možda samo znatiželja i dalje kopka ljude diljem svijeta. Iako je potvrđena starost Torinskog platna, za koje mnogi vjeruju da je njime bio pokriven Isus nakon razapinjanja na križ, prošle je godine tim talijanskih znanstvenika i restauratora, na njegovoj stražnjoj strani, pronašao lice muškarca, a vjerojatno i ruke, koji odgovaraju liku s prednje strane platna. Otkriće lica na stražnjoj strani platna, koje odgovara licu s prednje strane, najvjerojatnije će ponovno pokrenuti rasprave o tome je li riječ o originalu ili vještoj srednjovjekovnoj krivotvorini. "Činjenica da se isti lik pojavljuje s obje strane ide u prilog onima koji tvrde da je riječ o originalnom platnu", rekao je profesor Giulio Fanti sa Sveučilišta u Padovi.

IPAK NIJE FALSIFIKAT

Najnovija istraživanja o jednoj od najvažnijih kršćanskih relikvija, Torinskom platnu dale su naznake da ipak nije nastalo u srednjem vijeku, kao što je utvrđeno njegovom analizom radioaktivnim ugljikom provedenom 1988. godine. Najnovije istraživanje objavljeno je u časopisu "*Thermochimica Acta*". Platno za koje mnogi vjeruju da je u njega Isus zamotan nakon skidanja s križa, staro je između 1.300 i 3.000 godina, tvrdi kemičar Raymond Rogers, umirovljeni kemičar Državnog laboratorija u Los Alamosu u New Mexicu, koji analizu pomoću radioaktivnog izotopa ugljika C-14, smatra nepotpunom. Upravo je ta analiza pokazala da je laneno platno srednjovjekovni plagijat. Rogers tvrdi da najnovija analiza i kemijska testiranja dokazuju da je dio materijala testiran 1988. godine, pomoću radioaktivnog ugljika bio izrezan iz srednjovjekovne tkanine na koju je bio našiven kako bi se popravile štete od požara u kojoj je zamalo izgorjelo. Rogers je utvrdio da uzorak obrađen ugljikom ima potpuno različita kemijska svojstva od ostalog, većeg dijela platna. Uzorak izložen C-14 pokazao je da sadrži boju i jako sredstvo za izbjeljivanje kojega nema na ostatku platna. Ovo se otkriće o Torinskom platnu smatra najvažnijim od 1988. godine, naravno ne demantira rezultate prethodne analize, ali tvrdi da se oni odnose samo na dio platna. Mikrokemijska testiranja, kojima se obrađuju sićušne čestice materijala, pokazala su da komadić analiziran 1988. godine, i nizozemska tkanina sadrže elemente kojih nema u ostatku Torinskog platna, a znanstvenici tvrde da je to zato što se te tvari nisu koristile do prije 1.300 godina. Prema tome i nekim ostalim podacima, znanstvenici su zaključili da je platno starije od 1.300 i mlađe od 3.000 godina. Istraživanje s kraja osamdesetih godina "prisililo" je tadašnjeg kardinala Torina, Anastasia Alberta Ballestrera da prizna kako je platno lažno, s čime su se složili i ugledni znanstvenici. Otada je bilo nekoliko pokušaja utvrđivanja vremena nastanka platna, a mnogi se nadaju da će Rogersovo otkriće potaknuti Vatikan na novu analizu.

LETEĆI FANTOM IZNAD LJUBOVIJE !!!

22. August, 2005. Inače mirni gradić Ljubovija smješten u zapadnoj Srbiji proteklih je dana sve samo ne miran. Tajanstveni letač, s crnim plaštem na leđima, nalik Betmenu ili Supermenu, posljednjih je dana viđen iznad srpskog gradića Ljubovije. Ljudi nagađaju

da je riječ o vanzemaljcu, helijskom balonu ili mehaničkoj lutki, pa čak i da Amerikanci na taj način pokušavaju uhvatiti bjegunca Radovana Karadžića. Figuru letača okružuje čudan odsjaj, a i oči mu sjaje crvenim sjajem, tvrde očevidci. Letač je najprije s krova u Karađorđevoj ulici preletio na krov takozvane žute zgrade, da bi nakon toga bio viđen kako velikom brzinom leti prema "Ljubovijatransu". Cijela priča počela je zvučati uvjerljivo kad su letećeg fantoma opisali i novi svjedoci, koji su ga spazili kod brda Klik. Njihov opis bio je potpuno identičan opisu prvih očevidaca, piše srbijanski "Blic". Dakle, ljudska figura sa crnim plaštom i motorom na leđima leti iznad Srbije i ostavlja ljude u čudu.

U svakom slučaju, leteći fantom uspio je potisnuti i utakmicu Partizana u Ligi prvaka u drugi plan. Ljubovijskoj policiji, bar dosad, nitko nije prijavio biće čija je pojava bez daha ostavila i one stanovnike koji ne vjeruju u čuda ove vrste.

"FANTOM" VIĐEN I RANIJE

"Blicu" se javilo nekoliko čitalaca koji tvrde da su na različitim lokacijama u zemlji vidjeli misterioznog letača. Tako gospođa iz Novog Beograda, koja je molila da joj se ne pomije ime, tvrdi da je 1995. godine, iznad zgrade u kojoj živi na Bulevaru Arsenija Čarnojevića, proletio čovjek sa crnim plaštom. "U Februaru, 1995. godine, vraćala sam se sa posla, sa carinarnice Horgoš. Stigla sam do zgrade oko pet ujutru i iznad glave ugledala čoveka sa crnim plaštom. Pogledao me je staklastim očima koje nikada neću zaboraviti. Sagnula sam glavu i kada sam je ponovo podigla on je letio iznad zgrade. Bio je stvaran čovjek, a ne lutka. Uletila sam u stan i probudila djecu, međutim, dok su oni došli do prozora, Betmen, da ga tako nazovem, je nestao. Niko mi nije vjerovao dok "Blic" nije objavio tekst o misterioznom letaču", priča gospođa iz Novog Beograda.

U redakciju "Blica" se javio i Dule Lazarević iz Bira u Švajcarskoj. On kaže da su njegova djeca sličnog letača vidjela u selu Lokanj kod Zvornika, udaljenog od Ljubovije pedesetak kilometara, odakle su Lazarevići, i gdje su nedavno bili na odmoru. "Za ferije su moja djeca Lazar i Dejana sa još nekoliko djece iz Lokanja vidjela nešto slično. Nismo im vjerovali iako su djeca uporno tvrdila da su tri večeri uzastopno vidjeli nešto pogureno u obliku čoveka. Čak su se toliko uplašili da se više u sumrak nisu smjeli ni igrati. Sad mi je žao što im tada nismo vjerovali, jer su izgleda govorila istinu", kaže Lazarević.

Dok se dio stanovnika grada na Drini dobro zabavlja tvrdeći da je riječ o nečijoj neslanjoj šali, drugi su ozbiljno zabrinuti i preplašeni. Pojedinci ne otvaraju prozore i terase, a neki od očevidaca pristali su da govore za novine. "Dok sam u Ponedjeljak uveče nešto radio ispred kuće, djeca koja su igrala u blizini fudbal povikala su - "Čovek leti." Bacio sam pogled na krov žute zgrade i vidio omanjeg čovjeka sa crnim plaštom kako hoda po ivici krova. Pomislio sam da neko montira TV antenu, i nastavim da radim", priča jedan od očevidaca, Miloš Đokić. Miloševa supruga Slavojka uzbuđeno nastavlja : "Kada su se djeca po drugi put uskomešala, istrčala sam iz kuće i vidjela čovjeka kako lebdi u vazduhu između žute zgrade i "Ljubovijatransa". Oko čovjeka je bila slaba svjetlost, a oči su mu čudno sijale. Krenuli smo prema njemu, a on se onda u vazduhu pomjerio unazad. Zatim je počela čudna igra - stanemo mi, stane i on i lebdi. Na kraju se naglo okrenuo i nestao iza topola "Ljubovijatransa".

Misteriozni fantom je viđen i sutradan oko 15 časova. Vidjeli su ga svi koji su se zatekli u Drinskoj ulici. Među njima su bili putnici jednog autobusa i gledaoci na stadionu očekujući

početak fudbalske utakmice. Fantom je letio prema brdu Kik, a zatim nastavio ka Nemiću. Gotovo u isto vreme desio se i slučaj koji su mnogi povezali sa fantomom.

"Na putu do prodavnice ispred mene se stvorilo bradato i dugokoso stvorenje kome se lice nije vidjelo. Sa ispruženim rukama krenulo je prema meni. Na smrt sam se prepala i kišobranom krenula na njega. On je ustuknuo, prošao pored mene i nastavio prema vrhu Kika. Poslije desetak metara se okrenem da bolje vidim, ali on samo ide pravo, ne osvrćući se. Još uvijek se tresem koliko sam se uplašila", drhteći priča Zorka Milutinović.

U ljubovijskoj policiji su rekli da će cijeli slučaj ispitati, iako do danas njima niko nije prijavio prisustvo fantoma. Inače, fantom nije viđen poslednjih 12 sati, iako su preksinoć grupe građana, uglavnom mladih, čekale da se ponovo pojavi.

I dok po po Ljuboviji kolaju razne priče i pojavljuju se novi očevici, policija pokušava da razreši misteriju. Ispitani su očevici, a neki od njih su, kako smo nezvanično saznali, pozvani i kod predsednika opštine da kažu šta su vidjeli. Za sada su utvrdili identitet čovjeka koji je u Utorak kod sela Javor preplašio Zorku Milutinović. Riječ je o osobi sa područja Šapca koja već duže boravi u vikendici u selu Berlovine. U OUP-u smo saznali i da se pojavljivanje fantoma u Utorak oko 14 sati poklapa sa puštanjem helijumskog balona iz jednog ljubovijskog dvorišta. Za leteću figuru koju su građani vidjeli u Ponedjeljak uveče iznad krovova stambenih zgrada za sada još uvijek nema objašnjenja. Nezvanično smo saznali da je od svih priča koje su se pojavile policijska istraga usmjerena ka tome da je reč o lutki sa daljinskim navođenjem !?

Lijevo : Zgrada iznad koje je viđen leteći fantom...

Desno : Mothman, čovjek-moljac...

SVEMIR - POTRAGA ZA ŽIVOTOM

Otkrivanje planeta veličine Zemlje je samo po sebi izuzetno teško, ali kako astrobiolozi znaju koji je od njih nastanjen!? Znanstvenici nastoje otkriti kakve bi znakove život slao u svemir, tako da, kad otkriju Zemlji sličan planet, znaju što trebaju tražiti. Naše radio i televizijske emisije puštamo u svemir negdje od 1930-tih. Možemo činiti i obratno. Potraga za izvanzemaljskom inteligencijom (Search for Extraterrestrial Intelligence-SETI) služi se radio teleskopima za prislušivanje istih signala iz svemira.

Iako većina znanstvenika rutinski odbacuje sve što ima ikakve veze s NLO-ima, to je pitanje oduvijek okupiralo ljudsku maštu. Još u 19. vijeku, neki su znanstvenici počeli smišljati kako da stupe u kontakt s nekim drugim bićima iz svemira. Jedan od njih je bio i Carl Friedrich Gauss (1777. - 1855.) Počeo je razmišljati o stanovnicima Mjeseca, te je tako smislio i način kako im uputiti poruku..... Ovo je pregled naših nastojanja da se javimo.

- **Veliki Pitagorin Trokut**

Carl Friedrich Gauss se dosjetio da u središnjem Sibiru stvori golemi geometrijski lik. To je mislio izvesti tako da se tamnozeleni borovi izmjenjuju sa zelenim ili zlatnim žitom. Na taj način je želio iscrtati golemi Pitagorin pravokutni trokut, za koji bi svakom vanjskom promatraču moralo biti jasno da to nije prirodna pojava.

- **Signal Iz Sahare**

Na sličnu je ideju došao i astronom Joseph von Littrov. On je želio u Sahari iskopati tridesetak kilometara dugačak rov, napuniti ga petrolejem i zapaliti. Bila je tu još i ideja o golemom zrcalu i sl.

- **Radio Valovi**

Međutim, Nikola Tesla (1856. - 1943.) vjerovao je da bi se sa svemirskim civilizacijama mnogo lakše stupilo u vezu pomoću radiovalova. Smatrao je da ih Marsovci već šalju prema nama.

- **Pretražene Tau Ceti I Epsilon Eridani**

U proljeće 1960. godine, astronom Frank Drake pokrenuo je "Projekt Ozma" (Naziv prema kraljevini iz Čarobnjaka iz Oza). Radijski je pretražio Tau Ceti i Epsilon Eridani, dvije razmjerno bliske i Suncu slične zvijezde. Ali nije uspio detektirati sredene signale. Od tada astronomi diljem svijeta stalno pokušavaju uhvatiti signale izvana.

- **SETI**

NASA je 12. Oktobra, 1992. godine, točno na 500. obljetnicu Kolumbova otkrića Amerike pokrenula SETI (Search for Extraterrestrial Intelligence), tj. traganje za svemirskim razumom). Poznato je i pod nazivom Projekt Knok-Knok (Projekt Kuc-kuc). Riječ je o mikrovalnom pretraživanju neba, s vrlo visokim razlučivanjem. Obavlja se s najmanje šest radioteleskopa, među kojima i metalnom paraboličnom antenom od 1000 stopa (300 m) na Arecibu u Portoriku. Do sada nije pronađeno ništa, ali nam taj projekt nudi do sada najbolje izgleda da dokažemo da nismo sami.

- **Sonde "Pioneer 10 i 11"**

02. Marta, 1972. godine, lansirana je svemirska sonda "Pioneer 10", a zatim trinaest mjeseci kasnije "Pioneer 11". Obje su sonde nosile poruku sa Zemlje, koju su osmislili

Carl Sagan, Frank Drake i Linda Salzman Sagan. Radi se o žutoj eloksiranoj aluminijskoj plaketi, manjoj od formata bilježnice. Na njoj se nalaze : prikaz vodika, karta koja određuje položaj Zemlje u odnosu na 14 pulsara, slika Sunčevog sustava sa strelicom koja pokazuje Pioneer-ovu putanju, nekoliko binarnih brojeva, kao i obrise muškarca i žene kraj crteža svemirskog broda, tako da svemirci vide koliko smo visoki. Muškarac stoji s jednom rukom na boku, a drugu je podigao na pozdrav, dok žena duge kose podijeljene po sredini i začesljane za ramena, drži ruke na bokovima. Mnogi su zamijerali to što je slika pornografska, što žena nema spolne organe, te da je seksistička jer je muškarac u aktivnoj pozi, a žena u pasivnoj.

- **Nikada Neće Saznati...**

Astrofizičar Rudolf Kippenhahn je prokomentirao da će Alfacentaurijanci o nama saznati podosta, te dodao : "Jedino ipak neće doznati nikada – kako izgledamo straga. To će za njih ostati vječnom zagonetkom."

- **Toliko Informacija U Polju 23x73**

16. Novembra, 1974. godine, s radioteleskopa u Arebicu, Portoriko, odaslana je još jedna poruka prema zvijezdama. Tri minute je odašiljana poruka s 1679 binarnih da-ne pulseva prema kuglastom skupu M13. Broj 1679 je umnožak dvaju prostih brojeva, 23 i 73. Kada se poruka složi okomitio u 73 reda po 23 pulsa dobije se jasna slika. Gledano od vrha do dna, slike predstavljaju brojeve od 1 do 10 u binarnom kodu koji označava atomske brojeve vodika, ugljika, dušika, kisika i fosfora. Zatim su informacije o DNA i RNA, slika dvostruke spirale, slika čovjeka, binarni brojevi koji nam govore koliko je čovjek visok i koliko nas je na svijetu. Ispod je prikaz Sunčeva sustava pri čemu je Sunce desno, a Zemlja malo podignuta, zatim slika teleskopa Arecibo i binarni broj koji govori koliko je on velik. Da bi dobili našu poruku, svemirci moraju imati teleskope u pravi čas okrenute prema nama. Ako se za te tri minute rezervirane za prijem to ne dogodi, poruka će im zauvijek pobijeći. Treba napomenuti da je potrebno otprilike 25.000 godina da bi poruka stigla do skupa M13.

- **"Voyager 1 i 2"**

Godine, 1977. napravljena je treća poruka koja je lansirana na svemirskim sondama "Voyager 1 i 2". To je pozlaćena bakrena gramofonska ploča u okrugloj kutiji, na kojoj se nalazi shema pulsara i "Pioneera 10", prikaz vodika, te vizualne upute o tome kako pomoću igle priloženog pribora odsvirati ploču. Ako im uspije, svemirci će čuti pozdrav na 60 jezika, kišu, ljubljenje, mijenjanje brzine u automobilu, pjesmu grbavog kita, "Johnny Be Good" Chucka Berryja, Bachov 2. brandenburški koncert, dio Mozartove Čarobne frule, senegalsko bubnjanje, pjesmu indijanaca Navajo, električne impulse stvorene ženskim očima, mišićima, mozgom i srcem, te glas tadašnjeg tajnika Ujedinjenih naroda Kurta Waldheima. Tu se još nalazi 115 slika ljudi, mjesta i detalja iz života na zemlji.

- **Da Li Će Biti Odgovora ?**

Kakva je sudbina tim porukama ne znamo. Trebat će im mnogo vremena da stignu do svog clja. Da li će biti odgovora i kakav će biti... !?

ŠETNJA IZVAN TIJELA - ASTRALNA PROJEKCIJA

Iznenadujuće je da tako veliki broj ljudi pripisuje fenomenu napuštanja tijela mističan i misteriozan značaj, jer svako od nas na neki način doživljava manje - više isti subjektivni osjećaj dok spava ili danju sanjari koncentrirajući se na nešto daleko. Nekima se dopada taj utisak pa uzimaju halucinogene droge ne bi li bar na kratko "napustili" svoje tijelo, a neki su neprekidno u tom stanju zbog oštećenja mozga. Nije onda nikakvo čudo što isti utisak izazivaju i neurokemijske promjene koje nastaju u bolesnom ili umirućem mozgu, ali se taj fenomen redovno koristi da bi se dokazala teza o životu posle smrti.

Astralna projekcija je poseban tip "šetnje" u kome astralno napušta ostalih šest tijela i kreće na put. Astralno tijelo je, po teozofskom učenju, jedno od sedam tijela (u njemu su centri za osjećanja i želje) jer svako biće posjeduje sedam nivoa postojanja :

- fizičko,
- astralno,
- duhovno,
- emocionalno,
- tijelo ljubavi,
- eterično,
- tijelo svijesti,
- kosmičko,
- tijelo mudrosti,
- tijelo istine,
- mentalno i
- tijelo nirvane.

Koliko ih ima, dvanaest !? Ne, nego sedam ! To bar tvrde zagovornici teozofskog učenja, ali su prilično nesložni u nabrojanju Koja su to tijela; eto, otud naš spisak navodi dvanaest stavki. Ko ima strpljena da prelistava stručnu literaturu, mogao bi da na ova nabrojana tijela doda bar još jedno tuce novih i - ponovo će se tvrditi da ih ima ukupno sedam ! ne bi trebalo miješati "običnu" šetnju (kao što je religiozni trans ili napuštanje tijela umiruće osobe) sa astralnom projekcijom, jer u prvoj Fizičko tijelo napušta svijest ili duša, a u drugoj astralno tijelo. naravno da i ostala tijela (duhovno, emocionalno, eterično...) mogu da napuste fizičko kad im se prohtje. Astralno je, po istom učenju, jedino tijelo koje ima auru i ono to koristi da tokom šetnje opazi ostala astralna tijela koja takođe šetaju okolo. Impresivna je nepogrešivost sa kojom se astralno tijelo uvijek vraća svom fizičkom tijelu. Nije zabilježen slučaj da se neko od brojnih tijela (ne samo astralnih), koja lete svuda okolo, vratilo u pogrešno fizičko tijelo. prema tantričkoj filozofiji, svako od sedam tijela ima svoj centar energije koji se zove čakra. Nikada nije utvrđeno koja je to vrsta energije niti je ona izmjerena, ali se tvrdi da posebno obdareni ljudi mogu da vide boju čakri i da na osnovu nje procijene nečije duhovno i fizičko zdravlje.

Domaći spiritisti, bar oni koji svoj način razmišljanja još nisu potčinili filozofiji Novog doba, imaju nešto jednostavnije tumačenje čovjekovih Ravni postojanja - ne postoji sedam nego samo tri tijela (začudo, i u nabrojanju ih ima tačno tri) : to su duša, zatim fizičko tijelo ("odjeća" pomoću koje duh opci sa svijetom) i peristrit (astralno tijelo), laki kosmički fluidni zavoje, koji je rasprostrt po svom prostoru i svemiru i služi kao posrednik između duše i tijela. Kad se tijelo istroši i ne može da ispunjava svoj zadatak, raspada se i duh ga skine sa sebe, kao što se plod oljušti sa koštice; svuču se stara haljina, koja više nije za upotrebu. I taj čin skidanja je smrt. (Dr. Kazimirović : Čaranje, gatanje, vraćanje i proricanje u našem narodu)

U našoj štampi, koja se specijalizovala za edukaciju poklonika suvremenog sujeverja, postoje savjeti kako naučiti vještinu doživljavanja astralne projekcije. Treba, recimo, pred spavanje pojesti dosta soli i na sto pored Kreveta staviti čašu vode. Tokom spavanja organizam će zbog soli dehidrirati i astralno tijelo će, neodoljivo privučeno vodom (jer je u njemu centar za želje) izaći iz fizičkog tijela ne bi li iskapilo čašu. Taj trenutak treba iskoristiti i baciti nesvakidašnji pogled na svoje fizičko tijelo u krevetu. Niko ne garantuje da ćete se sjećati toga kad se probudite, ali treba vjerovati da je bilo upravo tako. Ljudi koji su dodirnuli granicu između života i smrti donose priče koje zaista mogu da budu

impresivne. Već i sama činjenica da svjedočenje potiče od osobe koja je bila "s one strane" priprema nas za nešto nesvakidašnje. Mada na ovu temu ima dosta različitih priča, u njima je moguće pronaći nekoliko motiva koji se često ponavljaju, kao što je putovanje kroz mračni tunel na čijem kraju je jako svjetlo ili posmatranje svog tijela odozgo u bolničkoj sobi sa ljekarima koji se trude da ga vrata u život. Pri tom se osoba poslije "povratka" bez greške sjeća razgovora koji je bio vođen u istoj prostoriji. Sve ovo ipak nije neobično, jer tokom otkazivanja čulnih centara u mozgu najprije prestaje funkcioniranje centra za vid, pa tek poslije nekog vremena otkazuju centri za sluh i memoriju; u međuvremenu umjesto slike viđene očima mozak "gleda" vizuelne halucinacije. Ovo stvaranje slike u mozgu na osnovu zvuka iz realnog izvora isto tako je i jedna od funkcija snivanja, kad mozak prilagođava scenario sna tako da se opravda postojanje zvuka. Recimo, ako nekome ko upravo sanja da se nalazi u školi, u istom trenutku zazvoni sat ili telefon, san bi mogao da se nastavi tako kao da upravo zvoni za kraj sata. Funkcija ovoga je, naravno, da se očuva san.

Indikativno je to što će najveći broj osoba poslije povratka iz kliničke smrti donijeti svjedočenja koja po sadržini odgovaraju njihovim predubjeđenjima i očekivanjima. Religiozne osobe imaju priču o susretu s Bogom i anđelima na nebu, a UFOlozi će ostvariti kontakt sa neobičnim bićima vanzemaljskog porijekla. Neki istraživači, tokom eksperimenata u kojima su pokušavali da upoznaju način funkcioniranja čula vida, slučajno su došli do saznanja koja ukazuju na to kako kod umiruće osobe nastaje fenomen "prolaska kroz tunel sa svjetlom na kraju". Odgovor leži u neuronskom šumu, koji čine nasumična prostiranja električnih signala u nervnom sistemu što, po najnovijim saznanjima, povećava osjetljivost čula. U knjizi "Umrijeti da bi se živjelo : iskustva na granici smrti" ("Dying to live : near-death experiences"), Suzan Blekmor (Susan Blackmore) prenosi rezultate do kojih je došao Dr. Tomas Trošianko (Tomasz Troscianko) iz Bristolskog univerziteta. On je vještački povećavao neuronski šum medikamentima i propuštanjem električnih signala kroz nervni sistem. Evo njegovih zaključaka :

- *"Kada počnete sa vrlo slabim neuronskim šumom i postepeno povećavate intenzitet, dobijate efekat svjetla u centru vidnog polja koje se proširuje, kao da se primiče... utisak je kao da se tunel kreće dok se signal šuma pojačava i dok svjetla točka postaje sve veća. Ako šum u korteksu (moždanoj kori) postane tako jak da se sve ćelije pobuđuju dovoljno velikom brzinom, cijelo vidno polje će postati osvijetljeno."*

U istoj knjizi Suzan Blekmor iznosi i objašnjenja za "božanski mir" koji je obično praćen utiskom napuštanja tijela tokom kliničke smrti. Ketamin, jedan od medikamenata koji se koristi kao analgetik (potiskivač bola), u većim dozama osim smirivanja izaziva i kratkotrajne ali snažne halucinacije, koje su često povezane sa takvom dezorijentacijom da čovjek koji ih uzima subjektivno doživljava "šetnje izvan tijela". Za razliku od sedativa i anestetika koji umrtvljuju čula i uspavljaju čovjeka, ketamin ga ostavlja budnim, ali ga "premješta na neko drugo mjesto", van svoga tijela. Nije teško pretpostaviti da, u trenutku umiranja, organizam panično luči velike količine ketamina ili neke slične supstance koja ga štiti od tako snažnog šoka.

Ipak će priče o neodlučnoj duši koja napušta tijelo pa se ponovo vraća u njega uvijek imati svoje poklonike jer se one odlično uklapaju u tezu o životu poslije smrti. Čitanjem ovih priča stiže se utisak da je za neke maštovite ljude umiranje postalo jedan od zgodnih načina da se zaradi za život...

KRIKOVI IZ PRAHISTORIJE - ČUDOVIŠTA IZ DUBINA

Mnogi smatraju da jezera, mora i okeani skrivaju najveće misterije svijeta. Oni prekrivaju dvije trećine Zemlje i dosežu dubine od preko deset kilometara. Kakve se tajne skrivaju u plavom beskrajju, teško je znati. Gledajući iz svemira naša planeta se doima gotovo veličanstvenom. Obavijena atmosferom i ukrašena plavkastim vodenim prostranstvima nije bez razloga dobio naziv - **Plava Planeta** !!! Više od dvije trećine njene površine prekrivaju rijeke, jezera, mora i okeani. U tom tihom i gotovo idiličnom svijetu, koji naučnici još uvijek nisu do kraja upoznali i istražili, kriju se mnoge nepoznate životinjske vrste, pa čak i prahistorijske nemani o kojima su se minulih stoljeća u mnogim krajevima svijeta ispredale nevjerovatne priče. Najpoznatije srednjostoljetne knjige o morskoj flori i fauni norveškog nadbiskupa i prirodnjaka Olafa Mansona, poznatijeg pod imenom Olaus Magnuss, koji je 1555. godine, objavio znamenito djelo "Historiju prirode Skandinavije", te "Historija životinja" Conrada Gessnera, koja je prvi put štampana krajem XVI stoljeća, i danas bude stanovito zanimanje naučnog svijeta. Obojica prirodnjaka u svojim su djelima, između ostalog, detaljno opisali i brojna fantastična morska stvorenja koja su, navodno, u prošlosti viđana na raznim meridijanima svijeta.

SAGA O KRAKENU

Za svoja djela dvojica prirodnjaka najvjerojatnije su koristili jednu, u njihovo vrijeme, veoma omiljenu legendu o moćnom krakenu, čudovištu sjevernih mora. Legendu je, izgleda, prvi lansirao biskup Erick Pontopidan iz Bergena, kojemu su ribari, često pričali o dramatičnim susretima s "najopakijom i najvećom morskom nemani na svijetu". Prema jednoj verziji, kracken je bio crna morska zmija, male glave, sjajnih živahnih očiju i debelog vrata, preko kojeg je padala duga, razbarušena kosa (ili griva), a prema drugoj, radilo se o mnogokrakom džinovskom čudovištu, koje je presretalo i napadalo čak i najveće nordijske ribarske brodove. Kraken je, navodno, bio više nego fascinantnih dimenzija. Njegova dužina iznosila je više od šezdeset metara, a širina trupla preko šest metara. Isključivo se hranio kitovima, razbijao i uništavao ribarske brodice i borio se s jedrenjacima ! Njegovo pojavljivanje predskazivalo je dolazak "teških vremena", nagovještavao je nesreće i ratove, što i nije čudo, jer ih je u tom dobu bilo na pretek ! Sve skupa, kraken je bio strah i trepet sjvera, ali su Magnuss i Gessner u svojim zanimljivim djelima, ipak, najviše prostora posvetili čudovišnoj morskoj zmiji za koju su tvrdili da bi mogla biti duga čak i punih dvjesto metara. Morska ala je imala gipko pršljenasto tijelo, prekriveno svjetlucavim ljuskama, između kojih su navodno izbijajale rijetke dlake. Kada bi se ukazala iznad zapjenušale morske površine, sve što bi upamtili izbezumljeni ribari i moreplovci bile su blještave oci plamenocrvene boje!

"BILA JE ŠIROKA KAO BROD!..."

Upravo je takav opis morskog čudovišta dao kapetan Lorence van Veria, koji se sa ovom nemani susreo 1746. godine, dok je plovio pored norveških obala. Slično stvorenje, čudovišnih dimenzija, opisao je i misionar Hans Egede. Pojavilo se nenadano dok je plovio vodama oko Grenlanda : "Bilo je široko kao brod, a dugo više od tri brodske dužine !" - zabilježio je u svoj dnevnik Hans Egede. Morska je zmija, prema tvrdnjama Magnussa i Gessnera, svoje žrtve najčešće napadala u noćima punog mjeseca, a nije prezala ni od otvorenog napada na jedrenjake, lomeći ih i odvlačeći u mračne morske dubine, zajedno s njihovim zlosrećnim posadama. Međutim, ono što suvremene prirodnjake zbunjuje nije snaga i čudovišna velicina morskih ala, već tvrdnja da su njihova tijela bila pršljenasta. To, naime, kada su u pitanju živa bića jednostavno nije anatomske moguće ! Da li i danas u mračnim i tajanstvenim morskim dubinama žive opake morske zmije, koje su ledile krv i najiskusnijim moreplovcima srednjeg vijeka !? Šta je istina o "Oktopussu giganteusu", ogromnoj lignji koja se u prošlosti pojavljivala u raznim, najčešće, južnim morima, napadajući čak i jedrenjake, lomeći im jedra i odvlačeći ih na morsko dno !? Postoje li i danas morska čudovišta !? Da li ćemo ikada saznati odgovor !?